מדינת ישראל
משרדי הממשלה

ת"פ 54

אג' ספטמבר 54

מצרים

מדינת ישראל

מדינת ישראל

שם תיק: מצרים
מזהה פיזי
חצ-3744/2
מזהה פריט: 0002x7c
כתובת 2-120-3-14-8
תאריך הדפסה 10/10/2016

חץ
משרד החוץ

3744/2

תיק מס.

מחלקה

secret

Australian Brief to UN Delegation 9th Assembly 6.9.54

Palestine Refugees:

There have been few further developments although Egypt appears to be working towards a modus vivendi with Israel.

תק מצרים

COPY

HOUSE OF COMMONS

PRIVATE

29 th September, 1954.

My dear Prime Minister,

This letter is to thank you most sincerely for my visit to Israel, and for the delightful Lunch party to which you invited me. The whole visit was a most remarkable experience and I have carried away a vivid impression of the struggle of the people of Israel to develop their Country.

I saw Colonel Nasser while I was in Cairo. As you suggested, I put to him what you called that 'indiscreet question', as to whether he meant by his recent speech to demand the relinquishment of the whole Negev by Israel, or the establishment of communication between Egypt and the other Arab States.

I can, I think, best summarise his replies, and also those of his Foreign Secretary, Dr. Fawzi, with whom I also discussed the matter, by saying that what he appears to have had in mind was neither on the one hand a demand for the relinquishment of the Negev as a whole, nor on the other a demand for rights of transit or for a corridor only. What he and his Foreign Secretary appeared to be thinking of was the cession by Israel, to Transjordan rather than to Egypt, of some part of the Southern Negev, thus providing direct land communications between Egypt and Transjordan. How far 'up' the Negev the proposed frontier would be drawn would, they seemed to contemplate, be a matter for bargaining. No doubt they would start by demanding a great deal. But this, it seemed fairly clear, might be no more than an "asking price".

They emphasised (especially the Foreign Minister) that this demand would be part of a general Settlement - in which

(1) the refugee problem would be settled by the payment of compensation, whether by Israel or by the United Nations. The Foreign Secretary quite clearly recognised that the refugees could not go back.

(2) the Arab boycott would be called off, a peace treaty made and normal political and economic relations would be established between Israel and the Arab States.

Both the Foreign Secretary and the Prime Minister said that they did not consider a settlement of this character was possible to-day, but that it was something towards which they wished to work. The Prime Minister said that what he felt anxious about was not the situation to-day but what the situation would be like ten years hence. They certainly intended, in everything they said, to convey the impression to me that, while they regarded the making of peace with Israel as a long term and difficult project, yet they had no warlike intentions and hoped for a gradual improvement in the situation.

I have no means of knowing what valuation to put upon their words but I thought you might like to hear what they said.

Yours sincerely,

(-) John Strachey

H.E. The Prime Minister of Israel.

אל : ממישראל לונדון   נשלח: 26.8.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

לאילת. שלך 985.

ניתוחך את עמדות נורי נראה לנו בקולע ומשכנע ביותר ובמיוחד סעיף גימל. פעלנו עפ"י הנחה זו בתעמולתנו בשידורים הערבים בהדגישנו נמרצות זה זמן מה התנגדותנו לאיחוד.

מקור בטוח נודע שסלווין ללויד הודיע לשגרירי ערב שנורי אמר לו שליהודים זכות חוקית לחלק מפלשתין שניתן להם לפי החלוקה אך החלק שנכבש על ידם יהיה נתון למו"מ בין הערבים וישראל. ללויד הוסיף שהוא סובר שהגבולות יהיו בין קוי שה"ן ובין גבולות החלוקה והסורה ויתור זה יתנו הערבים ויתור לישראל. הוא הדגיש שחברתי להגיע להסדר הבעיה אם ע"י שיחות ישירות או בלתי ישירות ובקשר לזה ציין שסעיף 6 בהצהרתו הוא החשוב ביותר ונוסח לאחר התיעצות עם אידן עצמו. כן ציין כי שיחות בין הערבים וישראל לא ישפיעו על אספקת נשק למדינות ערב מצד בריטניה.

רפאל

יא/נד(134)

12

מדינת ישראל

אל: ג.א.ר

מאת: ז.ר

תאריך ______

מס׳ ______

נא להודיע

בשביל ששון

אבן

שנשלחה בדואר

הדיפלומטי

ז.ר

3/7/951

נשלחה

ז. מ. 0901

sssssssssssssssss

אל : שרת המשרד ירושלים　　　　נשלה : 24.9.54

מאת : אילת ממישראל לונדון　　　　נתקבל : 26.9.54

מס סדורי 686

ל/965.

אם כי אין לנו הובחות לפעילות נורי מחוץ למה ששמעתי מאידן מסתבר ממקורות שונים שהלך מחשבותיו ותכניותיו הן לכהלן:

א. שואף להסתדר לאלתר עם מעצמות המערב כל עוד מצרים פוסחת על שתי הסעיפים ובה לזכות ביתרונות על היותו הראשון המתחיל במצוה זו במחנה הערבי. מקוה שיוכל לנצל ההזדמנות הנתונה היום בידו כראש ממשלה הנשען על פרלמנט המורכב ברובו בכולו מאנשי שלומו.

ב. מניח שלא יוכל להשיג הדבר בלי קשיים רבים בגלל התנגדות ישראל שתשתדל לחתור תחת כל הסדר ולהפריע אף לאחר מכן לזרימת הסיוע הכלכלי והצבאי האמריקאי בקצב ובכמות רצויים לעיראק.

ג. גורם שכדי לקדם את איחוד עיראק, סוריה וירדן הכרחי להתגבר קודם על התנגדותה של ישראל. בין הגורמים הפנימיים והחיצוניים המונעים את ביצוע התכניה רואה נורי את ישראל כגורם רציני ביותר. אם כי סילוקו לא יפתור עדיין את עצם בעייה האיחוד, הרי כל עוד והגורם הישראלי קיים עלולים מאמציו בשאר הכיוונים לעלות בתוהו.

ד. אין לנורי תכניה ברורה להסדר שלום עם ישראל אך בתור נקודת מוצא ינסה להישען על החלטות או"ם. מקוה שאם יצליח בלפי מעצמות המערב להעמיד פנים של מתון ולשכנעם בכנות כוונותיו לשלום עם ישראל ירכוש אהדתם במידה שיצליח להניעם להפעיל לחצם על ישראל. מקוה שבאמת

. . . .

./...

התנגדות שאר מדינות ערב והוגים חשובים בארצו למשימתו יוכל להישען על עזרת ממשלות המערב ודעת צבור אוהדת. מניח שהויהורים הרציניים שישיב מישראל ישכנעו בסופו של דבר גם יתר מדינות ערב לקבל דין הסדר ובך יוכתר כמנצח.

ח. נאמנותו המסורתית לבריטניה ומעמדו האישי האיתן בקרב חוגים מדיניים וצבאיים רבי השפעה ואצל חברות הנפט עלולים להכביד באופן רציני על פעולת הנגד שלנו כאשר נצטרך להתגונן בפני מזימותיו.

עיין גם במברק גזית ל/974.

קרוסמן קרא את [illegible]

א י ל ת.

יא/רר(92)

סססססססססססססססססססססססס

אל : מבר המשרד ירושלים — נשלח : 25.9.54

מאת : ממישראל לונדון — נתקבל : 26.9.54

מ י ד י — מס׳ מרודי 099

דובר משרד החוץ מסר לעתונאים שלא לפרסום ב־22.9

אא. נורי סיפר לסלווין לויד על תכניתו להגנת האזור. לפי תכניתו צריכה בריטניה להסכים לתיום קשורה לתכנית אמנת הבטחון הקיבוצית הערבית באותה צורה כפי שתהיה קשורה לתכנית הבטחון האזורית והאיגו על ידי קשר מבלי להיות חברה. הפרטים אינם חשובים בעיני נורי העיקר הסכמה על העקרון. נורי הדגיש שנאצר אינו מוכן להרחיק לכת כל כך אבל בכל זאת לא שינה דעותיו גם לאחר בקורו בקהיר.

בב. לפי נורי יהיו שלושה מכשולים בדרך להתקשרות בין בריטניה לארצות ערב: ענין סואץ, ענין ההסכם עם עיראק וענין ארץ ישראל. מאחר שסואץ חולק מסכימים הבריטים לתקון ההסכם העיראקי. בקשר לארץ ישראל אין זו בעיה ללא פתרון. נורי לא הרחיק לכת יותר בענין ארץ ישראל. ולא היה נכון לומר שיש לו תכנית ליישב הסכסוך בין הערבים והיהודים, הוא רק רמז שאפשר למצוא פתרון שהוא יהיה מוכן מצדו בבוא הזמן לבוא בדיונים לקראת הסדר.

גג. נורי הבהיר שהוא יהיה מוכן לצרף את עיראק לאמנה התורכית פאקיסטאנית אם לא יזוז נאצר מעמדתו שליא, כי עדיין מוקדם לדבר על הסדר בין הערבים למערב. יתכן ונאצר הוא בעל נטיה נויטרליסטית אבל נורי רוצה להבהיר היטב את עמדת עיראק. משרד החוץ יקדם בברכה הצטרפות עיראק לאמנה הפאקיסטאנית אם יתברר שאין לקשרה יותר במזה"ת בשלב זה.

ממישראל.

יא/מב(96)

ה ע ת ק

מברק צופן

א ל : שהת המשרד ירושלים	נשלח: 24.9.54
מאת : אילת ממישראל לונדון	נתקבל: 26.9.54
	מס' סדורי 686

ל/985

אם כי אין לנו הוכחות לפעילות נורי מחוץ למה ששמעתי מאירן מסתבר ממקורות שונים שהלך מחשבותיו ותכניותיו הן להלן :

א. שואף להסתדר לאלתר עם מעצמות המערב כל עוד מצרים פוסחת על שתי הסעיפים וכה לזכות ביתרונות על היותו הראשון המתחיל במצוה זו במחנה הערבי. מקוה שיוכל לנצל ההזדמנות הנתונה היום בידו כראש ממשלה הנשען על פרלמנט המורכב ברובו בכולו מאנשי שלומו.

ב. מניח שלא יוכל להשיג הדבר בלי קשיים רבים בגלל התנגדות ישראל שתשתדל לחתור תחת כל הסדר ולהפריע אף לאחר מכן לזרימת הסיוע הכלכלי והצבאי האמריקאי בקצב ובכמות רצויות לעיראק.

ג. גורם שכדי לקדם את איחוד עיראק, סוריה וירדן הכרחי להתגבר קודם על התנגדותה של ישראל. בין הגורמים הפנימיים והחיצוניים המונעים את ביצוע התכנית רואה נורי את ישראל כגורם רציני ביותר. אם כי סילוקו לא יפתור עדיין את עצם בעיית האיחוד, הרי כל עוד והגורם הישראלי קיים עלולים מאמציו בשאר הכיוונים לעלות בתוהו.

ד. אין לנורי תכנית ברורה להסדר שלום עם ישראל אך בתור נקודה מוצא ינסה להישען על החלטות או"ם. מקוה שאם יצליח כלפי מעצמות המערב להעמיד פנים של מתון ולשכנעם בכנות כוונותיו לשלום עם ישראל ירבוש אהדתם במידה שיצליח להניעם להפעיל לחצם על ישראל. מקוה שלעומת התנגדות שאר מדינות ערב וחוגים חשובים בארצו למשימתו יוכל להישען על עזרת ממשלות המערב ודעת צבור אוהדת. מניח שהויתורים הרציניים שישיג מישראל ישכנעו בסופו של דבר גם יתר מדינות ערב לקבל דין ההסדר וכך יוכתר כמנצח.

./.

ה. נאמנותו המסורתית לבריטניה ומעמדו האישי האיתן בקרב חוגים מדיניים וצבאיים רבי השפעה ואצל חברות הנפט עלולים להכביד באופן רציני על פעולת הנגד שלנו כאשר נצטרך להתגונן בפני מזימותיו.

עייף גם במברק גזית ל/974.

קרוסמן קבל על עצמו השליחות והתחיל בפעולה.

א י ל ת

יא/רר (92)

העתק

מברק צופן

אל: ממישראל לונדון

מאת: רפאל המשרד ירושלים נשלח: 26.9.54

ר/328 לאילת. שלך 985.

ניתוחך את מגמות נורי נראה לנו כקולע ומשכנע ביותר ובמיוחד סעיף גימל. פעלנו עפ"י הנחה זו בתעמולתנו בשידורים הערבים בהדגישנו נמרצות זה זמן מה התנגדותנו לאיחוד.

מחקר כמוס נודע שסלווין ללויד הודיע לשגרירי ערב שנורי אמר לו שליהודים זכות חוקית לחלק מפלשטין שניתן להם לפי החלוקה אך החלק שנכבש על ידם יהיה נתון למו"מ בין הערבים וישראל. ללויד הוסיף שהוא סובר שהגבולות יהיו בין קוי שה"ן ובין גבולות החלוקה ותמורת ויתור זה יתנו הערבים ויתור לישראל. הוא הדגיש שהכרחי להגיע להסדר הבעיה אם ע"י שיחות ישירות או בלתי ישירות ובקשר לזה ציין שסעיף 6 בהצהרתו הוא החשוב ביותר ונוסח לאחר התיעצות עם אידן עצמו. כן ציין כי שיחות בין הערבים וישראל לא ישפיעו על אספקה נשק למדינות ערב מצד בריטניה.

רפאל

יא/נד (134)

העתק

מברק צופן   סידי

אל : מבר המשרד ירושלים   נשלח: 25.9.54

מאת : ממישראל לונדון   נתקבל: 26.9.54

מס סדורי 689

דובר משרד החוץ מסר לעתונאים שלא לפרסום ב - 22.9

אא . נורי סיפר לסלוין לויד על תכניתו להגנת האזור. לפי תכניתו צריכה בריטניה להסכים להיות קשורה לתכנית אמנת הבטחון הקיבוצית הערבית באותה צורה כפי שתהיה קשורה לתכנית הבטחון האזורית דהיינו על ידי קשר מבלי להיות חברה. הפרטים אינם חשובים בעיני נורי העיקר ההסכמה על העקרון. נורי הודה שנאצר אינו מוכן להרחיק לכת כל כך אבל בכל זאת לא שינה דעותיו גם לאחר בקורו בקהיר.

בב . לפי נורי יהיו שלושה מכשולים בדרך להתקשרות בין בריטניה לארצות ערב: ענין סואץ, ענין ההסכם עם עיראק וענין ארץ ישראל. מאחר שסואץ סולק מסכימים הבריטים לתקון ההסכם העיראקי. בקשר לארץ ישראל אין זו בעיה ללא פתרון. נורי לא הרחיק לכת יותר בענין ארץ ישראל. ולא יהיה נכון לומר שיש לו תכנית לישב הסכסוך בין הערבים והיהודים, הוא רק רמז שאפשר למצוא פתרון שהוא יהיה מוכן מצדו בבוא הזמן לבוא ברעיונות לקראת הסדר.

גג . נורי הבהיר שהוא יהיה מוכן לצרף את עיראק לאמנה התורכית פאקיסט־אנית אם לא יזוז נאצר מעמדתו שהיא, פי עדיין מוקדם לדבר על הסדר בין הערבים למערב. יתכן ונאצר הוא בעל נטיות נויטרליסטיות אבל נורי רוצה להבהיר היטב את עמדת עיראק. משרד החוץ יקדם בברכה הצטרפות עיראק לאמנה הפאקיסטאנית אם יתברר שאין לעשות יותר במזה"ת בשלב זה.

ממישראל

EMBASSY OF ISRAEL
2 PALACE GREEN
LONDON, W.8
WEStern 8091

שגרירות ישראל
לונדון

בוB

ז.כ

מצרים

כ"ה באלול תשי"ד
23.9.54
גא/40715/38

אל: י. לנדאו, לשכת היועץ לענייני המזרח התיכון

מאת: ג. אבנר, יועץ השגרירות, לונדון

הנדון: **יהדות סלאח סלם בעיראק**

טוב עשית ששלחת לנו במצורף למכתבך א/686/12 מן ה-20 בספטמבר העתק נוסף של לקט העתונות הערבית מס' ל/233 אשר תוכנו מעניין וחשוב.

בברכה,

[signature]

857/26

ססססססססססססססססססססססססס

אל : ממישראל ושינגטון   נשלח : 22.9.54

מאת : מאהב המשרד ירושלים

ב־20 בספטמבר נאמר לגזית במשה"ח הבריטי שנכון כי המצרים דחו הסיוע הצבאי האמריקני. לבריטים טרם נודעו ממדי הסיוע הכלכלי האמריקני.

מ א ה ב

יא/מח(77)

854/54

ssssssssssssssssssssssssss

אל : ממישראל ושינגטון נשלח : 22.9.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

לאבן. מחקר כמוס נודע:

קאמרי מסר לג'מאלי שהמצרים לא דנו אתו כלל על התקשרות עם המערב. לדברי קאמרי משוכנעים האמריקאים שעיראק היא המדינה הערבית היחידה שיוכלו לסמוך על מדיניותה.

מחמוד פאוזי הודיע לג'מאלי שאין בדעת מצרים להכנס בדיונים והסכמים עם המערב על הגנת האיזור אלא להסתפק בעל פה.

ר פ א ל

יא/מח(81)

ירושלים, כ"ב באלול תשי"ד
20 בספטמבר 1954

א/686/12

א ל : שגרירות ישראל, לונדון.
שגרירות ישראל, פאריס.
שגרירות ישראל, וושינגטון.
צירות ישראל, רומא.
צירות ישראל, אנקרה.

מאת : לשכת היועץ לעניני המזרח התיכון.

הנדון: שיחות צלאח סאלם בעיראק.

אנו מבקשים להפנות את תשומת לבכם ל"לקט מתוך עתונות ערבית" מס' ל/258 המכיל תאור השיחות שנהל צלאח סאלם בעיראק, והמשקף בצורה מענינת את מגמות המדיניות המצרית.

ר"ב הלקט.

בברכה,

י. לנדאו.

יל/לם

משרד החוץ

מזכר

אל: ג. ר.

מאת: [illegible]

רגילות למסור [illegible] בהודעו

[illegible] והיתי [illegible] על עמה.

כי משפטים, המאוחרים בין ברגע

מר מקבלים.

[illegible]

17.9.54

תאריך	חתימה	תאריך	חתימה

ד. מ. 3192־60.000־7.51־823

הערות למכתב הרצ"ב.

דומה כי אפשר להסכים לקוו הטיעון הכללי של המכתב הנדון. נכון כי בניגוד לארצות ערביות אחרות אין ניגוד אינט-רסים <u>יסודי</u> בין מצרים לבין ישראל. דבר זה נכון לגבי כל משטר במצרים. המדיניות האנטי-ישראלית של מצרים לא היתה, לפי דעתי, מטרה לעצמה אלא שימשה כתפקיד מישנה בשטחים שונים של המדיניות המצרית – וביחוד במדיניותה לגבי ארצות ערב. לכן יש לעודד כל נסיון של הבנה להתקרבות בין ישראל לבין מצרים.

עם זאת אין להתעלם מגורמים אחדים המהווים מיכשול רציני ביותר בדרך ההסדר המצרי-ישראל (אשר המכתב הנדון מתעלם מהם).

נאמר במכתב כי „ישראל – לאחר שהיא קיימת – אינה מפריעה ביותר למצרים". בכל זאת הסיתו מנהיגי מצרים – כולל שליטי הצבא הנוכחים – את בני ארצם בצורה הארסית ביותר נגד ישראל מאז קיומה. ניתוח המצב במזה"ת והעדר ניגוד מהותי בין ישראל לבין מצרים לא הביא במשך למעלה מ-6 שנים לנסיון מצרי כנה למציאת הסדר. נכון „שהמצרים, לפי הרושם, מבינים כי עכשיו הם חייבים לעשות משהו בשטח מדיניות הפנים, בשטח סודאן ובשטח הכלכלי". אך אין ספק כי המניע הראשון שהאריך את שליטי הצבא לגשת לתיקונים פנימיים, היה רצונם לתקן את אותם הליקויים בחברה המצרית אשר גרמו לפי דעתם למפלה הצבאית בארץ ישראל.

כן יש לזכור כי דווקה הניגוד בין מצרים לבין עיראק הגביר את קיצוניותה של מצרים כלפי ישראל. במאבק על אהדת דעת הקהל הערבית מעוניינת מצרים להוכיח לעמי ערב כי „ערביותה" אינה נופלת מזו של עיראק.

לפי דעתי אין לבוא בהבטחות למצרים בדבר נכונותנו לעזור במימוש שאיפותיה מבלי שהמצרים מצדם יגלו נכונות עיקרונית להסדר אתנו. אין להסתפק בהצהרות מילוליות (הבאות להרגיע את המערב) אלא על המצרים לנקוט צעדים מעשיים בכיוון זה, כגון חופש המעבר בתעלה, נכונות לדאוג לריסון המתיחות ולמניעת תקריות בגבול, שינוי המגמה בעתונות הרשמית וברדיו לגבי ישראל.

<u>לפני</u> נקיטת צעדים מעין אלה ע"י המצרים ~~הנראה~~ יגונה בעיניהם כל צעד מפייס מצדנו כאות חולשה, והוא לא יקדם את השלום. לכן לפי דעתי אלינו לפעול למען סיוע למצרים רק בתנאי מפורש של תמורה מצרית ממשית.

יעקב ברעם

יב/לב.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ט/ד'

העתק

אל : גדעון רפאל

מאת : י. פלמון.

הנדון : מצרים ופגישה עם רה"מ במצרים.

אני רוצה לכרוך את הסברי למברקך ואת תגובתי לסקירת רקע מס. ס/210 מ-12.8.54 במכתבי זה. ואתה תחלק את החומר בשביל התיקים כראות עיניך.

לדעתי המהפכה במצרים היתה מוצדקת מבחינת המצב הפנימי, על כל פנים יותר מאשר מבחינת המצב החיצוני כולל המפלה בישראל, וזה לדעתי לא רק על אף אלא מפני, היות המהפכה מהפכה צבאית.

מדוע היו והנם המהפכנים אנשי צבא? התשובה היא פשוטה, הצבא המצרי דוגמת הצבא התורכי בזמן האמפריה העותומנית, ומאותן הסבות, שמש את האפשרות היחידה לבני העם הפשוט לבא במגע רציני עם מדע, ולכן גם עם תרבות, ומכאן גם עם בעיות מדיניות וחברתיות של המערב. מגע זה של מדע, תרבות, מצב ובעיות: מדיניות, וחברתיות של המערב עם בני השכבות הרחבות של העם המצרי. הוא שאפשר את הגישה הכנה והנכונות לפעול לטובת השכבות הרחבות של העם. - מה שבסופו של דבר תנאי הכרחי לכוחו ויכלתו של העם. ואחד הבטויים לכחו ויכולתו של העם היא היכולת הצבאית. - דומני שמי שעקב אחרי המהפכה המצרית יודה כי הסבות הפנימיות תפסו את המקום העקרי להצדקת המהפכה ע"י המהפכנים, מה שמוכיח רצינות תנועה זו. כן רצוי לשים לב כי המהפכנים הם מבני הדרגות הנמוכות בצבא.

לאחר המהפכה נוכחו המהפכנים כי אין להם הידיעה המקצועית להנהלת ענינים אזרחיים (גם כן כמו בתורכיה ב-1908) ונטו למסור ענינים אלה לאזרחים, קרי בני המעמדות הגבוהים שאינם נוטים מסבת אינטרסים אישיים ומשפחתיים לתקונים פרטיים. (בתורכיה נטיה זו שיצאה אל הפועל הכשילה לחלוטין את המהפכה של 1908). במצרים ג'מאל עבדול נאצר נלחם והצליח למנוע שתוף ה"אזרחים". ובאם הוא יצליח להתגבר על הקשיים שבהנהגת התקונים הפנימיים, לדעתי המהפכה המצרית תכלול בתוכה את שתי המהפכות התורכיות את זו של 1908 ואת זו של אתא טורק.

לדעתי קבוצת ג'מאל עבדול נאצר הנה הקבוצה ה"מערבית" ביותר בעולם הערבי ז.א. הקבוצה השואפת לשנות את פני החברה המזרחית לקרבה קרבה גדולה ביותר לחברה המערבית. מה שמגדיל את סכויי ישראל ליחסים סדירים עם מצרים כזו. אם כי אין זה הכרח הנובע מאליו. ויש אפשרות גם שמצרים כזו תשמש גורם מאיים איום יותר רציני דוקא בגלל כחה שינבע מהתקונים החברתיים.

התחרות בין מצרים ועירק (התחרות שאת סבותיה היסודיות יש למצוא כבר בתנ"ך) היא שגרמה לנחאס שאמר אנחנו "פרעוניים" ב-1937. לעמוד בראש הליגה הערבית בשנות הארבעים. עירק צריכה ורוצה מוצא לים התיכון, מוצא של ממש בטריטוריה בטוחה שלה.

2/.

מר משה יובל

א/3 ה. אתה צריך

השתלמות של

משרד ח.ו.

ד. ב.

24/8/59

מצרים אינה רוצה עירק חזקה בגבולותיה. נגוד זה הוא שפתח שאיפה הן במצרים והן בעירק, כל אחת בנגוד לשניה להיות המשפיעים על סוריה, הלבנון, עבה"י ופלסטינה. אך בעוד שעירק רוצה השתלטות של ממש, אין למצרים ענין ביותר ממה שקוראים הבריטים "indirect rule". וכל אחת מהן ע"י כניסה לליגה הערבית והשתלטות עליה קותה להגיע למטרה זו. מלחמה ששחרור של ישראל ותקומת ישראל, יצרו עובדות אשר באופן יסודי אינן רצויות לעירק, בעוד שלגבי מצרים ככל שישראל תהיה חזקה מבחינה צבאית/אינה מהוה גורם מתחרה למצרים (בגלל סבות כלכליות, לשוניות, דתיות, האוכלוסיה והשטח המצומצם שלה), כשם שעירק מהוה.

כמובן כי הצבא המצרי לא היה מזמין את קיומה של ישראל, אך מאחר שהיא קיימת, אין היא מפריעה ביותר למצרים. על כל פנים פחות מאחרים שאתם הם חיים בשלום. יש לזכור גם כי השלטון המצרי הקיים הכריז כי הם התנגדו להכרזת המלחמה על ישראל ולמקרה של הסדר עם ישראל אין הם צריכים לכן לדאוג ל־face saving וכל הכרוך בזה. במלים אחרות, מצרים זו המדינה הערבית שיש לה פחות מהאחרות מניעים להבנה עם ישראל.

שלימי מכה אשר גם להם עבר עשיר, קרוב ורחוק, של התחרות בעירק. מצאו בענין זה למרות כמעט כל שאר הענינים, מכנה משותף עם המצרים. ודומני כי התחרות זו עם עירק מהוה את הכוח הדוחף העיקרי בפעולתם.

המצרים, עושה רושם, מבינים כי עכשו הם חייבים לעשות משהו בשטח מדיניות פנים, בשטח הסודן, בשטח הכלכלי. ודומה כי לא אטעה אם הם רוצים שקט. מבעי שירצו. שהשנתיים של עזיבת האנגלים לא יופרע דוגמת רצח סירLie Stack. הם רוצים את עזרת ארה"ב, עזרה ממושכת בפתוח הארץ, ברפורמה קרקעית, בחזוק הצבא. ישראל, הם מאמינים, יכול להיות גורם מפריע ומעכב מדרגה ראשונה. בגלל זאת דומני כי מחובתנו למצא קשר אל המצרים ולהבטיח להם את עזרתנו בממוש שאיפותיהם, לפני שיוכחו שאין כחנו והשפעתנו על ארה"ב ובריטניה כשם שהם מתארים.

(-) י.ס.

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

863/50

אל : הרצוג המשרד ירושלים   נשלח: 17.9.54

מאת : אבן משיראל ושינגטון   נתקבל: 17.9.54

אישי כמוס ביותר. ממקור גבוה ומוסמך ביותר נאמר לנו כי מצרים דחתה את הסיוע הצבאי והדגישה רצונה בסיוע כלכלי רב. המודיע מוסף שגברו שיקולים של הלך רוח ניוטרליסטי ומאמצי הנשק של מצרים ירוכזו באנגליה.

לא ידוע אם ממ"ב השלימה עם הסרוב או תנסה לשדל את המצרים לחזור בהם מעמדה זו.

אבן

יא/מש (63)

שגרירות ישראל

לונדון

סודי

י"ח באלול תשי"ד
16 בספטמבר 1954

מא/341/62258

אל: מנ"ר

העתק: הסברה
חקר
ג. רפאל

מאת: הנספח לעתונות, שגרירות ישראל, לונדון.

Foreign Office News Conferences

Tuesday, 14.9.54 - Denis Spears: I expect the treaty with Egypt to be signed next week. I should guess about the twenty-second of September.

(Privately, for my own guidance): The only remaining obstacle to full agreement on all paragraphs of the treaty is the issue of the fifty million pounds, which the Egyptians are demanding as customs duty on goods shipped to the Zone after the abrogation of the old treaty. Our view is that the treaty was abrogated unilaterally, and, therefore, this cannot impose a duty upon ourselves. The stories about our alleged counter-claims are not true.

The Egyptians had indicated that they were prepared to accept goods now in the stores of the Zone for the cash which is due to them. Our policy at the moment is that nothing of value which could be removed should be left in the Zone. I cannot say whether we will compromise on this issue. At the moment it seems to me that we are not inclined to compromise.

Wednesday, 15.9.54 - Ted Key: I cannot comment upon Nasser's statement (demanding the Negeb), but as regards the allegation that America had asked Israel in 1949 to surrender the Negeb, I do not think it is correct. At least, we never knew about such a request. (Privately, for guidance): It seems to me, and to thepeople upstairs (the M.E. Desk) that Nasser gave this interview to divert attention from internal difficulties. It is also possible that he is trying to regain the confidence of Saudi Arabia which was shaken after Salem's Iraqi trip.

בברכה,

מיכאל ארנון

ארכיון המדינה

חומר מסווג

אין להעביר ידיעה זו הלאה בכל צורה שהיא מבלי להתקשר תחילה עם מחלקת החקר

משרד החוץ

מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 13.9.54

טיב המקור והידיעה: מקור ערבי מהימן

אסמכתא: ש/1092

הנדון: **ערב ביקורו של נורי אל-סעיד במצרים.**

ד"ר פאדל אל-ג'מאלי, שייצג את עיראק בוועדה המדינית של הליגה בקאהיר, הודיע לראש הממשלה נורי אל-סעיד:

א. יושבה המחלוקת שהתגלעה בין צלאח סאלם לחבריו במועצת המהפיכה, בדבר ההסכם שהושג בשיחותיו עם אל-סעיד. לג'מאלי לא ידוע על איזה יסוד יושבה המחלוקת, מאחר שלא הצליח להיפגש עם סאלם.

ב. שה"ח המצרי, מחמוד פאוזי, הודיע לג'מאלי, כי אין כוונת מצרים להיכנס לדיונים והסכמים עם המערב (בעניני הגנת האזור - המע'), אלא להסתפק בהגנה בעל-פה.

ג. מזכיר ארה"ב בקאהיר הודיע לג'מאלי כי המצרים לא דיברו אתו כלל על הנושא הנ"ל. לדברי המזכיר משוכנעים האמריקנים כי עיראק היא המדינה הערבית היחידה שיוכלו לסמוך על מדיניותה.

ד. ג'מאלי סבור כי מוטב לבוא לידי הבנה עם הכת השלטת במצרים בהקדם האפשרי. המצב הבינלאומי מתפתח במהירות, ואסור לבזבז זמן בנוגע להבטחת אמצעי ההגנה.

שש/מפ.

תאריך התפוצה: 17.9.54

תפוצה: מנכ"ל, מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר י. הרצוג, השגריר בפריס, הציר בוואשינגטון, מר ש. גזית, חקר (3), מח"ע (2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS 811/95

אל : ממי"ראל ואשינגטון נשלח: 10.9.54

מאת : רפאל המשרדירושלים

אבן. לפי רדיו קהיר מ"פ דנא יעמוד ד"ר מחמוד עזמי בראשי משלחת מצרים באו"ם ובעצרת. יתר חברי המשלחת : עומר לוטפי מנהל המחלקה המשפטית במשח"ח, עבדל מג'יד רמדן, כמאל פהמי יועץ שגרירות ואשינגטון, מחמוד ריאד מנהל המחלקה הערבית במשח"ח. עבדול מונעם אל־סנהורי היועץ הכלכלי של הנציגות הקבועה.

עזמי הכריז בקהיר כי הקוים של מדיניות החוץ המצרית מבוססים על פעולה למען יציבות בעולם, למען האמת זכותם של העמים להגדרה עצמית, למען הקלת המתיחות הבינלאומית ולמען הגברת שיתוף הפעולה בין המדינות האסיאתיות האפריקניות.

רפאל

יא/נד(37)

12

מר ש. ארד

לשכת היומ״ה.

תודה בעד העברה
חוברות התעמולה המצרית ללשכתנו.

גם אנחנו שותפים
להשקפה ש״בעלי הכספים״ אצלנו
אינם מעריכים את חשיבות
ההסברה. נשתדל לנהוג ברוח
הפסקה האחרונה שבמכתבו של
מר דפני.

בברכה,

י. לנדאו

ר״ב המכתב הנ״ל

10.9.54

משרד החוץ
מחלקת החקר

סודי

סקירת רקע

תיק:970

סקירה מס' 213

י' באלול תשי"ד
8 בספטמבר 1954

השינויים בממשלת מצרים

השינויים, שנעשו (ב-31.8.54) בממשלת מצרים עוררו שוב את שאלת מידת היציבות של המשטר הצבאי בארץ הנילוס. לאור השינויים הללו מן הראוי לבדוק איפוא את ממדי הקשיים הפנימיים, בהם נתקלים שליטי מצרים בתקופה האחרונה, וכן את אופיים של השינויים עצמם.

1) הקשיים הפנימיים של המשטר.

ההתרוצצות הפנימית בתוך מצרים באה לידי ביטוי בשני שטחים:

א) האופוזיציה במחנה האזרחי: למרות אמצעי-הדיקטאטורה, בהם נקטו השליטים כדי לדכא כל קן של התנגדות למשטר, לא נדם קולה של האופוזיציה במצרים. חוגים טובים נמנים עם אותם היסודות שלא השלימו עם קיום המשטר. ביניהם כדאי להזכיר בייחוד את הגורמים הבאים:

1) האחים המוסלמים: הללו הגבירו בשבועות האחרונים את פעילותם. הם לא הסתפקו בחלוקת כרוזים ובהפצת פירסומים אלא ניסו לערוך הפגנות ברחובות עריה של מצרים. כרגיל תפסו הסטודנטים של האוניברסיטות את המקום המרכזי בפעילות „האחים". לפי שעה לא העזו השליטים לאסור את ארגונם מחדש. הם יוצאים נגדם בדברי השפה ומשתדלים לגלות יוזמה בעניני המוסלמים כדי להוכיח ליסודות הדתיים במצרים כי לא רק האחים הם המגינים על האסלאם. אולם מתקבל על הדעת כי חוצפתם של מנהיגי האחים תאלץ בסופו של דבר את השלטון לפרק שוב אירגון קנאי זה.

2) הקומוניסטים: בתוך הפעילות בחוגי הנוער נזכרים גם הקומוניסטים. על אף המשפטים הרבים הנערכים נגד עסקנים קומוניסטיים וגילויי תאים קומוניסטיים מדי פעם בפעם אין הללו מפסיקים את פעילותם. אם כי אין קיימת אפשרות שהקומוניסטים יסכנו ממש את המשטר הרי ברור, כי הם עשויים לגרום צרות רבות לשליטים על ידי ניצול מצבים מדיניים טובים כגון: עשיית ההסכם האנגלי-מצרי והתכונה מסביב לתיכנון מסגרת להגנת האזור.

3) הוופד : אע"פ שהוופד איננו מופיע ברחוב בצורה רעשנית אין לזלזל בכוחו להציק למשטר. יש לזכור כבר שנים רבות אין הוופד מפלגה הנוהגת לגייס את חבריה להפגנות-רחוב ולפעולות דומות. עיקר כוחו הוא באהדה שרבים רוחשים לו ובכשרונם של מנהיגיו בשטח של רקימת תככים ומזימות.

4) לגורמים שמנינו יש להוסיף את כל אותם הבלתי-מרוצים והבלתי-מוגדרים ובייחוד אלה שנפגעו על ידי פעולותיו השונות של המשטר.

אופוזיציה זו מגלה פעילות מוגברת דווקה עתה לאור השגת ההסכם האנגלי-מצרי. התנגדותה להסכם זה מביאה בעקבותיה לפעמים גם לשיתוף-פעולה בין חוגי האופוזיציה השונים. אך חרף יכולתה של האופוזיציה לנצל את שעת-הכושר ולגייס חלק של הציבור נגד ההסכם עם בריטניה, לא נראה כי בכוחה לסכן את קיומו של המשטר כל עוד אין חילוקי דעות חמורים בתוך הקצונה שיגרמו לסיכסוך גלוי בין השליטים לבין עצמם.

סודי

ב. חילוקי-הדעות בתוך הכת השלטת.

בתקופה האחרונה שוב נתחדשו הידיעות על חילוקי-דעות בתוך הכת השלטת. לפי ידיעות אלה הם נתגלעו מסביב לשתי נקודות:

) ההסכם האנגלי-מצרי (אם לאשר אותו או לא) והמדיניות לגבי עיראק ולגבי העולם הערבי בכלל.(בעיית איחוד מדינות "הסהר הפורה" וכו').

קשה לבדוק את אמיתותן של ידיעות אלה. ההסכם עם בריטניה מבטא את מגמתה של הקצונה בכלל. ואם אמנם קמו קצינים אחדים כדי למנוע את אישורו, הרי יש לראות בכך יותר עניין אישי מאשר התנגדות עקרונית.

ביחס למדיניות לגבי עיראק מתקבל על הדעת, כי באמת הרחיק צלאח סאלם לכת בהבטחותיו לשליטי בגדאד ודבר זה עורר את התנגדותם של קצינים רבים. ההתנגדות לתוכניות-האיחוד של ארצות הסהר הפורה מסמנת אחת מנקודות היסוד במדיניות המצרית, ואין לתמוה כי כל שינוי קל במדיניות זו - ויהיה אפילו מחויב-המציאות כגון הרצון למנוע הצטרפותה של עיראק לברית תורכיה-פאקיסתאן - יעורר התנגדות נמרצת ביותר.

על אף הידיעות על חילוקי-הדעות בתוך הכת השלטת אין לפי שעה סימנים שאחדות-הפעולה בין הקצינים הופרה במידה שעלולה לסכן את שלטונם. ניתן איפוא לסכם פרק זה, כי הן האופוזיציה במחנה האזרחי והן חילוקי-הדעות (האפשריים) בתוך הקצונה מהווים אמנם קשים למשטר אבל עדיין אינם מסכנים את קיומו.

ג. אופי השינויים בממשלה (עדיין בספק).

נראה כי המגמה הכללית של השינויים בתוך הממשלה היא ביצור מעמדה לאור הקשיים בהם נתקלו שליטי מצרים בתקופה האחרונה. בין הקשיים האלה אפשר לציין: מאמצים של יסודות האופוזיציה לנצל את ההסכם האנגלי-מצרי כדי לנגח את הממשלה; לחץ המערב שמצרים תשתף פעולה בצורה זו או אחרת באירגון מסגרת הגנתית באזור וההתרוצצות בין מדינות ערב ביחס לסיוע מערבי ושיתוף-פעולה עם המערב בכלל. לאורה של דעת-הקהל הלאומית במצרים ונוכח הקשיים בלבטי-המשטר לבסס את שלטונו הצעיר, הטילו בעיות אלה עומס רב נוסף על כתפי השלטון.

מינויו של גמאל סאלם לסגן ראש הממשלה אינו מסמן שינוי מהותי במעמדו. גמאל סאלם נחשב תמיד בין נאמניו המקורבים ביותר של גמאל עבד אל-נאצר. בתוך מועצת המהפיכה היה גמאל סאלם אחראי לביצוע הרפורמה האגרארית. כן הוא משמש חבר במועצת הייצור. מאחר שהוא עוסק אך ורק בענייני פנים אין זה הכרחי דווקא שמינויו מהווה כאילו נצחון על אחיו צלאח סאלם שאתו הסתכסך - לפי ידיעות אחדות - בעניין המדיניות לגבי עיראק.(כבר ב-25.2.54 מונה גמאל סאלם לסגן ראש הממשלה. היה זה בשעת הניסוי להדיח את נגיב מכס הנשיאות). מתקבל על הדעת יותר כי מינויו של גמאל סאלם מגלה מגמה להגביר את ההתמסרות לתיקונים פנימיים. ובייחוד את הרפורמה האגרארית (זה מלבד האדרת מעמדו של גמאל עבד אל-נאצר).

לפי מקור מהימן נתקבלה התפטרותו של שר החינוך מפני שלא היתה אחדות-דעות בינו לבין הממשלה בשאלת הנהגה של שיטה חדשה בענייני חינוך. הממשלה חששה מפני מהומות סטודנטים עם פתיחת שנת הלימודים החדשה מחמת הסתתם של האחים המוסלמים, הקומוניסטים ואנשי אופוזיציה אחרים. תוך שאיפה למנוע מהומות מתכוננת הממשלה להגביל את האוטו-נומיה של בתי הספר הגבוהים כהכנה לנקיטת צעדים חמורים נגד מורים ותלמידים שיתערבו בעניינים מדיניים. כן עומדת הממשלה לטהר את משרד החינוך, את האוניברסיטות ובתי הספר מיסודות "בלתי רצויים".

שר הכספים התפטר בשל חילוקי-דעות בינו לבין גמאל סאלם בשעה שהאחרון מילא את מקומו של ראש הממשלה בהיעדרו לרגל עלייתו למכה. שר הכספים התנגד לכמה מתוכניות מועצת-המהפיכה. עמדתו זו גרמה ../ להתנגשות - מלבד עם גמאל סאלם - גם עם אחדים מחברי מועצת-המהפיכה.

3/.

עבד אל-חכים אעמר נתמנה לשר המלחמה - נוסף לתפקידו כמפקד כללי של הכוחות המצריים כדי להדק את התאום בין הצבא לבין מועצת המהפיכה ולמנוע חיכוכים בתוך הצבא. עבד אל-חכים הוא ידיד ותיק של גמאל עבד אל-נאצר.

אנואר אל-סאדאת נתמנה לשר המדינה. אל-סאדאת, שפיקח על העתונים שנתפרסמו בשם הקצינים, עמד בתקופה האחרונה בראש כל הפעילות שגילתה מצרים בענייני המוסלמים. (מזמן פרוץ המהפיכה דובר על קירבתו - לפחות הרוחנית - של אל-סאדאת לאחים המוסלמים). עתה נבחר למזכיר „הקונגרס הכל מוסלמי" שמתכנסים את ועידתו מידי שנה בשנה. כן מן הראוי להזכיר כי לפי שעה לא התאמתו השמועות בדבר מעמדו של השר להדרכה לאומית צלאח סאלם: הוא לא מונה לשר החוץ כפי שניבאו פעם ולא התפטר ממשרתו כפי שנבאו אחרים.

מהדברים האלה אנו למדים:

א) מועצת ההפיכה החמירה את פיקוחה על הממשלה וענייני המדינה בכלל. ענייני החינוך נלקחו ממדינאי אזרחי ונמסרו לאיש צבא. לשר הכספים בתמנה איש נוח יותר למשטר בעוד שהשר הקודם לא השלים עם כל תוכניותיה של מועצת המהפיכה. מינויו של עבד אל-חכים אעמר לשר המלחמה מעלה את התיאום עם הצבא, ואילו מינויו של גמאל סאלם לסגן ראש הממשלה מחזק את הפיקוח על ענייני פנים.

ב) עלה מעמדו האישי של גמאל עבד אל-נאצר. גמאל סאלם ועבד אל-חכים אעמר הם מבין ידידיו הותיקים והנאמנים עליו ביותר.

ג) מינויו של אנואר אל-סאדאת בא להוכיח את ההתעניינות הגדלה וההולכת של המשטר בענייני האסלאם - התעניינות העשויה לתת את אותותיה בעתיד.

ד) הידיעות על רקע התפטרותו של שר החינוך מצביעות על חששם של השליטים מהאופוזיציה בתוך בתי-הספר והאוניברסיטות. נראה כי ההתנגדות למשטר במצרים עזה מאד בין שכבת-הנוער בעלת-ההשכלה המושפעת עדיין מתעמולתם של עסקני הוופד, האחים והקומוניסטים.

ה) לא נראה כי בעיות מדיניות החוץ השפיעו על השינויים בממשלה.

נ ס פ ח

השינויים שהונהגו בממשלת מצרים ב-31.8.54

מפקד כנף גמאל סאלם	-	סגן ראש הממשלה (עד כה שר התחבורה)
פתחי רדואן	-	שר התחבורה (עד כה שר המדינה)
רב אלוף עבד אל-חכים אעמר	-	שר המלחמה (מוסיף לכהן כמפקד כללי של הכוחות המצריים).
אלוף משנה אנואר אל-סאדאת	-	שר המדינה (לא היה בממשלה הקודמת)
רב סרן כמאל אל-דין חוסין	-	שר החינוך (עד כה שר לעניינים סוציאליים)
סגן אלוף חוסין אל-שאפעי	-	שר לעניינים סוציאליים (עד כה שר המלחמה)
עבד אל-מונעים אל-קציוני	-	שר הכספים (עד כה סגן שר הכספים)

<u>עזבו את הממשלה</u>: ד"ר עבד אל-חמיד אל-שריף (שר הכספים לשעבר) וד"ר מחמד עווד מחמד (שר החינוך לשעבר).

יב/לב.

יעקב ברעם/מדור החקר הערבי - חומר סודי - תפוצה מצומצמת.
המשלוח לנציגויות באמצעות מחלקת החקר.

מצרים

סודי

אנקרה, 8.9.54
אב/2607/370

אל : מע"ר
מאת : בנ גלעד, אנקרה
העתק: מר ג. רפאל
חקר

הנדון: **מצרים בעיני עתונאי תורכי.**

לפני צאתי לחופשה הלכתי להפרד ממר סרג'האד טופלק, פרשנו המדיני של "זפר" החצי-רשמי.

טופלק, שחזר מביקור במצרים, בה שהה לפי הזמנת ממשלתה, פתח בדברי לצון, והתאונן על האוכל ומזג-האויר הקשה במצרים, שבעטיים איבד 4 ק"ג ממשקלו. אח"כ עבר לדבר ברצינות. הרושם שקיבל, אמר, הוא שקציני מועצת המהפיכה עדיין אינם מסוגלים לנהל את עניני הממשלה. השגריר האמריקני, ג'פרסון קפרי, הוא הוא המנהל את הממשלה. עם העברתו מתפקידו נכרת עצבנות בקרב הצמרת המצרית.

טופלק נפגש עם עבד אל-נאצר וצאלח סאלם, שהסיחו בפניו דברים כדרבנות בכלל קשריה של תורכיה עם ישראל: הם האשימו את תורכיה בחוסר מעש בענין פתרון בעית הפליטים והעדפת ישראל על מדינות-ערב בשטח המסחרי. לדברי טופלק ענה כי לא התורכים ביקשו מהפליטים הערבים לעזוב את מקומות מושבם, וכי בזמן שתורכי רואה פליטים ערבים הוא נזכר שהם מבני עמם של אלה שתחבו סכין בגבה של תורכיה בזמן מלחמת העולם הראשונה.

טופלק ביקש להפגש עם הגנרל נגיב, אך מבוקשו לא ניתן לו, באמתלא שהגנרל עסוק, אך טופלק סבור כי הצמרת אינה רואה בעין יפה מגע בין הגנרל לגורמי-חוץ.

כפי שכבר דווח מהצירות, הכין טופלק סידרת מאמרים שליליים על מצרים, אך לפי בקשת שרה"ח, פרופ' קופרולו, לא פירסמם.

בקרתי גם אצל פרופ' נהאד אריס, בעליו ועורכו הראשי של "הלקצ'י", האופוזיציוני, מי שהיה סגן ראש הממשלה עד כשלון הריפובליקאים בבחירות 1950. האקים אמר כי הוא עוקב אחרי המצב בארץ, וכי הוא שמח שממשלתו היא היא אשר הכירה בישראל. מפלגתו מעדיפה את ידידות ישראל על ידידות כל מדינות ערב יחד. אמרתי לו כי מפלגת העם הרפובליקנית היא דוגמא נדירה למפלגה אוהדת-ישראל לא רק בזמן היותה באופוזיציה, אלא גם בעת היותה בשלטון. אנו, שהתנסינו בשטח זה בנסיונות מרים בארצות שונות, זוכרים לטובה את יחסה של מפלגת העם אלינו בעת היותה בשלטון.

בברכה,

ב. גלעד.

איש־כמוס

חומר מסווג

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

משרד החוץ
מחלקת החקר

12 ק׳ ס

תאריך הידיעה: 8.9.54

טיב המקור והידיעה: מהימן

אסמכתא: 1079/ש

הנדון:

מהחלטות הוועה"ס בקהיר

בנוסף על ההחלטות שקיבלה הוועה"ס של הליגה בשאלות תימן והוועידה המוסלמית (ר׳ שידורים ערביים מ-8.9, רדיו ראמאללה), הוחלט לשנות, לפי הצעת הלבנונים את שמה של „וועידת ירושלים" ל„וועידה ערבית-מוסלמית", כדי לא לשוות לה אופי מוסלמי מובהק.

כן הוקמה וועדה ובה נציגי לבנון, עיראק, ומצרים שתטפל בבעיית הטיבוריים לאו"ם ותגיש הצעות בעניין זה.

<u>הערת מחלקת החקר:</u>

נראה שהיוזמת העיקרית לשינוי שמה של הוועידה המוצעת בירושלים היא מצריים, המתנגדת כבר מזמן לצביון הדתי של הכנס. כן קשה לצפות שהכנס של ראשי מדינות-ערב (אם בכלל ייערך...) יישר את ההדורים וישמש מסגרת מוצלחת יותר להשגת הסכם על אופי הוועידה ומקום היערכה.

בי/גי

תאריך התפוצה: 10.9.54

תפוצה:
מר י. לוריא, מר ג. רפאל, מר ח. סידור, חקר (3), מה"ע (2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

ירושלים, י' אלול תשי"ד
8 בספטמבר 1954
[illegible]

א ל : מר אברהם קדרון, קונסול ישראל קפריסין.

מאת : י. לנדאו, לשכת היומז"ת.

אברהם היקר,

אנא שלח לנו את הספר
History of Zionism

מאת ישראל כהן. הספר יצא במצרים, ובו הקדמה מאת עבד אל - נאצר.

אנו משתוקקים לשמוע מפיך דבר על אורח חייך החדש.

אחולינו הטובים נתונים לך ולאשתך.

בברכה,

י. לנדאו

מר מ. יובל, חקר.

י. לנדאו, לשכה היועמ"ש.

הנדון: התעמולה אנטי־שמית
ברדיו קהיר.

מעירים את תשומת לבי
לקיום תכנית בשרות השדור של
קהיר העוסקת בדברי הסתה
אנטי שמית גסה;

שמא תתן הוראה לשרות
ההאזנה שלנו לקלוט ולאסוף
את הדברים.

בברכה,

י. לנדאו

8.9.54

12

שר החוץ

גדעון רפאל

במקרה וקראת דוח"י על שיחתי עם ראסל מ־27 באוגוסט, אודה לך אם תודיע לי דעתך על טיעוני והצעותי לגבי "פעולת השלום" של האמריקאים בקהיר.

7.9.54

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : ממישראל לונדון נשלח : 7.9.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

ד-256.

לפי צוות אל ערב קהיר, בשידור מ-4/9 בשעה 2100 אמר צאלח סאלם בירדן לאמור פלשתין לא תוחזר לבעליה אלא בחרב וע"י איחוד השורות. מצרים לא תצטרף לברית מערביה או מזרחית. משימתנו הראשונה היא אחדות וחיזוק בטחוננו ואין זה בגדר מדיניותנו להצטרף למחנה זה או אחר. עשינו הסכם עם בריטניה בלי להיות קשורים בברית מסויימת עד כאן.

רפאל

יא/בר(42)

שר החוץ

גדעון רפאל

הנני מפנה תשומת לבך לשיחה המאלפת בין עבדול נאצר וסופר ה־ U.S. News and World Report שהופיעה בגליון של 3 בספטמבר.

ראויות לציון מיוחד הנקודות הבאות :

א. הדגשת נאצר את הנייטרליזם המובהק של מצרים בגלל הסביבה האנטי־קולוניאלי. משום כך אין מצרים יכולה, לפי דבריו, להכנס בברית עם המערב ואף אינה יכולה להסכים לקבל משלחת צבאית.

ב. הדגשת הצורך לפתח את ברית הבטחון הקיבוצית של הליגה למכשיר יעיל עליו יכולה להתבסס הגנת האיזור.

ג. טענתו שאם עיראק הצטרף לברית טורקיה - פקסיטן תהרוס את הליגה.

ד. בקורתו נגד ארה"ב על אי הכרתה בפין העסמית.

ה. אי שימוש בטענה הערבית המסורתית שהמיכת ארה"ב בישראל פגעה בידידות בינה לבין הערבים.

ו. לבעית ארץ ישראל מוקדשות רק הערות מסורות וצדדיות. הוא מודא בעקיפין בחשיבותה האסטרטגית של ישראל באומרו שהיא מפרידה בין הגוש הסודאני - לובי - מצרי מצד אחד וגוש ארצות ערב מצד שני, ובזה מקשה על ארגון מערכת הגנה כוללת. הוא מביע התקוה שארה"ב לא תתנה הענקת סיוע צבאי למצרים בהסדר עם ישראל, ובקשר לזה מעיר שבעיה זו ניישב בעצמנו. בהקשר זה אין להערה זו נימה תוקפנית; מאז ומתמיד שמענו, שהמצרים, כאשר יהיו מוכנים להגיע לידי הסדר עם ישראל מעדיפים את הקשר הישיר על המתווכנים.

כתבתי הערות אלה מן הזכרון, כי אין המאמר ברגע זה לפני ובודאי אפשר למצוא עוד נקודות מעניינות הראויות לציון.

העתק: למנכל
למנהל מאה"ב

7 בספטמבר 1954.

ssssssssssssssssssssssssss

אל : המישראל פאריס   נשלח: 5.9.56

מאת : רפאל המשרד ירושלים

ל.150.

אבני ישי. להפצה בעתונות ערבית בהתאם לסדור במכתבי 30/8.

שר החנוך המצרי הוסגר עקב חלוקי דעות בענין כוונת הממשלה להגביל אוטונומיה של מוסדות חנוך ולנקוט אמ"צ באמצעים תקיפים נגד מורים ותלמידים. הממשלה חוששת שעם פתיחת שנת הלמודים יפרוץ מהומות תלמידים בהדרכת האחים המוסלמים, וחוגי אופוזיציה אחרים. השר החדש סייד כמאל חוסיין נקרא לבצע מדיניות החנוך באמצעים צבאיים. הוא ידכא ביד חזקה כל נסיון במרי ומשי ויערוך טהור במשרד החנוך, באוניברסיטאות ובבתי הספר.

רפאל

יא/מש (21)

Copy Extract from The Times 3.9.54.

EGYPTIAN POLICY ON DEFENCE.
NO HOSTILITY TO WEST.
From our correspondent, Cairo, Sept. 2.

Colonel Nasser has found it necessary to make clear that the interview which he gave to a United States periodical, in which he stated that Egypt will not join any defence pact, does not mean that Egypt is hostile to the western Powers.

He has not made any public pronouncement on the matter, but Revolutionary Commander headquarters are explaining to the foreign Press that Egypt stands in every respect with the western powers.

It is simply argues that after 72 years of British occupation an immediate entry into a defence pact would be interpreted as submission to western pressure. A period of complete independence, during which mutual trust is created, must elapse before Egyptians can regard closer ties with other countries without suspicion. Furthermore, Egypt's main role is to help in building up the defences of member States of the Arab League, among whom there remains considerable suspicion of "imperialist designs of the western Powers". A defence pact would, in Egypt's view, defeat its end by reinforcing those suspicions.

LEADERS' CAUTION

The Egyptian leaders are apparently prepared to believe that the West has abandoned its imperialsim in the Middle East, and that neither Britain nor the United States intends to invade Egypt. They are prepared to recognize that Britain need not have abandoned the Suez Canal base if its object were aggression. Indeed, Egypt's military thinking - so the arguments proceeds - considers that the danger of attack comes either from Israel or from Russia. This presentation of Egyptian policy would be more effective if it were publicly made, but its very nature debars this. Miliary leaders are clearly deeply impressed by the impact which years of nationalist propaganda have made on the minds of the Egyptian people and remain cautious in presenting a policy which derives from agreement with Britain.

Mr. Ralph Murray, the British Minister, returned to Cairo early to-day after discussions at the Foreign Office regarding detailed work on the agreement which is still continuing here. There may be some disappointment that it has proved impossible to get the agreement ready by September 1, but it has not revealed itself. Admiral Stevens, director of the United States Point Four administration, and Dr. Mohammed Ahmed Selim, secretary-general of the National Production Council, resumed discussions to-day regarding the United States offer of military and economic aid.

Copy   Extract from The Times 3.9.54.

EGYPTIAN POLICY ON DEFENCE
NO ALLIANCE WITH WEST
From our correspondent, Cairo, Sept. 2.

Colonel Nasser has found it necessary to [illegible] at the interview which he gave to a United States periodical, in which he stated that Egypt will not join any defence pact, [illegible] that Egypt is hostile to the Western Powers.

He has not made any public pronouncement on the matter, but [illegible] comment in Egyptian circles explaining [illegible] that Egypt stands [illegible] with the Western powers.

It is simply [illegible] that immediate entry into a defence pact would be interpreted as submission to Western pressure. A period of complete independence, during which mutual trust is created, must elapse before Egyptians can regard alliances with other countries without suspicion. Furthermore, Egypt's main role is to help in building up the defences of member states of the Arab League, among whom there remains considerable suspicion of "imperialist designs of the western powers". A defence pact would, in Egypt's view, defeat its end by reinforcing those suspicions.

[illegible]

The [illegible] leaders are [illegible] that the West has [illegible] in the Middle East, and that neither Britain nor the United States intends to invade Egypt. They are [illegible] to recognize that Britain has not [illegible] the [illegible] and hence [illegible] its object were aggression. Indeed, Egypt's military thinking - so the argument proceeds - considers that the danger of attack comes either from Israel or [illegible]. This presentation of Egyptian policy would be more effective if it were publicly made, but its very absence [illegible] this. [illegible] leaders are clearly deeply impressed by the impact which years of nationalist propaganda have made on the minds of the Egyptian people and [illegible] caution in presenting a policy which derives from agreement with Britain.

Mr. Ralph Murray, the British Minister, returned to Cairo today after discussions at the Foreign Office [illegible] work on the agreement which is still continuing here. There was some disappointment that it has proved impossible to get the agreement ready by September 4, but it has not revealed [illegible].

General Stevens, director of the United States Point Four administration, and Mr. [illegible] secretary-general of the National Production Council, resumed discussions today regarding the United States offer of military and economic aid.

12

Extract from The Times 3.9.54

EGYPTIAN POLICY ON DEFENCE
NO HOSTILITY TO WEST.

From our correspondent, Cairo, Sept. 2.

....

Admiral Stevens, director of the United States Point Four administration, and Dr. Mohammed Ahmed Selim, secretary-general of the National Production Council, resumed discussions today regarding the United States offer of military and economic aid

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

פאריס, ה' באלול תשי"ד
3 בספטמבר 1954

אל : מר ג. רפאל, המשרד, ירושלים

מאת: יועץ השגרירות, פאריס

רב תודות עבור מכתביך מה-27 וה-29 באבגוסט.

העברתי את החומר לפלמון ולראסל וגם הזמנתי את ראסל לפאריס לפגישה עם לוין ביום ד' הבא.

אני יוצא היום לחופשה שתמשך עד ה-3 באוקטובר. ממלא מקומי בתקופה זו יהיה שאול פרידלנדר, שקיבל את כל ההוראות הדרושות ויפעל בשיתוף פעולה עם אריה.

בברכה,

דן אבני

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NEW YORK TIMES
SEPT. 2, 1954

12

SHARETT INVITES EGYPT PEACE BID

Parliament Backs His Reply to Requests for 'Action' Against Arab States

By HARRY GILROY
Special to The New York Times.

JERUSALEM, Sept. 1—Prime Minister Moshe Sharett said today that Israel was ready to meet any movement toward peace with Egypt.

The statement was made at the end of a foreign policy debate in the Knesset (Parliament). After Mr. Sharett's talk the Government's attitude on international matters was sustained by a vote of 54 to 9, with 7 abstentions.

The Premier's remarks a swered a generally gloomy se of speeches of the last two da Several speakers urged or i mated "action" against the nei boring Arab states, particuarl any such change as the freque ly rumored amalgamation of I and Syria should take place.

"We would be well advised warn our neighbors of adventur that would be hazardous to the rather than to incite ourselves to hazardous adventures," Mr. Sharett commented. "This warning should be against any attempt to attack us as well as any alteration in the geopolitical situation around us which potentially or actually might threaten us."

The Prime Minister advised the Knesset that Israel "must take into account that alterations or combinations which might take place around us are likely to give birth to new trends of thought which are not necessarily to our disadvantage."

Government Position Indicated

The Government's attitude, he indicated, is this:

"With open eyes and ears we must closely watch every whisper and movement around us. The Egyptian Premier recently impressed upon the American public that arms for his country should not be given conditionally on its relations with Israel." That problem the Egyptians will solve themselves, he said.

"What does this mean?" he added, "by some new adventure in aggression or invasion or by direct negotiations for peace?

"If Egypt wants peace we are ready to meet them. If they want war we are also ready to meet them. If there is peace in this region it must be peace between Israel and the Arab nations. And if there is a danger of bloodshed it is more likely to result from clashes between Israel and the Arabs than from any outside source."

The Prime Minister added to the criticism he made Monday of United States and British policy.

"Our controversy with the great powers is particularly severe and bitter," he said, "because in practice they encourage

The New York

REG. U. S. PAT. OFF.

"All the News That's Fit

ADOLPH S. OCHS, Publish

Published Every Day in t
THE NEW YORK TIMES

ARTHUR HAYS SULZ
President and Publ

JULIUS OCHS AD
Vice President and Gener

GODFREY N. NEL
Secretary

OFFICES OF THE NEW YOR
New York City........................Teleph
Times Building..............................

AMSTERDAM ....N. Z. Voort
ANKARA..............................
ATHENS..............................
BELGRADE ....
BERLIN ....
BONN ....19 Bahnho
BUENOS AIRES..............................
CAIRO..............................17 Rue
DUBLIN..............................14 B
GENEVA..............................V
HAVANA..............................
HONG KONG..............................
JERUSALEM..............................Pa
JOHANNESBURG ....
KARACHI....Bungalow 12/2, Mhd. Ali Housi
LONDON..............................
MADRID..............................1
MELBOURNE..............................
MEXICO CITY..............................
MOSCOW..............................12/24
NEW DELHI..............................
OTTAWA..............................
PARIS..............................
RIO DE JANEIRO..............................
ROME ....
SANTIAGO, CHILE..............................
STOCKHOLM..............................
TOKYO..............................
VIENNA..............................

International Edition
Subscription Rates by Regul

Weekdays and Sunday..............................
Weekdays Only ....
Sundays Only ....
For / ...es or Rates in Local Currencies,
Edit... ...tice in New York or Amsterdam.

The ...ociated Press is entitled exclusively
licati... of all news dispatches credited t
credi... in this paper and local news of s
lished herein. Rights of republication of a
are also reserved.

THE M'CARTHY RE

The thirty-six days of hearing words of testimony that marke quiry into the dispute between S and the Army have now been br cial close with the submission minority reports and two suppl ments. Thus an investigation t from the start by confusion and ing ends, as expected, in more more evidence of politics.

But just as the hearings them value despite their obvious fault ous final reports have some valu members of the committee that on this dispute were able to rea mon denominator of criticism of seven agree that there were direc in testimony. All seven agree t Carthy was at fault in permittin to proceed with his importuniti Private Schine. All agree that C ceeded the proper bounds of his that Secretary Stevens followed course of appeasement and that sel, John Adams, did try to ter Carthy investigation of Fort agree that neither Stevens nor on communism.

It was, in fact, inconceivable t men who had sat through the have failed to arrive at these

סססססססססססססססססססססססס

אל : ממישראל ושינגטון (6) 784/57
לונדון (12) ר.206
פאריס (7) ל.136
רומא (4) ר.547

נשלח: 2.9.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

פילוח.אבנר.צור.ששון. הסנויינו בממשלה המצרית מורים על מסתייגות מדבריו הפזיזים של צלאח סאלם בענין האחוד שבאה עקב הרעש בארצות ערב ובתוך חבר הצבאים עצמם.

יש ידיעות מהימנות על נסיגה מצרית ופעולות הרגעה בבירות ערב.

רפאל

יא/פש

(צוות אל-ערב מקהיר, 2.9, 2100)

מ צ ר י ם

יד. "מצרים איבה נוטרת איבה למערב"

מועצת המהפיכה פירסמה ב-2.9 את ההודעה הבאה: הכרזת גמאל עבד אל-נאצר, כי מצרים לא תצטרף לשום חוזה הגנה של מעצמות המערב, אין פירושה שמצרים נוטרת איבה למערב. לאחר 72 שנה של כיבוש בריטי תפרש דעת-הציבור את הצטרפותה המיידית של מצרים לברית הגנה ככניעה ללחץ מערבי. המצרים אינם חושדים בכשרות שתוף-הפעולה הערבי בינם לבין המערב אבל הוא ייעשה רק כאשר מצרים תגיע לעצמאות מלאה ותהיה שווה עם המעצמות האחרות. שיתוף-פעולה המבוסס על אמונה וידידות הוא טוב יותר מכל חוזה אחר.

אין ספק כי מצרים עומדת כיום לצד המערב במלוא מובן המלה. תרבותה, מסחרה וכלכלתה של מצרים מוכיחים כי היא קשורה הדוק עם המערב. מצרים נלחמת בקומוניזם ומבחינה צבאית היא רואה שהסכנה היחידה המאיימת על המזה"ת היא סכנת הפלישה הסובייטית. מצרים שואפת לחזק את העולם הערבי כדי שיוכל להגן על עצמו הן מפני תוקפנות ישראלית או סובייטית. מצרים מכירה היטב, כי ארה"ב ובריטניה לא יכבשו לעולם את מדינות ערב; כי אילו באמת חשבה בריטניה על כיבוש לא היתה מפנה את תעלת סואץ.

בהודעה נאמר עוד: תנו לערבים לפנות באופן טבעי אל המערב בלי לחץ ושידולים ולבקש נשק וסעד. תנו להם לכונן את מכשיר ההגנה שלהם

נגד התקפה קומוניסטית ובמרוצת הזמן ישתכנעו עמי המזה"ת כי המערב חזר בו משאיפותיו האימפריאליסטיות והוא שואף בכנות להידוק קשריו עם העולם הערבי.

(בירות, 2.9, 20.00)

טו. הסכם סואץ ייחתם ב-10.9 ?

סאלם נפגש ב-2.9 כמה פעמים עם רה"ם ירדן תופיק אבו אל-הודא ועם שה"ח ג'מאל טוקאן. הוא מסר לאבו אל-הודא איגרת מיוחדת מאת רה"מ מצרים גמאל עבד אל-נאצר ודן אתו על סדר יומה של הועה"מ הערבית. סאלם מסר לרה"ם ירדן על מטרת ביקוריו במדינות ערב. שה"ח ערך סעודת ערב לכבוד סאלם אליה הוזמנו אישים רשמיים ואנשי הסגל הדיפלומאטי הערבי.

סאלם ימריא ב-3.9 במטוס מלכותי לירושלים. לאחר שיבקר בלווית שרי הפנים וההגנה הירדניים במחנות של הפליטים ושל הלגיון הערבי, ירחזר בערב לרבת עמון.

(קהיר, 2.9, 24.00)

לפי רויטר דן סאלם עם רה"ם ירדן על ההתקפות הישראליות האחרונות ועל חוזה הביטחון הקיבוצי.

(ס"ק, 3.9, 8.45)

י. סאלם יבקר שוב בסעודיה

מצפים כי סאלם יבקר שוב בסעודיה אחרי שובו מירדן. הביקור בסעודיה, שיימשך יומיים בלבד, יהיה מעין המשך לשיחות סאלם למען איחוד מדינות ערב.

(צוות אל-ערב מקהיר, 2.9, 21.00).

יא. עבד אל-אילאה לתורכיה

יורש העצר העיראקי, אמיר עבד אל-אילאה, יצא ב-2.9 מבגדאד בדרכו לאיסטנבול לשם ביקור אצל ידידו המלך טלאל. לאחר שישהה בתורכיה 3 ימים ימשיך את דרכו לפאריס כדי להפגש עם אמו בפיסה השוכבת שם בבי"ח.

(ס"ק, 2.9, 18.30)

4/...

לפי סי"ע הוסכם בין הממשלה לבין מפלגת העם על הקמת ועדה שתעזור לשר הפנים בפיקוח על הבחירות. הוועדה תהיה מורכבת משלושה חברים בריטראליים שלא ישתתפו במערכת הבחירות.

(ראמאללה, 2.9, 19.00)

כא. ירדן: פיצויים למשפחות אנשי המשמר הלאומי

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

ח"ך 182

אל : ממישראל לונדון   נשלח: 1.9.64

מאת : רפאל המשרד ירושלים

ר/202

אמבאר אל־ירם 14/8 מודיע שנשק סבבסים מראן יחולק לשלושה חלקים. אחד יועבר לקפריסין אנגליה ומלאים, שני ישאר בבסיס. ושלישי ינתן למצרים לצרכיה.

רפאל

יא/נד(8)

חומר גלוי

משרד החוץ
מחלקת החקר

שם העתון: רדיו ממצר קהיר

תאריך: 1.9.54 (07.30)

אסמכתא: ג/1472

הנדון: **שינויים בממשלת קהיר**

מועצת המהפכה המצרית אישרה את השינויים הבאים בהרכב הממשלה: מפקד כנף (קאיד ג'נאח) ג'מאל סאלם מונה לסגן רה"מ, פתחי רדואן מונה לשר התחבורה, ס/א (בקבאשי) חוסיין אל-שאפעי מונה לשר העניינים הסוציאליים, רב אלוף עבד אל-חכים עאמר מונה לשר מלחמה ומפקד כללי של הכוחות המזויינים, אלוף משנה (קאימקאם) אנוור אל-סאדאת מונה לשר מדינה, עבד אל-מונעים אל-קייסוני מונה לשר כספים, ר/סרן (צאג) כמאל אל-דין חוסיין שר האיבוד.

נתקבלה התפטרותם של שרי המבוך והכספים.

תאריך התפוצה: 1.9.54

תפוצה: מנכ"ל, מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר ח. יחיאל, מר ע. כבר, מר י. הרצוג, חקר (3), מח"ע (2), ארכיון.

1919 ד.מ. 8.52/20.000

משרד החוץ

[illegible]

[illegible]

פגישתי בקפריסין עם לואיז ג'ונס
1-4/8/54

להסברים עם הדרך שאנו רואים את ההתפתחויות במזרח התיכון ולאן מובילה אותנו מדיניות ארה"ב היו בפגישתי זו עם לואיז ג'ונס חלק ניכר יותר מאשר לדברים שלמדתי ממנו על הענינים הקשורים עם מצרים. על חלק זה כמובן שאין צורך לחזור בדו"ח זה חוץ מאשר אולי להזכיר אחת מתגובותיו של ג'ונס.

ג'ונס לא ידע את הטעון שלנו ויחד על כן הדגיש המיוחד שהוצ ממנו ואולי גם האר (Hare), היושב בבירות, אין בין אנשי הסגל האמריקני הנמצא במזרח התיכון ארם המוכן למפרע להניח שלקו שלנו או לפעולותינו ישנה איזו שהיא הצדקה. מכלל זה הוא מוציא כמובן את האנשים כגון קפרי (Caffery) שהוא שייך לאסכולה הישנה של הדיפלומטיה ואינו קשור כלל באופן עמוק בשאלות האזור.

ג'ונס ציין, כי השעור החשוב שיש ללמוד מהמו"מ שהתנהל בין הבריטים לבין המצרים הוא שהם הגיעו להסכם עם מספר שאלות עקרוניות מבלי שיכנסו לפרטי הפרטים של המו"מ. באשר לפרטים, ג'ונס משוכנע שהמצרים יקיימום עד הסוף ואולי אף יותר מאשר התחייבו. ולדוגמא הביא - המו"מ לא הוזכר כלל על הפסקת החרם או על הספקה מזון ועזרים לצבא הבריטי והנה תוך יום יומיים, לאחר חתימת ההסכם ביטלו מרצונם הם את החרם. הוא מאמין שדבר זה הינו אופייני ביותר ואעפ"י שהוא בטוח שבכ"ז עוד יתהוו מספר קשיים, לאו דוקא פעוטים, בקשר לנסוח הסופי של ההסכם שעד כה הגיעו רק לראשי פרקיו.

ג'ונס סיפר שהם כמובן שבעי רצון מחתימת ההסכם והם תקוה שלא יתעוררו קשיים פנימיים במצרים. לדעתו, הפעולה החשובה ביותר שנאסר עשה בשבועות האחרונים היא שהצליח, ובהצלחה רבה, לשכנע את נאגיב לא לבטא בפומבי את התנגדותו להסכם.

2./.

מדינת ישראל

לכבוד
מר זיגמונד רפאל

ב ב ר כ ה

מאת טדי קולק

משרד ראש הממשלה

23.8.54

ירושלים

אילו היה נאגיב מבטא זאת הוא היה עלול להביא לגיבוש כוחות המתנגדים להסכם. ואז עלולים היו לחזור הימים הקשים והספקבניים שבהם היתה מצרים שרויה בתחילת השנה. לג'ונס נדמה שויתורו של נאגיב להביע דעתו בפומבי, באה מתוך ידיעה פנימית שאין הוא מחונן בסגולות הדרושות להנהיג ולהדריך את עמו. אילו רק מרגיש היה שיש בו הכוח לעמוד בראש העם המצרי היה בלי ספק מנצל את התנגדותו הרצינית לחתימת ההסכם ומנסה ע"י כך להפיל את נאסר ולחזור לשלטון. מצב זה מסמל גם את חולשה וגם את חוזק המשטר. הכוח העיקרי של כת תשלטים מתבטא בזה שאין להם היום מחליף. ולו היה השלטון נופל היה הכוח היחידי, הנראה באיזו צורה שהיא באופק, האחים המוסלמים. ואז אוי לנו.

לדעת ג'ונס לא רואה, לתקופה ארוכה, שום סכוי שמצרים תצטרף לאיזו שהיא תכנית הגנה אזורית. בדרך כלל הוא רואה שתי טנדנציות בכת השלטת:

1. המיוצגת ע"י נאסר וסאלם המאמינה שמצרים חייבת בעיין חוב לעולם הערבי ועלולה עוד להזדקק לו בקשר להוספת כח בשביל מצרים. לפי השערתו של ג'ונס, גם סאלם מתחיל להתאכזב מהעולם הערבי. לדוגמא - לפני מספר שבועות כשחזר סאלם מתימן ובתארו את המצב שם היה כנראה לגמרי מיואש. ג'ונס ציטט את סאלם שאמר: " הדבר הגרוע ביותר בתימן הוא שעל המצב שם אי אפשר אפילו להאשים את האנגלים, כמו בסודאן".

2. קו שמיוצג במוחי-דין. מוחי דין דומה יותר למדיניותו של קמאל-אתא-טורק בזמנו. דהיינו, שבהתקשרות עם העולם הערבי הנו רואה רק חולשה ובאמונו שמצרים תתרכז רק בתוכה היא.

ג'ונס היה כמובן מרוצה אילו היה הקו של מוחי-דין משתלט אך הוא בקשר לכך איננו אופטימי ביותר.

אמונתו של ג'ונס היא שהמצרים אינם מעונינים בריב עם ישראל. גם השיחות האני־ישראליות הן רק לצרכים ביתיים או לצרכי העולם הערבי. הוא משוכנע שמאחורי שיחות אלו לא מסתתרת מחשבה או כוונה תוקפניה, ומוסיף כי בדרך כלל נשארו עוד מתקופת המהפכה שריש שונים שקשה לחסלם וביניהם למשל תחת השידור "קול ערבי" תנפסכת אמנם, מבחינה כספית, ע"י הכח אבל בדעותיו אינו מיצג גוף אחד והנו גורם רק מבוכה לשליטים.

עלי לציין שפולי ג'ונס, אשת לואיז ג'ונס, שהנה אשה מאד נבונה, לא מסכימה לדעת בעלה ובדרך כלל הנה חושדת בכל מה שהמצרים אומרים או עושים. בכל זאת, לואיז ג'ונס מאמין שאפשר בהחלט להגיע לתסדר לאורך הגבול וכן שלצבא המצרי אין כל ענין בהתנגשות עם ישראל. "אם אתם לא תגעו בצבא המצרי הובטחו שהם לא יגעו בכם" אמר לי ג'ונס. כמובן שהאינפורמציה שלו בקשר למצב הגבולות היא לקויה מאד. למשל בכל הקשור למקרה בכיסופים הוא לא ידע על הפעולות המצריות שקדמו לפעולה שלנו.

באשר לסואץ הוא מאמין שבמידה שאנו נעשה את פעולותינו בשקט ובפחות תעמולה יעלו סכויינו ע"י כך שהמצרים לא יעשו דבר.

<u>שאלות מים</u>

ג'ונס סיפר שהערבים היו מאושרים על כך שהגיעו עם ג'ונסטון להסדר כל שהוא בשאלות המים ושלמעשה כלל ההסכם סטיה מכמה עקרונות מדיניים יסודיים ולמרות זה שבהסכם ניתנה הכרה דיפקטו לישראל לא האשימו אותם בבגידה ולא היתה כל הסתה נגד ענין זה.
לדעתו כל הארצות הקשורות בענין המים ובלי ספק האנשים שעסקו בנידון ראו בתהליך זה התקדמות רבה.

והנה עוד אחד מספוריו של ג'ונס בקשר למופתי ולחבל עזה.

לפני זמן קצר הגיע לקהיר קבלן שורי והציע לבנות בית חולים קבוע באזור עזה. בפניה הקבלן אל השלטונות המצריים הודיעו לו, שהם אינם מעוניינים בבניה בניני קבע בעזה וכוונו אותו של המופתי. אחרי ימים מספר נתן המופתי את האשור לבנייה.

-*-*-*-*-*-*-

משרד החוץ

כמוס אישי
==== ====

סמ. 22/ה/169

מזכר

אל: גדעון רפאל

מאת: כתריאל כץ

אל:

מאת:

--- מאחר שהנך נכנס לעני-
נים, סבורני, כי הסיכום הרצ"ב
צריך להמצא בגניזה אצלך.

הכינותי אותו בשביל
השר לפני כשבועיים. הסימנים
בעפרון אדום הם משל השר.

בברכה,

ככ/מכ

כא' באלול תשי"ג
1 בספטמבר 1953

תאריך | חתימה | תאריך | חתימה

ד. מ. 3192־60.000־7.51־823

במרס! אישי!

26/8/53

המגע המצרי-ישראלי בתקופת נגיב

1. מחמוד עזמי אמר לסר דיסון בתחילת אוגוסט 1952, כי אל לנו להצהיר עתה כל הצהרות על רצוננו בשלום, משום שהדבר רק מזיק, הוא הדגיש כי פצעי נגיב וחבריו בענין א"י טרם נגלדו (11.8.52).

2. הצעת פגישה מצד ממשלת ישראל למצרים, לדון על השלום בין שתי המדינות, שהועברה בסוף אוגוסט לממשלת מצרים באמצעות שגרירות מצרים בפארים לא זכתה לתשובה ישירה וברורה.

3. בתחילת ספטמבר חזר עזת אל-זיין ממצרים. הוא נפגש עם נגיב וסיפר לו ברורות על שליחותו. נגיב ביקש למסור לנו:
הוא אינו יכול לקיים בשעה זו כל קשר, אולם בתחילת אוקטובר ישלח אחד או כמה מקציניו כדי לבוא אתנו במגע ולשיחות סודיות.
בסוף אוקטובר שהה זיין שוב בקהיר, נפגש עם נגיב ומסר לו את דברינו לפי תדרוך השר. נגיב התעכב על כל נקודה, גילה הבנה על עמדתנו והודה עבור רצוננו הטוב. ביקש להשיב דבר תוך שלושה ימים. כעבור שלשה ימים נפגש שנית עם זיין וביקש להודיענו שטרם הגיע המועד וברצונו לחכות עד שתבוא שעת כושר.

4. שגריר צרפת בקהיר מסר, כי ממשלת מצרים לא תוכל להענות בשעה זו להצהרות ראש הממשלה ושר החוץ בכנסת (26.8.52).

5. במחצית ספטמבר מסר אחמד עבוד לדיבון, כי שוחח עם נגיב בקשר עם חיסול הסיכסוך המצרי-ישראלי. נגיב ציין, כי הוא מעיין ברצינות בבעיה, אולם לפניו קשיים פנימיים וכן עליו להתחשב עם ארצות ערב. נגיב הדגיש את מתינותו שהתבטאה בהתעלמותו ממעבר ספינה טעונת מזון לישראל דרך תעלת סואץ.

6. עבד אל-רחמן צאדק מסר, כי לאחר שיחותיו עם חבריו מקרב הקצונה למד מפי קצין מרכזי במפקדה, כי שם דנים בדבר הקמת מגע בפארים. הוא אמר שלא נשלה את עצמנו, כי המגע שהוא מקיים אתנו הוא מגע רשמי. (מכתב דיבון 22.10.52).

7. מתוך מכתב דיבון 7.12.52: אין לצפות כי נגיב, כלומר אנשיו, יסכימו לשיחות או יעשו בשלב זה למען התקרבות עם ישראל. לנגיב יש ענין ומגמה להרגיענו על-מנת למנוע מצדנו פעילות (בעיקר בארה"ב) שתפגע בפרסטיג'ה ובעמדה שרכש.

8. מתוך מכתב דיבון 1.2.53: עבד אל-רחמן צאדק הגיע לפארים לאחר ניהול שיחות עם אנשי המפקדה וביחוד ג'מאל עבד אל-נאצר. לפני צאתו לפארים נפגש עם ג. עבד אל-נאצר וקצין אחר לשיחה מסכמת. לפי צאדק סוכם בשיחה זו:

א. צאדק מיופה כח מטעם המפקדה לבוא במגע אתי (עם דיבון) ולנהל אתי שיחות במסגרת הוראותיו.

ב. המפקדה מבקשת לדעת כיצד מגדירים אנו את המושג "מדיניות תוקפנית".

./.

ג. המפקדה מוצאת לנחוץ לשם בהירות למסור לנו שמצרים תמסור באופן רשמי על מצב העניינים הקיים בינה לבין ישראל בשטח המדיני, הצבאי והכלכלי, וזאת בהתחשב עם מצבה של מצרים כלפי פנים וכלפי חוץ. לדוגמא: מצרים לא תוכל לסטות מהעמדה הערבית המקובלת בענין ישראל שעה שהבעייה תתעורר באו"ם.

ד. האם ובאיזה צורה, נוכל לעזור למצרים בשטח הכלכלי, הכספי והמדיני? האם נוכל לסייע לה בעמדתה המוסרית והמדינית בפרשת פינוי צבאות בריטניה בעתונות ובדעת הקהל?

9. מתוך מכתב דיבון 15.5.53: צאדק הדגיש במיוחד, כי הבעיה המעסיקה את עבד אל/נאצר ואנשיו היא מידת והיקף הסיוע שאנו יכולים להגיש למצרים בהשגת עזרה כלכלית רשמית ובלתי רשמית מארה"ב. צאדק חושב שאם ניענה לבקשתם זו, נקל מאד על התחלת ברור רציני של יחסי מצרים-ישראל, דבר העלול לקדם ברצינות את התקרבות ישראל מצרים.

כמו-כן, הדגיש את חשיבות מתן תשובה מהירה בימי המשבר ביחסיהם עם הבריטים.

10. תמצית איגרתו של ג'מאל עבד אל-נאצר (מאי 1953):
בהתחשב עם דעת הקהל המקומית ועם מדינות ערב, יש לבנות מדיניותנו לגבי ישראל בהדרגה. צעד ראשון בכיוון זה - המנעות מהצהרות תוקפניות נגד ישראל. אני חוזר ומבטיח שאין לנו כל כוונות תוקפניות נגד ישראל. ממשלת מצרים מצפה, כי ישראל תשתמש בהשפעתה בחוגים אמריקאיים לעידוד ולחיזוק התביעות המצריות. לא הגיע עדיין הזמן לבצע הצעת ישראל בקשר לקניית כותנה מצרית. כדי להוכיח רצוננו הטוב נבדוק בכל הרצינות שאלת מעבר הספינות. יש כבר הקלות מצדנו בענין זה.

11. מתוך תשובת שר החוץ לאיגרתו של עבד אל-נאצר:

המנעות מכל מעשי תוקפנות, חופש מעבר בתעלת סואץ, הפסקת תעמולת האיבה - ביצועם של שלושת הסעיפים תלוי במצרים והוא יוכח ע"י העובדות. אנו מתיחסים באהדה לשאיפותיה הצודקות של מצרים. עם זה לא נוכל להתעלם מהסכנות לעתידנו הנשקפות מהתפתחויות מסויימות כל עוד המדינות השכנות מסרבות לעשות אתנו שלום. כן למשל לא נוכל לתמוך במתן נשק למצרים. תמיד תמכנו במתן עזרה כלכלית למצרים. ישראל מוכנה להגביר פעילותה בכיוון זה אבל ממילא מובן כי אפשרויותיה לפתח יתר תנופה בגיוס דעת קהל בעד מתן עזרה למצרים תלויות בשיפור האוירה הכללית המקיפה את יחסי שתי הארצות. לשם בירור הנקודות המעשיות רואים אנו צורך שתתקיים בהקדם פגישה סודית ובלתי רשמית של נציגים מוסמכים של שני הצדדים.

12. מתוך מברק דיבון (27.5.53): לדעת איש שיחו (המצרי) העובדה שעברנו בשתיקה על בקשתם המפורשת להבהיר סוג והיקף הסיוע הכלכלי, למרות שהדגישו חשיבות הדבר, תמנע אפשרות של קיום הפגישה.

= = = =

=

נספח א'
=======

1. החמרת ההסגר בתעלת סואץ:

ב-11.7.53 מסר "אל-אהראם" על שינוי בצו שפורסם ב-6.2.50 בענין החיפושים בתעלת סואץ בספינות ובאוירונים ותפיסת שלל בקשר למלחמת א"י. להלן השינויים שחלו בסעיפי הצו כפי שהובאו ב"אל-אהראם" תוך השוואה עם הצו משנת 1950:

ועדת החרם של הליגה הערבית הפנתה את תשומת-לב השלטונות המצריים לעובדה, כי תקנות ההסגר נגד ישראל בהתאם לנוסח החוק מיום 16.2.50 מכוונות למנוע הברחת חומרי מלחמה, אך אין בהן כדי לסייע למאמץ החרם הכלכלי. הועדה הציעה על כן להכניס שינויים מסויימים ברשימת החמרים האסורים ביבוא לישראל כדלהלן:

1. נשק, תחמושת, חומרי מלחמה וחלקי-חילוף שלהם, חומרי נפץ מכל הסוגים.

ללא שינוי.

2. כימיקלים, מוצרים פרמצבטיים ומכשירים המשמשים למלחמה כימית. להוסיף בסוף: ורפואה.

3. כל סוגי דלק ושמנים.

ללא שינוי.

4. מטוסים, ספינות וחלקי-חילוף שלהם.

להוסיף בסוף: ואביזריהם.

5. טרקטורים, מכוניות ומכוניות-משא לשימוש צבאי.

להוסיף בסוף: ואביזריהם וחלקי-חילוף שלהם.

6. מטבעות, מטילי זהב וכסף, שטרי-כסף, ניירות ערך, מתכות, סחורות מתכת וריקועי מתכת, ומכונות וחומרים אחרים הדרושים לייצורם.

ללא שינוי.

2. עלי נגיב: מצרים לא תשכח את הדם השפוך באדמת הקודש (אל-אהראם 13.7.53):

עלי נגיב (שגריר מצרים בסוריה, אחיו של הרודן המצרי) הגיב על ביקורתם של משקיפים פוליטיים אחדים, שטענו, כי פחתה התעניינותה של מצרים בבעיית פלסטין. השגריר אמר, כי דברים אלה מצוצים מן האצבע. מצרים עושה למען הבעייה הערבית ברצינות ובמרץ. הוא גם חזר על דברים שהשמיע בעבר, כי מצרים לא שכחה ולא תשכח לעולם את הדם הערבי שנשפך כתוצאה מעושק ומבגידה באדמת הקודש. מצרים לא התרשלה ולא תתרשל בפעולתה לטובת הערבים. אולם עתה היא שקועה במלחמה עד חרמה בכובש למען חרותה. כאשר תסיים מערכה זו תפנה את התעניבותה להגשמת השאיפות הלאומיות של ארצות ערב. זוהי שליחותה של מצרים.

./.

הצהרה דומה ברוחה ספי צלאח סאלם, השר להדרכה לאומית, פורסמה באל-אהראם ב-24.7.53.

= = = =

נספח ב'

========

מתוך דבריו של נגיב על בעיית א"י

נגיב לסדינאי מערבי (מחצית אוקטובר): לא ננקוט צעד מפשי כגון התקפה על ישראל.

נגיב לכתב העתון התורכי "חוריית" (לפי "איסטנבול" ב-10.10.52): אין לנו כוונות תוקפניות לגבי ישראל. הנני מעדיף לא לענות על שאלת עשית השלום עם ישראל.

נגיב לסדינאי ערבי בקהיר: תנועתנו אינה מכוונת אך ורק נגד השחיתות. אנו שואפים לשיתוף פעולה הדוק עם כל המדינות הערביות כדי שתעמודנה חזקות יותר נגד האויב המשותף.

נגיב למשלחת של תושבי אזור עזה (לפי "אל-מצרי" ב-24.8.52): אין להפריד בין מצרים לבין א"י. הנני מאחל לא"י שתשתחרר, תשיג את עצמאותה ותחזיר את תפארתה. אל תחשבו אף רגע כי אנו מזניחים את בעיית א"י. היא לנו כבעיית מצרים וכבעיית סודאן. תמיד עקבתי אחרי המתרחש בארץ זו. עלינו להגן על בני א"י בדמנו.

דברים אלה (האופיניים לדברי שליטי מצרים על בעיית א"י) מוכיחים כי סיגנונו של נגיב בבעיית א"י מותנה בנסיבות: לפני מדינאי מערבי הוא מדבר על השטות שבהתקפה מצרית נגד ישראל; לפני העתונות מכחיש נגיב כל כוונות תוקפניות, אך הוא נמנע מלהתחייב בענין השלום. לפני מדינאי ערבי מדבר נגיב על הצורך להתחזק נגד האויב המשותף ולפני ערביי א"י עצמם מביע נגיב את נכונות המצרים להגן על א"י בדמם.

= = = =

=

– [illegible] –

[illegible]

– [illegible] –

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

COPY OF CABLE RECEIVED

NEW YORK: 30.8.54 (12) RECD: 31.8.54

PRESS MAHAV HAMISRAD JERUSALEM

US World Report 3/9 publishes seven page Nasser interview. Following questions answers relating Israel.

Whether felt Eisenhower administration more understanding Arab areas problems especially Israel question than Truman's replied "on (?) yes". Whether believed Arab Israel settlement indispensable for effective neareast defense scheme said Israel's existende will always affect area's defense as is now if only for one reason: Israel separates Arab Bloc in two parts.

Whether continued Arab Israel dispute hinder Arab areas effective arms build up said "not as far as any action our side concerned. Of course Israel will use all efforts try stop any supply military aid to us and thereby affect neareast defense. Will affect your interests even more than ours.... Are you prepared send amtroops. Stressed area's defense vacuum and "Arab countries must reorganize plans coordinate efforts which be fruitful only if can raise equip strong forces".

Further regarding getting USA arms said hoped "there not be complications in USA dealings with us. Hope no pressure put especially reprior settlement Israeli question. We will settle that problem ourselves". Stressed hoped no sort conditions tied to military aid "we cannot have that".

NY Times carries extensive Gilroy dispatch conveying Israeli public is shocked angered feelings visavis plans arm Egypt. Stresses mere USA assurances be insufficient and "responsible officials say if Dulles statement not backed up country's feeling will turn completely against USA".

JUSTMAN

Copies: Sar Hachutz, Mankal, Mr. Rafael, Mr. Luria, Mr. Tekoah-Ilan, Mahav, Maum, Itonut-Mazar, Mishpat-Mabar, Maar-Maas, Cheker

<u>כמוס</u>

<u>סודי-אישי</u>

ירושלים, ל' באלול תשי"ד.
30 באוגוסט 1954.
א/19/665

אל: מר י. פלמון, שגרירות ישראל, לונדון.

באמצעות מר אבני/ שגרירות ישראל פאריס.

מאת: גדעון רפאל.

ג'ורג' היקר,

הנני שולח לך קטע מדו"ח שקבלתי מאבנר ומציע לך למצוא קשר ל"יועץ הרפואי המצרי" דר' אזאר דימיאן, יתכן שתוכל להפיק תועלת ממנו. אפשר להקים הקשר באמצעות אבנר - לובין.

2) האם קבלת לפני צאתך לסיור את מברקי? אני מקוה שהוא עונה על שאלותיך במכתבך מיום 20 באוגוסט 1954.

3) ענין התקשרות עם ראש ממשלת מצרים הנו ענין עדין ביותר. התנסנו בענין זה בעבר אך לא היתה לנו כל הצלחה רצינית. אני סבור שהכשלון נבע משני טעמים - מתוך חוסר החשיבות שממשלת מצרים יחסה לפניתנו, ומתוך הדרכים שבחרנו להעברת משאלותינו. פרשת נסיון ההתקשרות הנה ארוכה ומלווה אכזבות חמורות ולא מעט שגיאות מצדנו. עם כל החשיבות שאני רואה בפרשה היסטורית זו להגיע לדבור עם מצרים, עלינו לבחון היטב את הדרך והצורה המתאימה, לכן לא בא בחשבון שנפעיל סתם קשר מקרי. הקשר החשוב ביותר כעת לממשלת מצרים, הוא באמצעות דר' מחמוד עזמי שהנו הנציג הקבוע של מצרים באו"ם. אני מתכנן כעת עם א. אבן תכנית של הפעלת עזמי. נסיתי גם לרתום את האמריקאים לאותו הרעיון כפי שתוכל לראות מהדו"ח המצורף על שיחתי עם הממונה האמריקאי רסל.

4) קראנו ממכתבו של רבאבי על סכויו של כמיל שמעון. צריך לדרוש ממנו שיפרט יותר את דו"חותיו ולא יסתפק סתם בנבואות. במכתבך הבא אליו אבקשך להפנות תשומת לבו לשערורית ההסתה האנטי יהודית והאנטי ישראלית המתנהלת בארגנטינה ברשותו של איסה נאחלה ובאמצעות האגודה הסורית לבנונית.

..2/..

תבקש אותו שיפעיל את השפעתו על ידידיו בבואנוס־איירס שיפסיקו את השערוריה הזו שהגיעה למעמדים של הסתה נאצית מובהקת.

אני מקוה לשמוע ממך בקרוב על פעולותיך בסיור אירופה.

בטיטב הברכות,

ג. רפאל.

גר/רב

נ.ב. 1) כי כרגע קבלתי בו"ח שיחתו של
כהנה עם עצמי שאני מצרף. רציתי אמר
שהכיר את עצמי אך כהנה לא ראה
המגעים לפניך. נחוץ אם כן
להזדמנות של פגישה משותפת.
2) ב-6 בספטמבר יבוא א. אבן לימא
אתנו לפריס. הצעתי את שמשון לבוא
כדי לשמוע אתו על התפתחויות
בדין. אתה מוזמן להשתתף בפגישה
זו. אליה מוזמנים גם צור ואבנר.

(-) ג.ר.

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

א״ך מצכת

אל : שילוח ממישראל ושינגטון 769/196 (71) נשלח: 29.8.54
אבנר ממישראל לונדון ד/190 (109)
צור ממישראל פארים ל/124 (104)
ששון ממישראל רומא ר/540 (81)

מאת : רפאל המשרד ירושלים

מחקר כמעט נודע. סאלח סאלם מסר לשגריר ירדן בקהיר כי בשיחותיו בבגדד הושג הסכם על הנקודות הבאות:

א) לעיין מחדש בברית הבטחון הקבוצי על מנת לעשותה לבת בצוע.

ב) לעיין מחדש בהרכב מנגנון המזכירות הכללית של הליגה כדי להכשירו למילוי תפקידו.

ג) יישוב הסכסוכים הקיימים בין המאשמים לסעודים.

ד) לפעול למען רכישת אמון מעצמות המערב בערבים, אך מבלי להכנס בשום הסכם עם מעצמה זרה תוך הבטחת אינטרסים של מעצמות הללו בעמידה לצידן בשעת מצורך.

אין בידינו הוכחות שמצרים ויתרה על התנגדותה להכנית גורי סעיד של אחוד סוריה־ירדן־עיראק. אך יש סימנים שמצרים מוכנה לגלות עמדה יותר נוחה לשאיפות עיראק אם תתחייב לא להצטרף לברית פקיסטן־תורכיה ואם יתברר שאין בכוחה למנוע תהליך האחוד בפרט אם נתמך באופן פעיל ע״י בריטניה וארה״ב. מצרים כנראה רואה את הסכנה העיקרית בפרישתה של עיראק ע״י התקשרות ישירה עם המערב באמצעות הברית עם תורכיה ופקיסטן. מצרים תובעת חזוק ברית הבטחון של הליגה שתשמש כבסיס יחיד לארגון בטחון האיזור ושתוף פעולה עם המערב כדי לשמור על מנהיגותה בעולם הערבי וכדי למנוע התחזקות עיראק ע״י התקשרות בלעדית עם המערב.

אבקשכם להמציא לנו כל הידיעות שתוכלו להשיג על הכויי האחוד בשעה זו והערכתכם של המצב.

ר פ א ל

סודי   ירושלים, כח' באב תשי"ד.
27 באוגוסט 1954.

אל: המנכ"ל

העתק: לשכת השר
מר י. הרצוג
שגריר ישראל, ושינגטון
מר ר. שילוח, שגרירות ישראל, ושינגטון.

מאת: ג. רפאל.

הנדון:- שיחה עם פראנסיס ראסל.

בהזדמנות פגישה עם ראסל בביתו של מר הרצוג לפני כשבוע הביע את רצונו לשוחח אתי באופן מקיף על המגמות והפעולות של אה"ב למען הסדר בין ישראל ומצרים.

הזמנתי את ראסל לארוחת צהרים ביום 24 באבגוסט. ספרתי לו בתחילה על הודעתנו לועדת הפיוס שמוכנים אנחנו לחדש את הדיון לסילוק החשבונות החסומים. ראסל קיבל הודעה זו בשמחה מופרזת והצהיר שצעד זה בא במועד המתאים ביותר ועלול לסייע נכרות לחצלחת מאמציה של אה"ב בקהיר למען שפור יחסי ישראל-מצרים. הוא הדגיש פעמים אחדות את התבונה והתועלת שבהחלטה זו של ממשלת ישראל.

בהגיבי על דבריו בקשר למאמצי אה"ב בקהיר הערתי בצחוק שאני חושש שבכל האזור ישנם רק שני שוטים המאמינים בשיפור היחסים בין מצרים וישראל ואלה הם ראסל ורפאל. הבאתי לפניו את כל הנמוקים המקובלים עליהם מסתמכים אלה החושדים בדברי נציגי אה"ב על פעולה למען הסדר ישראל-ערב הם בטלים ונאמרים רק להוליך אותנו שולל.

ראסל הגיב בבטחון ובחגיגיות באומרו שהוא מוכן לגולל לפני בכל הכנות את פרשת המגמות והמאמצים של אה"ב בענין זה. והנה סיפורו:

במשך השנה החולפת הודיעו נגיב, עבדול נאצר וחברים אחרים של ממשלת מצרים לנציגי אה"ב בקהיר על נכונותם לגשת להסדר יחסי ישראל-מצרים בתנאי שאה"ב תסייע לה בהצלחת המו"מ עם בריטניה. אה"ב פעלה במשך כל המו"מ לטובת מילוי הדרישה המצרית של פינוי הכוחות הבריטיים, כי היתה משוכנעת כי בלעדי זה אין צל של סיכוי לייצב את המצב במצרים ובאיזור כולו. בתום המו"מ עם בריטניה הביע נאצר בפומבי את רגשי הוקרתו לממשלת אה"ב על עזרתה הנאמנה.

ממשלת אה"ב רואה בהבטחת ממשלת מצרים לגשת להסדר יחסי ישראל־מצרים התחיבות מוסרית ומדינית כי יש לה תוקף מלא גם אם נתנה רק בעל פה. מיד עם הסיום המוצלח של המו"מ האנגלו־מצרי נתנה מחמ"ד הוראה לקפרי לתבוע מילוי התחיבות הזאת. בשלב ראשון דרשו ממנהיגי מצרים להכשיר את דעת הציבור לרעיון השלום ע"י השמעת נאומים מתונים בנושא זה, בעת ובעונה אחת דורשים נציגי אה"ב ביטול ההסגר הימי. כוונתם להגביר את הלחץ על מצרים בד בבד עם השתרשות השפעתם. כאן רם, ראמל שתוקף פעולתם ישופר עם בואו של בירוד ונתן לי להבין שקפרי נשא את עיניו לשתי מטרות בלבד: ההסדר האנגלו־מצרי ופתוח מצרים ע"י הקמת הסכר באסואן. הוא נקב במועד של שלושת חדשים שנראה תוצאות מעשיות מפעולתם בראש וראשונה בשטח ההסגר.

כדי להפריך טענתי שאולי לאה"ב אין ענין מיוחד בשעה זו להשקיע מאמצים מיוחדים למען הסדר מצרים־ישראל סיפר לי בסודי סודות שקבל לפני יומיים תדריך ממחמ"ד בו נאמר שאה"ב מייחסת חשיבות ודחיפות ממעלה ראשונה להסדר מוקדם בין ישראל ומצרים כי המשך המצב הקיים עלול לסכן אותם ההשגים שאה"ב השיגה בחודשים האחרונים במזה"ת ולשים לאל תכניותיהם לייצוב השפעתם באיזור שמגמתה לרתום את מדינות האזור למרכבה של העולם החופשי. לכן פעולתה של אה"ב למען הסדר היא חלק בלתי נפרד מבצוע מגמותיה במזרח התיכון.

מחמ"ד סבורה שהרכוש ותגביר השפעת אה"ב במצרים ע"י הענקה של סיוע כלכלי. יציבותה של מצרים ועתיד המשטר הנוכחי תלויים בהתפתחות המהירה בשטח הכלכלי והחברותי של המוני מצרים. אמצעים עצומים דרושים להגשמת תבניות הפתוח של ממשלת מצרים. היא יודעת שרק סיוע אמריקאי בממדים גדולים יכולים למלא את החסר. מחמ"ד סבורה כי יש להתחיל בהענקת סיוע כלכלי בלי כל דחוי כי קיימת התחיבות של נשיא אה"ב בנדון. הם סבורים כי יש להתחיל בסכום לא גדול – ראמל לא נקב במספר – ותוך תהליך הענקת הסיוע, להגביר את לחצם על מצרים לעמוד בהתחיבותה בענין הסדר עם ישראל.

השבתי לו שאנו מקבלים בברכה כל פעולה מעשית מצידם למען התקרבות ישראל־מצרים. אנו מסכימים שמאמציהם בשלב הראשון ירוכזו בהפסקת כל פעולות האיבה ובראש וראשונה בבטול ההסגר. אנו מצפים מהם שלא יזניחו לתבוע מו"מ ישיר בינינו ובין מצרים לשם הסדר שאלות שנויות במחלוקת. מתוך ידיעתנו את המצב במצרים ומהלך ~~[illegible]~~ מחשבתם של מנהיגיה, אנו דורשים ממשלת אה"ב להשהות הענקת סיוע כלכלי עד אשר יקבלו הוכחות מוחלטות לנכונותה של מצרים להסדיר את יחסיה עם ישראל במו"מ ישיר. ידידים במצרים, המעורים בשלטון ומעונינים בשפור היחסים, מיעצים לנו לשדל את ידידינו האמריקאיים להתנות את הסיוע הכלכלי בהסדר עם ישראל. הם סבורים שהודעה ברורה מצד ממשלת אה"ב בענין זה תכריע את הכף בממשלת מצרים לטובת הסדר. ציינתי שאנו נמצאים כעת בפרשת דרכים הסטורית ~~[illegible]~~ והפעולה האמריקאית יכולה להכריע את סיכויי ההסדר. אם ישתמשו בסיוע הכלכלי במנוף, יש סיכוי רציני לשיפור היחסים בין ישראל ומצרים, אך אם יעניקו סיוע מבלי לתבוע מילוי התחיבותה של מצרים, עלולים הם להחמיץ הזדמנות חד־פעמית ולדחות סיכויי ההסדר לעד.

...3/...

הצעתי לו שיוכיחו את החשיבות שמיחסים להסדר ע"י צעד דרמטי. ישלח נשיא אה"ב שליח מיוחד למצרים - ושליחותו של ג'ונסטון הוכיחה שהנשיא יודע היטב לבחור שליחים מצויינים - ובידו אגרת שתבטיח סיוע כלכלי למצרים בממדים גדולים, אך יסביר לה הקשיים של אה"ב להזרים הון רב למצרים כל עוד שנמצאת בסיכסוך חמור עם ארץ שכנה. יזכיר למצרים את התחיבותה לגשת להסדר היחסים עם ישראל ויסביר לה החשיבות שממשלת אה"ב מיחסת להסדר מציאותי בין ישראל ומצרים.

בהמשך דברי תארתי את הסכנות הכרוכות בהמשך קיום מצב האיבה הנוכחי שחומרתו איננה נובע מפעולות האיבה בלבד אלא מחוסר הערכה ברורה של מגמה הזולת. אנו רואים סימנים שהקו המדיני בו נקטה אה"ב בחודשים האחרונים גורמת לעדוד ולהגברת האיבה הערבית במצב של חוסר כל מגע עם הצד השני. קיימת תמיד הסכנה שצד זה או אחד יתן פירוש למעשים שאינו הולם למגמות האמיתיות. ביחסים בינלאומיים מתוחים מהווה הטעות בחישוב סכנה יותר חמורה מאשר עצם המגמה. לכן חוזרים אנו על הצעתנו שהשמענו בהזדמנויות שונות שתתקיים פגישה בין ישראל ומצרים ברמה גבוהה לשם הבהרת המצב והמגמות. באן המלטתי כהרהור לב אם תעמוד לפנינו הברירה לשלוח אניה לסואץ או שליח מיוחד לקהיר, מניח שהממשלה תעדיף קודם שיגור השליח.

הטעמתי שאם מגמות אה"ב וישראל לקדם את הסדר זהות, רצוי מאד שנחליף בגילוי לב אינפורמציה על הצעדים ששתי הממשלות נוקטות להגשמת המשימה. חשוב למנוע פעולות שסותרות זו את זו והיינו מודים לממשלת אה"ב אם היתה מכבדת אותנו בידיעה יותר מפורטת על הצעדים שהיא נוקטת בקהיר למען הסדר. כל עוד מדברים אתנו בשפה של הכללות, לא נוטעים בלבנו בטחון שנגשים לבצוע המשימה בשרוולים מופשלים.

בתשובתו הארוכה שמטרתה העיקרית היתה להדגיש רצינות המאמץ האמריקאי בקהיר, הסכים ראסל שיש תוקף לטענתנו כי יש להתנות את הסיוע הכלכלי למצרים בנכונותה למילוי התחיבותה לגבי ישראל. הוא הבטיח להעביר הצעותינו למחמ"ד בהמלצתו ולדווח בפרוטרוט על השיחה.

בהפרדנו מסר לי גם גן בסודי סודות שקבל מברק ממחמ"ד בו הודיעו לו שהמזכיר עובד על תכנית להבטחת במחון ישראל כי תכלול אמצעים מעשיים ולא רק תהיה כעין מפיחה על הבתף. במידה שפעולת הקונגרס תדרש לבצוע התכנית עלול לעבור זמן מסויים עד להגשמה.

בברכה,

(-) ג. רפאל.

The Times - 27 August 1954

Reported Differences in Cairo Junta

A Resignation Offered.

The Egyptian Prime Minister, Colonel Nasser, was reported tonight to have settled a dispute between Major Salah Salem and Wing Commander Gamal Salem. The dispute arose over criticism by Wing Commander Gamal Salem of the recent Iraq tour of his brother, Major Salah Salem who is Minister of National Guidance. This led Major Salem to tender his resignation from the Cabinet and the Junat.

Major Salem then left for Alexandria, ostensibly to visit Sayed Aly el Mirghany, leader of the Khatmia sect, who is having medical treatment there. Colonel Nasser dispatched Major General Abdel Hakim Amer to Alexandria to persuade Major Salem to return to Cairo immediately.

Last night Wing Commander Gamal Salem and Major Salah Salem met at Colonel Nasser's home inside the army barracks at Heliopolis a suburb of Cairo. All night and throughout today Colonel Nasser, the Salem brothers and General Amer, who is Commander in Chief of the armed forces, were in conference.

Wing Commander Salem, it is reported, criticized his brother's talks at Sarsank, in Iraq, which he feared would anger King Saud of Saudi Arabia. Major Salem considered this as a reflection on his handling of the talks with the Iraqi Prime Minister, Nuri es-Said, and offered to fly to Saudi Arabia to give an explanation to King Saud.

פאריס, כ"ח באב תשי"ד
27 באבגוסט 1954

שפ/ 891

כגוס

אל : השגריר

מאת: דן אבני

<u>הנדון</u>: התעמולה המצרית נגד הצרפתים בצפון-אפריקה.

רבות הידיעות שהופיעו בעתונות בימים אלה על ההסתה המצרית נגד השלטון הצרפתי בצפון אפריקה והדבר משמש נושא מכובד לשיחותיהם ודאגותיהם של אישים צרפתים בכל המשרדים המטפלים בדבר.

דו"ח זה מבוסס נוסף על שיחות בחוגי העתונות גם על שיחה עם דובר משרד החוץ הצרפתי בעניני המזרח התיכון, מר וולונר, אשר נזדמן לי לפגש אתו בתחילת שבוע זה.

1. <u>הגורמים הלוקחים חלק בפעולת ההסתה הם</u>: המצרים מהוים כמובן את הגורם המכריע. הצרפתים חיכו להתלקחות ההסתה לאחר חתימת ההסכם האנגלו-מצרי אולם כלל לא חזו כי תהיה בכיוון ערעור על שלטון צרפת באלג'ירית. דובר הרציף הגדיר את הכרזת עבדל נאצר לקבוצת הצופים האלג'ירים כהתערבות בלתי משוערת בענינים פנימיים של מדינה זרה.

חוג המוגלים הצפון-אפריקני העומד אף הוא מאחורי שידורי "קול הערבים מחולק לשתי קבוצות. מצד אחד הקבוצה המרוקנית הדוגלת בהתערבות מצרית בלתי מסוייגת בעניני מרוקו בכל השטחים, ומצד שני הקבוצה התוניסאית המתרחקת יותר ויותר מהשפעה המצרית, פן התקשרות זרה זו תקשה עליהם לחזור למולדתם ולתפוס מקומות מתאימים באדמיניסטרציה שהנאו-דסטור מקוה להקים בתוניס על פי הבטחותיו של מנדס פרנס. פלג קטן של מוגלים תוניסאים ממשיך אמנם במאמציו לטובת הקבוצות המדוינות של "הפלגס" הפועלים בתוניסיה, אך נאלצו בימים האחרונים להשמע להוראות הנאו-דסטור ולהווכח כי אין מקום לטרור בלי פידה מסויימת של תמיכה מצד הציבור. (על השינוי שחל בדעת הקהל בתוניסית כתוצאה מביקורו של מנדס פרנס אני מצרף המונה על קבת הפנים שנערכה לכבוד הנציב העליון הצרפתי בדרום תוניסיה, והמדברת בעד עצמה).

2. <u>תוצאות פעולת ההסתה המצרית</u>

א. בתוניסיה עצמה ההשפעה מוגבלת מאחר שהנאו-דסטור איננו רוצה, לפחות בשלב זה, להשען יתר על המידה על תמיכה מבחוץ העלולה להפריע במו"מ המחודש עם הצרפתים. טבעם הפשרני של התוניסאים מחזק עמדה זאת כי רחוקים הם אנשי הנאו-דסטור מן ההתלהבות הלאומי דתית של הליגה או של אחיהם המרוקנים. המצב עלול כמובן להתהפך בן לילה במקרה של כשלון המו"מ בין הממשלה התוניסאית החדשה

./2

והממשלה הצרפתית. אך אם ימשיכו להתקדם בקצב השיחות הנוכחי אין להניח כי התעמולה המצרית תשא פרי.

ב. לגבי מרוקו – הפעולה המצרית באופן אחר לגמרי. האופי הפשוט והצבאי של העם המרוקני ניתן על נקלה להתלקחות על ידי נאומים מלהיבים. ערבוב הרשויות במרוקו והשילוב של הדת בשלטון מאפשר להעמולה המצרית לעורר בבת אחת את התנגדות המרוקנים הצרפתים בשטח הלאומי, הדתי והבזעי כאחד.

ג. באלג'ירית – הצרפתים מודאגים פן תצליח התערבות התעמולה המצרית להפוך את המחלוקת הסוציאלית הקשה הקיימת באזור זה למשבר בין הצרפתים, השייכים כלם למעמד בורגני או עשיר, לבין ידידי המקום המהוים את הרוב המכריע של הפרולטריון. קרע חדש זה מתחיל להיות מורגש בבתי הספר, מקום שם החלו הצעירים להיות ערים למוצאם. לא לשוא – טוענים הצרפתים – הפנה עבדל נאצר את דבריו לקבוצת הצופים מאלג'ירית בכינוס הנוער בקהיר. הוא ידע כי בצורה זו יחדרו דבריו לחוגי אלג'יר הרגישים ביותר. הצרפתים לא מתעלמים מהסכנות הרבות שבהמשך תעמולה מסוג זה ויודעים כי אם יפרוץ משבר לאומי באלג'יר לא תימצא בנקל מסגרת מדינית שתוכל לאפשר מו"מ דומה לזה שמתנהל היום בינם לבין הנאו-דסטור בעזרת החצר. הדעה שיש לצאת בהתקפה נגד מצרים כדי לעקור מן השורש את פעולת ההסתה הולכת ומתגבשת בכל חוגי פאריס, אך לעת עתה מרובים הדבורים מן המעשים ויש הרושם כי הצרפתים מחלבטים עדיין בצעדים שיש לנקוט.

בברכה,

[signature]

דן אבני

העתק: למע'ר
להסברה
למר גדעון רפאל
למח' המחקר

ירושלים, כח' באב תשי"ד
27 באבגוסט 1954

א/12/669

אל : מר ל.א. אלון, ממונה על הצירות, מונטווידאו.

העתק: מל"מ

מאת : ג. רפאל.

למכתבך מס. 6517 מיום 10 באבגוסט 1954.

הנני מאשר בתודה את מכתבך ומברך אתכם על פעולתכם המוצלחת בענין הפצת הצהרתו של משה שרת.

בברכה,

ג. רפאל.

ירושלים, כו באב תשי"ד
25 באוגוסט 1954.

סודי
אישי

א/12/653

אל : אלוף משנה בנימין גבלי, רשא מס"ן, מט"כל.

מאת : ג. רפאל, היועץ לעניני מזרח התיכון.

בנימין היקר,

הנני שולח לך שני דו"חים
שקבלנו מגרשון אבנר העלולים
לענין אותך.

בברכה,

ג. רפאל

EMBASSY OF ISRAEL

שגרירות ישראל

כ"ו באב תשי"ד
25 באבגוסט 1954
40542/382/93/גא

כמוס

אל : מר ג. רפאל, משרד החוץ

מאת : ג. אבנר, שגרירות לונדון

א) כידוע לך משתלם סגן אלוף יהודה פרי-הר בבית הספר הגבוה למטה בקמברוול Camberwell . השבוע ביקר כאן וסיפר לנו בין השאר, שאנשי הקורס שלו יוצאים בעוד כמה שבועות ע"מ להיות נוכחים בתמרוני הקיץ של צבאות נאטו בצרפת. אי-לזאת מענין שהקצינים העיראקים מוזמנים להצטרף לסיור הזה למרות שעיראק אינה חברת נאטו, ואילו הקצינים הירדנים לא הורשו להשתתף בסיור, למרות שמצבה של ירדן איננו שונה מבחינה פורמלית ממצבה של עיראק. מתקבלת על הדעת ההחלטה לא להרשות לקצינים בורמזים, יוגוסלבים, מאלאיים וכמובן ישראליים, להשתתף בסיור.

ב) הנני להסב את תשומת לבך שסאלח סאלם במסיבת העתונאים שלו בבגדאד אמר שמצרים מוכנה לקבל נשק מערבי, אך ללא תנאים. היא מוכנה להתחייב שהנשק לא ינוצל לצרכי תוקפנות, אולם אין היא מוכנה להתחייב במפורש שהיא לא תתקוף את ישראל. לגבי זה ברצוני להעיר:

מברקך ד/174 איננו מדויק ומלא בענין זה, ואילו הנוסח המלא של דברי סאלם איננו מרשה ניצול הענין לצרכי תעמולה. ביחסים בינלאומיים לא נהוג שמדינות מתחייבות לא לתקוף מדינה מסוימת אשר מפרשים בשמה. הנוסחה של "אי-תוקפנות" ללא ציון מפורש של המדינה, מקובלת ביחסי מזרח ומערב וכן בנוסחאות ההתחייבויות שאמריקה דורשת מארצות המקבלות נשק. דבר זה איננו נוח לנו, אולם אני חושש שלא נוכל לנצל את הצהרתו זו של סאלח סאלם לצרכי תעמולה.x לגופו של ענין מצרים נוהגת כמובן כפי שאנו נוהגים או נהג כלפי ברית המועצות בקשר להתחייבות שקיבלנו על עצמנו עם חידוש היחסים אשתקד. הכל תלוי מה פירוש "תוקפנות" ובמקרה הצורך תאמר מצרים שהיא איננה אלא מתגוננת.

בברכה,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

משרד החוץ

גלוי

מחלקת החקר
ענף החקר הערבי

תיק: 680/681

לקט מתוך עתונות ערבית

לקט מס' ל/233

שיחות סאלם בבגדאד ומגמות המדיניות המצרית

סופרו הדיפלומטי של העיתון הבירותי „אל-חיאת" כותב (24.8.54), כי בשיחות בבגדאד בין צלאח סאלם לנורי אל-סעיד הושג הסכם בנקודות הבאות:

בטחון האזור:

א. מדינות ערב יזקראו לבצע סיד את אמנת הביטחון הקיבוצי. ירקם הפיקוד המיוחד לאמנה ויוכנסו בה תיקונים, שיכשירו אותה להגנה לא נגד ישראל בלבד אלא בזירה המזרחית בכלל.

ב. אחרי ביצוע האמנה יחליטו מדינות ערב אם לקשור אותה בברית עם פאקיסתאן או עם מדינה אחרת, או להטיל על כמה מחברות האמנה לייצגה בברית המזרחית. כך יעלה משקלם של הערבים באירגון ההגנה המזרחית, וייתכן גם שהרסן יעבור לידיהם.

ג. להימנע מחתימת ברית עם המערב להגנת המזרח התיכון. יש להסתפק בשיתוף-פעולה עם מדינות מזרחיות למטרה זו.

ענינים בינערביים:

א. מצרים תנקוט להבא נייטראליות מוחלטת לגבי היחסים בין מדינה ער-בית לרעותה, וביחוד בדבר איחוד סוריה-עיראק. את ההכרעה בעניין זה תניח מצרים לסורים ולעיראקים לבדם.

ב. מצרים תקבל את השקפת עיראק שיש לערוך ריאורגניזציה במזכירות הליגה, באופן שמדינות ערב יהיו מיוצגות בה למעשה. בשנת 1949 הציעה עיראק לעשות את מזכירות הליגה מעין מועצה, בה תיוצג כל מדינה ע"י נציגות מתמדת; אך מצרים דחתה בשעתו את ההצעה.

ג. מצרים תקבל על עצמה להרחיב את המגע עם ארצות ערב כדי לחסל את אי-ההבנה ביניהן, וביחוד בין עיראק לסעודיה.

גוש מוסלמי:

סופר „אל-חיאת" מוסיף, כי מזמן שנסע גמאל עבד אל-נאצר למכה מסתמנת במדיניות המצרית מגמה לשיתוף-פעולה מזרחי תחת דגל האיסלאם. עד לחתימת ההסכם עם בריטניה תקפה מצרים נמרצות כל שיתוף-פעולה עם פאקיסתאן או עם תורכיה.

משקיפים סבורים כי מתן צביון מוסלמי לשיתוף-פעולה זה הוא הדרך היחידה לשכנע את דעת-הקהל המצרית לקבלו על נקלה. יש לצפות איפוא שמדיניות מצרים תתפתח בכיוון הבא:

א. הקמת גוש-הגנה ערבי כאמור למעלה באה לא כדי להסדיר את הגנת המזרח התיכון - כיוון שהערבים אינם לבדם במזרח התיכון ולא יוכלו להגן עליו לבדם - אלא כדי שהערבים ירופיעו כיחידה אחת באירגון ההגנה הזאת.

ב. לאחר הצעד הנוכחי יקוימו מגע עם המדינות המזרחיות הנוגעות בדבר - פאקיסתאן, איראן ותורכיה. ייתכן שתתאפשר הרחבת הברית

2/.

תחת דגל האיסלאם באופן שתכלול את מאלאיה ואינדונזיה.

אחד המומחים הגדולים ביותר למדיניות המזרח סבור, שמצרים שוקדת על הקמת הברית המוסלמית כצעד שיבוא בעקבות הברית הערבית. משמעותה של ברית מוסלמית זו שונה הפעם משהיתה בעבר כאשר ברית מוסלמית היתה מכוונת נגד המדינות המערביות, דהיינו הנוצריות. כיום, לאחר פיתרון הבעיות התלויות ועומדות בין העולם המוסלמי למערב, תשמש ברית זו כהשלמה לברית המערבית שהיא ביסודה ברית נוצרית נגד הקומוניזם.

רעיון זה בא לידי ביטוי בדברי עבד אל-נאצר בשיחתו עם כתב „ניו-יורק טיימס". הוא אמר כי ברית המועצות היא כיום הגורם היחידי המאיים על מדינות האיסלאם בכיבוש צבאי או מדיני באמצעות הקומוניזם. כך קשר עבד אל-נאצר את המדינות המוסלמיות עם המדינות הנוצריות במלחמתן בקומוניזם, כשם שעשה קודם-לכן ראש ממשלת פאקיסתאן, מוחמד עלי.

בכל התכנית הנ"ל מקווה מצרים לשחק את התפקיד הראשי: ראשית, באיותה המדינה החזקה ביותר בגוש הערבי; ושנית מאחר שגוש ערבי זה יהיה היסוד הרוחני, הכלכלי והאסטרטגי החזק ביותר בגוש המזרחי-מוסלמי המוצע.

====================

סמ/לב.

תפוצה רחבה - חומר ערבי גלוי
המשלוח לנציגויות באמצעות המחלקות האזוריות.

790/136

SSSSSSSSSSSSSSSS

אל : המשרד ירושלים | נשלח : 24.6.54
מאת : הרצוג מסישראל ושינגטון | נתקבל : 25.6.54

אמן. אבן. פ/615. משיחה בפנטגון.

א. כל הגורמים מסכימים להתלבט בהתפתחויות בתוצאה משיחת ראלם. בסכום תשהי כי הרצון שלא לנקוט בצעד מחייב במשך לפחות חצי השנה הקרובה עד אשר יתחזקו הקשרים עם עיראק ועם מצרים וממאת"ב תצליח לפי אמונתה לתרום הליגה ע"י הכנסת עיראק ומצרים לאמנת תורכיה ופאקיסטאן. הרשמים שמא כל צעד חיובי כלפינו יפריע לתכניותיהם. הנטיה היא לתבטיח לנו תקון המצב במדה ושנוי המשקל הצבאי באיזור יופרע לרעתנו בתוצאת מזיון מדינות ערב. נסיונותי לגלות מה פרוש "שנוי משקל" הביאו לוכוחים רבים ומבוא סתום. אין ספק כי צורת הגדרת מושג "שנוי משקל" עלולה להשפיע הרבה על מסקנותיו של המזכיר.

ב. קבלו דו"ח שעודדם על שיחות פאלם בעיראק. לדבריהם בשם בהן על בעית מצרים ישראל ופוכם על ידם שהבעיה מחייבת מחשבה מאחר שהיחסים בין ישראל לערב מפריעים לכל התקדמות בארגון הגנת האיזור.

הרצוג.

קמ/דר(81)

ש' — מ"ק

$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : ממישראל לונדון (93) ד.174
פאריס (81) ל.101
רומא (65) ר.524

נשלח: 24.8.54

מאת : חקוע המשרדירושלים

צאלח סלאם הצהיר במסיבת עתונאים בבגדאד ב־19/8

אלף מצרים דבקה בהודעה הבטחון קקבוצי. שואפת שהחוזה יגוסח בצורה שתבטיח שלומם וגבולותיהם של הערבים. ליכוד והשלמה הכוח הם המתרון לבעיית פלסתינה והפליטים.

בית אם מצרים תחתום על הסכם לסיוע צבאי עם ארה"ב לא יכיל ההסכם סעיף שאין להשתמש בנשק נגד ישראל.

רפאל

קמ/פש

מר ז. שק

ג. רפאל

מר לבבי, נג'ר, סידור ואני דנו בבעיה עוד לפני קבלת המכתב. התגבשה עמדה שלילית לגבי כל הנוהל של שתי ועדות שאחת היא גטו לישראל בלבד.

קבלנו מכתב מהמרכז האיזורי של הארגון המצרי להביע דעתינו על הרכב הועדות ומקום פגישתם.

החלטנו להשיב:

א. התנגדות עקרונית נגד חוקיות סידור שתי הועדות.

ב. שנמתין עם מסירת הצעותינו עד אשר יתר חברי הועדה האיזורית הביעו את רצונם.

נוסח התשובה במאו"ם.

24.8.54

דיסקרט ~~מאוד~~
חומר מסווג

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

משרד החוץ
מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 23.8.54

טיב המקור והידיעה: מהימן

אסמכתא: 1052/ש

הנדון: **הסכם בשיחות מצרים-עיראק**

בשיחה עם שגריר ירדן בקהיר, עורבי עבד אל-האדי, גילה צלאח סאלם כי בשיחותיו עם העיראקים הושג הסכם על הנקודות הבאות:

א) לעיין מחדש בברית הבטחון הקיבוצי על מנת לעשותה לבת-בצוע.

ב) לעיין מחדש בהרכב מנגנון המזכירות הכללית של הליגה הערבית כדי להכשירו למילוי תפקידו.

ג) ליישב הסכסוכים הקיימים בין ההאשמים לסעודים.

ד) לפעול למען רכישת אימון מעצמות המערב בערבים - אך מבלי להיכנס בשום הסכם עם מעצמה זרה - תוך הבטחת האינטרסים של המעצמות הללו ועמידה לצדן בשעת הצורך.

שש/יג

תאריך התפוצה: 27.8.54

תפוצה: מנכ"ל, מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר י. הרצוג, השגריר בפריז, הציר בוואשינגטון, מר מ. גזית, חקר (3), מח"ע (2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

העתק

אל : גדעון רפאל

מאת : י. פלמון.

הנדון : מצרים ופגישה עם רה"מ במצרים.

אני רוצה לכרוך את הסברי לסברקך ואת תגובתי לסקירת רקע מס. ס/210 מ־12.8.54 במכתבי זה. ואתה תחלק את החומר בשביל התיקים כראות עיניך.

לדעתי המהפכה במצרים היתה מוצדקת מבחינת המצב הפנימי, על כל פנים יותר מאשר מבחינת המצב החיצוני כולל המפלה בישראל, וזה לדעתי לא רק על אף אלא מפני, היות המהפכה מהפכה צבאית.

מדוע היו והנם המהפכנים אנשי צבא? התשובה היא פשוטה, הצבא המצרי דוגמת הצבא התורכי בזמן האמפריה העותומנית, ומאותן הסבות, שמש את האפשרות היחידה לבני העם הפשוט לבא במגע רציני עם מדע, ולכן גם עם תרבות, ומכאן גם עם בעיות מדיניות והברתיות של המערב. מגע זה של מדע, תרבות, מצב ובעיות: מדיניות, וחברתיות של המערב עם בני השכבות הרחבות של העם המצרי. הוא שאפשר את הגישה הכנה והנכונות לפעול לטובת השכבות הרחבות של העם. - מה שבסופו של דבר תנאי הכרחי לכוחו ויכלתו של העם. ואחד הבטויים לכחו ויכולתו של העם היא היכולת הצבאית. - דומני שמי שעקב אחרי המהפכה המצרית יומח כי הסבות הפנימיות תפסו את המקום העקרי להצדקת המהפכה ע"י המהפכנים, מה שמוכיח רצינות תנועה זו. כן רצוי לשים לב כי המהפכנים הם מבני הדרגות הנמוכות בצבא.

לאחר המהפכה נוכחו המהפכנים כי אין להם הידיעה המקצועית להנהלת ענינים אזרחיים (גם כן כמו בתורכיה ב־1908) ונסו למסור ענינים אלה לאזרחים, קרי בני המעמדות הגבוהים שאינם נוטים מסבת אינטרסים אישיים ומשפחתיים לתקונים פרטיים. (בתורכיה נטית זו שיצאהאל הפועל הכשילה להלוטין את המהפכה של 1908). במצרים ג'מאל עבדול נאצר נלחם והצליח למנוע שתוף ה"אזרחים". ובאם הוא יצליח להתגבר על הקשיים שבהנהגת התקונים הפנימיים, לדעתי המהפכה המצרית תכלול בתוכה את שתי המהפכות התורכיות את זו של 1908 ואת זו של אתא טורק.

לדעתי קבוצת ג'מאל עבדול נאצר הנה הקבוצה ה"מערבית" ביותר בעולם הערבי ז.א. הקבוצה השואפת לשנות את פני החברה המזרחית לקרבה קרבה גדולה ביותר לחברת המערבית. מה שמגדיל את סכויי ישראל ליחסים סדירים עם מצרים כזו. אם כי אין זה הכרח הנובע מאליו. ויש אפשרות גם שמצרים כזו תשמש גורם מאיים איום יותר רציני דוקא בגלל כחה שינבע מהתקונים החברתיים.

התחרות בין מצרים ועירק (התחרות שאת סבותיה היסודיות יש למצוא כבר בתנ"ך) היא שגרמה לנחאס שאמר אנחנו "פרעוניים" ב־1937. לעמוד בראש הליגה הערבית בשנות הארבעים. עירק צריכה ורוצה מוצא לים התיכון, מוצא של ממש בטריטוריה בשוחה שלה.

2/.

מצרים אינה רוצה עירק חזקה בגבולותיה, נגוד זה הוא שפתח שאיפה
הן במצרים והן בעירק, כל אחת בנגוד לשניה להיות המשפיעים על
סוריה, הלבנון, עבה"י ופלסטינה. אך בעוד שעירק רוצה השתלטות
של ממש, אין למצרים ענין ביותר ממה שקוראים הבריטים
"indirect rule". וכל אחת מהן ע"י כניסה לליגה הערבית והשתלטות
עליה קותה להגיע למטרה זו. מלחמת שחרור של ישראל ותקומת ישראל,
יצרו עובדות אשר באופן יסודי אינן רצויות לעירק, בעוד שלגבי
מצרים ככל שישראל תהיה חזקה מבחינה צבאית אינה מהוה גורם מתחרה
למצרים (בגלל סבות כלכליות, לשוניות, דתיות, האוכלוסיה והשטח
המצומצם שלה), כשם שעירק מהוה.

כמובן כי הצבא המצרי לא היה מזמין את קיומה של ישראל, אך
מאחר שהיא קיימת, אין היא מפריעה ביותר למצרים. על כל פנים פחות
מאחרים שאתם הם חיים בשלום. יש לזכור גם כי השלטון המצרי הקיים
הכריז כי הם התנגדו להכרזת המלחמה על ישראל ולמקרה של הסדר עם
ישראל אין הם צריכים לכן לראוג ל-face saving וכל הכרוך בזה.
במלים אחרות, מצרים זו המדינה הערבית שיש לה פחות מהאחרות מניעים
להבנה עם ישראל.

שליטי מכה אשר גם להם עבר עשיר, קרוב ורחוק, של התחרות בעירק,
מצאו בענין זה למרות כמעט כל שאר הענינים, מכנה משותף עם המצרים.
ודומני כי התחרות זו עם עירק מהוה את הכות הדוחף העיקרי בפעולתם.

המצרים, עושה רושם, מבינים כי עכשו הם חייבים לעשות משהו
בשטח מדיניות פנים, בשטח הסודן, בשטח הכלכלי. ודומה כי לא אכפת
אם הם רוצים שקט. טבעי שירצו. שהשנתיים של עזיבת האנגלים לא
יופרע דוגמת רצח סיר Lie Stack. הם רוצים את עזרת ארה"ב, עזרה
ממושכת בפתוח הארץ, ברפורמה קרקעית, בחזוק הצבא. ישראל, הם מאמינים,
יכול להיות גורם מפריע ומעכב ממדרגה ראשונה. בגלל זאת דומני כי
מחובתנו למצא קשר אל המצרים ולהבטיח להם את עזרתנו במסוש שאיפותיהם,
לפני שיוכחו שאין בחנו והשפעתנו על ארה"ב ובריטניה כשם שהם מתארים.

(-) י.פ.

משרד החוץ

מחלקת החקר

שם העתון: "רוז אל-יוסף" (קהיר)

תאריך: 23.8.54

ג/3478

הנדון: **תוצאות דיוניו של צלאח סאלם בבגדאד.**

לפי השבועון המצרי "רוז אל-יוסף" (עיין הערות) הושגו התוצאות הבאות בדיוניו של צלאח סאלם (שר ההדרכה הלאומית המצרי) בבגדאד:

(1) מצרים לא תתנגד לאיחוד מדינות ערביות כל עוד איחוד זה אינו על חשבון מדינה ערבית אחרת, וכל עוד איחוד זה אינו משמש נשק בידי מדינה שאינה מעוניינת בחיזוקו של שיתוף-הפעולה בין הערבים.

(2) מצרים ועיראק לא ישתתפו בשום ברית עם מדינה מחוץ לאזור לפני שכל אחת מהן תפתור את בעיותיה הלאומיות ותחזק את כוחה. כן לא יצטרפו לכל ברית לפני שיאורגן שיתוף-הפעולה בין הערבים על יסודות בריאים ואיתנים והקיום הערבי-המדיני, הכלכלי והצבאי יבוסס. עד אשר יושלמו כל הדברים הללו לא יצטרפו מצרים ועיראק לשום ברית בלי המדינה השניה ובלי שאר מדינות ערב.

(3) אמנת הבטחון הקיבוצי הערבי נשארה תוכנית על גבי הנייר. שתי המדינות שואפות להכניס בה שינויים על בסיס המציאות כדי שאמנה זו תשמש ערבות אמיתית לבטחונם של הערבים ותיהפך לנשק ממשי להגנת הערבים. כל זה ניתן להשיג רק לאחר שתהיה הבנה מלאה בין מצרים לבין עיראק, לאחר שיחליפו ביניהן את סודותיהן בגלוי-לב וכל אחת תתייחס באימון לכוונות רעותה.

הערות מחלקת המחקר:

ביחס לדברי "רוז אל-יוסף" יש לזכור:
לאחר פרוץ המהפכה אמנם שימש עתון זה בבואה נאמנה למשטר החדש. עורכו הראשי עבד אל-קדוס, היה מקורב לשליטים ובקי במתרחש. אולם לפני הסיכסוך בין נגיב ועבד אל-נאצר חל שינוי בדבר. עבד אל-קדוס נעצר בימי מעצר העתונאים ואין לראות עוד את "רוז אל-יוסף" כקרוב למשטר או בקי במתרחש מאחורי הקלעים.

יב/ים

תאריך התפוצה: 5.9.54

תפוצה: מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר ח. יחיל, מר מ. גזית, הציר ברושינבסון, הציר ברדמא, מר י. שמעוני, חקר(3), מה"ע(2), ארכיון.

1019 ד.מ. 8.52/30,000

שגרירות ישראל
EMBASSY OF ISRAEL

לונדון, כ"א באב תשי"ד
20 באוגוסט 1954
גא/368/40511

סודי

12

אל : מר ג. רפאל

מאת : ג. אבנר, לונדון

הנדון: **הסכם קהיר.**

הרי שני שידורים העלולים לענין אותך ושכדאי לקראם. לגבי שידורו של קרוסמן ברצוני להעיר שתהיה אשר תהיה דעתך על התכנית שלו, חוששני שבכל זאת הוא ניסח את הסכנה הצפויה לישראל מן ההסכם, בתבונה יותר רבה מ/דוברינו וכתבינו הרשמיים. על זאת כבר כתבתי בדוחותי ואני מקוה שנפסיק לדבר כאילו הסכנה היא מידית, כי שום איש, כולל ידידינו, אינו מוכן להתיחס לזה ברצינות.

אי-לזאת ברצוני להחליף אתך דעה בנקודה מענינת.

השבוע הופיעה באיט"א ידיעה שלפיה הוציא סאלח סלם חוברת לקהל המצרי בה הוא מפרש את ההסכם עם הבריטים. לפי איט"א הוא מסביר שהוסכם עם הבריטים שהם לא יוכלו לחזור לבסיס במקרה וישראל תתקיף מדינה ערבית, וגם לא במקרה שישראל תותקף ע"י מדינה ערבית או ע"י מדינה מחוץ לאזור.

?

אם לנתח זאת, מתקבלת בעצם מסקנה מענינת: אין להאמין באפשרות שרוסיה תתקיף את ישראל ורק את ישראל, ללא פגיעה בתורכיה, עיראק או פרס. אבל גם אם נניח שהיא תתקיף - הרי ברור שמעצמות המערב תראנה בזה ראש גשר לכיבוש המזה"ת ותבואנה לעזרתנו, ובודאי תוך הסכמה עם מצרים. אולם גם בלי זה מובטח, לדעתי, שהמערב לא יתן לישראל להלחם לבד בתוקפנות רוסית.

אם מדינה ערבית תתקיף אותנו, אזי מבחינה זו לא ישתנה המצב לטובה או לרעה בהשואה עם 1948. באותו זמן תקפה מצרים והכוחות הבריטיים לא נקפו אצבע. אולם אם אנו תוקפים אזי גם במקרה זה אין כוחות בריטיים בבסיס. האם לא מתבקשת המסקנה שלמעשה ההסבר הזה הוא לטובתנו וכי יכול היה להיות הסכם לפיו היו הבריטים חוזרים לבסיס במקרה של תוקפנות ישראלית, ולא חוזרים אליו במקרה של תוקפנות מצרית.

אני מסכים שכל זה מאד טיאורטי, אולם נדמה לי שהניתוח המופשט מביא למסקנה לא כ"כ גבוהה מבחינתנו. אין זה מפריע לנו כמובן להשתמש כלפי אה"ב בטיעון המסייע, שאנו המדינה היחידה באיזור שאינה מובטחת מתוקפנות רוסית. כמובן, כל עוד שזהו המצב, טיעון זה מסייע גם כלפי ברה"מ. כאן הוא לא יועיל כמובן כי, כפי שתראה מדו"ח אחר בדואר זה, הם יודעים היטב שפנינו להשתלבות עם המערב. אגב, אני מתרשם שהניתוח הרוסי לגבינו, יש לקבלו כמוצדק מנקודת מבטם. אף אני הייתי נוהג כמוהם לו הייתי בצד ההוא.

בברכה,

ג. אבנר

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חומר גלוי

משרד החוץ
מחלקת החקר

שם העתון: „חיאת" (לבנון)

תאריך: 18.8.54

אסמכתא: ג/ 1480

הנדון: <u>שיחות סאלם - אל-סעיד בבגדאד</u>

נודע לנו כי הענינים שנדונו בין צלאח סאלם לנורי אל-סעיד היו:

א. חיזוק הליגה הערבית והוצאתה לפועל של ברית הבטחון הקיבוצי.

ב. הידוק היחסים בין עיראק למצרים.

ג. תכנית איחוד עיראק-סוריה.

ד. תיאום והאחדתה של המדיניות הערבית לגבי המערב.

ה. יחסי עיראק-סעודיה-מצרים.

ו. תכנית הקמת צי מלחמתי ומסחרי כל-ערבי.

ז. הקמת בתי-חרושת לנשק בארצות ערב.

הנקודות העיקריות עליהן הושם הדגש בדיון היו:

א. גורלה של ברית הבטחון הקיבוצי. מומחים סבורים כי מצרים אינה מתנגדת לעצם העקרון של כריתת ברית עם פאקיסתאן, אלא היא חולקת על עיראק ביחס לאופן ולזמן.

ב. עתיד היחסים בין עיראק לסוריה. לדעתה של עיראק נמצאת סוריה בקו הביטחון הצבאי שלה ושל יתר ארצות ערב - נוסף לקשרים האחרים בין שתי המדינות. לכן יש להסדיר ביניהן את היחסים לטובת הערבים כולם. מצרים מצווה לשתף פעולה עם עיראק בענין זה.

תיווך מצרים בין עיראק לסעודיה לשם חיסול מחלוקת העבר.

תאריך ההפצה: 3.9.54

תפוצה: מר ג. רפאל, מר י. הרצוג, ירס"ם, אמ"ן, השגריר בפאריס, הציר בוואשינגטון, הציר ברומא, הציר באנקרה, מר מ. גזית, מר י. שמעוני, חקר (3), מח"ע (2), ארכיון

שש/יג

שר החוץ

גדעון רפאל

אלו הן רשימותי על פיהן רציתי לפתח אתמול את הטענה שלי, שעלינו לרכז כל מאמצינו בשעה זו כדי להפוך את המדיניות האמריקנית החדשה למנוף להתקדמות עם המצרים.

משוכנע אני כי אם נחמיץ הזדמנות זו יידחו סיכויי הסדר לעד - על כל פנים בדורנו.

18 באוגוסט 1954.

א' באלול תשי"ד
30 באוגוסט 1954
B IX 1954

משרד החוץ; מח' ההסברה
חקר ; מע"ר
העתק : ד"ר פ.א. שבער
ד"ר א. באור, קלן

הנדון : הצבא המצרי בעיני המומחים הגרמניים .

הנני שולח לכם ר"ב מאמר אשר הופיע ב"רוססאלג-פרסס", ביום 24 באוגוסט 1954, על המומחים הגר-מניים בצבא המצרי .

ב ב ר כ ה

ד"ר א. באור

לרשה

"Westfalenpost", Hagen; 24.August 1954.

DEUTSCHE MILITÄREXPERTEN HABEN HEIMWEH

Sie halten nicht viel von Ägypten - Oberst Zohling sagt: "Eine Armee Affen"

Von unserem L.M.-Sonder-Korrespondenten

Kairo, 23.August. Nachdem Großbritannien sich bereit erklärt hat, die Sueskanalzone zu räumen, gewinnt die ägyptische Armee an Interesse. Ist sie ein ernstzunehmender Faktor? Die deutschen Militärberater in Ägypten, die ihre 1oo ägyptischen Pfunde im Monat verdienen, um die Nilarmee in Schwung zu bringen, halten nicht viel von den kämpferischen Qualitäten der Ägypter. Oberst Zohling, der lange damit beschäftigt war, einen Geheimdienst aufzubauen, fasste seine Meinung in drastische Landsknechtsworte zusammen: Die meisten ägyptischen Soldaten sind nicht mehr wert als eine Armee Affen. Sie taugen nur, um sich zu kratzen und in den Himmel zu starren."

Als sich im vergangenen Jahr die englischen und ägyptischen Verhandlungen festgefahren hatten und die Ägypter besonders erbittert über die Engländer waren, ließ Oberst Nasser, der starke Mann Ägyptens, den ehemaligen deutschen General Fahrmbacher kommen. "Wie sind unsere Chancen, wenn wir die Engländer angreifen?" fragte Nasser seinen Ratgeber. "Ihre Armee wäre in vier Tagen vernichtet", sagte Fahrmbacher ruhig. Nasser wechselte die Farbe. "Das ist ein schlechter Witz", sagte er. "Aber leider wahr", meinte Fahrmbacher. "Warum wollen Sie sich etwas vormachen. Die Engländer sind überall, Im Sudan, in Malta, Gibraltar, Zypern und hier in Ägypten. Sie werden losschlagen, wenn Ihre Truppen sich rühren." Protestierend verließen die Ägypter das Konferenzzimmer.

Wilhelm Fahrmbacher, der früher dem deutschen Führungsstab angehörte, wurde nach Ägypten geholt, nachdem die ägyptische Armee im Kampf gegen Israel vernichtend geschlagen worden war. Fahrmbacher und General Oskar Munzel, einst Kommandeur der 1o.Panzerdivision, reisten durch Deutschland, um Kameraden zu suchen, die bereit waren, die Ägypter das Waffenhandwerk zu lehren. Sie fanden auch einige. Da war Oberst Ferchl, der sich jetzt um die ägyptische Infantrie bemüht und Baron von Bechtholsheim, der U-Bootexperte, der der schwachen ägyptischen Marine auf die Beine helfen soll. Später kam auch Major Schmidt dazu, der sein Büro ganz in der Nähe des 'tanzenden Majors' Salah Salem, des ägyptischen Propagandaministers, hat. Dieser Ex-Major versteht sich meisterhaft auf die moderne politische Seelenmassage. Ihm verdanken es die Ägypter, daß die Wahl im Sudan zu ihren Gunsten ausging.

Viele der deutschen Militärberater in Ägypten haben Heimweh. Man sieht sie selten fröhlich, obwohl ihr Leben eigentlich bequem ist. Morgens um 8.3o holen Stabswagen die Offiziere von ihren Wohnungen in Heliopolis, einem eleganten Vorort Kairos, ab und bringen sie zum Mittagessen wieder zurück. Am Nachmittag wird oft Tennis gespielt oder geschwommen. Die meisten Berater bewegen sich mit großer Zrückhaltung in Ägypten. Private Konflikte mit Engländern hat es nie gegeben.

Dr.Wilhelm Voss, ist als technischer Berater der ägyptischen Kriegsindustrie tätig. Während des Krieges war es Direktor der Skoda-Waffenwerke in der Tschechoslowakei. Das Verhältnis zwischen General Fahrmbacher und Dir.Voss war oft gespannt. Aber als Otto Remer sein 'Tätigkeitsfeld' aus der Bundesrepublik nach Ägypten verlegen wollte, taten sie gemeinsam alles, um Remers Auftreten am Nil zu verhindern.

משרד החוץ תשי"ד
30 באוגוסט 1954

משרד החוץ
נכנס
8 IX 1954
תיק

משרד החוץ; מח' ההסברה
חקר; מע"ר
העתק: ד"ר מ.א. שניאור
ד"ר א. באור, קלן

<u>הנדון: הצבא המצרי בעיני המומחים הגרמניים.</u>

הנני שולח לכם ר"ב מאמר אשר הופיע ב"וסטפאלנ-פוסט", ביום 24 באוגוסט 1954, על המומחים הגרמניים בצבא המצרי.

בברכה

ד"ר א. באור

<u>לרשה</u>

"Westfalenpost", Hagen; 24.August 1954.

DEUTSCHE MILITÄREXPERTEN HABEN HEIMWEH

Sie halten nicht viel von Ägypten - Oberst Zohling sagt: "Eine Armee Affen"

Von unserem L.M.-Sonder-Korrespondenten

Kairo, 23.August. Nachdem Großbritannien sich bereit erklärt hat, die Suezkanalzone zu räumen, gewinnt die ägyptische Armee an Interesse. Ist sie ein ernstzunehmender Faktor? Die deutschen Militärberater in Ägypten, die ihre 1oo ägyptischen Pfunde im Monat verdienen, um die Nilarmee in Schwung zu bringen, halten nicht viel von den kämpferischen Qualitäten der Ägypter. Oberst Zohling, der lange damit beschäftigt war, einen Geheimdienst aufzubauen, fasste seine Meinung in drastische Landsknechtsworte zusammen: Die meisten ägyptischen Soldaten sind nicht mehr wert als eine Armee Affen.Sie taugen nur, um sich zu kratzen und in den Himmel zu starren."

Als sich im vergangenen Jahr die englischen und ägyptischen Verhandlungen festgefahren hatten und die Ägypter besonders erbittert über die Engländer waren, ließ Oberst Nasser, der starke Mann Ägyptens, den ehemaligen deutschen General Fahrmbacher kommen. "Wie sind unsere Chancen, wenn wir die Engländer angreifen?" fragte Nasser seinen Ratgeber. "Ihre Armee wäre in vier Tagen vernichtet", sagte Fahrmbacher ruhig. Nasser wechselte die Farbe. "Das ist ein schlechter Witz", sagte er. "Aber leider wahr", meinte Fahrmbacher. "Warum wollen Sie sich etwas vormachen. Die Engländer sind überall, im Sudan, in Malta, Gibraltar, Zypern und hier in Ägypten. Sie werden losschlagen, wenn Ihre Truppen sich rühren." Protestierend verließen die Ägypter das Konferenzzimmer.

Wilhelm Fahrmbacher, der früher dem deutschen Führungsstab angehörte, wurde nach Ägypten geholt, nachdem die ägyptische Armee im Kampf gegen Israel vernichtend geschlagen worden war. Fahrmbacher und General Oskar Munzel, einst Kommandeur der 1o.Panzerdivision, reisten durch Deutschland, um Kameraden zu suchen, die bereit waren, die Ägypter das Waffenhandwerk zu lehren. Sie fanden auch einige. Da war Oberst Ferchl, der sich jetzt um die ägyptische Infantrie bemüht und Baron von Bechtholsheim, der U-Bootexperte, der der schwachen ägyptischen Marine auf die Beine helfen soll. Später kam auch Major Schmidt dazu, der sein Büro ganz in der Nähe des 'tanzenden Majors' Salah Salem, des ägyptischen Propagandaministers, hat. Dieser Ex-Major versteht sich meisterhaft auf die moderne politische Seelenmassage. Ihm verdanken es die Ägypter, daß die Wahl im Sudan zu ihren Gunsten ausging.

Viele der deutschen Militärberater in Ägypten haben Heimweh. Man sieht sie selten fröhlich, obwohl ihr Leben eigentlich bequem ist. Morgens um 8.3o holen Stabswagen die Offiziere von ihren Wohnungen in Heliopolis, einem eleganten Vorort Kairos, ab und bringen sie zum Mittagessen wieder zurück. Am Nachmittag wird oft Tennis gespielt oder geschwommen. Die meisten Berater bewegen sich mit großer Zurückhaltung in Ägypten. Private Konflikte mit Engländern hat es nie gegeben.

Dr.Wilhelm Voss, ist als technischer Berater der ägyptischen Kriegsindustrie tätig. Während des Krieges war es Direktor der Skoda-Waffenwerke in der Tschechoslowakei. Das Verhältnis zwischen General Fahrmbacher und Dir.Voss war oft gespannt. Aber als Otto Remer sein 'Tätigkeitsfeld' aus der Bundesrepublik nach Ägypten verlegen wollte, taten sie gemeinsam alles, um Remers Auftreten am Nil zu verhindern.

מדינת ישראל

12

28/7/54

~~ט. ק.~~

נא למצוא לי בע"ח
קטע מדברי קולר
על שיחתו עם
Lewis Jones
באוגוסט 1953 בקבינט

ג. ד.

ב.מ. 0950

העתק

דו"ח על שיחות עם מר לואיז ג'ונס, יועץ שגרירות ארה"ב בקהיר, שקיימתי בקרניה, קפריסין, בימים 17 ו־18 באבגוסט ש.ז.

לואיס ג'ונס הגיע לקהיר מטוניס בתחילת חודש מאי ש.ז. והוא משמש כיום בתפקיד ציר בשגרירות ארה"ב בקהיר.

הוא מלא התפעלות מקבוצת הקצינים המנהלת את עניני מצרים. דעתו עליהם היא, כי הנם הגונים, מסורים ומעונינים רק בעבודתם. בקצור, הם "הצינונים בין העבבים". משכורתם נמוכה למדי ואם יש צורך, עובדים 18 שעות ביממה. אין רואים ביניהם שוססימני שוחד. על הענינים החשובים הנם מחליטים במשותף וברוב קולות, וכלפי חוץ הנם סופיעים כיחידה יציבה. לג'ונס לא ידוע על מקרה של בקורת פומבית על ההחלטות שהתקבלו ע"י אלה שנשארו במעוט.

הפופולריות של קבוצה זו ובאופן מיוחד של נגיב לא נחלשה במאומה. ג'ונס מאשר, כי נגיב אינו האיש החזק אך בלי ספק איש חביב מאד. למעשה הנו דוגמה של ג'נטלמן בריטי ואי אפשר שלא להתרשם ממנו לטובה. לדוגמה הפופולריות ספר ג'ונס על משרתו המצרי, שאמנם כבר שרת קודם לכן בבתי אירופיים ושענה לשאלת ג'ונס "הנה עכשיו, גם בני יוכל להגיע לדרגת נשיא". ג'ונס מסר, שביעת רצונם של המצרים מורגשת בהליכתם שנעשתה כאילו יותר זקופה. כמו כן הדגיש שכמעט ולא קיימת אופוזיציה. ה"איחוואן" נכנעו ללחץ קבוצת הקצינים שהם בעצמם שומרים רק על הצורה החצונית של הדת אך למעשה לגמרי סקולרית. מנהל הוואפד כיום הנו אישיות חיורת מאד, שנמנע מלהתערב בענינים פוליטיים. בתוך שורות הצבא קיימת אמנם קינאת אותם המפקדים שנשארו עם יתירותיהם לעומת אלה שנהפכו לסנהיגים פוליטיים. אך לפי האינפורמציה שלהם רגש קנאה זה לא גיבש מעמדים מסוכנים.

שרותי הבטחון הפנימיים, לפי הידיעות שלהם, הנם על הגובה.

מצב המעוטים בסרינה יותר טוב מאשר היה אי פעם. להם, וביניהם גם ליהודים ישנה הרגשת בטחון. השליטים הקלו מבחינה חוקית גם על מצבם של החברות הזרות. (ג'ונס אמנם לא ידע מאומה על המצב ב"חרת־אל־יהוד" והגדרתו בקשר ליהודים נוגעת רק ליהודים השייכים כאילו לחברה הבין־לאומית).

המזול בתיירים מעל למשוער. לא קיימת לדעת ג'ונס כלל שנאה לזרים. השנאה היא רק לשלטון הזר (האוקופציה). דבר זה הוא היחיד שמעסיק כיום את דעת שליטי מצרים. אי אפשר לדבר אתם על מחשבות אחרות. הם אמנם מקשיבים לאמור אך מיד חוזרים על משפטם "נדבר על זה אחרי גמר האוקופציה".

ג'ונס אינו מאמין שהמשא ומתן הנוכחי עם הבריטים יוכתר בהצלחה. הסיבות לכך הן:

א. הקו המדיני של הבריטים הנו עקשני. לדוגמה: - הם לא נתנו לרובדסון שום מקום לתמרון. כל דבר שקשור לסואץ טוכרח היה גם בימי מחלת צ'רצ'יל להגיע לשולחנו ולקבל את חתימתו.

ב. האמריקנים גרמו להרבה אי הבנה. דאלס, בזמן בקורו במצרים יצר רושם (שלא במתכוון) של תמיכה מסויימת במצרים. האמת היא, כי המצרים שמעו את מה שהיה ברצונם לשמוע, אבל יחד עם זאת היה מזכיר המדינה בלתי זהיר. נוסף על כך האדמיניסטרציה החדשה לא למדה, שקיימת גם פרובלימות שאינן ניתנות לפתרון ושצריך לחיות אתן. ומזכיר המדינה מוכן היה ללכת כאילו רק בדרכים בטוחות ולא מוכן היה לנסות דבר שעלול להביא הצלחה אחרי תקופה ארוכה ודרכים סתירות כאלה שאינן קיימות במזרח התיכון. נוסף על כך מסר ג'ונס, כי קאפרי, שגריר ארה"ב בקהיר, גם כן במידה לא קטנה, הטעה את המצרים ועורר בהם תקוות מוגזמות. כל זה הביא לידי יחס של חשדנות בין הבריטים לבין האמריקנים. ייתכן שלו לבריטים והאמריקנים היתה בנידון עמדה ברורה ומשותפת אפשר היה להביא את המצרים למחשבה "ישרה". אך מאחר שתתוף זה אינו קיים התקוה להביא את המו"מ לסיום מוצלח הנה קלושה ביותר.

./2

ענין ישראל למעשה אינו מענין את המצרים. הם משוכנעים שאמנם הפסידו בהתמוטטות בקרב אך נצחו במלחמה. דעתם היא, כי הקשיים הפנימיים מוכרחים להביא את ישראל על ברכיה. וכל מה שמוטל על העולם הערבי הוא לחכות עשרים שנה.

לג'ונס ברור, שכל ההבטחות שהמצרים נותנים לאמריקנים, שאחר גמר מוצלח בענין תעלת סואץ יהיו הם מוכנים לבוא להסכם עם ישראל הוא רק אמצעי למצוא חן בעיני האמריקנים. זוהי דעתו האישית אך ציין שבשגרירות שוררת גם דעה יותר אופטימית. לג'ונס נדמה, כי אין דבר שהיינו אנחנו יכולים להציע למצרים שהיה מענינם במידה מספקת, כדי לשנות את עמדתם בענין ישראל.

ג'ונס מסר לי, כי עוד בהיותו לפני כשנה וחצי בושינגטון לחץ עלינו לקבל את ההצעה של "הגונס אוטו-באן". כביש המשי בין מצרים ועבר הירדן ואולי אפילו ללבנון. הוא עוד בדעה כי זו מחשבה טובה אך הנו משוכנע שכעת אפילו פעולה מעין זו לא תשנה את עמדת המצרים.

אין ספק, כי רווחים של מספר מליוני דולרים, שהיו יכולים להרויח ע"י פתיחה חפשית של תעלת סואץ להעברת דלק וכד' אינה לפי דעת גונס מענינת את המצרים. להיפך, הם משוכנעים, שהבלוקדה מצליחה והנה מכה קשה לישראל ועל כן יש להגבירה. הוא נתן דוגמה בה יכולנו אולי לענין את המצרים אך מיד הסביר, שזו לא יכולה להיות הדרך בשבילנו. הדוגמה היא: לו היינו מכריזים היום שאנחנו מוכנים לעזור למצרים ללחום נגד האימפריאליזם והאוקופציה הבריטית זה היה יכול אולי לעשות רושם על המצרים. אך הנו משוכנע, שממשלת מצרים אינה משתמשת בענין האוקופציה הבריטית ע"מ להטות את המוני העם ממצרותיהם האחרות אבל יחד עם זה יש חברים בשגרירות האמריקנית במצרים המאמינים שאם תגמר האוקופציה ואם יעמדו בפני שאלות כלכליות קשות, שאינן ניתנות לפתרון מהיר עלולים השליטים להשתמש בענין השיראלי על-מנת להצליח להטות את המון העם.

בענין הליגה הערבית ירשו המצרים את המדיניות הקודמת. הם מעונינים באינסטרומנט שעליו הם יכולים לפרוט לפי הצורך. גם הקצינים הללו למעשה לא מרגישים את עצמם כערבים ורואים בליגה רק מכשיר פעולה.

המצב הכלכלי קשה. כמעט שלא הרשו למצרים השנה לצאת לחופשה מחוץ לגבולות מצרים. צו זה בא כדי לחסוך במטבע חוץ. (גם בתי המלון בקפריסין, שבעונה זו בכל שנה היו מלאים מתיירים שבאו ממצרים, כמעט וריקים ממצרים).

הלאמת הקרקע מתקדמת באטיות רבה, והדרך עדיין אינה ברורה. ג'ונס מוסר, כי בדרך מקהיר לאלכסנדריה נמצא אזור פיתוח חדש. (ליברשון פרובינס). ג'ונס בקר שם לפני שבועיים שלשה בבית מכריו בעלי אחוזה גדולה. לאזור זה שואבים מים באמצעות משאבות. התברר, שהפלחים מעונינים רק בקרקע, שאליה מגיעים המים בגרויטציה. כמו כן התברר, שהממשלה תומכת באחוזות גדולות, כי אחרת אי אפשר היה לנצל את השטח. השאלה הגדולה בה הם נתקלים הנה כמובן תוספת גדולה של מים, כדי להשקות שטחים נוספים דוקא בגרויטציה. לפתרון שאלה זו שלש תכניות.

1) מסביב לאגם טנא, שאפשר לנצלו רק בשותפות עם חבש.

2) יבוש ביצת סוד בסודן. שטח עצום המכיל כמויות גדולות של מים שמתאדים. ע"י בצוע תכנית מתאימה היו יכולים להפנות ולהעביר את כמות המים לתוך הנילוס. תכנית זו לדעת מומחים הנה הזולה ביותר והטובה ביותר, אך שתי תכניות בוטלו ע"י הממשלה המצרית בגלל זה ששטח הפעולה אינו בשטח מצרים. על כן קבלו תכנית שלישית.

3) הקמת סכר גבוה באסואן. לתכנית זו עשו המצרים פרסומת רבה אך עדיין לא ברור אם אפשר יהיה לבצעה. מתהלכות שמועות שישנן שם שכבות עבות של חול ומחיר הבניה עליהן יהיה כ"כ יקר שכל התכנית לא תהיה כדאית. כשבאי"כות הקונסורציום הגרמני בקרו במצרים נסו המצרים לדבר אתם על אשראי לבצוע תכנית זו. אך הגרמנים בקשו לחזור לנושא זה רק אחרי בדיקה יסודית של השטח. הבדיקות עדיין נמשכות. ג'ונס הוסיף, כי אין שום תקוה לקבל כסף ממקורות אמריקניים לבצוע תכנית שתקציבה הכספי אינו ברור.

בדרך כלל לדעת ג'ונס השפעת הגרמנים במצרים אינה גדולה. הבריטים אמנם חוששים ומודאגים יותר. אך ייתכן שדוקא בשטחים כגון חבלה ודברים טכניים אחרים השפעת הגרמנים היא די רצינית וזה מדאיג את הבריטים. בשטח מדיניות הממשלה או מדיניות צבאית השפעת הגרמנים אינה ניכרת. גם פוס, ששמו המפורסם כיועץ העיקרי של נגיב ושג'ונס בעצמו נפגש אתו מספר פעמים כנראה אינו בעל השפעה ממשית.

לדעת האמריקנים הרי הצבא המצרי נחלש ע"י יציאת הקצינים שעומדים היום בשלטון וע"י כך שהאחרים שואפים ללכת בדרך זו, ותעבור עוד תקופה ארוכה עד שימלאו את החסר. בינתיים פנו המצרים אל האמריקנים ובקשו לאפשר לבוגרי ביה"ס הגבוה של הקצינים לערוך בקור קצר בארה"ב ע"ח הממשלה המצרית. האמריקנים, כמובן שמחו מאד להצעה זו והבקור יבוצע בעתיד הקרוב ביותר. בבקור זה שימשך כשלשה שבועות ינסו האמריקנים להראות להם את עוצמתם.

כמובן שהמצרים לא מתענינים בשום הגנה על האזור ולא מוכנים לדבר על זה כל עוד קיימת האוקופציה. אך, בדרך כלל נרדמו כל המחשבות על M.E.D.O שהוא ג'ונס היה הראשון לעורר אותן בזמנו עוד בהיותו בושינגטון. מבחינה זו, אומר ג'ונס, שקע כוכבו.

בימים הקרובים הנם מצפים להחלפת קאפרי אך עדיין לא ברור מי יבוא במקומו. ישנן שמועות על מינויו של ג'וליוס הולמס, שהנו ברגע ציר ארה'ב באנגליה.

לואיס ג'ונס לא עזב את מצרים מאז הכנסו לתפקידו הנוכחי ולכן האמור הוא על מצרים בלבד ולא על ארצות ערב באופן כללי.

טדי קולק

כ מ ו ס

ג'יק מצרים

קטע ממכתב מלונדון מיום 17 באובגוסט

1954, אל מר ג. רפאל, מאת ג. אבנר לונדון.

"לובין פגש לפני כמה ימים את האיש שאי. סי. אי. מינתה כנציג ויועץ למצרים. שמו ד"ר אזאר דימיאן, לשעבר מנהל השרות הרפואי של הצבא המצרים. דרגתו מיג'ור ג'נרל והוא ביקר באן לאחרונה. כלפי חוץ האיש נקרא "יועץ רפואי" של אי. סי. אי.

בשיחה עם לובין קילל האיש באופן נמרץ את המופלסים. הוא עצמו קופטי. היה ידיד נגיב ובעת ידידו של נאסר. הוא יודע שאין למצרים כל כוונות להתקיף את ישראל. הכת השלטת במצרים חוששת לא רק מתבוסה אלא מבך שאוירון מפציץ אחד אשר יגרום הרס בקהיר - יגרום לקץ משטר נאסר וקציניו. מאידך, יודע האיש שהמצרים החליטו להתגרות בישראל בגבול עזה ע"מ לגרום תגובות ישראליות חריפות. זה יתן להם אפשרות לטעון כי ישראל היא התוקפנית, וזה יעזור להם לעמוד נגד לחץ, בעיקר אמריקני, לעשות שלום עם ישראל.

לדברי האיש מתכוונים המצרים לכבוש בהדרגה את סודאן כמושבה מצרית. הסודאן נחוץ למצרים מבחינת מי-השקאה, כותנה וכו'. מצרים משחדת סודאנים בכסף על ימין ועל שמאל, וראש ממשלת סודאן אף הוא אחד המשוחדים. ע"מ לחסום אפשרויות השוחד ניסו האנגלים להנהיג מטבע סודני חדש שכבר הודפס בלונדון, אך המצרים הצליחו להשפיע על הסודאנים לסרב לכך והמטבע המצרי ממשיך להיות המטבע הרשמי בסודאן. כיבוש ואיחוד עמק הנילוס הנו המטרה העיקרית למדיניות מצרים, והמצרים מקוים להשיג את עזרת בירדוד במשימה זו. האנגלים פועלים נגד זה, אך עמדת האמריקנים טרם ברורה. קיים כבר נציג מסחרי אמריקני בסודאן שהוא יהיה בעתיד נציגה הדיפלומטי של אה"ב.

אמנם יש בממשלת מצרים מי שהיה רוצה להתפשר עם ישראל, אך הקו הכללי הוא שהתגרות בגבול והתגובות הישראליות תסייענה למצרים ביחסים עם אה"ב וגם בשיפור היחסים עם עיראק.

האיש עוד סיפר שהשלטון החדש במצרים לא הכניס שום שיפורים פנימיים. הריפורמה החקלאית נכשלה ואין ספק שלמצרים יש צורך בשעיר לעזאזל.

./.

לובין סיפר ששמע שקצין בריטי
בלגיון הערבי הועבר כעת לכהן כיועץ עיראק
בשטח הזיון הבריטי. האיש שייך כעת למטה
צבא עיראק ומיעץ לעיראקים מה להזמין
מהבריטים על יסוד החוזה האנגלו - עיראקי.
שם האיש הוא Major Swenson ".

EMBASSY OF ISRAEL

שגרירות ישראל

לונדון, י"ח באב תשי"ד
17 באבגוסט 1954
גא/368/40489

בטחון: כמוס

אל : מר ג. רפאל
העתק: חקר
מאת : ג. אבנר, לונדון

הנדון: שיחה עם מר מ. לובין, מנהל מח' המזה"ת ב-I.C.I.

להלן הדברים שמסר לי מר לובין בעת ביקורו כאן:

נציג אי.סי.אי. נסע למצרים כחבר המשלחת האזרחית שהלכה לבדוק את מצב הציוד בבסיס סואץ ולהכין תכניות לקראת הסידורים בקשר לשמירת הציוד בבסיס בעתיד. נציג אי.סי.אי. הנו המומחה לחומרי נפץ ותחמושת. תפקידו יהיה להחליט איזה מחמרי הנפץ והתחמושת עבר עליהם כלח ויש להשמידם, ומה כדאי להמשיך ולהחזיק בבסיס וכיצד לעשות זאת. הוראותיו הם שאותם חומרי הנפט ואותם התחמושת אשר יוחלט להחזיקם לעת עתה בבסיס ברשות האנגלים, יש להביאם למצב של כוננות לשימוש. במלים אחרות, החומר שהאנגלים יחזיקו בבסיס צריך להשאר במצב טוב לשימוש ויש להשהית כל חומר שאיננו במצב כזה.

משלחת מצרית תשתתף בסיור המשלחת הבריטית האזרחית כי הכוונה היא שכעבור שבע שנים יקבלו המצרים את אותם החמרים אשר ישארו לע"ע בידי הצבא הבריטי, וכעבור שנתיים - בידי טכנאים אזרחיים בריטיים.

יש כוונה לשתף חברות אזרחיות אמריקניות בשמירה על החומר בבסיס במשך 7 שנות החוזה.

- - - - -

לובין פגש לפני כמה ימים את האיש שאי.סי.אי. מינתה כנציג ויועץ למצרים. שמו ד"ר אנואר דימיאן, לשעבר מנהל השרות הרפואי של הצבא המצרי. דרגתו מייג'ור ג'נרל והוא ביקר כאן לאחרונה. כלפי חוץ האיש נקרא "יועץ רפואי" של אי.סי.אי.

בשיחה עם לובין קילל האיש באופן נמרץ את המוסלמים. הוא עצמו קופטי. היה ידיד נגיב וכעת ידידו של נאצר. הוא יודע שאין למצרים כל כוונות להתקיף את ישראל. הכת השלטת במצרים חוששת לא רק מתבוסה אלא מכך שאוירון מפציץ אחד אשר יגרום הרס בקהיר - יגרום לקץ משטר נאצר וקציניו. מאידך, יודע האיש שהמצרים החליטו להתגרות בישראל בגבול עזה ע"מ לגרום תגובות ישראליות חריפות. זה יתן להם אפשרות לטעון כי ישראל היא התוקפנית, וזה יעזור להם לעמוד נגד לחץ, בעיקר אמריקני, לעשות שלום עם ישראל.

לדברי האיש מתכוונים המצרים לכבוש בהדרגה את סודאן כמושבה מצרית. הסודאן נחוץ למצרים מבחינת מי-השקאה, כותנה וכו'. מצרים משחדת סודאנים בכסף על ימין ועל שמאל, וראש ממשלת סודאן אף הוא אחד המשוחדים. ע"מ לחסום אפשרויות השוחד ניסו האנגלים להנהיג מטבע סודאני חדש שכבר הודפס בלונדון, אך המצרים הצליחו להשפיע על הסודאנים לסרב לכך והמטבע המצרי ממשיך להיות המטבע הרשמי בסודאן. כיבוש ואיחוד עמק הנילוס הנו המטרה העיקרית למדיניות מצרים, והמצרים מקוים להשיג את עזרת ביירוד במשימה זו. האנגלים פועלים נגד זה, אך עמדת האמריקנים טרם ברורה. קיים כבר נציג מסחרי אמריקני בסודאן שהוא יהיה בעתיד נציגה הדיפלומטי של אה"ב.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

- - - -

[illegible]

[illegible]

[illegible]

...

* אמנם יש בממשלת מצרים מי שהיה רוצה להתפשר עם ישראל, אך הקו הכללי הוא שהתגרות בגבול והתגובות הישראליות תסייענה למצרים ביחסים עם אה"ב וגם בשיפור היחסים עם עיראק.

האיש עוד סיפר שהשלטון החדש במצרים לא הכניס שום שיפורים פנימיים. הריפורמה החקלאית נכשלה ואין ספק שלמצרים יש צורך בשעיר לעזעזל.

לובין סיפר ששמע שקצין בריטי בלגיון הערבי הועבר כעת לכהן כיועץ ממשלת עיראק בשטח הזיון הבריטי. האיש שייך כעת למטה צבא עיראק ומיעץ לעיראקים מה להזמין מהבריטים על יסוד החוזה האנגלו-עיראקי. שם האיש הוא Major Swenson.

לובין נוסע בימים אלה לתורכיה ומשם לישראל. הובטחה לו אשרת כניסה מצרית ואם יקבלנה יסע גם למצרים ויתראה שוב עם דימיאן הנ"ל ועם אנשים אחרים בממשל המצרי. בהגיעו ארצה יתקשר אתכם. בהזדמנות ביקורו הוא מסר גם רשימות נוספות של הזמנות לבנוניות וירדניות מ-אי.סי.אי. בשטח חמרי נפת ותחמושת. רשימות אלה תועברנה בצינור הרגיל.

בברכה,

[signature]

- 2 -

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלים, יח' אב תשי"ד
17 באוגוסט 1954.

641/12/א

אל : מר יוסטמן, נציגות ישראל באו"ם, ניו יורק.

מאת: גדעון רפאל.

הנני מאשר בתודה קבלת מכתבך
מ-29 ביולי עם הנספחים, ואני שמח
שהצלחת לנצל כראוי את הודעתו של סאלה
סאלם.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

חומר גלוי

משרד החוץ

מחלקת החקר

שם העתון: "אח'באר אל-יום" (מצרים)

תאריך: 14.8.54

אסמכתא: ב/1464

הנדון: **נשק רב יפול בחלקה של מצרים לאחר הפנוי**

הדיונים על פרטי פנוי אזור התעלה מתנהלים במהירות רבה. נודע כי מצרים תקבל כמות גדולה מהנשק הבריטי בבסיס התעלה. נשק זה יחולק לשלושה חלקים: חלק יועבר ע"י הצבא לקפריסין, אנגליה ומלטה. החלק השני ישאר בבסיס, ואילו החלק השלישי תקבל מצרים לצרכיה היא.

אב/יב

תאריך התפוצה: 29.8.54

תפוצה: מנכ"ל, מר א. לבבי, מר ח. יחיל, מר י. הרצוג, ימ"ס, הציר כרומטינבסון, הציר במסקבה, הציר ברומא, מר י. שמעוני, מר ש. בזית, מקר (2), מח"ע (2), ארכיון.

1019 ד. מ. 8.52/20.000

משרד החוץ
מחלקת הקשר

אל: [illegible]

תאריך: [illegible]

מספר: [illegible]

הנדון: [illegible]

[illegible]

[illegible]

תאריך הפצה: [illegible]

הפצה: [illegible]

משרד החוץ
מחלקת החקר

סודי

תיק : 970

סקירת רקע

סקירה מס' 210/ס

י"ג באב תשי"ד
12 באוגוסט 1954

מיכרו

מהות המשטר המצרי

(בעקבות ההסכם האנגלי-מצרי).

החתימה המהירה על ההסכם האנגלי-מצרי מעלה מחדש את שאלת מהותו ואופיו של המשטר הצבאי הנוכחי במצרים. למן סיום מלחמת העולם השניה ניסו ממשלות מצריות רבות למצוא פתרון לסיכסוך האנגלי-מצרי. אך כולן נכשלו במשימה זו. רק עם עלייתו לשלטון של הצבא המצרי הושג הסדר זה: ב-12.2.53 נחתם הסכם הסודאן וב-27.7.54 נחתם בראשי תיבות ההסכם על פינוי אזור תעלת הסואץ.

כדי להבין את המשמעות העמוקה של ההסכם האנגלי-מצרי עלינו לזכור כי הממשלות הקודמות, אשר נכשלו בהשגת ההסדר, ייצגו חוגים מצרים רבים: המפלגות הקטנות (הליבראלים-חוקתיים והסעדים ובראשם נוקראשי) אשר ייצגו את בעלי האחוזות ולפעמים גם את חצר המלכות; צדקי - נציגם המובהק של בעלי התעשיה; מפלגת הוופד - אותה מפלגה מצרית גדולה אשר בתקופת זוהרה היתה התנועה הלאומית המצרית בהא הידיעה, והדיבאים בלתי תלויים (עלי מאהר, הילאלי) שייצגו את החצר.

לעומת חוגים אלה הצליח הצבא בתקופה קצרה ביחס להגיע לידי הסדר. אמנם, מלבד שינוי המשטר במצרים היו גורמים אחרים שתרמו בהשגת ההסדר - דוגמת לחץ ארה"ב, הנכונות הבריטית לעשיית ויתורים, שינוי בהשקפתם של חוגי הצבא הבריטיים וכו'. בכל זאת דומה שאופיו של המשטר הצבאי במצרים הוא הגורם הראשון במעלה בהשגת ההסדר האנגלי-מצרי. הממשלות הקודמות נכשלו בניסוייהן להגיע לידי הסדר עם בריטניה בשל סיבות אחדות וביניהן:

1) פחד המפלגות הקטנות ממפלגת הוופד אשר היתה מנצלת כל הסכם שאינו נעשה על ידה.

2) התנגדות מפלגת הוופד להתחייב מראש לשתף פעולה עם המערב.

3) המגמה הנויטראליסטית של חוגים מצריים רבים.

4) חששם של מנהיגים מצרים רבים פן תישמט מידיהם לאחר השגת הסדר אנגלי-מצרי האפשרות להפנות מידי פעם בפעם את אי-שביעת רצונם של ההמונים מחמת מצוקתם לעבר בריטניה.

העובדה שדווקא בימי שלטון הקצונה הושג ההסדר האנגלי-מצרי אינה מקרית. הסיבה לכך נעוצה בעצם מהותו ואופיו של שלטון זה, אשר את נקודותיו הבולטות נשתדל להסביר בסקירה זו.

1) <u>רקע ההפיכה.</u>

תרומה חשובה להבנת מהות המשטר הצבאי משמש רקע ההפיכה. למן 1942 - כאשר כפו הבריטים על פארוק למסור את ראשות השלטון

<u>ס ו ד י</u>

לידי נחאס – מנהיג מפלגת הווּפד – החלה תסיסה בשורות הקצונה המצרית. חלק של הקצינים התחילו לגלות עירנות ביחס לבעיות מדיניות וחברתיות של המדינה וצעדים רבים של מנהיגים האזרחיים – הן בשטח מדיניות החוץ והן בשטח מדיניות הפנים – עוררו ביקורת אצל חוג גדל והולך של קצינים, תבוסת הצבא המצרי בא"י ופרשת הנשק הידועה לאחריה הגבירה תסיסה זו במידה שמארגני ההפיכה יכלו לסמוך על תמיכת חלק ניכר של הקצונה – תמיכה אשר תבטיח את הצלחת ההפיכה.

תסיסה זו גברה בייחוד בשל הסיבות הבאות:

1) המגע עם הכוחות הישראליים הוכיח לקצונה, כי הצבא המצרי אינו מוכשר לניהול מלחמה ממשית אפילו נגד צבא קטן וצעיר.

2) המלחמה בא"י הראתה כי רובם של מנהיגי המדינה (המלך, ראש הממשלה ומנהיגי המפלגות) אינם יכולים (או אינם רוצים) להבטיח את התנאים המוקדמים להצלחה בניהול מלחמה (ולאחר התבוסה בא"י לחיזוקו ולהעלאת רמתו של הצבא).

3) בעקבות המלחמה בא"י וההתפתחות לאחריה הבינו הקצינים, כי כל התנאים המדיניים והחברתיים במצרים (שלטון שכבה מושחתת, מצוקה חברתית איומה, השפעת המלך הפוחז על עניני המדינה והצבא וכו') אינם מאפשרים את תיקון המצב אלא אם כן הצבא בעצמו יקח את רסן השלטון לידיו.

ברור כי ההתפתחות החברתית במצרים היוותה גורם נכבד בפרוץ ההפיכה. השכבות השולטות (בייחוד בעלי האחוזות וכן המלך ומקורביו) גילו את אזלת-ידן בניהול עניני המדינה. אבל לעומת זה לא צמחו שכבות חדשות המסוגלות למלא את מקומה של השכבה השלטת. חלל ריק זה איפשר לצבא המצרי לתפוס את השלטון ולהוות את הגורם המדיני הראשון במעלה בתוך המדינה.

התפתחות זו נסתייעה על ידי העובדה כי דווקא בתוך הקצונה המצרית חלה תמורה חברתית מסויימת בשנים האחרונות: הקצונה הישנה היתה מורכבת קודם כל מבני השכבה השלטת עצמה. הצבא – אשר תפקידו הראשי, היה לשמור על שלטון המלוכה במצרים – הבטיח להם חיים קלים וקאריירה בטוחה.

עם המלחמה בא"י עלו בקצונה יסודות הנמנים ברובם עם בני המעמד הבינוני (רבים מקצינים אלה עלו בדרגה במהירות יחסית בימי המלחמה בא"י) קצינים אלה ראו במבנה החברתי המסורתי של הקצונה המצרית לא רק מכשול לטובת הצבא והמדינה בכלל אלא גם מכשול לעניניהם הפרטיים. תמורה זו בהרכב הקצונה המצרית והלך-רוחה שימשה גורם חשוב בהצלחת ההפיכה.

2) <u>הצבא בשלטון</u>

אופיו הצבאי של השלטון מהווה את הגורם הראשון ביחס השליטים החדשים לבעיות המדיניות, הכלכליות והחברתיות השונות. חיזוק השלטון הצבאי וחיזוק הצבא המצרי הם המטימות העיקריות המכוונות את כל פעולות השלטון הנוכחי במצרים. מבחינת השקפת עולמם של השליטים הצבאיים אינה קיימת סתירה בין נאמנותם לעניני הצבא לבין הנאמנות ליסודות אחרים של האומה המצרית. קציני הצבא השולטים מאמינים כי טובת שלטונם וטובת הצבא מהוות את הפתרון הטוב ביותר לבעיותיה הרבות של ארץ הנילוס. האופי הצבאי של המשטר הנוכחי במצרים אפילו נתחזק; כי עד עתה לא נמצאו יסודות אזרחיים בעלי משקל אשר ביכולתם או ברצונם לשתף פעולה עם המשטר הצבאי.

סודי

א) מדיניות הפנים:

עם תפיסתה את רסן השלטון הועמדה הקצונה נוכח תנאי המציאות המצרית. תנופת הקצינים המצריים, אשר נבעה מרצונם העז לתקון המצב ששרר בצבא המצרי, נשברה בהיתקלם של הקצינים במציאות זו. הקצינים נאלצו לתת את דעתם עליה.

הבעיות הבאות הטריחו במיוחד את מנוחת הקצונה:

1) היחס לציבור האזרחי היווה אחת הבעיות החמורות בשביל הקצונה לאחר תפיסת השלטון. לא נמצאו כל ארגונים ומפלגות בציבור האזרחי אשר שיתפו פעולה עם הקצונה בתיכנונה וביצועה של ההפיכה הצבאית. עם הקמת השלטון הצבאי לא ידעו הקצינים השולטים כיצד לנהוג לגבי ציבור זה. למעשה נקטו דרך מציאותית: הם שיתפו פעולה עם חוגים אזרחיים במידת האפשר. עלי מאהר היה ראש הממשלה הראשון בימי המשטר החדש, והוא כיהן בתפקיד זה עד אשר נתגלו חילוקי דעות בינו לבין הקצינים השולטים בענין הרפורמה האגרארית. בתחילה נהנו המפלגות מחופש פעולה (הן נקראו ל"טיהור"). כאשר נראו בתוך המפלגות השונות סימנים שלהתארגנות למען פעולות נגד המשטר הוחמרו האמצעים נגדן (חוק המפלגות) עד לפירוקן הכללי.

ניתן לומר, איפוא, כי הקצינים לא הקימו משטר צבאי בצורה טוטאליטרית עד אשר נוכחו לדעת כי אין ביכולתם לשלט בעזרתם של החוגים האזרחיים. העובדה, כי בראש רובן של המפלגות האזרחיות עמדו מנהיגים שייצגו למעשה את בעלי האחוזות וחוגים אחרים עויינים למשטר היא אשר תרמה בראש וראשונה להתפתחות זו.

נסיונם של הקצינים לבסס את שלטונם על אותה התנועה האזרחית שהם הקימו (ארגון השיחרור) הצליח רק בחלקו: אמנם הוקמה המסגרת ופעולות הארגון הובטחו על ידי תמיכה ממשלתית, אך עד כה אין ביכולתו של ארגון השיחרור לשמש תחליף לתמיכה אזרחית ממשית מצד הציבור האזרחי למשטר הצבאי.

2) גם הגישה לבעיות החברתיות היוותה בעיה קשה בשביל הקצונה. מאמצי השליטים לפתור בעיות אלה הושפעו מצרכיו של הצבא (והשלטון הצבאי בכללו) ומהתחשבות בתנאים הקיימים ממש. במרכז הטיפול בבעיות החברתיות עמדה - ועומדת עדיין - תוכנית הרפורמה האגרארית. המרץ הרב שהוקדש על ידי השליטים החדשים לתוכנית זו, נבע מדאגתם להבטיח את כוח האדם הדרוש להגשים את תוכניותיהם לחיזוקו של הצבא. (הקצינים הבינו אל נכון כי חשיבותו של דבר זה איננו נופל מבעיית הבטחת הרכש ובעיות צבאיות אחרות). אין כלל לזלזל בהישגים המעשיים שהושגו עד כה בשטח זה: עד כה הופקעו כ 117000 פדאנים מבעלי האחוזות (לפי תוכנית לחמש שנים יש להפקיע כ 600,000 פדאן), וחולקו כ 4,700 פדאן. (נוסף 92,000 פדאן נמכרו על ידי בעלי האחוזות לאיכרים).

משמעותה של הרפורמה האגרארית היא:

1) בפעם הראשונה בתולדותיה של מצרים החלטה העיזו השליטים לגעת ברכוש הקרקעי של בעלי האחוזות.
2) מעמדם השליט מבחינה חברתית ומדינית של בעלי האחוזות חוסל למעשה.

<u>סודי</u>

3) הרפורמה האגרארית לא נשארה תוכנית על גבי הנייר אלא מתגשמת הלכה למעשה.

אף בעניני חינוך גילו שליטי מצרים פעילות. לפי מיפקד בשנת הלימודים 53/54 הגיע מספר התלמידים בבתי הספר העממיים והתיכוניים לסוגיהם, ל- 2059330 תלמידים. בשנת הלימודים 51/52 היה המספר 1505236, כלומר עליה של כחצי מליון למן ההפיכה.

בסיכום פרקזה ניתן לומר, איפוא, כי מדיניות הפנים של המשטר החדש מתנהלת בהתאם לרצון השליטים להבטיח את חיזוקו ושיפור רמתו של הצבא המצרי.

ב) <u>מדיניות החוץ:</u>

עד לחתימת ההסכם האנגלי-מצרי היתה בעית היסוד של מדיניות החוץ של המשטר החדש דומה לזו של המשטר הקודם היינו: המאבק נגד בריטניה (המלווה לפרקים נסיונים של יישוב הסיכסוך האנגלי-מצרי) ומאמצים לגייס עזרה למען מאבק זה. קודם כל עזרתה של הליגה הערבית וכן מאמצים לרכוש את אהדת דעת הקהל בארה"ב ומדינות אחרות).

אולם הגישה של השליטים החדשים נבדלה מגישתם של מנהיגי מצרים בימי פארוק. מדומה ליחסם בשאלות הפנים קבע גם האופי הצבאי של המשטר את מהותה של מדיניות החוץ. השליטים החדשים הבינו כי בלי סיוע כלכלי מערבי (וקודם כל מארה"ב) לא ניתן לבצע את תוכניותיהם הכלכליות והחברתיות וכי בלי סיוע צבאי מערבי אין לבצע את תוכניות חיזוק הכוח הצבאי המצרי, ואילו תנאי היסוד להשגת סיוע זה הוא הסדר בעיית הסיכסוך עם בריטניה. התחשבות זו בעניני הצבא היא אשר הניעה את שליטי מצרים לעשות את הויתור בדבר הסכמתם להחזרת הכוחות הבריטיים לאזור התעלה במקרה של התקפה נגד תורכיה ונגד מדינות ערב.

בימי המשטר הישן - ואף לאחר ההפיכה הצבאית - נשמעו במצרים לא פעם קולות שקראו לנקוט מדיניות ניטראלית במאבק בזירה הבינלאומית בין הגוש המערבי לבין הגוש המזרחי. "ניטראליות" מצרית זו לא רק היתה בחינת מחיסה לגבי המערב אלא שימשה ביטוי להלך-רוח אשר שרר בחוגים מצריים רבים. (הסרוק מברית המועצות, הפחד מהסתבכות במלחמה, רגשות אנטי-קולוניאליים הם בין הגורמים של ניטראליות זו).

במשור קיימת מגמה ניטראליסטית מסויימת גם בין הקצינים השולטים. אך מסתבר, כי אצלם מגמה זו היא יותר ענין שברגש, של השקפה כללית וגם של מסורת ותינוך שבעבר. מבחינת דרכם המעשית, מבחינת דרכם המדינית, הגיעו הקצינים השולטים להכרה כי בתקופה זו אין כל אפשרות לנקוט בניטראליזם מעורפל, וכי ביצוע המטרות שהם הטילו על עצמם מותנה בסיוע מערבי בשטחים השונים, אשר בסופו של דבר מביא לידי שיתוף-פעולה בין מצרים לבין המערב בכלל. המסגרת שתלבש תוכנית להגנת המזרח התיכון עדיין לא ברורה. בכל אופן נראה כי מצרים תגלה נכונות להצטרף לברית הגנה רק בתנאים מסויימים: אין ספק כי היא תעשה למען תשמור על מעמדה השליט בעולם הערבי גם לאחר הקמת מסגרת כלשהי של ברית הגנה למזרח התיכון.

סודי

אע"פ שהצבא השולט במצרים הקים שלטון כמעט טוטאליטארי מגלה גם הוא רגישות ביחס לתגובת דעת הקהל לצעדי השלטון השונים. לפיכך הוא יסכים להצטרף לברית הגנתית רק כאשר יוכל להפגין כי צעד זה מביא תועלת ממשית למצרים כגון הגדלת הסיוע - הכלכלי והצבאי - ואולי גם ויתורים מערביים לגבי ישראל (ראה בפרק הבא).

בסיום פרק זה ניתן לציין כי גם מדיניות החוץ המצרית מושפעת במידה רבה מאופיו הצבאי של המשטר הנוכחי במצרים. מהותו של המשטר היא אשר דוחפת את מצרים במידה גדלה והולכת לשיתוף פעולה עם המערב. אמצעי הדיקטאטורה שבידי שלטון זה הם המאפשרים לו לבצע מדיניות זו הלכה למעשה גם נוכח התנגדות של יסודות אחדים בתוך מצרים. (כגון הקומוניסטים, האחים המוסלמים - לפחות בחלקם - וחוגים אנטי-מערביים שבתוך המפלגות הישנות המפורקות כיום).

3) <u>הצבא וישראל:</u>

במסגרת סקירה זו נוכל לעמוד רק על הנקודות העיקריות והחשובות על יחסו של הצבא לגבי ישראל.

במדיניות המצרית לגבי ישראל קיימים גורמים אחדים שהם פחות או יותר קבועים. כל משטר - ויהיה אשר יהיה - נתקל בהם. נזכיר את הגורמים הללו בקיצור לפני שנעמוד על המיוחד ביחסו של המשטר הצבאי לגבי ישראל:

1) הגורם הגיאוגראפי: זה מזמן שקיימת במצרים רגישות רבה לגבי השוכן ליד גבולותיה הצפון-מזרחיים. רגישות זו גברה לאחר פתיחת תעלת סואץ - הנמצאת בקירבת גבולות אלה - העוברת בעוד כ 15 שנה לידים מצריות. החשש שבאזור זה - בו שוכנת עתה ישראל - יגדל כוח עוין העלול לסכן את בטחונה של מצרים ממלא תפקיד חשוב בשיקוליהם של המצרים ביחס למדיניותם לגבי ישראל.

2) המדיניות הערבית של מצרים מהווה אולי את הגורם החשוב ביותר בשאלה הנדונה. מן הרגע שמצרים נקטה במדיניות ערבית פעילה היא התחילה להתעניין ולעסוק גם בשאלת א"י. ההתחשבות במדיניות הערבית היא אשר הניעה את מצרים בראש וראשונה לנקוט עמדה עוינת לגבי ישראל.

3) הסחת דעת הקהל: בתקופות של הגברת התסיסה הפנימית ניסו שליטי מצרים השונים לעתים (ביחוד כאשר לא היו מעוניינים להחריף את היחסים עם בריטניה) להסיח את דעת הקהל ולהפנות את התמרמרותו על המצוקה בתוך הארץ לעבר אפיקים חיצוניים ולהעסיק את הציבור בשאלה הא"ית.

4) גורמים רגשיים אי-ראציונאליים אף הם ממלאים תפקיד נכבד בעיצוב עמדתה של מצרים לגבי ישראל. כאן יש להזכיר קודם כל את הפחד מפני התעצמות ישראלית וכן מפני התחרות כלכלית, את השנאה הדתית בחוגים אחדים ואת הפגיעה בכבוד המצרי כתוצאת התבוסה המצרית בא"י ב-1948/49. גורמים אלה מסבירים למה נמנעה מצרים עד כה מהסכמה להגיע לידי הסדר עם ישראל.

מה הם הגורמים המיוחדים המציינים את יחסו של המשטר הצבאי לגבי ישראל?

1) כבר צויין התפקיד המכריע שמילאה תבוסת הצבא המצרי בא"י בפרוץ ההפיכה הצבאית, מכאן הרגישות הרבה מצד הקצינים השולטים לגבי בעיית א"י. התבוסה בא"י הניעה אותם לנקוט באותם הצעדים הנועזים של אירגון וביצוע ההפיכה כדי לתקן את אותן המגרעות בחיי המדינה אשר לפי דעתם גרמו לתבוסה. אך תיקון אותן המגרעות אינה יכולה לשמש מטרה בפני עצמה. מתקבל על הדעת כי הרצון לתקן מגרעות אלה נובע בראש וראשונה מן השאיפה להחזיר את כבוד הצבא המצרי שחולל במערכת א"י.

2) המשטר הצבאי מטביע את חותמו על שטחי החיים השונים במצרים. התכונה הצבאית מורגשת גם בחיים האזרחיים. האדרת כוחו של הצבא עומדת במרכז דבריהם של סופרי-התעמולה של השליטים. תכונה זו - נוסף לגורמים האחרים שצויינו כאן - עלולה להביא להתלקחות מלחמה חדשה במקרה שהתנאים יאפשרו זאת. (המסיבות הבינלאומיות, קצב חיזוק הצבא המצרי, דעתם של המצרים על כוחה או חולשתה של ישראל וכו').

3) השאלה של הסחת דעת הקהל אף היא לא ירדה מן הפרק. למרות רצונם של השליטים לפתור בעיות פנימיות אין לשער כי יצליחו במשימה קשה זו במשך תקופה קצרה. לאחר ההסכם האנגלי-מצרי משמשת ישראל מטרה נוחה להפניית התמרמרות ההמונים בתקופות של משברים פנימיים.

4) הרצון להבטיח סיוע כלכלי וצבאי מן המערב מביא לפרקים לגילויים של מתינות מצרית. הצהרות מתונות ביחס לישראל באות קודם כל כדי להוכיח למדינאי המערב כי מצרים אינה מתכוננת להשתמש בסיוע זה כדי להתקיף את ישראל. הצהרות אלה אינן מחייבות כמובן את משמיעיהן.

ניתן לומר, איפוא, כי במהותו מהווה המשטר החדש גורם עוין לישראל. גם אם במשך תקופות קצרות ידגול משטר זה במדיניות מתונה לגבי ישראל אין לשכוח מגמת יסוד עוינת זו.

יב/רפ/לב

יעקב ברעם/מדור החקר הערבי

חומר סודי - תפוצה מצומצמת

המשלח לנציגויות באמצעות מחלקת החקר.

LEGATION OF ISRAEL
6056/S/12934

SECRET

ציר ות ישראל

11 August 1954

To : Gideon Raphael, Hamisrad
From : The Minister, Sydney

Your Secret letter No.549/12/Aleph of 6 July, about Egyptian threats of armed attack upon Israel, only reached us on 2 August.

By then, of course, all the publicity possible — in a country not profoundly interested in foreign affairs generally and just now almost exclusively preoccupied, in its politics, strategy and logistics, with South East Asia -- had already been given in the non-Jewish Press without any effort on my part; and publicity, of a not very perspicacious character, continues to be given in the Jewish Press.

I have done and, as opportunity offers, will keep on doing all that I can to inform influential officials and politicians and publicists of our arguments; and may succeed in getting a question asked in the Federal Parliament. See also the accompanying text of a broadcast by Professor Julius Stone. And I hope to enlist the aid of the Executive Council of Australian Jewry and the Zionist Federation, through the Boards of Deputies and the State Zionist Councils, to canvass support in the various States.

But be careful not to expect sensations from Sydney. Your appeal and your ideas are, if I dare say so, intended rather for those Israel Missions which command numerous and specialised personnel for publicity and public relations, as well as a large cadre of senior diplomatic officers who can divide the universe of discourse conveniently among themselves and apportion in the same way all tasks of contact and conviction. I just cannot attempt anything as grandiose and manifold as you appear to have in mind. I am virtually alone. I am in Sydney and not in Canberra, nor can I travel about frequently to Melbourne, Perth, Brisbane and Adelaide. Moreover, I am, for all practical purposes, out of touch with New Zealand for most of the time.

Besides I doubt if anything that I could contrive here or in New Zealand will matter much in the long run as against the effect of our approaches and campaigns from London, Paris and New York, although I fear that you were hoping for too much if you thought that Israel could succeed in holding up the signature of the new Anglo-Egyptian Treaty.

Mordekhai Nurock

EXTRACT FROM 'NOTES ON THE NEWS' OF 9th AUGUST, 1954

by

Professor Julius Stone

"The settlement of the Anglo-Iranian oil dispute on terms which relieve the Persian Government of all but nominal liability for the assets of the Anglo-Iranian Oil Company is, of course, inspired mainly by political considerations -- I mean the need for better Western relations in the Middle East. Following hard on the heels of the Suez settlement, it may well prove an important step forward.

"Yet, as Mr. Selwyn Lloyd observed this weekend, at least one major step is necessary before Western defence in this area can make real progress. This necessary step is the conclusion of peace between Israel and the Arab States. To this end, Israel will be found more cooperative than the Arab States, for it has consistently pressed for the opening of the peace negotiations contemplated by the Armistice terms. The Arab attitude, under Egyptian leadership, has been (in essence) that Israel has no right to exist, though they have added a list of subsidiary complaints.

"It would obviously be a very shortsighted policy, even if it were morally thinkable, for the West to countenance renewed Arab aggression against Israel, for instance by recklessly arming the Arab States before a just peace has been negotiated. The new methods of warfare, as Churchill and Eden stressed in the Commons debate, call for mobility between alternative bases in this region, in countries where the local population can be trusted by the West.

"Despite the new Suez Agreement, Egypt will never again be a sufficient base in itself. Cyprus is also affected by hostile nationalist movements. In these circumstances, no sound Western planning can ignore the possibilities of Israeli bases, once Israel is assured that aggression and the means of aggression are not being prepared against her by her Arab neighbours".

ירושלים, יב' באב תשי"ד
11 באבגוסט 1954

א/12/626

אל: מר מ. גרצברג, משרד העבודה, ירושלים.

מאת: לשכת היועץ לעניני מזרח התיכון.

בקשר למכתבך מה־16.6.54 אל שר החוץ
נהיה אסירי תודה לך באם תואיל להמציא לנו
פרטים על הנציג המצרי.

האם נדברתם אולי להמשיך במגע
ביניכם?

ב ב ר כ ה,

אברהם קדרון.

מר ג. רפאל

יא' באב תשי"ד
10 באוגוסט 1954

משרד החוץ, מע"ר
מחקר
הסברה
ד"ר א. באור

<u>הנדון : המומחים הבריטיים במצרים</u>.

הנני שולח לכם רצ"ב העתק מאמר מתוך העתון "ברסר באמריכאן" על גורלם של המומחים הבריטיים במצרים.

ב ב ר כ ה

ד"ר א. באור

<u>לרשת</u>

מן אלמניה

Bremer Nachrichten, 4. August 1954:

Deutsche Experten am Nil

Sie durften beraten, aber nicht reformieren- Jetzt kommen die Amerikaner

Ihre Abreise aus Deutschland im Jahre 1951 glich äusserlich den Umständen, unter denen junge, unerfahrene Menschen in die Fremdenlegion Frankreichs stolpern: Heimlich, unter Aufgabe gerade neu geschaffener Existenzen und bürgerlicher Berufe, unter Verschleierung von Ziel und Zweck ihrer Reise. Aber die Offiziere, die der ehemalige prominente Wehrwirtschaftsführer im Dritten Reich, Dr. Wilhelm V o s s, in seiner neuen Position als "Chief of Central Planning Board" des ägyptischen Königs Faruk angeworben hatte, wussten sehr wohl, was sie taten: Sie setzten die Tradition des Exports in Experten fort, die in den Jahren nach dem ersten Weltkrieg deutsche Militärfachleute nach China, Russland und nach Südamerika führte. Daran war nach ihrem Kodex nichts Abenteuerliches und auch nichts Ehrenrühriges.

Nach dem zweiten Weltkrieg lockte vornehmlich der Nahe Osten mit grosszügigen Offerten, und Kairo hatte nach Kündigung der englischen Instrukteure im Jahre 1950 den grössten Bedarf.

Die nationalstolzen Ägypter waren vernünftig genug, einzusehen, dass sie nicht alles alleine machen konnten. Für militärische Aufgaben, für Wirtschafts-und Finanzprobleme, für Strassenbau und Industrie waren etwa 60 Deutsche als Berater tätig. Ein grosses Forschungsinstitut der US-Navy, ein Stab des amerikanischen Punkt-4-Programmes. Experten der Weltgesundheitsorganisation, französische Kavallerieberater und italienische Tauchexperten halfen teils gegen Bezahlung-im Durchschnitt 1500 DM netto monatlich-teils im Auftrage ihrer Länder der ägyptischen Regierung.

Jetzt- nach drei Jahren- schaut man sich am Nil wieder einmal nach neuen Leuten um, die diesmal wohl aus den USA kommen und- das haben sie den Deutschen voraus- Waffen und Dollar gleich mitbringen werden. Die deutschen Armee-Berater, die ihre Schuldigkeit- und oft mehr- getan haben, wurden bis auf etwa 17 Nachzügler ehrenvoll entlassen oder kündigten selbst. Einer der rührigsten der Gruppe, der ehemalige Fallschirmjägermajor und Ritterkreuzträger G e r h a r d M e r t i n s, verbringt einen Teil seines Urlaub s in der Bundesrepublik damit, den Schauergeschichten über das angebliche Intrigenspiel der deutschen Berater am Nil entgegen-

zutreten. Dicke Fotomappen untermauern den Bericht von der Arbeit der deutschen Offiziere, die man gerade hat beraten, selten etwas ändern, nie etwas reformieren lassen.

Das militärische Bild des Pharaonenlandes sieht in der Beurteilung eines deutschen Experten etwa so aus: die 22 Millionen Ägypter könnten jährlich 160.000 bis 200.000 Rekruten stellen. Einberufen werden 40.000.- meist die ärmsten und dümmsten. Denn noch bis vor kurzem konnte man sich am Nil vom Waffendienst freikaufen, noch hat Ägypten nicht genug Waffen, um selbst die Einberufenen auszurüsten. Vielleicht können die Amerikaner das ändern. Die Deutschen konnten und sollten es nicht.

Während sich ein Teil der deutschen Berater resignierend auf theoretische Denkschriften zurückzog, führten vor allem die Praktiker der Gruppe einen zähen Kleinkampf mit den ihnen unmittelbar vorgesetzten "Direktoren" der Einheiten. An die Stäbe kamen sie nur im Anfang, später nur noch selten heran. Mertins Ressort war für den Nil eine Novität. Daher hatte er grösseren Spielraum. Fallschirmjäger müssen eine harte Schule der Ausbildung und des körperlichen Trainings durchlaufen. Es begann bei Null: Alte Transportmaschinen mussten für den Absprung umgebaut, Schirme gekauft werden (heute stellt Ägypten eigene von Deutschen konstruierte Schirme her), Sprungtürme zum Üben gebaut werden. Inzwischen machte Mertins mit seinen Schülern Wüstenmärsche bis zu 60 Kilometer am Tage, brachte den braunen Fallschirmspringern in spe zu deren Ergötzen deutsche Fallschirmjägerlieder und das Schwimmen bei. Nach der Revolution rastete die Einheit häufig in einem der Paläste Faruks und badete in dessen Luxus-Schwimmbad. "Aus den Ägyptern ist etwas zu machen. Sie sind gute und tapfere Soldaten", lobten die Deutschen rückschauend.

Die Soldaten waren von dieser Art Ausbildung begeistert, die Offiziere weniger. Denn die Deutschen tranken mit den Soldaten aus einem Krug Wasser, sie schlugen ihre Chauffeure nicht, sie hatten Geduld mit den nur langsam Lernenden. In Ägypten durchläuft der Offizier nicht die unteren Chargen, lebt nie mit den Soldaten und Unteroffizieren zusammen. Grund: "Sonst bekommen wir keine Offiziere." Man wollte am Nielzwar gute Soldaten, war aber offensichtlich über die gesellschaftlichen Konsequenzen der Reformen nicht entzückt.

Die Infanterie-Berater versuchten, eine neue Gliederung der Einheiten zu empfehlen. Ohne grossen Erfolg. Zum Schiessdienst wurden nur ungern Waffen und Munition herausgerückt. "Die sind nur für den Ernstfall." Bei Pioniereinheiten wurde der Schwerpunkt auf die Wasserausbildung gelegt. Schliesslich durchfliessen Nil und Suez- Kanal das Land. Es musste mit dem Abc mit Übersetzübungen angefangen werden. Im Nachrichtenwesen beschränkten sich die Deutschen auf die Auswahl geeigneter Soldaten. Die Artillerie probierte einige Anregungen des deutschen Beraters N ö l l e, um kurz darauf wieder zum alten Stil zurückzukehren. Die Deutschen führten ein Waffenamt nach den alten deutschen Vorschriften ein, dass wenigstens einen Erfolg verbuchen konnte: Englische Firmen weigerten sich, zu diesen Qualitätsbedingungen Leuchtspurmunition zu liefern.

5.000 Übungssprünge brachten die Fallschirmschüler ohne Unfall hinter sich, bevor in einer spektakulären Schau wenigstens auf diesem Gebiet der Effekt einer deutschen Beratertätigkeit gezeigt werden konnte. Beim Staatsbesuch des saudi-arabischen Monarchen Ibn Saud sprangen die ägyptischen Fallschirmjäger unmittelbar vor der Tribüne ab. Einige Schirme landeten direkt unterden Ehrengästen. Die Begeisterung war gross, Ib Saud verliebte sich mit der Freude des Orientalen am Neuen in den Gedanken , auch einen Teil seiner Araber von Kamelreitern zu Fallschirmspringern umzuschulen. Mit Hilfe eines deutschen Experten, Mertins, nach umfassender Kriegserfahrung nun auch mit bürokratischem Kleinkrieg orientalischer Prägung vertraut, zögert noch ein wenig, "Da schweben noch andere Angebote aus mehr westlicher Richtung", meint der Fallschirmexperte, dem der ägyptische Staatschef General N a g i b es schriftlich gab, dass er ihn nur ungern vom Nil fortlässt.

Egon Vacek

ירושלים, יא' באב תשי"ד
10 באוגוסט 1954.

622/12/א

אל : שירות ישראל מקסיקו.
העתק: למלם.

מאת: גדעון רפאל.

אני מאשר בתודה את קבלת מכתבכם מ-28
ביולי, מס' 1872/49, בצרוף קטעי העתונות.

אני מברככם על הצלחתכם לנצל ידיעה
זו ששלחתי לכם.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

ירושלים, יא' אב תשי"ד
10 באוגוסט 1954.

621/12/א

אל : מר א. בן־חורין, ממונה זמני, צירות ישראל, אנקרה.

העתק: למער.

מאת: גדעון רפאל.

הנני מאשר בתודה מכתבך מס' 2608, מ־1 באוגוסט, ואני מברך אותך על הצלחתכם לעשות שימוש כה מועיל בהצהרת סלח סאלם למרות כל הקשיים הידועים להחדרת ידיעות לעתונות.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

(11)

מדינת ישראל

ISRAEL

נציגות ישראל
באומות המאוחדות
DELEGATION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS

11 EAST 70TH STREET
NEW YORK 21, NEW YORK
TRAFALGAR 9-7600

(12)

י' באב תשי"ד
9 באוגוסט 1954.

אל : - אברהם קדרון, לשכת גדעון רפאל, משרד החוץ, ירושלים.

מאת: ס. ר. קדרון, ניו-יורק.

<u>הנדון:</u> מר טהה ממזכירות האו"ם.
סימוכין: מכתבך מיום 14 ביולי 1954, מס. א/90/578.

המשכתי להפגש עם מר טהה במשך השנה במסדרונות בית האו"ם ובחדרים הציבוריים שלו. בכל פגישה ברכנו האחד את האחר בלבביות ושוחחנו על דא ועל הא. אף פעם לא נכנסנו לשיחה פוליטית רצינית כי מר טהה התחמק תמיד מנושא זה.

בחדשים האחרונים בילה מר טהה במצרים בחופשת מולדת ממנה חזר רק לפני שבוע ימים. ראיתיו שוב באו"ם בסוף שבוע שעבר ופגישתנו היתה ידידותית אך עקרה כרגיל. אנסה בפגישתנו הבאה להכניס קצת תוכן אחר לשיחה.

ב ב ר כ ה,

ס. ר. קדרון.

אישי במוש
חומר מסויג

משרד החוץ
מחלקת החקר

אין להעביר [illegible] הלאה
בכל צורה [illegible] להתקשר
תחילה עם [illegible] החקר

תאריך הידיעה: 7.8.54

טיב המקור והידיעה: מקור ערבי מהימן

אסמכתא: 1040/ש

הנדון: סמכויות לצלאח סאלם להגיע
להסכם עם עיראק

מועצת המהפיכה נתנה סמכויות מלאות לצלאח סאלם, לבוא להסכם עם עיראק בנוגע לנושאים שיעמדו לדיון דהיינו: היחסים בין מדינות ערב למערב, עתיד המזה"ת ביחס להגנה ותיאום החמוש של הצבאות ערב.

מק/ג׳

תאריך התפוצה: 17.8.54

תפוצה: מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר י. הרצוג, חקר (3), מה"ע (2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

12

במלם

תיק 12

משרד החוץ

מזכר

אל: [illegible]

מאת: ג.ר.

[illegible]
[illegible]

ראה נא הקטע
רצוף מתמצית
השידורים. אל
נזדרז למצרים
בתעמולתם.

ג.ר.
25/5

ראה נא הקטע
הרצוף מתמצית
השידורים. אל
נזדרז למצרים
בתעמולתם.

נכון
ל.ו.

חתימה | תאריך | חתימה | תאריך

א 585

משרד החוץ, מחלקת החקר **פנימי**

תמצית שדורים ערביים

סקירה יומית

ש.י.ע.ר.

מס' 1425 ד' באב תשי"ד
3 באוגוסט 1954

י ש ר א ל - ע ר ב.

א. מקור מצרי: לא נתבקשנו לחתום על חוזה אי-התקפה עם ישראל.

מקור מדיני רשמי במצרים הכריז כי מצרים לא נתבקשה לחתום על חוזה אי-התקפה עם ישראל. בשיחות הבריטיות-מצריות בעניין פינוי סואץ נדונה שאלת שמירת השלום במזה"ת. נציגי מצרים בשיחות אלה הדגישו כי מצב של שביתת נשק קיים עם ישראל ומצרים היא חברה באו"ם ותקיים את תנאי הסכם שה"נ ואת אמנת האו"ם.

בנוגע לסיוע הצבאי והכלכלי האמריקני למצרים אמר המקור הנ"ל, כי החלו שיחות מכינות בעניין זה.

בירות, 3.8, 07.00.

ב. ועה"נ הישראלית-ירדנית תתכנס היום לישיבת-חרום.

דובר מנגנון משקיפי האו"ם הודיע, כי הוועדה שחקרה בדבר התקרית, שארעה בעת האחרונה בג'נין, סיימה את חקירתה. הוחלט כי ועה"נ הישראלית-ירדנית תתכנס ב-3.8 לישיבת-חרום בירושלים לשם דיון על תלונת ירדן בעניין זה.

ממקורות ירדניים נמסר, כי מצבו של השוטר הירדני שנפגע בתקרית זו מסוכן.

מ"ק, 2.8, 14.30,

ג. ירדן: כוחות ישראליים ירו על קיביה.

ירדן הגישה תלונה לועה"נ, בה טענה כי ב-2.8 בבוקר נורתה אש על קיביה מהצד הישראלי. כתב מ"ק מוסר, כי מקורות ירדניים סבורים, שכוחות ישראליים עורכים תמרונים באזור. ועדת חקירה יצאה למקום התקרית.

מ"ק, 3.8, 07.45.

ד. משקיפים חדשים.

שני קצינים ניוזילאנדיים צורפו למנגנון של משקיפי האו"ם בא"י.

ראמאללה, 3.8, 15.00

ב י נ ע ר ב י י ם.

ה. פייצל ועבדאל-אילאה יבקרו בירדן ובמצרים.

כתב סוכנות הידיעות הצרפתית מוסר, לפי מקור מוסמך, כי המלך פייצל ויורש העצר עבד אל-אילאה יבקרו בקרוב ברבת-עמון לפי הזמנת המלך חוסיין. מועד הנסיעה לא נקבע עדיין.

בירות, 2.8, 20.00.

הנספח הצבאי המצרי בעירקא מסר, כי מצפים שפייצל ועבד אל-אילאה יבקרו בספטמבר במצרים.

קהיר, 3.8, 08.00.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ו. ועידה ערבית-איסלאמית תיערך במכה.

מנהיגי המדינות הערביות והאיסלאמיות, שימלאו את מצוות העליה לרגל, יערכו ועידה גדולה במכה בחג אל-אדחה. בוועידה יידונו בעיות ערביות ואיסלאמיות. ישתתפו בה מלך סעוד, מושל פאקיסתאן גלאם מוחמד, שה"ח הפאקיסתאני זפר אללה ח'אן ורה"מ מצרים גמל עבד אל-נאצר.
בגדאד, 2.8, 14.00

הוועידה תיערך ב-9.8 בראשותו של המלך סעוד.
מ"ק, 2.8, 14.30

ז. הסכימו לדחות את מושב הועה"מ.

הממשלות הערביות הסכימו לדחות את המושב של הועה"ם של הליגה, שנועד ל-14 באוגוסט, ל-7 בספטמבר. הדחיה באה בין השאר בגלל:

א) העדרו של שגריר עיראק נג'יב אל-ראוי מקהיר לרגל ביקורו של שר ההדרכה המצרי צלאח סאלם בבגדאד.
ב) לאפשר דיון בתוצאות שיחותיו של סאלם בעיראק, בלוב ובשאר מדינות ערב בנוגע למדיניות ערבית אחידה.

צוות אל-ערב מקהיר, 2.8, 21.00

ס ו ר י ה.

ח. מכחיש התערבות הצבא בבחירות.

דובר סורי רשמי הכחיש נמרצות את הידיעות כי התערבות הצבא בענייני הבחירות היא שהניעה כמה מפלגות להחרים את הבחירות לביה"נ.

הצבא אינו מתערב בדברים שהם מחוץ למשימותיו.
מ"ק, 2.8, 18.30.

ט. נמשכת שביתת השופטים.

ממשלת סוריה החליטה לא לשלם באוגוסט משכורת לשופטים ששבתו לאות מחאה על אי-שיפור מצבם הכלכלי. הממשלה נקטה צעד זה כדי לאלץ את השופטים שיפסיקו את השביתה ולדון אח"כ בתביעותיהם.
בגדאד, 2.8, 14.00

ועדת-השופטים פרסמה הודעה, בה הדגישה כי הפסקת משכורתם לא תניאם משביתתם. השביתה הכלכלית תימשך והשופטים לא ישתפו פעולה עם השלטונות בבחירות הקרובות אם לא יוגשמו תביעותיהם.
מ"ק, 2.8, 14.30

י. השוטרים ביטלו שביתתם.

אנשי המשטרה חזרו בהם מכוונתם להכריז שביתה החל מ-2.8 לאחר ששר הפנים הבטיח להיענות לדרישותיהם. אנשי המשטרה הכריזו שביתת-שבת בתחנותיהם בדרשם העלאת משכורתם.
מ"ק, 2.8, 18.30

יא. הגיע נציגה הדיפלומטי הראשון של ירדן.

מיופה הכוח הראשון של צירות ירדן בסוריה, עסכר אל-נאצר, יצא ב-2.8 לדמשק כדי לפתוח את הצירות הירדנית הראשונה שם.
ראמאללה, 2.8, 22.00

יב. ציר עיראק בדמשק הגיש את כתב-ההאמנה.

ציר עיראק החדש בדמשק, עבד אל-ג'ליל אל-ראוי, הגיש את כתב האמנה לנשיא האשם אל-אתאסי בנוכחות שה"ח עזת אל-סקאל.
דמשק, 2.8, 15.15

מ צ ר י ם.

יג. אחמד חוסיין נועד שוב עם ביירוד.

שגריר מצרים אחמד חוסיין נועד ב-2.8 עם סגן שה"ח האמריקני לענייני המזה"ת הנרי ביירוד. נודע שדנו בסיוע הצבאי והכלכלי האמריקני למצרים.
קהיר, 3.8, 08.00.

מר ז. ש"ק, מזכיר מדיני לשר

אשר בורן, חקר.

ירושלים, ו' באב תשי"ד
5 באוגוסט 54
115/62/מ

בהמשך לשיחתך עם מר יובל קבל נא את הקטע הב"מב.

בברכה,

אשר בורן

אב/לב

ג'מאל עבד אל-נאצר על פתרון בעיית א"י.

ספר השבועון האמריקני „ניוז-וויק" שאל את עבד אל-נאצר: „ההנך סבור שארה"ב ניהלה בזמן האחרון מדיניות מאוזנת כלפי ישראל ומהו, לדעתך, הפיתרון לבעיית א"י?"

עבד אל-נאצר השיב: „ממשלת ארה"ב לא צדקה בתמיכתה האחרונה בישראל, דבר שהביא להזנחת זכויות הערבים ולאבידה לאינטרסים האמריקניים בעולם הערבי. אינני רואה פיתרון לבעיית א"י אלא ע"י החזרת אדמותיה לבעליה הערביים וע"י זה שארה"ב תתאזר בקצת עוז מוסרי להפסקת מדיניות התוקפנות בה נוהגת עתה ישראל; ואם לא, הרי יווצר במזרח התיכון, בשביל העולם, המצב המסוכן ביותר..."

(פלסטין, 4.8)

ט'ל

12

סודי

5.8.54
מא/61821/3390

אל: מב"ר
העתק: ג. רפאל
לשכת המנכ"ל
הסברה
מקר

מאת: הנספח לעתונות, לונדון

הנדון: המצב במצרים לאחר חתימת ההסכם האנגלו-מצרי
שיחה עם פרופיסור ראשברוק ויליאמס

העברתי לכם בנפרד (מא/339/61808) את מאמרו הראשי של ה"טיימס" מה-4.8, המרחיב את הדבור על משמעותינו לנוכח ההסכם האנגלו-מצרי. למאמר זה קדמה שיחה ארוכה ביני לבין פרופיסור ראשברוק ויליאמס, אשר נדמה לי ויכול להיות משום עניין במסירת תוכנה המפורט.

לדברי ראשברוק ויליאמס איננו מעריכים כנכונה את עוצם <u>התמורה המדינית</u> שחלה במזרח התיכון כתוצאה מחתימת ההסכם. כל עוד ומצרים עמדה בריבה עם אנגליה, נאלצה לעשות הכל לשמירת שלמותה של הליגה הערבית, על מנת שתעמוד זו כגוש מאוחד מאחוריה. במכלול זה יש לראות את הפעילות המצרית האנטי-ישראלית, ובמכלול זה יש גם לקבל את התמיכה המצרית בפעילותה של תימן נגד עדן, ואת הסיוע שניתן לערב הסעודית בסכסוכה עם בריטניה בקשר לבורימי, אשר כנראה מתקרב עתה להסדר. עם חתימת ההסכם סר הצורך בעידוד זה של פעולות הליגה, ומצרים גם אם לא תקדיש את כל מרצה לתיקון משטרה הפנימי, בודאי תצטרך לאור ההתקפות האחרונות להגביר את מאמציה בסודאן, ואת פעילותה בצפון אפריקה. יתר על כן, למעשה עלול למצרים להיות עניין ישיר במעוט דמותה של אחדות הליגה הערבית מעתה ואילך, וזאת מחשש כי הליגה בשלמותה תנוצל ע"י גורמים ערביים שעינם צרה במעמדה הבכיר של מצרים במזרח התיכון כמכשיר אנטי-מצרי אשר יאשים את מצרים בזניחת האחדות הערבית ובכניעה למערב.

איך שלא יהיה, אין ספק כי זו הפעם הראשונה שהמצב במזרח התיכון, אשר היה מוקפא במשך תקופה כה ארוכה, השתנה תכלית השנוי, ומבחינה של מדיניות המערב ומבחינתנו אנו גם יחד תהיה באיזו מידה תנוצלנה תמורות אלה.

מצאתי את פרופ' ראשברוק ווילאמס מסכים באורח עקרוני אתנו בקשר לבקורתנו על כך כי לא הוכנסו כל ערבויות מתאימות להסכם, אלא שהוא ביטל לחלוטין את ערכו המעשי של המסמך העומד עתה להחתם. דעתו ודעת ה"טיימס" היתה זה מכבר כי יש לפנות את הבסיס בסואץ עם הסכם אנגלו-מצרי, אולם בשעת משבר אפילו בלי הסכם כזה, ועל כן מה שכתוב או איננו כתוב בו (ומר ראשברוק ווילאמס היא מר מאד על שפרס לא נכללה ברשימת הארצות אשר התקפה עליהן תביא מייד להפעלתו מחדש של הבסיס) בעצם איננו בעל חשיבות רבה. הוא הדין גם לגבי חופש המעבר בסואץ. גם כאן נפתחות עתה אפשרויות לתמרון, והעתיד רק יוכל לומר באיזו מידה תנוצלנה אפשרויות אלה.

בקשור זה העיר כי שמע ממקורות שאין לו כל סיבה להטיל ספק במהימנותם, כי הולך ומופעל לחץ מערבי בקהיר במגמה להשפיע על מצרים להתחיל לשקול אפשרויות של התקרבות אתנו. יתכן ולחץ זה איננו מספיק, ויתכן גם מאידך כי עדיין לא הגיע המועד ללחץ רציני בכוון זה. יש לתת להסכם להכנס לתוקפו, ואז הכרחי לנצל את ההבנה שתושג בין מצרים לבין המערב להשפעה מתאימה. הוא הוסיף וטען כי בכל שיחותיו עם אנשי השגרירות המצרית בלונדון - (מהשגריר ומטה) - הוא מצא כי בין ארבע עיניים אינו מכחיש אף אחד מהם כי אפשר לפתור את בעיותינו אם רק ייפגשו שני הצדדים. לא היה כל סכוי להביא לפגישה כזאת בעוד המפצע של הסדר התעלה נשאר פתוח. עתה, משהוא הולך ומגליד, אין ספק כי המצרים יצטרכו להתחיל לעיין ברצינות גם בשאלת ההסדר אתנו.

את ההבנה הרבה ביותר מצאתי אצל פרופ' ראשברוק ווילאמס לדרישתנו כי תימצא דרך "לפצות אותנו" על חיזוקה של מצרים ויתר מדינות ערב כתוצאה מהסיוע הצבאי והכלכלי שתקבלנה מן המערב. עצתו היתה כי נרכז את מיטב מאמצינו דווקא בכוון זה, והוא הבטיח כי ה"טיימס" יתמוך בהם תמיכה מלאה.

בברכה,

מיכאל ארנון

הממנכ"ל.

ג. רפאל.

איננני רואה שום צורך להודעה כזאת.
מם מצרים הודיעה לעתים שאין לה כוונות
תוקפניות נגד ישראל ורק התגוננן נגד
תוקפנות ישראל. מה צומח לנו מזה שמם מצרים
תחזור על הודעה כזאת מבלי להפסיק מדיניות
האיבה שלה ?

אני מציע להסתפק בהעברת הידיעה
הבאה ללונדון:

"לפי רדיו בירות מ-3/8 הכריז
מקור מדיני רשמי במצרים כי
מצרים לא נתבקשה לחתום על חוזה
אי התקפה עם ישראל.

5.8.54

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל: המשרד ירושלים　　　　　　　　נשלח4.8.644

מאת: ארנון משישראל לונדון　　　　　נתקבל:5.8.64

ל/851.

בהמשך למברקנו 601 סעיף ב'. הסופר מאשר באורח סודי כי קיבל הידיעה " מפקיד גבוה בשגרירות המצרית בלונדון ". הפקיד לא התנגד לפרסום. מכתב בדרך.

ארנון

(ידיעה הסופר חדים בסנדי טיימס שהמצרים מוכנים להצהיר רשמית על התחייבות לא לתקוף ישראל אלא במקרה של התקפה ישראלית)

קט/רק(18)

מר א. נג'ר.

יעקב לנדאו, לשכת היועמ"ח,

ר"פ תמצית ההנכיר.

החומר המקורי נמצא בידי

י. ברעם. חקר.

4.8.54

ג. ר.

י. ל.

התזכיר של הקונגרס
היהודי העולמי בענין בחירת יורש
לרב הראשי ר' חיים נחום:

שלטונות מצרים תומכים
ברב אנג'ל מאלכסנדריה. חיים
נחום וראשי קהילות קהיר
ואלכסנדריה מתנגדים לו.

ס. סיקורל, נשיא הקהלה
של קהיר פועל בצרפת בכוון מציאת
מועמד מתאים נתקל בסרובים.

אולי יש לנו אפשרות
לעזור לו ובהזדמנות זו לעניננו?

3.8.54

סודי - ביותר

12

פרוטוקול הישיבה בענין ההסכם
האנגלו־מצרי על פינוי איזור
תעלת סואץ.

3.8.1954

בישיבה נוכחו: מר ג. רפאל, משרד החוץ, יו"ר.
מר א. אילת, משרד החוץ.
מר י. הרצוג, משרד החוץ.
מר א. נג'ר, משרד החוץ.
מר מ. יובל, משרד החוץ.
מר י. תקוע, משרד החוץ.

אלוף/משנה ב. גיבלי.
אלוף/משנה כ. שלמון.
סגן אלוף נאמן.

ז. דיבון, משרד ראש הממשלה.
מ. שליט, משרד ראש הממשלה.

<u>מר רפאל:</u> מטרת התיעצות היא להכין עבור ראש הממשלה ושר החוץ ועבור שר הבטחון שורה של המלצות לפעולה בעקבות המצב שנוצר עם חתימת ראשי הפרקים של ההסכם האנגלו־מצרי. סבורני שלא נחוץ להכנס לדיון על הערכת המאורע, אנו מאוחדים בדעה בענין זה ונשמע עוד במשרד החוץ ובמוסדות אחרים וגם שמענו בועדת החוץ של הכנסת על ההערכה המדינית רבות על ענין זה, אבל מה שנעשה פחות ־ הוא תכנון פעולה. אני סבור כי רוצים לשמוע מאתנו הצעות לפעולה. מנסרת בחלל שורה של הצעות שנצטרך לדון בהן. אעלה אותן במרוצת הדיון מבלי להתחייב כי אלו הן הצעות שמשרד החוץ דוקא תומך בהן, אבל כולן מעוניות גיבוש דעה מצדנו ואני מתאר לעצמי שגם לחברים מהצבא יש שורה של הצעות ומוטב להחליף דעות ולהגיע לידי סיכום. אח"כ נשמע מפי סגן אלוף נאמן הערכה על משמעות ההסכם לגבי התעצמותה הצבאית של מצרים, כי בשטח זה משרד־החוץ לא התעמק. לנו נראה המצב המדיני באופן תמציתי כך: ההסכם האנגלי־מצרי יביא לידי התחזקותה של מצרים בשטח הצבאי, הכלכלי והפוליטי. בנוגע לשטח הצבאי נשמע הערכה יותר מדוייקת. לגבי השטח הכלכלי, העובדה כי מצרים תקבל סיוע כלכלי פרושה תגבורת כלכלית חזקה שתאפשר לה לבצע תכניות כלכליות גדולות במימדים בינלאומיים וכמו כן תוכל לשחרר מרץ לביצוע תכניות אלו וגם תקבל עבורם סיוע טכני. אני מתכוון, למשל, לתכנית של בניית הסכר באסואן, דבר שהוא חיוני בשביל מצרים לאור הגדלת האוכלוסין בשיעור של 250 אלף נפש לשנה ומן ההכרח להרחיב עבורם את תחום שטחה החקלאי. לגבי השטח הפוליטי, כח המיקוח של מצרים בתור שומרת הבסיס בסואץ יגדל גם כלפי המערב אך עוד יותר כלפי ישראל. כוחה של מצרים המשוחררת מצבא זר יהיה יותר מורגש בתוך הליגה הערבית עצמה. לגבינו מוכרח להביא הסכם זה לפי מגמתו להידוק הקשר בין המערב לבין ערב ולא רק בין המערב לבין מצרים. כרגע לא נראה שאנו עומדים בפני הצטרפות מצרים למערכת בטחון מערבית המזרח התיכון, אבל עצם העובדה שברית הגנה ערבית מצאה לה הכרה באותו הסכם מעידה על כיוון מסויים להתבססות ההגנה על אותה הברית שהוקמה נגד ישראל ולא להגנת האיזור. מבחינת ישראל אפשר לעשות מאזן שלילי. הסכם זה יביא לידי בדידות של המדינה, להפרת מאזן הכוחות הצבאי לרעתנו. להגברת הלחץ המדיני מצד ערב והמערב על ישראל, ובמידה שיגשו להסדרת בעיית ארץ־ישראל מצבנו יותר גרוע. אני סבור כי ההסכם יביא גם להגברת האיבה הערבית בכל החזיתות.

עוד דבר אחד למהלך הדיון: אני רואה ארבעה שלבים של התפתחות אחרי ההסכם: שלב ראשון מעתה ועד חתימת ההסכם הסופי, (זקוקים לשנים עד שלשה חדשים לעריכת התנאים המפורטים).

2../.

שלב שני - עד להענקת נשק אמריקאי, זה יכול לבוא כבר בעקבות חתימת ההסכם בראשי תיבות ויכול להיות שהאמריקאים יזדרזו ויקפצו על המציאה כבר בשבועות הקרובים. שלב שלישי - 20 החדשים שלאחר חתימת ההסכם בראשי תיבות בהם צריך לפנות את האיזור. כאן אנו כבר בתוך התהליך. שלב רביעי - עד להתארגנות מערכת בטחון איזורית. כאן קשה לנבא משהו מראש. כרגע אנו בשלב בטוח אחד שיארוך שנים עד שלשה חדשים. אפשר להציע הצעות לגבי תקופת הביניים ואפשר להציע הצעות לגבי התקופה אחרי חתימת ההסכם הסופי.

<u>אלוף משנה גבלי</u>: ב- 6.1.54 הוצאנו מסמך ראשון על פנוי הסואץ ומשמעותו. המסמך השני יצא ב-16.6.54, וכוונתו היתה להתריע שאנו עומדים בפני ההסדר ויפה שעה אחת קודם. בשבילי זה היום הדיון החמישי מאז חתימת ההסכם בראשי תיבות, ועדיין לא ברור לי מה אנו רוצים. ועכשיו למהותם ומשמעותם של הישגונות הצבאיים לגבי מצרים:
שטח אחד : עצם קבלת הבסיס מהבריטים (למרות שאין בכוונתם לעזוב את הבסיס הזה לאלתר והם יחזיקו בו. חוסר התכליתיות בהחזקתו של הבסים עקב הלחמה האטומית היה רק ארגומנט לצרכי סיעון של הממשלה הבריטית). שטח שני : הוא הסיוע הצבאי שארה"ב תעניק למצרים. העובדה של קבלת בסים במרחק של 50 מיל ממקום הריכוז היום הוא יתרון לגבי הכוחות האויריים. זה נותן מספר דברים: מגדיל את אפשרות השהיה של מטוסים מעל שטח המדינה לפחות ב - 15 דקות (הדרך שהם צריכים לעשות מתקצרת ב - 100 מיל), שנית הם יקבלו מספר גדול של שדות תעופה, 11 במספר בערך, על כל מתקני ההחזקה שלהם, שלישית זה נותן אפשרות של מערך לצרבי הגנה של איזורים מאוכלסים בתוך מצרים ומקטין את מטרות ההפגעות כי שדות התעופה האלו הם מחוץ לאיזור המאוכלם. נוסף על כך ניתן להפעיל את המטוסים מבלי להשתמש בשדות התעופה לשעת חרום במדבר שהם משובשים ונוחים לפגיעת כוחות שלנו מהים ומהיבשה במדבר סיני, אנו מעריכים שהבריטים מחזיקים את המכנאים שלהם באיזור בין היתר כדי להמשיך להחזיק את רשת המכ"ם בפעולה. רשת זו היא משלשות המרכזים החשובים למכ"ם במזה"ת. במידה שרשת זו תועבר לידי המצרים הרי הם מכסים בה את כל השטח שלנו מדרום לחיפה ולמעשה מחסלים את האפשרות להפעיל את המטוסים שלנו מכל שדות התעופה פרט לאחד שהוא צפונה לחיפה. מחוץ לרשת המכ"ם הבריטית הוחל בהקמת רשת מכ"ם מצרית לפני כשנה. בעיית הפעלתה אמנם קשורה בכוחות טכניים. ציוד המכ"ם שיש להם היום ושהם עלול ים לקבל במשך חצי השנה הבאה הוא קטן ובעל טוח קצר ויוכלו לכסות בו רק את הנגב הדרומי. אלו הן הנקודות החשובות מבחינת יתרונות צבאיים, היתרונות הם חשובים ויוצרים תנאי הגנה נוחים להם, מוציאים מאפשרות הפעלה את המטוסים שלנו וכמו כן עולה יכולת החזקת השדות והמתקנים.

<u>מר רפאל</u>: אתה אומר דברים מתוך ההנחה ששדות תעופה אלה יעמדו לרשות המצרים ?

<u>גבלי</u>: כן, כי הבריטים יחזיקו אולי רק בשדה תעופה אחד, אך הסעיפים הטכניים של ההסכם אינם ידועים יתכן שאף יוציאו את רשת המכ"ם, אבל אינני מאמין בזה. הם לא יוציאו אותה כי חשובה להם במקום. בשטח הצבאי הכללי: ההערכה היא כי הבריטים יפנו באופן הדרגתי את המתקנים ויוציאו את היחידות על ציודן. מאידך, הבסים בסואץ מהווה אחד ממרכזי האגירה לכוחות גדולים שעלולים לפעול באיזור והוא כולל ציוד קיים וכל הקשור עם ציוד החזקה, חמרים, התחמושת, ציוד קשר, ציוד הנדסי וציוד להקמת מחנות. אנו מניחים כי בתהליך ההעברה המזורז קשה יהיה להוציא את הציוד במשך 20 חודש. ואף יש לראות את האפשרות שעודפי ציוד גדולים ישארו בתוך המחנות וציוד רב ינתן, יגנב או יעלם. יהיו מספיק קצינים בצבא הבריטי שיראו בזאת הזדמנות בלתי חוזרת לעשיית רווחים. צריך לזכור שגם אם יעבירו את המחסנים ישארו חמרים מבלי שיהיה שם ציוד שלם, כמו למשל טנקים מטוסים ותותחים ואפילו אולי לא רובים, די לצבא כמו המצרי לזכות בכמויות גדולות של חלקי

./.

חילוף כדי לשקם ציוד ישן כפי שאנו עושים זאת. זהו פתוח או יותר המצב אם נניח שיזכו בציוד.

הנקודה הבאה היא בעיית הסיוע הצבאי, גם בזמן שהיה קיים אמברגו קבלו המצרים סיוע מאת ארה"ב, בעיקר לכוחות משטרתיים, השנה ינתן למצרים סיוע אמריקני בשיעור של 11 מיליון דולר, יש להניח כי 25 עד 30 מיליון דולר אחרים יקבלו במשך השנתיים הבאות, זאת כדי לא לדחוק את רגליהם של הבריטים מהאיזור ובפרט שציודם של המצרים כיום הוא ציוד בריטי. מה הם סוגי הציוד שיקבלו אין אנו יודעים, המצרים מעוניינים במטוסים בטנקים ובתותחים. התכנית המצרית היא להגביר את הצבא במשך 3 השנים הבאות ב־30 אלף איש. היתרונות בקבלת הבסיס והסיוע הם לדעתנו די רבים, אם עוד נזכור כי המצרים בשנה האחרונה נשאו ונתנו עם עשר מדינות על רכישת נשק, וכי המצרים עושים מאמצים גדולים לפיתוח התעשיה הצבאית המקומית ונעזרים בזה על ידי מומחים גרמנים.

<u>סגן אלוף נאמן</u>: שתי המסקנות העיקריות נראות בלפינו כך: השנוי של במאזן הכוחות אם מסתכלים עליו מבחוץ או כשאנו שוקלים אותו, חל בשני שטחים: למי תהיה העליונות האוירית ומי יכול להרשות לעצמו למשוך ולמתוח מלחמה אנטואלית. להם יש בעת תוספת, בנינו עד כה על זה שהם עדיפים לנו בכמות אך לנו יש דברים המחפים על הנחיתות הכמותית. אנו היינו במצב די מתקדם במערכת הבקרה שלנו היא עד 60 מיל לתוך סיני, והם היו בשטח זה יותר חלשים מאתנו כי המכ"ם לא פעל אצלם. אפילו אילו היו באותו השטח במצב התפתחות בדיוק כמו שלנו, הרי אנו יכולים תמיד לטוס מעל לים ולחדור דרכו למרכז סיני לאזור שדה התעופה שלהם. להם אין מכאן ועד קהיר אף תחנת בקרה אחת ואף שדה תעופה אחד. על סמך היתרון הזה שקלנו כי מספיקות לנו שתי טייסות מטוסי סילון ונוכל גם להשתמש במטוסי בוכנה כמו מוסקיטוס ועוד כיון שאין חשש שיהקלו בססוע של מטוסי סילון עוינים. כל ההערכה שלנו נבנתה לא מעט על זה. היום, באם ינתן להם לבלוע את מערכת הבקרה הבריטית הם יוצרים מגן מתאים שיוכל למנוע בעד המטוסים שלנו להתקרב ויש להם גם שדות תעופה שמהם יכולים מטוסים שלהם לעלות נגדנו, כל מטוס שלנו יתקל באינטרספציה של מטוסי הסילון שלהם, ואין אנו יכולים לבנות יותר על מטוסי בוכנה שהם איטיים יותר, ויחס הכוחות הם היום עוד חמורים מזה, כיון שיש להם ציוד יותר טוב משלנו ושיש להם טווח כפול משלי.

הנקודה הראשונה הבולטת לענין היא: הפסד סיני מבחינתנו ורוח מבחינתם לגבי התמודדות אוירית. אנו נצטרך טייסות סילון נוספות כי אין כבר מה שיכסה על ההבדל במספרים. מאד שני כל שדות התעופה האלה הם במקומות בטוחים וכל התכנית שלנו שאפשר להגיע אליהם גם ביבשה נעשית יותר קשה כי הם מרוחקים מאתנו 200 קילומטר. זהו בטחון לאותו הצד המנוח במלחמה. הנקודה השניה שהיא המסכנת את כל התמונה היא פשוט מתן נשימה יותר ארוכה בשבילם. המצרים יוכלו למשוך יותר את המלחמה כי הם יקבלו כמויות עצומות של אספקה וציוד שיקבלו, כן פותחת אפשרות למשוך מלחמה. הציוד מחושב ל־18 דיביזיות ולצבא המצרי יש 3 דיביזיות, ברור על כן שזה יאפשר לו נשימה ארוכה מאד. זה מחייב אותנו לחשוב שהאויב לא יתעייף לאחר מאמץ קצר אחד.

<u>גבלי</u>: ההנחה היא שאנגליה לא תמסור ישירות למצרים אלא שתהליך הפנוי יהיה כה מזורז שציוד רב יפול בידי המצרים.

<u>נאמן</u>: תהיה כאן בעיה לקבוע איזה אחוז מהציוד יפול לידיהם.

<u>גבלי</u>: אני רוצה להשלים בתוספת של כמה פרטים
א) מבחינת הצד התקציבי (סיוע צבאי וסיוע

כלכלי); ב) העודפים שיפלו ברשותם; ג) ישחררו 190 מיליון לירות שטרלינגר שמוקפאים בידי האנגלים. יש בידינו הערכה כיצד יראה הצבא המצרי בעוד 2 עד 3 שנים. הוא ממש יחולל מהפכה, והערכה זו לא לקחה בחשבון את ההסדר הזה אשר יביא רק להתעצמות יתירה לצבא המצרי. הוא יגדל ב - 30 אלף איש (מ-90 אלף עד 120). בשטח האוירי יש היום שתי טייסות סילון הם יגיעו ל - 9 טייסות מהן 4 סילון, המצרים קבלו כמה טנקים כבדים וינסו עתה להשלים ציוד לגדוד משוריין; נעשו כבר כל ההבנות ונשלחו טכנאים. אם אנו רואים את הכח שלהם ההולך וגובר רואים אנו את המצב כרציני למרות שיש להם גם גורמים פוליטיים העלולים להיות למכשול.

<u>רפאל:</u> היש שאלות בקשר לאינפורמציה המקצועית ששמענו ?

<u>מר הרצוג:</u> מבחינת המורל של הצבא המצרי, האם חל איזה שהו שנוי מאז 1948 ? היש באפשרותם להשתלט על כל הציוד הנזכר לעיל ?

<u>גבלי:</u> אנו מאמינים שתמיד יהיה לנו אותו היתרון המורלי בכח האדם. אחת המסקנות שנבעו ממלחמה הקוממיות אצל המצרים היתה, בין אחרות, נסיון לעשות אינטרפרטציה מעשית בשדה הקרב עד אז תרגלו הקצינים המצריים לפי סכימות, בשש השנים האחרונות השתנו משטרים ונוצר מצב שהחייל פסק להיות עבד נרצע של הקצין שהוא בן למשפחה מיוחסת. הקצונה ביום איננה רק מבין בני המשפחות האצילות, ישנו אימון צבאי על ידי מאמנים זרים, גרמנים למשל. המנטליות המצרית ביסודה לא השתנתה. איך יעמוד החייל בפני מבחן האש קשה לומר. ממה מושפע המורל של החייל ? רמת החינוך לא השתנתה והקנאות הלאומית לא התפתחה.

<u>נאמן:</u> מי שלא מכיר את הדברים מקרוב חי באשליה. אנו ניצחנו כי אנו כיסינו אותם על ידי מספרים גדולים, מפלת המצרים נגרמה חלקית על ידי מספרים גדולים. גם אז לא הספיק הענין של עדיפות איכותית שלנו. זה נתן לנו הרבה בשלב של עצירת האויב אך על מנת להכריע את הערבים הינו צריכים עוד חטיבות ועוד מטוסים. גם אצלנו חל משהו בשטח האיכות, אך אצלנו זה כלפי מטה, כי ישנה ירידה לגבי המורל התודעה הלאומית, כי בשליש של האוכלוסיה התודעה הלאומית איננה ברורה.

<u>הרצוג:</u> כשאנו מבקשים נשק מהאמריקנים והאנגלים הם טוענים כי אנו יותר חזקים מהערבים. שמעתי כי מבחינת המספרים של ציוד כבד אין עדיפות והעדיפות היא מבחינת המילואים וכח האדם שיש לנו. הנכון הוא ?

<u>גבלי:</u> הפער הוא גדול מאד. אין צורך להשתמש כאן במספרים. בשטח האוירי יש היום למדינות ערב 70 וכמה מטוסי סילון ולנו 14 והסכימו לתת לנו עוד 9.

<u>נאמן:</u> אם מישהו רוצה להשוות תמונה, הרי אם נשווה את עצמנו עם המצרים למקרה קוריאה, אזי אנו: הסינים ולא האמריקנים. כל העדיפות אצלנו בנויה על כך כי אנו מבחינת המערך יכולים לגייס את מה שיש להם בכוח סדיר. כל האמצעים בשטח הציוד תלויים באמצעים כספיים. הם הלוחמים עם הרבה ציוד ואנו עם מספרים גדולים של חיל רגלים. אילו היה לנו כסף יכולנו כמובן לקנות הרבה יותר מזה, אך היום הרושם בעולם הוא שאנו צבא מודרני מסובך וכו', אך למעשה זה אחרת.

<u>רפאל:</u> אנו רוצים להקדיש את השעה הקרובה לגיבוש הצעות. לגבי הנוסח הסופי של ההסכם,

./.

האם רצוי ואפשרי לעשות מאמץ לתקן את הניסוח בשני נושאים: א) לחזק את הניסוח לגבי חופש השיט, שהוא כרגע כללי ביותר, ב) האם לנסח את הניסוח לגבי השימוש בבסיס בצורה כזאת שהבסיס ישמש רק במקרה של התקפה נגד האיזור כולו מבחוץ? אנו נגיש עכשיו רשימה ארוכה של תביעות לגבי האנגליה.

<u>מר אילת</u>: דומני שהענין החשוב והדחוף העומד היום לפנינו - והחברים שדיברו כאן אישרו את הדבר - הוא לברר במה הדברים אמורים במידה שזה ניתן לברר. א) הן מבחינת הכמות (צבא, נשק, מתקנים) ו-ב) במשך איזו תקופה ימסר מה שנועד להימסר. איך יהיה הסדר השימוש בין האנגלים למצרים. זה מה שנוגע לצד הצבאי. שאלה שניה, לא פחות חשובה מבחינה בטחונית כללית ועקרונית, היא עתיד השיט. אלה הן שתי השאלות הקונקרטיות אשר לכאורה נוגעות למסקנות מידיות ולמעשה לפי זה אפשר יהיה לעשות את החישובים לקראת העתיד. דברים אלה, נדמה לי, צריכים להיעשות במהרה. נראה כמה דברים עלולים להשפיע על שנוי עמדת הבריטים באותן השאלות, אבל תשובתם תתן לנו נקודת אחיזה מה לעשות הלאה. כי בלי זה אינני יודע איך נוכל להפעיל את אותם המנופים בידינו כדי לדעת עד כמה גדולה הסכנה הנשקפת לנו. היום לפנינו בעיה אלגבראית שעלינו לעשות אותה לשאלה אריתמטית. לפני כשנה וחצי ויותר, בשעה ששר החוץ ביקר באנגליה, בפעם הראשונה בשיחה עם עידן עורר השר את השאלה במה דברים אמורים בשרנים על הסדר אנגלי-מצרי הנוגע לגבינו לפחות לצד הצבאי. יש לנו גם אישור בכתב לתשובה שקיבלנו את"כ לשתי איגרות תהומות האחת על ידי צ'רצ'יל (שהיה באותו הזמן ממלא מקום שר החוץ) השניה על ידי עידן, אשר הודיעו שהחששות שלנו מובנים להם ויקחו זאת בחשבון, הובטח לנו שימסרו לנו אינפורמציה על הדברים המהווים ענין בשבילנו. צריך לומר שהם מילאו את הבטחה הזו במידה שהדברים אמורים במסירת האינפורמציה, אין אנו יודעים אם סיפרו לנו הכל, אך יש לומר שספרו במידה מספקת כדי להבין את הצד הפוליטי. כשהיינו בדעה מדי פעם בפעם שההסכם מתקרב לסיום ושאלנו מה אתם תשאירו בידי המצרים, אמרו שעוד לא הגיעו לדרגה כזאת שיוכלו למסור לנו אינפורמציה מדוייקת. ואולי באמת כך היה המצב, אינני זוכר בעל פה את המספרים הקונקרטיים אילו שדות תעופה אילו מתקנים ואיזו כמות נשק; אף פעם לא הגענו להבהירה. הענין הזה נמשך עד התקופה האחרונה לפני נסיעת צ'רצ'יל ועידן לוושינגטון, ביחוד אחרי הדיונים בפרלמנט על השעת פצצת המימן. אז התחלו לומר לנו באופן כללי שבעצם היום אין להם כבר מה לדאוג, בהתחלה חשבו שיצטרכו עוד לשמור על הבסיס הזה וחשבו שההסדר יחייב להעביר כמה דברים לידי המצרים כי הפיקוח יעבור לידיהם, הרי הנימה החדשה היתה שהסטרטגיה השתנתה בין לילה וזה מפני שיבואו בשגעון לחשוב על שמירה על הבסיס הן מבחינת ריכוז אנשים והן לגבי כל הכרוך בבסיס מבחינה סטטית, ומשום כך אין כבר בעיה קיימת בפניהם וישאירו מעט מאד; ובכלל כל המחשבה היא להחזיק רק כמה דברים על מנת להפעילם מחדש בשעת הצורך. כשנשאלו השאלות מה נשאר למעשה, תשובה ברורה לא קיבלנו. אם כן השאלה העיקרית מתוך הסתמכות על האיגרות שקבלנו מהם והמו"מ בעל פה ושיחה של שני השרים והאינפורמציה שנמסרה לנו, זוהי לפי דעתי המשימה הראשונה החשובה והדחופה שלא נפסיד זמן ונסנה. כמובן שבעקבות אותה השאלה והתשובה שתהיה בצידה, אם נקבל כזאת - אם לא נקבל נצטרך לעשות כל פעולה שתוביל לקבלת תשובה, רק אז נוכל לדעת במה הדברים אמורים מה תהיינה ההערכות באופן מוחשי. אם ההערכות תהיינה כאלה שבטחון המדינה יעמוד בסכנה מה בדיוק תהיינה המסקנות מוקדם היום עוד לדבר. דבר שני, לגבי השיט, ההסכם אינו אומר דבר ולא משנה את הפרקטיקה המצרית שעד כה סרבו למעשה את המוטל עליהם על ידי חוק בינלאומי והחלטות מועצת הבטחון והואיל ואין כל סעיף בהסדר האנגלו-מצרי המגדיר את בעית מדינת ישראל ומתוך זה אין גם התיסמח

/.

המצרים על כך בשם שאין גם התימחם בנוגע לאי שימוש בנשק נגדנו בהסתמך רק על הכרזה השלוש, כך גם לא מחייב את המצרים שום דבר מתוך ההסכם החדש לגבינו. נעמיד את שתי השאלות האלה שהן יותר חשובות מהדבר העיוני, בשלב זה זהו הצעד הפוליטי החשוב ביותר הכולל גם את כל האספקטים הנובעים מההסכם הזה. אם לא נטפל בו כראוי לא נוכל להתוות תכנית פעולה הנובעת מתוך הסכם. אינני רואה את זה כפעולה יחידה שנובעת מתוך ההסכם. אינני חושב שהדבר ששמו ההסכם האנגלי־מצרי בא כאיזה דבר מקרי. בשבילנו זה לא צריך היה לשמש מקור להפתעות. המדיניות האמריקנית וההסתגלות של הקו הבריטי המדיני למדיניות אמריקנית זו וכמה מפלות של הבריטים, למשל ענין אירן, שהכשירו את הקרקע למפלה זו. קשה להניח שאפשר להשיג איזה דבר מתוך גישה שלילית בלבד, אבל זה עומד על הפרק בקשר לנושא של התיעצות זו מה צריכה להיות התגובה שלנו כיום להסכם הזה. אך לא גישה ד בלבד תפתור את הצד הבטחוני ובודאי לא את כל האספקט הכללי של השאלה שהמזה"ת הוא כיום במצב של תנועה ותסיסה שלא היה כמוהו. כעת קיום המדינה ועתידה מחייבים גישה רצינית.

<u>רפאל:</u> אני מבין שישנן שלש הצעות לדרוש - 1. אינפורמציה מדויקת ומקצועית על כל מפעל הוצאת ציוד; 2. בטחונות לגבי השיט; 3. בטחונות נגד אי שימוש בציוד שנשאר.

<u>מר שליט:</u> אני מצטער שאנו דנים בענין סואץ מבלי שאנו יודעים מה אנו רוצים. הבעיה העיקרית היא ערעור הסטטוס־קוו במאזן הכוחות ועליה היינו צריכים להשיב מה אנו עומדים לעשות בקשר לכך, האם נדרוש שנוי בחוזה או הכנסת סעיף זה או אחר. זה לא ענה על השאלה העיקרית, כי מה שלא נשנה, רוח הדבר היא לרעתנו. אני חושב שאנו עושים עוול לעצמנו אם אנו דנים בבעיה הזאת מבלי להבהיר מה אנו רוצים. התשובה היא התחזקות פנימית בארץ. יש דרכים להפוך חלק מהסיוע הכלכלי לסיוע צבאי ונשתמש בלחץ לגבי מתן נשק לערב. לדעתי צריך לענות על השאלה מה אנו עומדים לעשות בקשר לערעור הסטטוס־קוו ואז נוכל לדבר על תכנית בענין סואץ, או עיראק, או דבר אחר.

<u>מר דיבון:</u> הבעיה היא מהי האיסטרטגיה שלנו. אני חושב ללא אשליות שלגבי השנוי בסעיפי ההסכם יש לעשות פעולה מידית, אפילו אם היא תיכשל. אין טעם לבוא לדרוש שנוי של סעיף ואז נפסיד הזדמנות להפגנה של פעולה עצמית. אני מציע קודם את הקוים הכלליים.

<u>מר רפאל:</u> אני מוכן להגיש תפריט הכולל את כל ההצעות. לבסוף נגיע לידי בירור אם ההצעות סותרות או משלימות זו את זו ואם הן מעשיות. יש שלש סוגיות של תביעות והצעות. קודם כל לגבי ניסוח ההסכם, כל הצעה שנעשה לגבי ניסוח ההסכם אינה קושרת אותנו. יש סוגיות לגבי המעצמות, לגבי מאזן הכוחות, ויש תביעות לגבי מצרים עצמה.

נקח את הסוגיה הזאת של השיט. מצרים מכריזה על מצב של מלחמה עם ישראל ואף גורם בינלאומי לא אישר זאת. על פי זה הם גם מצדיקים את ההסגר, אנו מזמן שוקלים ומתכוננים לפרוץ את ההסגר, לעת עתה עשינו את זה בצעדים זהירים והתחלנו לנסוע מחיפה לאילת וחזרה, ויחד עם זה ההסגר קיים לגבי דברים הנחוצים לנו שהמצרים קוראים להם חמרי מלחמה. השאלה היא אם אנו עוברים עכשיו לצעדים יותר נמרצים. אנו נמצאים עכשיו בפעם הראשונה במצב מעשי כזה שנוכל להפגין את דרישתנו למעבר חפשי לאילת ולסואץ, בעוד שבועיים תעמוד לרשותנו אניה ישראלית שתוכל להפליג דרך סואץ או דרך המיצרים לאילת. השאלה איך ומתי לעשות את המבצע הזה ואיך להעריך את התגובה והתוצאות לגבי המבצע הזה. אינני רואה שביצוע של המבצע הזה באיזה אופן שהוא פוגע בתביעתנו שההסכם יהיה מנוסח כך שיתן את הזכות המלאה המגיעה לישראל למעבר חפשי במיצרים ובתעלה; והפעולה תהיה שיבה לדרמטיזציה של דרישתנו. כל פעם שאנו רצינו לבצע פעולה כזאת אמרו לנו לא לפעול כי עומדים לסיים את המו"מ אשר יספק את ישראל בקשר להסגר. פה כבר השאלה

./.

אם לפעול כעת, איך לפעול כעת ואם לפרוץ את התעלה או לנסוע לאילת.

<u>אילת:</u> יש סתירה בין שני הדברים האלו. לולא היינו שואלים אלא עושים את זה בהסתמך על ההסכם שבו הוכרז חגיגית על חופש השיט, כי שם לא כתוב שום דבר שלילי על ישראל ואז היינו מסיקים מזה כי יש לנו רשות לשלח אניה. אם היינו עושים זאת מתוך גישה מעשית שהמצרים הפרו את הזכות הזאת והיינו באים בתביעה לאנגלים איך הכריזו את הדבר מבלי להכניס סעיף קונקרטי על ישראל, אז היה זה מעשה בלתי נכון ומתליש את הפניה שלנו כי היינו עושים מעשה שאולי לא מותר לנו, עתה איננו יכולים לעשות שני הדברים גם יחד.

<u>רפאל:</u> מסכים אני לדבר כעת על הבטחת זכותנו לגבי מעבר חפשי בתעלה שיכול להתבטא בפעולה דיפלומטית או פעולה מבצעית או שניהם גם יחד. דבר שני, לאור המצב שהתהוה יש חשיבות לחיזוק מעמדנו בנגב, פה אני לא רק חושב על מתקנים צבאיים, אלא על התבססות בהתישבות ותחבורה, כי קודם כל ברור לי שאם תהיה התמודדות צבאית עם מצרים אז זה יהיה שדה הקרב הראשון, ואם נכנס להתמודדות מדינית ולמו"מ על הסדר, הרי מצרים תעמיד את תביעותיה, בפעם האחרונה דיבר ראש הממשלה המצרי על קטיעת הנגב מבאר - שבע דרומה. השאיפות של המצרים לגבי הנגב ידועות. דבר שלישי, כל מה שנוגע להתחזקותנו הצבאיות: רכש, דרישות לאספקת נשק. אני רוצה להעלות כאן מחשבה שאנו נדרוש מסירה של חלק של הציוד שיפונה מהבסים או שנדרוש שיעמידו אותו למכירה או שנדרוש חלקנו בזה במידה שזה מעשי וציוד זה יוכל לשרת אותנו. דובר כל הזמן שמסירת מתקני המכ"ם תחזק את המצרים האם אפשר להעלות על הדעת שמערכת מכ"ם המוקמת בישראל יכולה גם כן לשרת את האזור במקרה של התקפה מהצפון. האם אפשר להקים על ידי ישראל ובעזרת חוץ מערכת מכ"ם מקבילה ?

<u>נאמן:</u> לא יעיל מבחינה טכנית. אי אפשר להקים רשת מכ"ם גדולה במצב שבו אנו נמצאים כיום כי ההרים מפריעים.

<u>רפאל:</u> אני מעלה אפשרות של רכישת אותו ציוד שמתפנה (רכש בלתי חוקי). דבר נוסף, כל מה ששייך לדרישה לאינפורמציה שוטפת ומדויקת ומקצועית על הציוד שישאר. יש לנו תביעה למצרים. הפסקת מצב המלחמה עם מצרים. שש שנים לאחר שביתת נשק אנו לא מסתפקים במצב זה, כיום קיום של מצב מלחמה איננו פעולה חד צדדית. המסקנות יכולות להיות מרחיקות לכת. אנו רוצים לקבל בטחונות שלא ישתמשו בציוד שנשאר בבסים לא נגדנו באופן חיובי, כך שיכולים רק להפעיל את הבסים מחדש להגנת האיזור כולו נגד התקפה מבחוץ. לשטח ההסברה והתעמולה וגיוס כספים לא כדאי לנו להכנס, זאת היא פעולה פוליטית שכדאי לפתח אותה בארה"ב ובארצות אחרות. בתעמולה שלנו עלינו להדגיש את האופי האנטי ישראל של אותה ברית הבטחון הערבית שהוזכרה בהסכם האנגלו-מצרי. זה ישמש בידינו כהתראה נגד הכרת הברית הזאת כבסיס לארגון מערכת ההגנה האיזורית.

<u>אילת:</u> במה בעצם דנים כאן. בעיית סואץ היא רק חלק של בעיה כללית יותר. לי היה נדמה וחושבני שיש כאן להפריד בין ענינים היום: ענין אקטואלי, לדעת מה צריכה להיות התגובה המיידית הדיפלומטית לגבי תביעותינו מההסכם האנגלו-מצרי מתוך הטענות על כמה הבטחות שניתנו לנו ולקבל בשלב זה אינפורמציה מוסמכת כדי להסיק ממנה מסקנות לגבי הצד הטכני ולדעת מה לעשות הלאה. באותו הזמן ולחוד יש לדון בכל הבעיה הזו עם כל הכרוך בה כשלב חדש לגבי כל ההתפתחות המדינית והצבאית גם יחד שכעת יש איום עלינו מבחינה מדינית וכלכלית. אני מציע לחבר יחד עם אנשי צ.ה.ל. את ראשי הפרקים של אותה האיגרת שנצטרך למסור באופן חגיגי לבריטים. כי התשובה לאיגרת זו תהיה מכריעה לגבי קוי הפעולה והמסקנות שלנו בעתיד. אנו צריכים לדעת מה אנו רוצים כי אם נדבר רק על הצד השלילי של הסכנות הנשקפות לנו, יש להאריך את הדיבור על מה שעומד לבוא ועלול להיות יותר גרוע. כי בשלב זה פוגעים בנו סוף סוף רק בעקיפין, ומחר יכולים לפגוע בנו במישרין. עכשיו לא רוצים להכניס אותנו לשום הסדר כי זה עלול להפריע להכניס מדינה

./.

ערבית, אבל בעתיד יעמוד כאן חלל שיסנה מדינה אמנם קטנה אך שוכנת במקום וצריך להכניס גם אותה לתוך ההסדר ואז עלולה לבוא פעולה אקטיבית כלפינו. שלום עם הערבים בתנאים רעים לנו, תיקונים בגבולות, ירושלים, פליטים וכו'. אבל כיום המטרה המסויימת היא מה אנו מתוך ההסכם האנגלי-מצרי ורק מתוך זה, צריכים לדרוש מהאנגלים.

<u>רפאל:</u> אנו רוצים את כל אותם הבטחונות שמבטיחים את שלמות מדינת ישראל. אני מציע להתרכז בשני דברים : ענין התביעות מהמעצמות ובמקרה הזה של פריצת ההסגר, כי זוהי משימה שמוטלת עלינו להביע בה את דעתנו. אני מציע להתחיל בענין השני.

<u>בלין:</u> אני מנסה לראות את עצמי כמי שעוסק בקביעת מדיניותנו. אבל במידה שניתן לאדם לחשוב אינני מאמין, כמי שעוד האמנתי לפני חודש ימים, שאפשר לדחות את הענין להשיג איזה שהם קלפים שיהיו למובתנו. היום ישנו אקט אחד בלבד שאותו יש לעשות כדי ליצור את תגובת ארה"ב ואנגליה: מדינת ישראל איננה יכולה להשען על ערובות שהן חסרות ערך ומופרות בלי הרף, למשל ענין מסירת הציוד, חופש מעבר בסואץ, ועוד. האמצעי היחידי הוא מעבר של אניה הנושאת דגל ישראלי. אבל הענין רק מתחיל בזאת. ישנן שתי אפשרויות למעבר האניה דרך סואץ ומיצרי אילת. ואז ישנן שתי אפשרויות: או שהמצרים משחררים את האניה ובמקרה זו פותחים בזאת קו אניות חדש ואפשר גם לעבור את הסואץ. אפשר לקבל את הרשימה של ברנדוט המגדירה בדיוק מה שנחשב לחמרי מלחמה. ישנה אפשרות שהם יעצרו את האניה ויעבירו אותה תחת משמר למצרים. אז ישנן שתי אפשרויות: האחת להגיש מחאה חריפה למועצת הבטחון, אין לזה ערך למעשה. ראינו מה היתה התגובה כאשר נעצרו מספר אניות. אז מתעוררת השאלה כיצד למנוע את לקיחת הספינה שלל בידי המצרים ואיך להראות לדעת הקהל בעולם שהענין איננו הפקר, לנו לאנשי הצבא נראית דרך אחת אם כי היא יכולה להיות מוזרה בעיני העולם. דעתי האישית היא שמעצר האניה צריך להביא בעקבותיו השתלטות סופית שלנו על המיצרים כי רק בדרך זו אנו נוכל לזכות באיזה שהוא קלף, מבחינת יכולת ההתנגדות של הכוחות המקומיים. בדקנו זאת לאור אפשרות של התערבות מערבית, ההתערבות היחידה יכולה להיות בדרך פניות דיפלומטיות שתהיינה מלוות סנקציות כלכליות, אך בינתיים אנו נשב שם.

<u>מר נג'ר:</u> אני אדבר על שני דברים בלבד: צורת הפניה לבריטים וענין השייט החופשי. א) אני מחייב בהחלט בקשת ידיעות מהבריטים. בבקשה זו יש להדגיש את הדברים בצורה אשר תהווה אצל הבריטים הכרה שיש לנו ענין ושיש להם אחריות. הרי בזה שהם מסרו לנו ידיעות יש כבר בטוי להכרת הענין שלנו והבעת הבנה שיש אחריות מסויימת וזה פותח לנו פתח לשאת ולתת על כמות הנשק שישאר בידי המצרים ועוד. ב) בנוגע לפניה לשנוי הסעיף הדן בשייט חפשי בסואץ בהסכם שנחתם על ידי אנגליה ומצרים, אני רוצה להעיר את תשומת הלב כי יש להפריד בין העובדה שלבריטניה יש בסיס בסואץ לבין יחסי ישראל-מצרים. גם בזמן שהבריטים ישבו בסואץ היה קיים ההסגר. למעשה מה יביא את הבריטים פתאום להתנהג עתה בצורה אחרת. עמדה דומה נקטו כלם הצרפתים בנוגע לכנוסיות שעוברות דרך לוב. ועוד, אם נפנה לבריטים בבקשת שנוי הסעיף נקטין בעובדת הפניה את ההיקף של הסעיף שישנו בתוך ההסכם. מוטב לעזוב את המצב כמו שהוא, לנצל ההצהרות של עידן בפרלמנט הבריטי ולהתנהג כאילו יש בהסכם הזה התחייבות לשייט חפשי. יש לנו יתרון מדיני גדול יותר באי בהירות זו. אם נפנה לשנוי הסעיף בחוזה אנו עלולים לשמוע רמז כי עלינו ללכת לבית הדין הבינלאומי כי למועבי"ט אין סמכות משפטית לגבי אמנת 1888. הגיוני יותר להגיש כי לאור העובדה שנחתם ההסכם יש לדאוג לכך שהוא יצא באמת לפועל בנוגע לשייט החפשי. יש גם לזכור כי פניה לשנוי הסעיף, כלומר התחלת מו"מ תמנע מאתנו כל אפשרות של פעולה ישירה והיות

דוחה אותה עד אשר נדון באופן יסודי על אפשרות של פעולה מעשית. על דברי גבלי יש לי הערה: הבעיה שרכשה מקום בזירה הבינלאומית היא בעית סואץ ולא בעית המיצרים והדרך לאילת. פעולה שם עלולה לא להיות מובנת כל כך. אם אנו חושבים על פעולה מעשית, הרי יש חשיבות יסודית לבימוי המדיני ולפעולה המדינית הקשורים לעצם הפעולה. אני נוטה לפעולה ישירה כי בענין השיט החופשי העולם מבשיו חדש לגמרי לגבי פניות דיפלומטיות. אך כל פעולה שנעשה אין לה ערך אם היא לא חלק מתמונה מדינית שיש לצייר אותה בצבעים בולטים. עם ההשלמות האלה של הגישה אני חושב שיש מקום לדיון מקיף על אפשרות של פעולה ישירה ואינני חושב כי נוכל להגיע למסקנות ברורות הערב.

<u>נאמן:</u> לבעיית השיט. למעשה הגשנו לפני עשרה חדשים במטה את ההצעה הזו ליום בו נרצה לעשות צעד הלאה לגבי השיט במיצרים. ישנה עובדה איסטרטגית אחת במיצרים שלא בולטת לעינו של המסתכל במפה. למעשה תפיסה של שטח באיזור זה הנה לא רק פתרון לבעיית המצרים אלא גם לבעיית הסואץ. אם מסתכלים במפה (וכאן הוציא סגן אלוף נאמן שרטוט של מפת השטח) רואים כי ישנו שם מפגש של מפרץ אחד לאילת ומפרץ אחר לסואץ, ועל ידי כך כל מה שמונעים מאתנו באילת אנו יכולים למנוע מאתם במפרץ סואץ. מאותו רגע אנו מהווים איום על הסואץ. מבחינה צבאית צריך להשתלט על חלק מהאי טירן או של קצה חצי האי סיני. פעולה שתכננו אותה במחלקת המבצעים וצריך רק תקופה של התראה כדי לאסוף את הציוד, אך היא בתחום כושר הביצוע שלנו מבחינה צבאית. אותה אניה שתעבור את המיצר צריכה כבר לבצע את הפעולה המתוארת לעיל בשלמותה. השאלה היא הכנת דעת הקהל או שיקול בינלאומי. אין סיכוי לכך שהמצרים יגיעו לשר מהר, ויש להניח שהפעולה תהיה מאותרת ומקומית. או אם מזה יסתבך הענין - הרי זה טוב יותר כעת ובתנאים כאלה מאשר לחכות למלחמה בתקופה יותר מאוחרת...

<u>רפאל:</u> אנו לא דנים פה באפשרויות של מלחמה כי הדבר לא עומד על סדר היום. אני רוצה להשאר בחלק הראשון של דברי גבלי איך לבצע את המעבר של האניה מבחינה מדינית.

<u>הרצוג:</u> בישיבה זו הננו צריכים לקבל הערות מבחינה צבאית לגבי האיגרת שעלינו להגיש.

<u>א/משנה שלמון:</u> אני ראיתי את זה לא במקרה שבתחילה הדיון הזה ביקשו מאנשי הצבא שירצו מבחינה צבאית על משמעות ההסכם האנגלי-מצרי. האימפליקציות אינן שהמעבר דרך סואץ יהיה פחות טוב או יותר טוב ולא יהיו שעל ידי הסכם זה תימנע מאתנו אינפורמציה על עוצמתה הצבאית של מצרים. האימפליקציות הן פשוטות: על ידי כניסת ההסכם להוקפו נגיע תוך פרק זמן קצר מאד למצב שבו יש עדיפות צבאית עליונה לארצות ערב עלינו. הענין לא נגמר בזה, כפי שכבר אמר מר אילת, מחר נעמוד בפני דרישות חדשות והעניבה הולכת ומתהדקת סביב צווארינו. כשאנו שואלים את עצמנו מה התגובה -ומה אנו רוצים התשובה היא פשוטה: אנו רוצים איך שהוא להפסיק את התהליך הזה ההולך ומתגבש סביבנו. אינני מאמין שעל ידי איגרת או הסברה אנו עלולים לגלות דבר חדש בטיעון שלא טענו אותו בשנתיים שלוש האחרונים, או שנוכל להגיע לכושר הסברה ברמה יותר גבוהה ופתאום נפתח את העיניים למישהו באנגליה או בארה"ב והם יראו איזו סכנה יש בדרך הזאת. לכן אנו צריכים לחשוב על איזה שהוא אקט מדגיש את המוטיבים של מדינת ישראל ואת רצון קיומה, יבטיח שאותם האנשים המתווים את מדיניות המזרח ירצו לתכנן מחדש את דרכיהם הם צריכים להיווכח שיכולה להיות התנגדות חזקה של מדינת ישראל ואז יתכן שמדינות ערב יסוגו מדרישותיהן. כל אקט אשר יוצע, אם זה מעבר במיצרים או בתעלת סואץ, יהיה רק אז אקט אם אנו נהיה מוכנים מראש לראות מה התוצאות ולמה

יכולה פעולה כזאת להביא אותנו. מטרה של פעולה כזאת היא להפגין בפני העולם, ולהיות מוכנים לפגוש במחיר המלא את ההטגנה, שאין אנו מוכנים לתת את ידינו ומורדינו אנו נגד הפעולה של שימת עניבת חנק סביב צווארינו. פירושו של דבר שאנו צריכים להיות בטוחים באקט הזה ומוכנים לשלם את המחיר של תולדותיו. אם תעבור למשל אנית סוחר הנושאת דגל ישראלי או באינה נושאת דגל ישראל - אם תעבור מבלי שהפריעו לה - לא השגנו שום דבר בזה. אם הענין לא בא באימפקט של מדינת ישראל לא להרשות להליך הזה להתפתח הרי לא השגנו שום דבר. לכן אם זה המיצרים האם זה סואץ אנו צריכים להיות מוכנים שבהתפתחותו הוא ישיג ממש אחד משני דברים: או שזה יהיה מפגן גלוי ופתוח לעיני כל העולם לראות אותו, או שאנו צריכים להיות מוכנים ללכת עד הסוף, ופירושו של דבר זה: מלחמה. אנו צריכים לשקול מה פירוש התפתחות המדיניות המערבית כלפי ערב, אם פירוש הדבר שתוך פרק זמן זה אנו נעמוד בפני עולם ערבי שהוא הרבה יותר חזק והתנקשות תהיה בלתי נמנעת כשאנו נהיה יותר חלשים, ואם אין הדבר מפריך את המוטיב שלנו להתפתח בשקט ובשלווה. האם אנו בטוחים היום שעכשיו הזמן להתנקשות ולא זמן אחר. ואם לא ענינו על השאלה הרי כל מבצע שנעשה נגמור אותו בבושת פנים. אין אנו יכולים לדון על איזה מבצע שהוא הנושא אופי זה מבלי שענינו לעצמנו על השאלה הזאת. יש עכשיו שאלה הרבה יותר מצומצמת ורוטינית. קבלנו הודעות מסויימות ונתפרסמו ראשי פרקים - מה אנו עונים עליהם ? בענינים עקרוניים תשובתנו מותנית בתשובה לשאלה הראשונה. יש נקודה אחת בתוך הפרשה הזאת של איגרות שאינה קשורה לענין העקרוני והיא קבלת האינפורמציה. גם שם הייתי רוצה לראות איזה שהוא אקט יותר מחייב. אמרו לנו בתחילה לא לעבור דרך הסואץ ולא לעשות דבר שעלול לסתור איזה מו"מ שמתנהל בין האנגלים לבין המצרים. אח"כ אמרו למר אילת כי המעבר בסואץ הוא ענין בין המעצמות הימיות לבין מצרים, אבל גם אז לא ויתרנו על זכותנו לדעת מה יהיו המתקנים שישארו בידי המצרים ומה תהיה העזרה הצבאית ואיך יבטיחו שמצרים לא תשתמש בהם לרעתנו, על הזכות הזאת שלנו לקבל את האינפורמציה בנוגע לנאמר לעיל לא ערערו והזמינו את גרשון אבנר למשרד החוץ. אבל גם אז כשהוא ניסה לדבר באופן קצת יותר ספציפי לא קיבל תשובה. אני מציע שכאשר נפנה עכשיו בענין קבלת אינפורמציה נחזור לתשובה ספציפית ואיך שהוא לזכות באינפורמציה מקצועית מדוייקת. א) זו צריכה להיות פניה גלויה, ב) אנו צריכים לדרוש מהם אינפורמציה יותר ספציפית וגם הנוהל של מסירתה צריך להיות בזה שלא יהיה מקום להתחמקות, ז. א. שהיא תימסר לא מציבילי במשרד החוץ שלהם לציבילי שלנו אלא מאיש צבא שלהם לנספח הצבאי שלנו. והם צריכים להבטיח שהמצרים והעולם יודע שהם נותנים לנו את האינפורמציה הזאת.

<u>מר תקוע</u>: לגבי ההצעה לקבלת אינפורמציה, לפי דעתי זאת כמעט ההצעה היחידה שאפשר לסכמה ולהסכים עליה בשלב הנוכחי ובהיעצות זו. אני מחייב פניה לקבלת אינפורמציה נוספת; זה לא יזיק וזה עלול לעזור. אולם אסור לנו לראות בפניה כזו אקט דיפלומטי בפני עצמו או מערכה דיפלומטית שהצלחתה תהווה הישג ממשי.

הסיבה למה אנו לא יכולים למעשה לדון על אותם הדברים שהזכירו גדעון ובנימין, היא כי כל הצעותיהם מהוות חלק של בעיה כללית עקרונית. אם נרצה לנקוט עמדה לגבי השיט החפשי בסואץ הרי מתעוררת מיד הבעיה בקשר למטרתנו ביחסי ישראל-מצרים. באשר לדרישה כי מצרים תפסיק את מצב המלחמה עם ישראל אני מפחד מגישה זו העלולה להפוך את הבעיה האקדמית של מצב מלחמה לבעיה מעשית של תיסול. אם נתחיל לחשוב במונחים של הצהרות על סיום מצב מלחמה הרי מצרים תוכל למעשה להצהיר הצהרה כזו מבלי להתיר את בעיית ההסגר הכלכלי.

./.

כן הדבר לגבי השימוש ע"י מצרים בבסיס ובמתקנים בסואץ. אי - אפשר לדון בשאלה זו בלי לעורר את בעית זיון מדינות ערב. עובדת השארת ציוד כשלעצמה מוסיפה לזיון מדינות ערב, ואי אפשר לנקוט בעמדה לגבי שימוש בבסיס מבלי להגיע למסקנות ברורות בקשר לקו המדיני הכללי. השאלות אליהן חייבים אנו לתת תשובה הן מה עתיד היחסים בינינו לבין מצרים וכן מה אנו תובעים ומה אנו מציעים למעצמות. האם למשל נסכים להצהרה על ערובות או האם נלחם נגד הרעיון הזה עד הסוף. לפני שנקבל תשובה על השאלות העקרוניות האלה אין מקום להתחייבות רשמית וכל פניה וכל אגרת תגובה להסכם האנגלו-מצרי מהווה בעצם התחייבות רשמית.

אני רואה ארבעה מכלולי דיון ברורים שנובעים מכל הבעיה הזו: א) זיון מדינות ערב; ב) זיון ישראל (דבאן לא משתנית למעשה עמדתנו הואיל ומאז 1950 תבענו נשק ומאז 1950 התנגדנו לזיון מדינות ערב. בנקודה זו יש להכין ארגומנטים צבאיים מקצועיים; ג) יחסי ישראל-מצרים לקראת מה אנו רוצים להתקדם בשלב זה, האם להבטחת שיט חפשי, או לועידה לפי סעיף 12, או הסדר יותר רחב או יותר מצומצם ? העברת אניה דרך המיצרים תשפיע השפעה ישירה ומידית על יחסי-ערב אם מגיעים למסקנה שיש לפתוח במערכה תעמולתית מדינית בשלב זה, איך עלינו לעשות זאת ומתי ? ד) הבעיה של התביעות וההצעות שלנו למעצמות.

<u>אילת</u>: למרתי היום מהויכוח הזה כדי להודות שאולי היה הגיוני וגם נכון יותר אילו היינו דנים בבעיה בכללה ומגיעים מן הכלל אל הפרט. הסואץ הוא רק פרט. מה שיצא מהדיון הזה הוא שחרגנו מהמסגרת הצרה ולא בררנו את הנושא הכללי. בנימין חרג מהנושא מאחר שנכנס לדיון שעדיים לא נגע במה שהוסבר לנו כאן. אני האחרון המגזים בערך איגרות אבל אני גם אהיה האחרון שאגיד שכל זמן שקיימת פרוצדורה של יחסים תקינים בין מדינות אנו נפסיק דוקא את זאת בשלב זה. לו גמרנו את ענין הזה, הרי רק אז צריכה היתה המדינה או אם זה לא יכניס אותנו לצרות עוד יותר גדולות. כאן אמרו לנו שנחתם איזה הסכם בראשי פרקים ומה אנו חושבים שצריך להכנים לתוך האיגרת, וזה משום כך שאני אומר שלא הגענו לכל מסקנות, משום כך אני אומר שנוכחתי עד כמה חיוני לדון באופן חפשי ולהבין איש את רעהו ויש לשבת כמה זמן ולשוחח באופן המקיף ביותר בשאלה. המדיניות שעתידנו תלוי בהן. נדמה לי שלא היה לנו עוד מאז הקמת המדינה משבר כל כך חמור ואין אנו יודעים אם כבר נפתחים. משום כך אני מציע מכיוון שכאן הושמעו דעות והצעות חשובות וגם אינפורמציה ששובנכנס את הפורום הזה כאן או במקום אחר לאחר שאבן יגיע ארצה ולאו-דוקא בשלב שבו ידונו על החלטות והערכות אלא על ידי שיחה יסודית בה נוכל לשוחח איש עם רעהו.

<u>רפאל</u>: לסיום אני רוצה להגיד שני דברים: הדיון לא הסתיים. אני חושב שלכולנו היה מועיל ששמענו את האינפורמציה בשטח הצבאי. דבר שני שאנו ראינו את הבעיה הנוקבת בפרספקטיבה שלהם. היינו מוגבלים בזה שלא הוטל עלינו לברר את השאלה אם אנו רוצים ללכת היום למלחמה עם המצרים. דבר שני, שאנו מאמינים שנמשיך במאמצים בינלאומיים באמצעות איגרות, מו"מ, טיעון, הסברים לדעת קהל וכו'. ברגע שהיינו כופרים בשתי ההנחות האלה המחסום פתוח וזה יכול להתבטא בכל מיני אפשרויות וכל מיני סיבוכים. אם אנו מקבלים את שתי ההנחות האלה עלינו לבחור מספר פעולות מעשיות העומדות על הפרק והעלולות לחזק את מעמדנו המדיני ובין הפעולות האלה עלולה הפירצה בתעלת סואץ והמיצרים של אילת לתפוס מקום חשוב מאד נוסף לפעולות דיפלומטיות והעמולתיות שאנו עומדים לבצע אותן. אני רוצה להוציא מהדברים שנאמרו כאן את הדברים שכמעט סוכמו :

אנו דורשים בטחונות לגבי אי שימוש לרעה של המתקנים שנשארו בידי המצרים. אנו דורשים אינפורמציה מלאה מפורטת ומקצועית על הציוד שישאר במצרים ועל הציוד שיפונה.

<u>גבלי:</u> אני סבור שאין לנו זכות משפטית לקבל את זה ולא נקבל את זה ואם נקבל אזי אנו נכנסים להתחייבות.

<u>אילת:</u> אם יש לנו רשות לשאול והיתה פרקטיקה במשך שנה שמסרו אינפורמציה אז למה שלא נשאל כעת.

<u>שליט:</u> כי במידה שאפילו תבוא אינפורמציה הרבה זמן לא נראה אותה בכנותה. האינפורמציה תהיה מלווה בדיבורים שהם שולטים על המצב וכו'. ואז יהיה גורם מעכב לעשות פעולה איזו שהיא מצדנו.

<u>אילת:</u> אם אנו רוצים פעולה אזי אסור לנו לפנות כי זה יזיק מבחינה מדינית וגם מבחינות אחרות.

<u>שליט:</u> הסיכום מכאן הוא דיון בסמכות להגיש לממשלה הצעה מה היא המטרה הראשית.

<u>שלמון:</u> אני סבור שבקשת אינפורמציה כזאת אינה מחייבת לגבי פעולות אחרות.

<u>אילת:</u> אני איני מחייב את דעת בנימין ביחס לכיבוש ומשום כך אני חושב שכן צריך לשאול, אע"פ שאיני רואה בזה פתרון סופי. אילו הייתי חושב שהצעתו של בנימין היא נכונה הרי זה יזיק מכל הבחינות, אך איני סבור כך.

<u>דיבון:</u> מבחינה מסויימת זה יהיה לא אחראי אם נסכם שצריך להעביר אניה דרך הסואץ אם לא נביא לתשומת הלב כי אנו יכולים פה לגרום נזק לפרסטיז'ה שלנו. זהו הקושי שלא הגענו לעיקרם של דברים. בכל אופן לדעתי העברה אניה היא סיכון מסויים.

<u>רפאל:</u> המסקנות שיכות עכשיו לפורום אחר, שעליו להחליט איך להגיב על ההערבות מצריה.

מז"ג

מזרחית

ג.ר

העתק נשלח אל: ל/408/411

כמוס

מוסקבה, ד' באב תשי"ד
3 באבגוסט 1954

שמ/1702/3

אל : מזא"ר

מאת: צירות ישראל, מוסקבה

נשק למצרים
מכתבכם ז/408/411 מ-10.6.54

שמענו מחברי הסגל כאן שלפני חדשים מספר בקשה מצרים לקנות נשק מברה"מ ונתקלה בסרוב. לא הצלחנו לברר את סיבת הסרוב.

בברכה,

י.ל. גדעון

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]/3702/56

אל : [illegible]
מאת: [illegible]

[illegible]
[illegible] 411/606/1 מ-[illegible].5.56

[illegible]
[illegible]
[illegible]

בברכה,

[illegible]

משרד החוץ

מזכר

אל: ג. ר.

מאת: י. ל.

אל:

מאת:

ההזכיר של הקונגרס היהודי העולמי
בשאלת האזרחות במצרים כולל :

א. סקירה קצרה על התעוררות ההכרה הלאומית במצרים.

ב. נתוח הרכב האוכלוסיה מבחינה דתית.

ג. סקירה על חוק האזרחות ועל הסוגים שעליהם משתייכים התושבים מבחינת האזרחות.

נקודות מענינות:

1. הכותב מציין שבחדשים האחרונים הוענקה אזרחות מצרית למספר יהודים. יחד עם זה הוא נזהר מלקבוע שמסתמנת ראשית נורמליזציה ביחסי השלטונות לקהילה היהודית.

2. קטעים אחדים בהם מדובר על הפליה לגבי זרים ומעוטים עלולים להועיל בשעת הצורך.

י.ל.

תאריך 3.8.54 | חתימה | תאריך | חתימה

ד. מ. 987/8.51/20.000/3466

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

4. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלים, ג' באב תשי"ד
2 באוגוסט 1954.

603/12/א

אל: מר א. בן-חורין, צירות ישראל אנקרה.

מאת: גדעון רפאל.

הנני מאשר קבלת מכתבך מס' אנ/2486/34,
מתאריך 22 ביולי.

מתוך הדו"ח אני רואה שהצלחתם יפה לנצל את הודעתו של צאלח סאלם, בהתאם למסיבות הקיימות אצלכם. קראתי את מאמרו של ילצ'ין בהנאה, בפרט הפרק על יחסי ישראל - ערב.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

LEGATION D'ISRAEL

CONFIDENTIAL

ציר ות ישראל

1 2

Ankara, 22 July 1954

AN/34/2486

To : G. Rafael

From : E. Ben-Horin, Ankara.

(This Legation has no Hebrew secretary)

I refer to your letter of 6 July, requesting us to obtain as much publicity as possible for Saleh Salem's Beyrut statement on Egypt's military task after the Suez settlement. By the way, your letter did not arrive until the 18th.

Your letter was a circular and, therefore, not all that was requested is equally applicable to every country. Thus, for instance, there is not much that one can do here to "mobilize public support", for, as you know, there is no important public opinion in this country in the wider sense of the word.

What we might have done was :

1.- Circulate Salem's statement to key members of the "Meclis", simply as general information. However, the Meclis is in recess for the summer and its members have scattered. Secondly, I am advised by my colleagues who know much more about Turkey than I do, that this method would be frowned upon by the Turks as meddling in the internal ways of their political life. We have, therefore, refrained from using this avenue, and shall instead try to get hold personally of two or three influential members of the Meclis for background talks. (It may, of course, become necessary to widen our general contacts with local politicians, in keeping with Turkey's growing role in Middle-Eastern affairs).

2.- Getting newspapers to publish the statement : We have made one attempt. Our friend Yalçın's paper published an editorial on July 19, copy of which is enclosed. The Legation used this as an excuse to write to Yalçın personally saying that his editorial has aroused interest in Israel; that Israel's position on the peace question is well known; and then quoting Saleh Salem to show where the difficulty lies. This morning Yalçın's paper used our letter but only that part which speaks about Israel's desire for peace, omitting Salem's words. Also the paper said that this has been communicated by the Israel Press Office. In Ankara it is, of course,

./.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

To : [illegible]

From : [illegible]

([illegible])

[illegible] to your letter of [illegible] July, [illegible] as much publicity as possible for [illegible] statement of Egypt's military [illegible] By the way, your letter did not arrive [illegible]

[illegible] therefore, [illegible] that such publicity [illegible] every country. Here, for instance, [illegible] in this country [illegible]

What we [illegible] done [illegible] :

1.- [illegible] "statement" [illegible] as general information [illegible] which [illegible] and I [illegible] have [illegible] and [illegible] about Turkey [illegible] would be [illegible] in the internal ways of their [illegible] [illegible] (of course, [illegible]).

2.- [illegible]

almost impossible to get things published as we like them and yet remain in the background. We are, however, consulting with a friendly journalist before approaching any other Ankara newspapers.

3.- We are asking Istanbul to try to obtain publicity through their channels.

E. Ben-Horin

Copy : Maar

HALKÇI Daily newspaper

(19 July issue)

Editorial by Hüseyin Cahit Yalcın

Changes in Turkish-Arab Relations

It is gathered from certain news' agencies' releases that a belief prevails among the Arab states to the effect that important modifications will soon be brought upon Turkish-Arab relationship. The relevant circles in those countries, apparently, consider that the time has come for the establishment of a sound cooperation with Turkey.

The Arabs who never failed hitherto to turn down any western proposal for the setting up of a Middle-Eastern defence system, claim that the reasons thereof are well known to us and stress their confidence in new acceptable proposals in full harmony with their own specific interests.

These views expressed by competent Arab spokesmen can but arouse satisfaction in Turkey. In fact, the time for a Turkish-Arab cooperation has come long ago and much of it has already been lost. Besides, if there has been no rapprochement as yet between those two neighbouring worlds, the Turks, for one thing, are not to blame for it.

Turkey wishes to see the Arabs strong and united: When the Arab League was founded, early in 1945 with enthusiasm and boundless confidence, the undersigned acclaimed fervently the initiative. He was among the first writers who did so and he can, therefore, state today very clearly that Turkey will not be irritated in the least should the Arab world emerge as a strong and progressive

entity in the Middle-East; quite on the contrary Turkey would heartily welcome such a development as a positive addition to her own security.

During the second world war, certain subversive elements endeavoured to spil Turkish-Arab relationship, in order to serve their own insterest, by spreading calumnies to the effect that Turkey has imperialistic designs and wishes to recuperate her ancient domination over the Middle-East. They succeeded in creating an atmosphere of distrust. Of course, reality has quickly shown how false these views were and how utterly contradictory to Turkey's actual policy.

After 1945, and the occurence of a breach between East and West, Turkey ranged herself alogside the West, made clear commitments in this respect and took binding decisions. The Arab hesitant world, however, indulged in a policy of alternative inclination towards East and West respectively : the old game of "the highest bidder" most obsolete in our days. It is hoped that the Arabs have now realised that such a policy can only lead to a deadlock, damage and a loss of time.

Turkey, though full of sympathy for the Arabs in her heart, has chosen to remain a neutral spectator in front of these political manoeuvres. If there have been provocations meanwhile, they did not emanate from Turkey but from Arab street shouters and politicians. Turkey did not bother very much about all this noise, confident that common sense would triumph in the long run.

Frankly speaking, we feel we must underline that we are aware of the reasons why the Arab states refused hitherto to participate in any western defence plan for the Middle-East, just as we know that in declaring that they expect proposals likely to be accepted by them

they merely think of themselves and clearly overlook our own particular position.

The greatest problem and difficulty for the Arab world is the Palestine question. However sad the Arabs may feel about it, Israel is in Palestine and the western world cannot drag it out of there. Turkey identifies herself with the western line in this respect and cannot indulge in a policy of bqoottage and enmity against Israel. Turkey did work hard at the PCC for the conclusion of peace between Arabs and Israel in a spirit of perfect neutrality and an equal amount of goodwill for both parties. Unfortunately, her efforts remained sterile because of the Arabs' intransigent attitude which even if logical was most unrealistic.

The acceptance by the Arabs of making peace with Israel would not only bring about positive effects as regards the Arabs' own peace and stability, but it would also contribute to the elimination of the difficulties encountered in the way of the setting up of a Middle-Eastern defence system and would bring security to us all. The damage caused to the Arabs by the loss of Palestine would be largely compensated within a short time by the establishment of normal and fruitful peace relations with Israel.

In our personal opinion, an Arab-Turkish-Israel group is an indispensable factor for both war and peace time. The advantages to be derived therefrom for all parts concerned are so important that they should oblige Arabs' and Israelis to make concessions on certain issues to conclude peace.

If the negotiations which are said to take place soon will be conducted in the above spirit, then we welcome them in advance. But if they are to revolve; once more, around theoretic arguments we are sorry to say that the effort will bear no fruit.

12

122

מדינת ישראל
ISRAEL

נציגות ישראל
באומות המאוחדות
DELEGATION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS

11 EAST 70TH STREET
NEW YORK 21, NEW YORK
TRAFALGAR 9-7600

כ"ח בתמוז תשי"ד
29 ביולי 1954.

אל : ג. רפאל, משרד החוץ, ירושלים.

העתק: י. תקוע.
מאו"ם.
שגרירות, וושינגטון.
א. הרמן.

מאת: מ. ר. קדרון, ניו־יורק.

הנדון: דעותיו של דון פרץ על מצרים.

לפני ימים מספר נפגשתי עם מידעתי מר דון פרץ, אשר פנה אלי בקשר למאמר שנתבקש לכתוב בשביל Foreign Affairs על תכנית ג'ונסטון.

כזכור עסק פרץ בניו־יורק ובארץ בחיבור עבודת דוקטוראט על בעיית הפליטים הערבים. הוא אף סייר במדינות ערב ובחדשים מרץ ואפריל ש. ז. ביקר בלבנון, סוריה ומצרים.

בשתי המדינות הלבנטיניות נתקל לא רק בשנאה עיוורת נגד ישראל אלא גם באנטי־שמיות גזעית מן הסוג הנאצי. לדעתו אין מה לקוות ממדינות אלה, לפחות בעתיד הנראה לעין.

לא כן הדבר במצרים. בארץ זו מצא מתינות, הבנה ושליטה על היצר והרגש בקרב אנשי השלטון אתם נפגש. לדוגמה, הזכיר שיחותיו הארוכות עם האלוף ריאד, לשעבר מנהל הלשכה הארצישראלית במשרד החוץ המצרי וכעת מנהל המחלקה הכל־ערבית.

2/...

ריאד דיבר בשקט ובשיקול דעת על ישראל ואף הצדיק במידה מה מדיניות של תגמול בהשוותו את הגבול לספר המערבי של אמריקה במאה האחרונה. תפישה דומה מצא אצל קצינים ופקידים מצרים אחרים – כולם גילו יחס מעשי למדי לשאלה הישראלית.

ברם, פרץ אינו מפריז בחשיבות תופעה מהונה זו במדיניות המצרית כלפי ישראל. אם כי הוא סבור שריאד והאחרים מבטאים בנאמנות את הלך הרוחות בקבוצה השלטת, הרי ההשפעה ההרסנית של שוקארי והאחים המוסלמים שוללת מהשלטון כמעט כל אפשרות מעשית להתקדם לקראת נורמאליזציה של יחסים. לדעתו, ישנה בישראל נטיה להתעלם מעובדה זו של קיום זרמים שונים ומנוגדים בארצות ערב אשר משתקים כל יזמה מדינית חיובית.

פרץ גילה אפיקורסות גמורה לגבי תכנית ג'ונסטון. אינו מאמין לא בהודעותיו האופטימיות של ג'ונסטון, לא בתכנית גופה ולא בכושר האיזור לעכל הסדר איזורי עכשיו או בעתיד הנראה לעין. הוא סבור שהדרך היחידה היא לאפשר תכניות ארציות בודדות בתנאי שהן לא תעמודנה בניגוד לתכניה האיזורית העתידה לקום.

ב ב ר כ ה,

מ. ר. קידרון.

Esquire Onion Skin

CONGRÈS JUIF MONDIAL

TÉL. ELYSÉES 94-63 - ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE : WORLDGRESS
78, AVENUE DES CHAMPS-ÉLYSÉES, 78
PARIS-8ème

WORLD JEWISH CONGRESS — CONGRESO JUDIO MUNDIAL

NEW-YORK N. Y. — 15 EAST 84 TH STREET — TEL. TRAFALGAR 9-4500
LONDRES W.1. — 55, NEW CAVENDISH STREET — WELBECK 03-35
TEL-AVIV — 24 MONTEFIORE STREET — TELEPHONE 47957
ALGER — 1, RUE MAHON — TELEPHONE 492-75

12

פריס - 28 ליולי 1954.

לכבוד
מר גדעון רפאל
מנהל מחלקת המזרח התכון
משרד החוץ - ירושלים.

מר רפאל היקר,

אני מתכבד בזאת להביא לפניך שני תזכירים. האחד נוגע לבעית הרב הראשי במצרים והשני למעמד החוקי של מחוסרי הנתינות באותה ארץ.

אשמח לקבל את חוות דעתך לשני התזכירים הנ"ל.

בהזדמנות זו ברצוני למסור לך על פגישתי עם מר סלבדור סיקורל נשיא הקהילה היהודית בקהיר ומנהיגה הרציני ביותר של יהדות מצרים. מר סיקורל הגיע ביום א' שעבר מקהיר ומסר אודות היחסים בין השלטון החדש לבין יהדות מצרים. לדעתו, קשה להח למצב הנוכחי את הכינוי של מצב של קבע. שליטי מצרים הצעירים אינם מכירים את הבעיה היהודית בעמקה ומשתדלים לפתור אותה מבלי ליצור כל בעיות חדשות הנקראות הפליה וכו'. זו הסיבה שפרש לאזהרה שקבל אישית הרב הראשי מאת גאמל נסר בענין הצעירים העולים לישראל, היחסים בין הציבור היהודי לבין השלטונות טובים. מספר יהודים קבלו בשבועות האחרונים את הנתינות המצרית (גנסיה) וכמו כן דרכונים לאומיים. זהו המקרה הראשון מזה שנים רבות שנתקבל מעמד זה ע"י פרוצדורה רגילה של הגשת בקשה.

מר סיקורל הוסיף, כמו כן, שבקרב הקהילה היהודית במצרים גברה הרגשת הבטחון ונדמה שיש רצון טוב בקרב הכת השלטת לגבי המיעוט היהודי. עד כאן לשיחתי עם מר סיקורל.

בברכה,
יוסף גולן.

CONGRÈS JUIF MONDIAL

Tél. Élysées 94-03 · Adresse Télégraphique: Worldgress
78, Avenue des Champs-Élysées, 78
PARIS-8ème

WORLD JEWISH CONGRESS — CONGRESO JUDIO MUNDIAL

NEW-YORK N.Y. — LONDRES W.1 — TEL-AVIV — ALGER

[illegible]

צירות ישראל
במכסיקו.

ס ו ד י

LEGACION DE ISRAEL

כז' תמוז תשי"ד

28.7.54

1972/49

אל :- מר גדעון רפאל.

מאת :- צירות ישראל, מכסיקו.

העתק:- מלס.

הנדון:- תעלת סואץ.

אסמכתא:- מכתבך מס.א/549/12
מה- 6 דנא.

אני מצרף בזה קטע מהעתון
החשוב "El Universal"
מהיום, המכיל מאמר אשר הצלחנו להחדיר.

ב ב ר כ ה ,

י.ר. ירון

י.ר.ירון
מזכיר ראשון

משרד החוץ
ירושלים.

סודי

כ"ז תמוז תשי"ד
28.7.54

אל :- מר [illegible]

מאת :- [illegible], ירושלים.

העתק:- [illegible]

הנדון:- [illegible]

אסמכתא:- [illegible] 549/12/[illegible]
מה- 6 [illegible]

[illegible] "El Universal" [illegible]

בברכה,

[illegible]

EL UNIVERSAL Miércoles 28 de julio de 1954

El Canal de Suez y la Paz

Por JUAN RODRIGUEZ

Durante las últimas semanas se ha hecho evidente que la Gran Bretaña eventualmente cederá a las demandas egipcias y estará de acuerdo en retirar las tropas británicas de la zona del Canal de Suez. La inminente evacuación de los británicos de esta posición vital, que posee las mejores facilidades de base en todo el Medio Oriente, puede crear una situación muy peligrosa en el área, que podría amenazar la paz en el Medio Oriente.

La esperada solución a la disputa del Canal de Suez —a la que la Gran Bretaña consentirá con la esperanza de obtener beneficios políticos y psicológicos en el mundo árabe (esperanzas cuya realización es muy dudosa)— puede crear otros graves problemas, cargados de nuevos peligros. Con el control exclusivo de los egipcios sobre la base de Suez, sin la presencia de una guarnición británica en el área, los egipcios podrán lanzarse en una aventura militar contra el Estado de Israel —su vecino del norte— y crear así una nueva conflagración en el Medio Oriente.

El peligro de tal agresión egipcia ha sido ilustrado vivamente hace unas cuantas semanas, cuando el mayor Salah Salem, Ministro egipcio de información y miembro de la junta militar que gobierna a Egipto, visitó el Líbano en viaje oficial. Dirigiéndose a una conferencia de prensa que tuvo lugar en Beyrut a principios de julio, el Mayor Salem declaró que Egipto tendría que resolver la controversia con Gran Bretaña sobre el Canal de Suez antes de dirigir su energía a la solución del "Problema Palestino". Indicó —inter alia— que "el ejército egipcio no podía luchar en Palestina (1948/49) cuando los británicos estaban a nuestras espaldas en el Canal de Suez". El "Problema Palestino" —siguió diciendo el mayor Salem— se solucionará únicamente por medio de la fuerza y esta fuerza no será usada hasta que el Canal de Suez sea evacuado, y solamente entonces. En tanto que el ejército británico lo separe de sus bases, el ejército egipcio no po-

(SIGUE EN LA PAGINA OCHO)

dría luchar. Los Poderes Occidentales saben —indicó— que si se le da libertad al poder económico y militar de Egipto, éste tendrá entonces la oportunidad de atacar a Israel. "No estamos débiles como piensan algunos" —añadió Salah Salem— "y estamos preparados para darle a Israel una lección que no olvidará pronto".

Esta amenazadora declaración, viniendo de un portavoz responsable de los gobernantes militares de Egipto, es una clara prueba más —si es que tal prueba era todavía necesaria— de las intenciones agresivas de esta nación árabe, que clama por su soberanía e independencia nacional con el único propósito de lanzar un ataque contra la independencia de un país vecino amante de la paz. Los Poderes Occidentales deben comprender que el suministrar armamentos a Egipto servirá únicamente para apoyar y alentar los proyectos belicosos y peligrosos de ese país. Estas armas —según las palabras de los gobernantes de Egipto— serían destinadas únicamente para impulsar sus intenciones agresivas. Los peligros inherentes a la evacuación de la importante y estratégica base del Canal de Suez deben ser tomados en cuenta y darles la debida consideración, y no se debe firmar ningún acuerdo con Egipto, a menos que éste dé una solemne y efectiva promesa de permitir el paso por el Canal y de garantizar y respetar la inviolabilidad de las fronteras con los países vecinos. Ya es tiempo de que se insista y reclame de Egipto para que reafirme su buena voluntad para comportarse en sus relaciones internacionales de acuerdo con sus obligaciones, bajo la Carta de las Naciones Unidas.

El joven Estado de Israel ha dado prueba clara y tangible, durante los pocos años de su existencia, de sus pacíficas aspiraciones, de su régimen e ideas democráticas, de su gran progreso y de su sincero deseo para la paz y estabilización de la región. El establecimiento del Estado de Israel, la creación de un asilo para los destituídos y perseguidos judíos, la adopción de esta vieja-nueva nación como miembro en la familia de las Naciones, es considerado por todas las naciones amantes de la paz como un acto de justicia histórica. Solamente si se hace comprender claramente a las hostiles naciones árabes que el Estado de Israel ha sido creado para siempre, comprenderán que su continua hostilidad y sus agresivos propósitos no tienen lugar en un mundo que lucha para lograr la paz y la seguridad para la humanidad.

...la explicación de por qué fi... ...aaron los ... ...a de un ... ...les sargos ... ...rendas ... ...ido. Y ahondando en el examen ...o las causas, la lógica de los ...rechos me obliga a hacer mención de otros antecedentes que, ...e modo decisivo, ...a determinar y ... ...ancamiento.

No es posible olvidar que, ya ...n ocasión anterior ... ...iano Carranza se había ... ...o a emitir en ...

...Tiempo...

...GELADAS
...CANGREJOS
...RIGIDA

... salido ganando ... usted en ...

...formación ...

...Francia, ... de Indoch... ...defender ... en la ...

... ... de ... ...parece, las ... ... se pagues ... ...osible escaparse de la ...

...tivos, judiciales y ... ...ciones alemanas ... ...mejores ... ...stante lentitud ... ...que marchan ...

... dirigida no le ... ...estiman que la ... porque ellos no ...

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

סודי

אנקרה, 1954.8.1

אנ/2508/37

אל : מר. ג. רפאל

מאת : הצירות, אנקרה.

הצהרתו של צאלח סאלים

בהמשך למכתבנו אנ/2486/37 מיום 22 ביולי, אנו מצרפים תרגומו של מאמר אשר הופיע בטור למדיניות חוץ של עתונו של מר יאלצ'ין (עתון מפלגת האופוזיציה).

מאמר זה, שלא כקודמו אשר נזכר במכתבנו הנ"ל, מצטט בפירוט את דברי צאלח סאלים כפי שמסרנום בשעתו. המאמר הופיע בלי כל בקשה נוספת מצדנו.

בודאי ראיתם מתוך בולטין משרדנו בקושטא של העתונות התורכית לתקופה 15 יוני - 15 יולי, שעתונים אחדים הזכירו בשעתו בקצרה, מאליהם, את עובדת הצהרתו של סאלים.

עתונאי תורכי המעורה היטב בחיי מקצועו כאן, סבור שבדרך כלל ההדרת חומר מדיני - להבדיל מאינפורמציה כללית על ישראל - לעתונות התורכית הרצינית כרוך בקשיים רבים. עתון רציני מאד יהסס לתת פרסום לחומר כזה הבא מאתנו, בלי לשאול למפרע לדעת משה"ח התורכי. זה נעשה לא רק, ולאו דוקא, מתוך רגש אחריות כי אם מתוך חשש בפני סקרנות רשמית בדבר מקור החומר.

הצעות לפעולה מורחבת בעתונות המקומית אנו מקוים להמציא למשרד תוך חודש זה לאחר התיעצות של כל הנוגעים בדבר.

בברכה

א. בן-חורין
ממונה זמני

העתק : מער

Israel Uneasy As Britain, Egypt Near Agreement On Suez Canal

By Frederick Kuh
Sun-Times Bureau

WASHINGTON—As Anglo-Egyptian agreement on the Suez draws near, Israel has told the United States and Britain of its uneasiness concerning Egypt's intentions.

The government of Israel recently asked Washington and London for a guarantee "against renewal of Egyptian aggression against Israel." Simultaneously, it requested arms and equipment for Israeli defense in relation to the increase in Arab military potential.

The occasion for Israel's move is an alleged statement by the Egyptian minister of national guidance, Saleh Salem. The exact nature of Salem's declaration is in dispute.

Israeli Version Given

According to the Israeli version, Salem on July 2 said:

"As for the problem of Palestine, it will not be solved except by force. That force will be within our reach only after the release of the Suez Canal. The Egyptian army cannot fight while the British army stands between it and its bases."

According to an account issued in Cairo, Salen said:

"It is my conviction that the question of Palestine will be solved only by force, since repeated Israeli border aggressions on neighboring Arab countries have led to the belief that Israel does not even want to let us live in peace.

"We must have the force to defend ourselves, and that force will not be obtained until the canal zone is liberated from the British occupation."

Comparsion Made

Thus, in the Israel version the Egyptian cabinet minister was openly threatening violence against Israel after British withdrawal from Suez. But the Egyptains maintain Salem simply said Israel's behavior will lead to a decision by force.

In the House of Commons, Britain's undersecretary for foreign affairs, Selwyn Lloyd, deprecated Salem's statement. In Washington, American officials described it as "unhelpful."

The incident is the symptom of deeper unrest.

For more than four years, Egypt has blocked traffic to and from Israel through the Suez Canal. Almost three years ago the United Nations Security Council passed a resolution calling on Egypt to remove these restrictions, which are said also to violate the Suez Canal Convention.

Asks Unhindered Traffic

Israel has been pressing Britain to demand inclusion in its coming agreement with Egypt of a clause obligating Egypt to allow unhampered traffic through the Suez Canal. The British seem unwilling to risk possible failure in reaching an almost complete accord with Egypt in order to win this point for Israel.

The Israeli fear that as soon as the canal passes entirely into Egypt's hands, the blockade against Israel will be harder than ever to abolish.

Another Israeli fear is that when the Anglo-Egyptian accord is perfected, the United States probably will grant armament to Egypt. A Defense Department source confirmed this plan Monday.

Israel is afraid this would tilt the military balance in the Middle East in favor of the Arabs and menace Israel's security.

Chicago Sun-Times
July 27, 1954

502/1812

(x3.

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

האג, כ"ד בתמוז, תשי"ד.
28 ביולי, 1954.

הל/3891.

אל: מר ג. רפאל,
היועץ לעניני המזרח התיכון.
מע"ר.

העתק: עתונות.

מאת: צירות ישראל, האג.

רצ"ב לידיעתכם תרגום ממאמר ראשי
שהופיע ב- Nieuw Rotterdamsch Court על תעלת
סואץ.

בברכה,

ע. צפורי

ע. צפורי,
ממונה זמני על עניני הצירות.

Translation.

N.R.C. 27/7/54.

PHARAO WITHOUT A BARRIER.

When it was announced some time ago that the negotiations between Britain and Egypt, which had been interrupted in October last year, would be resumed, all hope was set on a swift agreement, especially because only a few points were left to be solved, i.e. the clothing of the British soldiers, who as technicians were to help the Egyptian authorities in the taking possession and upkeep of the base, and the right of the British to re-occupy the base also in case of an attack on Turkey, and not only one on the Arab states. In January Egypt has given in to the latter point, but when Britain some weeks ago broached the question again to the Egyptians, it appeared that she wanted to come back on a few points which the negotiators had already established in October. The time limit for the evacuation had been fixed by mutual concessions on 15 months, after Britain had maintained that it would be impossible to effect it in less than two years, and Egypt on the other hand had held that one year would be sufficient. The new agreement, it was agreed upon in October, would hold good for seven years, after the Egyptians had stuck to five years. But now it seemed that the British did not only want to extend the duration of the new agreement, but also to bring back the time limit for evacuation to two years. If the British Government intends to play up to the Conservative rebels by trying to obtain easier terms, it is in danger of causing displeasure in Egypt without being able to reap the fruits of this policy at home, for the rebels are in principle opposed to evacuation. Yet it seems that the British, who have sent their Minister of War to Cairo, have been able to score minor successes on both points, but it remains an unpleasant interlude that they should have come back on what had already been agreed upon.

The prospect of evacuation of the Suez Canal zone by the British does not only evoke concern among the Conservative rebels, a concern which is in fact a nationalism based on a glorious past; real concern for hearth and home, however, has been evoked in Israel. Since the Palestine war, in which the Egyptians as well as the other Arabs had been thoroughly licked, the relations between Israel and her Arab neighbours has been set down in an unstable armistice agreement. The enmity has not decreased and the fear of a "second round" still exists in the young state; and it must be said that the Arab states are doing preciously little to dispel that fear. The blockade is still in existence and although there have hardly been any incidents in the Suez Canal, the preventative efficacy has been sufficient, because no risks were taken.

True, the hot-headed Solah Salem, the Egyptian Minister of Information, has stated during a visit to Beirut, that only by force can the Palestine problem be solved, but this would have to wait until the Suez Canal zone will have been evacuated by the British, for the Egyptian army cannot fight as long as the British forces separate if from its bases.

These words are taken more seriously in Israel than we are inclined to do here, but they hardly contribute to a lessening of tension. Israel fears above all that the removal of the barrier which has been keeping Egypt off her borders, will go with a policy of supplies of arms to the Arab countries. Iraq comes under that programme already and Egypt will have sufficient military stores at her disposal once the British have cleared out of the Suez Canal zone. The intention of the Western powers is to enable these countries to contribute to the defence against Russian influence and possible attack, but Israel fears in the first place the upsetting of a precarious equilibrium that has now been established in the Middle East itself.

It has already been announced from the British side that Britain intends to adhere to the guarantee of the borders of Israel as worded in the American-British-French declaration of 25th May 1950, but although Israel considers this better than nothing, it does not entirely put her at ease, for she fears the guarantors will not undertake much when Egypt is going to pursue an aggressive nibble-policy. Here one has in mind particularly the port of Eilath on the Gulf of Aqaba, in the southern part of the (sandy) wedge of cake that is between Egyptian and Jordanian territory.

ctd.

Translation.

N.R.C. 27/7/54.

PHARAO WITHOUT A BARRIER.

When it was announced some time ago that the negotiations between Britain and Egypt, which had been interrupted in October last year, would be resumed, all hope was set on a swift agreement, especially because only a few points were left to be solved, i.e. the clothing of the British soldiers, who as technicians were to help the Egyptian authorities in the taking possession and upkeep of the base, and the right of the British to re-occupy the base also in case of an attack on Turkey, and not only one on the Arab states. In January Egypt has given in to the latter point, but when Britain some weeks ago broached the question again to the Egyptians, it appeared that she wanted to come back on a few points which the negotiators had already established in October. The time limit for the evacuation had been fixed by mutual concessions on 15 months, after Britain had maintained that it would be impossible to effect it in under two years, and Egypt on the other hand had held that one year would be sufficient. The new agreement, it was agreed upon in October, would hold good for seven years, after the Egyptians had stuck to five years. But now it seemed that the British did not only want to extend the duration of the new agreement, but also to bring back the time limit for evacuation to two years. If the British Government intends to play up to the Conservative rebels by trying to obtain easier terms, it is in danger of causing displeasure in Egypt without being able to reap the fruits of this policy at home, for the rebels are in principle opposed to evacuation. Yet it seems that the British, who have sent their Minister of War to Cairo, have been able to score minor successes on both points, but it remains an unpleasant interlude that they should have come back on what had already been agreed upon.

The prospect of evacuation of the Suez Canal zone by the British does not only evoke concern among the Conservative rebels, a concern which is in fact a nationalism based on a glorious past; real concern for hearth and home, however, has been evoked in Israel. Since the Palestine war, in which the Egyptians as well as the other Arabs had been thoroughly licked, the relations between Israel and her Arab neighbours have been set down in an unstable armistice agreement. The enmity has not decreased and the fear of a "second round" still exists in the young state; and it must be said that the Arab states are doing preciously little to dispel that fear. The blockade is still in existence and although there have hardly been any incidents in the Suez Canal, the preventative efficacy has been sufficient, because no risks were taken.

True, the hot-headed Solah Salem, the Egyptian Minister of Information, has stated during a visit to Beirut, that only by force can the Palestine problem be solved, but this would have to wait until the Suez Canal zone will have been evacuated by the British, for the Egyptian army cannot fight as long as the British forces separate it from its bases.

These words are taken more seriously in Israel than we are inclined to do here, but they hardly contribute to a lessening of tension. Israel fears above all that the removal of the barrier which has been keeping Egypt off her borders, will go with a policy of supplies of arms to the Arab countries. Iraq comes under that programme already and Egypt will have sufficient military stores at her disposal once the British have cleared out of the Suez Canal zone. The intention of the Western powers is to enable these countries to contribute to the defence against Russian influence and possible attack, but Israel fears in the first place the upsetting of a precarious equilibrium that has now been established in the Middle East itself.

It has already been announced from the British side that Britain intends to adhere to the guarantee of the borders of Israel as worded in the American-British-French declaration of 25th May 1950, but although Israel considers this better than nothing, it does not entirely put her at ease, for she fears the guarantors will not undertake much when Egypt is going to pursue an aggressive nibble-policy. Here one has in mind particularly the port of Eilath on the Gulf of Aqaba, in the southern part of the (sandy) wedge of cake that is between Egyptian and Jordanian territory.

ctd.

Even when it should turn out that Israel has been worried unduly, the fact remains that the country does not only have to provide for a military power equal to that of its neighbours, but will also have to guard and defend the extensive border with Egypt, which it is going to get henceforth. These afe heavy burdens for the young state.

CONSULATE GENERAL OF ISRAEL
11 East 70th Street
New York 21, New York

TRafalgar 9-7600

קונסוליה כללית
של ישראל

תזכיר

<u>סודי</u>

29 ביולי 1954

אל: מר גדעון רפאל, משרד החוץ, ירושלים

מאת: יהושע יוסטמן, הקונסוליה הכללית, ניו-יורק

גדעון יקירי,

ראובן דפני העביר אלי את מכתבך א/549/12 מיום 6.7.54.

אני מניח כי בינתיים שמעת כבר מוואשינגטון על הפעולות שנעשו בענין זה, גם בשטח העתונות וגם בין חברי הקונגרס. אגב, הרי לוין יוצא מחר לארץ ותוכל לשמוע מפיו פרטים.

ר"ב העתק ממכתב ששלחתי לכותבי המאמרים הראשיים של "הניו-יורק טיימס" ושל ה"טריביון" וכן העתק ממכתב למערכת ה"טיימס" ששלחתי ואשר, אני מקווה, גם יודפס.

העליתי את הודעתו של סאלם בשיחות עם עוד מספר עתונאים כאן. חתימת החוזה האנגלו-מצרי עוררה כאן גל של התלהבות כללית וברגע נמנעים הכל מלהפר את השמחה ומלהעלות איזו שהיא נקודה בלתי נעימה. ברם, אני חושב כי עוד נוכל לנצל את דברי סאלם במערכה אשר לפנינו.

שלך בברכה,

[signature]

יי/128/54

Copy.

23 July 1954

Mr. Otto Tolischus
New York Times
229 West 43rd Street
New York, N.Y.

Dear Mr. Tolischus,

I wish to draw your attention to the enclosed statement made early this month by Major Saleh Salem, Egyptian Minister of National Guidance.

This statement, made at a time when the Anglo-Egyptian dispute over the Suez Canal Base seems close to settlement, lends added weight to Israel's demand for assurances against the grave threat to her security which the handing over of the Base and the immense amount of war material in it would represent.

The possibility of such a disturbing development was recognized by Mr. Hanson W. Baldwin in an article published in the New York Times of July 18, 1954. Mr. Baldwin stated:

> "The 'solution' in Egypt may indeed breed more problems than it solves. With Egyptians in sole control at Suez, undeterred by the moderating presence of British troops, the Israeli-Arab friction, already at fever point, may even burst the bounds of the past."

While the frankness of Major Salem's statement is indeed staggering, it merely repeats and reaffirms Egypt's well-worn argument that a state of war still exists between her and Israel. This contention has been offered by Egypt to the U.N. Security Council (in 1951 as well as in 1954) as an alleged justification for the Suez Canal blockade. The rejection of this argument by the Security Council has apparently not altered Egypt's views of her relationship with Israel.

It is Israel's view that an Anglo-Egyptian agreement involving the handing over of the Canal base to Egypt must take note of this situation. In the prevailing circumstances it would appear to be imperative that the balance of military strength

in the Middle East should not be upset so drastically. An arms race, which is in any case incompatible with the Tripartite Declaration of 1950, would surely increase the existing tension. For the same reason, it is felt that any military aid to Egypt should be made conditional upon Egypt's readiness to abandon her warlike attitude towards Israel. No confidence can be placed in regional arrangements for Middle Eastern security when the Middle East itself is not at peace.

The Suez blockade by Egypt which continues to remain in force as a warlike act against Israel in defiance of the Security Council and to the detriment of all the maritime nations, must be abandoned. We feel that the lifting of the blockade should be a part of the proposed Anglo-Egyptian settlement, as in our view it is a delusion to believe that Egypt, once having gained all she wants, will make concessions thereafter.

With the withdrawal of the British troops from the Canal Zone, the Western powers are handing over to Egypt one of the most important strategic positions in the Near East and the full control over a vital international waterway. In doing so, they have a responsibility to ensure that the peace of the Middle East will be promoted and not impaired.

Surely the least that Egypt should be expected to do is to display some measure of responsibility in her approach to her international obligations. Instead, Major Salem and Col. Nasser are talking war.

When Egypt takes possession of the Suez Base together with its military stores, Major Salem and Col. Nasser will indeed be in a position to carry out their threats. The only proven way of preventing this would be to ensure that Israel's power to resist aggression does not fall below the collective Arab power to unleash it. Verbal declarations and guarantees have not proved efficacious in the past to prevent wars.

Sincerely yours,

Joshua H. Justman
Director of Press Relations

JJ/117/54

"The Egyptian Minister for National Guidance, Salah Salem, now on a visit to Beirut, stated in reply to a question, that the solution of the Suez problem comes before the Palestine problem, although this does not prevent the Palestine problem from being solved first when the time appears propitious. The Egyptian Army fought in Palestine while the British were in the Suez. I state clearly, said Mr. Salem, that the Egyptian Army will immediately come to the aid of any Arab state that might be attacked.

"As to the problem of Palestine it will not be solved except by force. This force will not be attained before the Suez Canal is freed. The Egyptian Army will not be able to fight while the British Army stands between it and its bases.

"The U.S. and Britain deny arms to Egypt and they have forbidden Belgium to sell her arms. They fight Egypt also in the economic field and press Arab states against their participation in Egypt's High Dam Project. They know that once our economic and military strength are released, there will come an end to the occupation in the whole of the Middle East."

(CAIRO RADIO BROADCAST, JULY 2, 1954)

copy

27 July 1954

The Editor
The New York Times
229 West 43 Street
New York, N.Y.

Dear Sir:

In his article in the N.Y. Times of July 18th, Mr. Hanson W. Baldwin expressed the view that "with Egyptians in sole control at Suez, undeterred by the moderating presence of British troops, the Israel-Arab friction...may even burst the bounds of the past."

In your issue of July 26, Mr. Mohammed Nagib, Press Officer of the Egyptian Embassy in Washington, airily dismisses this contingency, stating that "the files of the United Nations and the reports of the Mixed Armistice Commission in Palestine reveal who was really responsible for the aggression and violence in Palestine."

The files of the United Nations do indeed reveal who was really responsible for the aggression inPalestine, because they record the fact that in 1948, Egypt, together with five other Arab states, wantonly invaded Israel with their regular armies. The report of the U.N. Palestine Commission to the General Assembly on February 16, 1948 stated that, "powerful Arab interests both inside and outside Palestine are defying the resolution of the General Assembly and are engaged in a deliberate effort to alter by force the settlement envisaged therein."

The culmination of these efforts were described by Ambassador Warren R. Austin, then Permanent United States Representative to the United Nations, to the Security Council on May 22, 1948, eight days after the Arab regular armies' invasion of Israel. He said:

> "...I think we cannot ignore the international character of this breach of the peace. Probably the most important and the best evidence we have on that subject is contained in the admissions of the countries whose five armies have invaded Palestine that they are carrying on a war.
>
> "Their statements are the best evidence we have of the international character of this aggression. ...

However, one need not go back to 1948 in order to establish what Egypt's intentions are. As recently as July 2, 1954, Major Salah Salem, Egyptian Minister of National Guidance, declared that,

> "the problem of Palestine will not be solved except by force. This force will not be attained before the Suez Canal is freed. The Egyptian Army will not be able to fight while the British Army stands between it and its bases."

Surely, this frank admission by a top-ranking Egyptian Minister bears out Mr. Baldwin's anxieties. It certainly does nothing to support Mr. Nagib's affectation of innocence.

Sincerely yours,

Joshua H. Justman
Director of Press Relations

JJ/121/54

מדינת ישראל
הצירות בקהיליה המזרחית של אורוגואי

ETAT D'ISRAEL
LEGATION AUPRES DU GOUVERNEMENT DE
LA REPUBLIQUE ORIENTALE DE L'URUGUAY

מונטבידאו, י"א באב תשי"ד
10.8.54

מס. 6517/54

סודי
=======

אל : מר גדעון רפאל, משרד החוץ

מאת: הצירות, מונטבידאו

העתק: משרד החוץ, מלט

גדעון היקר,

למכתבך מס. א/540/12 מיום 6.7.54.

יש לזכר כי אורוגואי מרוחקת עד מאד מן המזרח הקרוב ואם כי העתונות במונטבידאו עומדת על רמה די גבוהה ונדונות בה בעיות בינ-לאומיות רבות בכל זאת קשה לעורר התעניינות גדולה ופעילה במתרחש בפנת עולמנו. אנשי הצבור נתונים כלם ורבם בעקר בעניני המדינה, בפרט עכשיו, כמה חדשים לפני הבחירות הכלליות. תשומת הלב מופנית כמו כן לעניניה החצוניים של אורוגואי ולבעיות היבשת המתעוררות חדשים לבקרים בזמן האחרון. מתענינים כמובן גם בנעשה בעולם הגדול „במשיכת החבל" בין המזרח לבין המערב.

כן, אין לשכח, כי בנקיטת עמדה כלשהי מפנים, ובעקר האנשים שבשלטון כיום, מבטם צפונה למחלקת המדינה – לדעת כיצד מנשבת הרוח שם. אין הדבר קובע תמיד ובכל, אך יש השפעה נכרת לעמדת מחלקת המדינה.

בתנאים כאלה קשה לעורר תסיכה צבורית רחבת מדות לענין כה רחוק. ועוד דבר – פה במונטבידאו כמעט בלתי אפשרי לעשות משהו בסוד מבלי שיודע כי הצירות הפעילה גורמים אלה או אחרים.

אסתפק עכשיו בהערות כלליות, ובאשר לענין שלפנינו. מכתבך הגיע לידי באחור רב, שלשה ימים לפני שנחתם ההסכם בקהיר. אגב היה מסוען "לציר" באורוגואי, אשר כידוע לך איננו גר כאן.

קימתי מיד מספר רב של שיחות עם אנשי צבור שונים והעמדתי אותם על הסכנות הכרוכות במצב שנוצר. מצד שני הבאנו לכלל פרסום, וזאת בדרך בלתי ישירה, של מספר מאמרים בעתונות. הקטעים בשלחים בזה ומלט תוכל לעזור לך בתרגום. מאמרים אלה לא השביעו רצוני אך זוהי תוצאה של הפעולה בעקיפין. המאמרים הופיעו בעתוניהם של מפלגות גדולות שונות. ---
כן נשלחים לך בזה כמה קטעים מן העתונות היהודית כאן שקבלו השראה מהצירות. ---

בברכה,

ל.א. אלון
הממונה

לאא/מש

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

סודי

ירושלים, כ' תמוז תשי"ד
28 ביולי 1954.

אל : מר ט. קולק, משרד ראש הממשלה.

מאת: גדעון רפאל.

מרי היקר,

הנדון : לואיס ג'ונס.

בהמשך לשיחתנו מאתמול בנדון. האם אין הדבר הפשוט ביותר להודיע לו, או באמצעות מרוז באנקרה או מרום בניקוסיה, שברצונך לבוא עם עוד חבר שעוסק בענינים אלה ואלה, ושמו כך וכך, ושאתה מניח שהוא יסכים לשוחח עם שנינו ?

בברכה,

גר/תנ.

AMBASSADE D'ISRAEL — שגרירות ישראל

כמוס

פאריס, כ"ד בתמוז תשי"ד
25 ביולי 1954

אל : מר ג. רפאל, המשרד, ירושלים

מאת: השגרירות, פאריס

גדעון [redacted] היקר,

אני מאשר קבלת מכתבך א/905/593
מיום 21 ביולי 1954. בשבוע הבא אוכל לכתוב
פרטים נוספים על ההשקעות במצרים.

בברכה,

דן אבני

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלים, כ"ד בתמוז תשי"ד
25 ביולי 1954

ד 40811

אל : שגרירות ישראל מוסקבה
צירות ישראל בודפשט
צירות ישראל בוקרשט
צירות ישראל בלגרד
צירות ישראל ורשה
צירות ישראל פראג
צירות ישראל סופיה

מאת : מנהל מזא"ר.

תמצאו נא ר"ב העתק מכתבו של מר ג. רפאל מ-6.7.54 על צרופו.

אשר לסעיף 2 במכתב ברור שהאפשרויות במזאר מוגבלות ביותר.

הנכם מתבקשים לדאוג כי הודעתו של צאלח סאלם תגיע - כמובן עם הפרושים הדרושים - לידיעת הסגל והפקידים החשובים במשרד החוץ.

בברכה,

ש. בנצור

העתק: מר ג. רפאל

שב/יו

23.7.54

Post

משרד החוץ

מזכר

אל:

מאת:

Nasser Warns Of 'Explosion' On Israel Border

CAIRO, Thursday (Reuter).— The Egyptian Premier, Colonel Gamal Abdul Nasser, said here today that if "Israel aggressions" did not cease, and if Israel failed to comply even with the repeated U.N. decisions, the situation in the Near East was liable to explode.

Colonel Nasser was speaking at a mass meeting on the occasion of the second anniversary of the Nagib *coup*.

He said that such an explosion would be "far less of a loss to the Arabs than to the patrons of Israel who are responsible for keeping her alive."

Colonel Nasser called on the U.N. "to do something in earnest for the execution of its decisions which Israel has trodden over."

J Post. 23.7.54.

Speaks for 40 Million

He said he was speaking in the name of 40 million Arabs.

The aim of Egypt's Revolutionary Government was to "make the Arab states a united nation, with all its people cooperating for the common cause," he said.

"Much of the efforts of Egypt have been exhausted in the question of the Suez Canal, but this has never deterred Egyptians from participating in all efforts for the freedom of all Arabs."

The Premier stressed that Egypt offered her friendship only to those who recognized her right to be a free country.

He made no mention whatsoever of the current Anglo-Egyptian talks on the Suez Canal Zone.

The lavish festivities are to last three days.

חתימה תאריך תאריך

that the division of Indo-China is
only temporary, and reaches the
conclusion that "the people in

12

מר מ. יובל.

ג. רפאל.

בסקר שבועי
מס' 85 מ-20.7.54 בסעיף 4 דובר
על חוסיין שאפעי, על מדיניות
נוטרליות של מצרים.

אני מאד מעונין
לקבל חבור זה עם הופעתו. האם
תוכל לדאג לכך ?

בנתיים אבקש לשלוח
לי בתרגום את הקטע מהעתון המצרי
עליו מבוססת הידיעה ויתכן שאוכל
לנצל קטע זה לתעמולה.

23.7.1954

העתק

ס ו ד י

פאריס, ד' אב תשי"ג
16.7.53

שד/42

אל : כ. כ"ץ

מאת: ש. דיבון.

הנדון: מתוך שיחה עם מחלוף.

האיש עזב את מצרים בחדש מרץ ודבריו על המתרחש שם אישרו דברים הידועים לנו, ולא שפכו כל אור מיוחד על המצב. התרשמותי היא שהוא מתמצא בדרך כלל בעניני מצרים ויש לו אפשרויות הודות לקשריו המשפחתיים והמסחריים לחדור לחוגי העתונות, הכלכלה, האחים המוסלמים, ואולי לעמוד בקשר עם המפקדה.

לדבריו הוא מכיר את עבדול חכים עאמר, צאלח סאלים, וג'מאל עבד אנ־נאצר, וקשור עם ג'מאל ועבדול חכים אף קשרי משפחה, אין הוא מסתיר את קשריו ההדוקים עם השגרירות האמריקנית בקהיר. יש לי רושם שהוא משרת אותם במידה מסוימת – ומכתבי המצלה שקבל ואשר יולנד מסרה עליהם – מעידים על כך.

האיש שחזר מארה"ב בשהוא משוכנע שאי הסדר יחסי מצרים ישראל מונע השקעות הון ופעילות כלכלית אמריקנית במצרים. ושלעומת זאת, הסדר היחסים יביא בעקבותיו בטחון ורווחה כלכלית. הוא משוכנע שלמצרים יש ענין חיוני להגיע לישוב הבעיות עם ישראל כדי לבצר את כלכלתה. לדעתו, ישמחו מאד האמריקנים לעשות את כל שביכולתם להחיש תהליך זה. מהשיחות שהיו לו עם ג'מאל עבד אנ־נאצר, עבדול חכים עאמר, וצלאח סלים, הוא התרשם שאין הם חושבים במושגים של מלחמה, וכי הם מוכנים לדון בכובד ראש באפשרות של הסדר לאחר פתרון בעיית סואץ – בה הם רואים את העיקר. לדעתו, שוגים אנשי המפקדה בהפרידם את הבעיות, והוא סבור שיש לפתור את שתי הבעיות בבת אחת.

שאלני מה אנו מוכנים להציע כדי להקל על פתרון היחסים. הסברתי לו שאין כל מקום לדבר על ג'סטות וויתורים וכי אנו מוכנים לדבר על כמן המצב הקיים. כמו"כ הסברתי לו מה עמדתנו בשאלות הפליטים, ירושלים, גבולות, ועתיד יחסינו עם מצרים. אמר שישתמש בכך בשיחות עם חבריו. סיכמנו שנעמוד בקשר.

בדעתו לשוחח על מכלול בעיות ישראל־מצרים עם אנשי המפקדה ואחרים, ויכתוב לנו על כך. הביע את נכונותו לבוא פאריסה בכדי לדווח, או לכל מטרה אחר.

בסיכומו של דבר, אינו חושב שהאיש יכול למלא תפקיד מדיני בעל משקל ואינו יכול להיות אף מודיע ממדרגה ראשונה. יש לראותו כ"כתב" המסוגל למסור לנו על המצב בשטחים השונים במצרים, ואולי אף למלא שליחויות. העובדה שאין לנו כמעט אנשי קשר במצרים, מחייבת לדעתי, לעשות את הנסיון.

בברכה,

(–) ש. דיבון.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מרכז ההסברה
ISRAEL OFFICE OF INFORMATION

11 EAST 70TH STREET
NEW YORK 21, N. Y.
TRAFALGAR 9-7600

OFFICE OF THE DIRECTOR.

יג' בתמוז תשי"ד
14 ביולי, 1954

ל"ר

סודי

אל: מר גדעון רפאל, משרד החוץ

מאת: ראובן דפני

הנדון: הכרזתו של צאלח סאלם -
מכתבך א/549/12 מיום 6.7.54

גדעון יקירי,

אני מאשר קבלת מכתבך הנ"ל.

העברתי את המכתב לטפולו של מר י. יוסטמן, קצין העתונות שלנו. היה סמוך ובטוח כי נשתמש בחומר כראוי.

בברכה,
ראובן דפני

העתק: מר י. יוסטמן

ISRAEL OFFICE OF INFORMATION

OFFICE OF THE DIRECTOR

[illegible]

אל: [illegible]

מאת: [illegible]

הנדון: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

בברכה,

[illegible]

[illegible]

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

פאריס, י"א בתמוז תשי"ד
12 ביולי 1954

382

אל : מר ג. רפאל, ירושלים

מאת: ד. אבני, פאריס

אני מתיחס למכתביך מיום 30 ביוני ש'ז. בקשר לאמיר טרם קיבלתי דבר. אנסה להתקשר עמו ואני מקוה כי הפעם אמצא אותו בעיר כי ראשי ורובי טרוד בביקור הבימה בפאריס, ולא אוכל להפנות כדי לצאת מפאריס ללא תחבורה.

בקשר להשקעות צרפתיות במצרים. הסכום הכללי שעליו מדובר הוא מאה מיליארד פרנקים שיסופקו בצורת הבטחת קרדיט לתעשינים המבצעים את העבודות הציבוריות על ידי קונסורציום של בנקים צרפתים, גרמנים, בלגים והולנדים. הבנק המרכז את ההשקעות הצרפתיות יהיה כנראה "CREDIT LYONNAIS". הדבר מובן מאחר שבנק זה מולאם ויכול לעמוד תחת הוראות ישירות של הממשלה. מתוך שיחות עם מנהל הבנק האיטלקי-צרפתי אני מבין כי לעומת ההסכמה העקרונית הכסף עדיין לא נמצא בידי המצרים והסיבות רבות -

ראשית, הויכוח בשלב המדיני בין הבנקים המעונינים להשקיע את הכסף במצרים כדי שלא להפסיד את ההתחרות עם הגרמנים והבלגים ומשרד הכספים הטוען כי יש צורך בכל השקעה אפשרית בתוך צרפת וצפון אפריקה, כדי לחזק את המשטר של הממשלה החדשה.

שנית, התנאים הטכניים של ההשקעה מסובכים ביותר ודורשים עוד שיחות מרובות להסדרת כל הענינים.

שלישית, המצב בצפון אפריקה והתקרבות מועד מושב או"ם אליו צופים הצרפתים בחרדה רומז אליהם לשמור על כל הקלפים האפשריים פן תתעורר מחדש התעמולה הערבית.

לדאבוני איני יכול להתמסר כראוי לענין זה בגלל ביקור הבימה, אולם מקוה כי אוכל לעשות זאת בחודש אבגוסט.

בברכה,

דן אבני

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

שגרירות ישראל

AMBASSADE D'ISRAEL

פאריס, י"א בתמוז תשי"ד
12 ביולי 1954

שפן 1921

ש.ר

אל : מר ג. רפאל, המשרד, ירושלים

מאת: דן אבני, השגרירות, פאריס

לשלך 938. אשתדל לפעול בהתאם לכך אולם כפי שכבר הסברתי במכתבי הקודם אין טעם להתחיל בפעולה ללא ארגון מינימלי של הפצת הידיעות.

בברכה,

דן אבני

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלים, י"א בתמוז תשי"ד
12.7.54
ח/ 430/409 (3010)

אל : שגרירות ישראל, ושינגטון

מאת: מאת"ב

הנדון: "גרסת הודעתו של שר ההדרכה המצרי"

לתומר הרצ"ב אפשר בין השאר לסדר שסנטור או ציר בית הנבחרים יבקש לרשום הצהרה זו ב- records של הקונגרס תוך גילוי המזימה לזיון מצרים, והסכנות הכרוכות בכך.

בברכה,

י. הרצוג,
מנהל המחלקה בפועל.

√ העתק: מר גדעון רפאל.

סודי

ירושלים, ה' בתמוז תשי"ד
6 ביולי 1954

549/12/א

ה
ע
ת
ק

אל : מאמ"ב

מאת: גדעון רפאל

1. ר"ב הנני מעביר לכם נוסח הודעתו של שר ההדרכה המצרי, צאלח סאלם, שהשמיע בזמן ביקורו בבירות, כפי ששודרה ברדיו קהיר, ב־2 ביולי, בשעה 8.00 בבוקר

2. אנו מבקשים אתכם לעשות פרסומת גדולה ביותר להודעה זו ולדאוג לכך שיופיעו בעקבותיהם מאמרים בעתונות, משאלות בבתי הנבחרים, פניות של אישים חשובים במדינה לממשלה.

כל התגובות צריכות להתרכז בהודעתו הגלויה של המינסטר המצרי, שאחרי פינוי סואץ תפנה מצרים למלחמה נגד ישראל. יש להזהיר שאם אלה הן מגמותיה של מצרים, יש לכבול ידיה להסכים להחזיר לה את חרותה המלאה, על מנת שתהיה חפשית להשתמש בה לשלול עצמאותו של עם שכן.

3. צריך לנצל את ההצהרה הזו כדי לגייס תמיכה ציבורית לתביעה שאין להעניק נשק למצרים בעלת המגמות התוקפניות ויש לעכב חתימת כל הסכם אתה על סואץ עד אשר תתחייב לפני עם ועדה על מעבר חפשי דרך התעלה ותיתן ערבות לכבד את השלימות הטריטוריאלית של כל שכנותיה, ותתחייב מחדש לנהוג ביחסיה הבינלאומיים בהתאם להתחייבויותיה על פי מגילת האו"ם.

4. אתם מתבקשים לפתח, על בסיס ההצהרה הזו, מסע רב תנופה בו לא יתבלטו במישרין נציגי ישראל, אלא כל אותם הגורמים במדינתכם שאפשר להפעילם.

בברכה,

(ס־)
ג. רפאל.

ירושלים, יא' תמוז תשי"ד
12 ביולי 1954.

571/12/א

אל : מר ג. אבנר, שגרירות ישראל לונדון.
העתק : למר א. לוריא.

מאת: גדעון רפאל.

גרשון היקר,

הנדון : הצעת צאלח סאלם בלבנון -
<u>מכתבך מס' גא/568/40271, מ-9/7/54.</u>

הנני מאשר בתודה דו"ח על הפעולה שנקטתם בבריטניה בענין הצהרת צאלח סאלם. אני תמים דעה אתך שבנסיבות הקיימות אצלכם אין צורך לשפוך שמן נוסף על המדורה, כי האש בוערת בלאו הכי. כמובן, כמוך כמוני, אני סבור שיש לנו ענין מיוחד לנצל את ~~הצעה~~ [illegible] עד תומה.

קבלנו את מזכרך בצרוף הטיוטות בענין פנוי סואץ, ואני מקוה שנגיע לדון בהן עוד השבוע. תוכל לתאר לעצמך שבימים אלה סדר היום שלנו דחוס מאד, אבל נעשה במיטב יכולתנו להשיב לך בהקדם.

אני שותף אתך לדעה שהפעם יש סיכויים רציניים ביותר שחידוש המו"מ האנגלו מצרי יסתיים בהסכם. אני אומר זאת בהסתייגות אחת והיא המצב הפנימי במצרים. אין במתון שהכוחות העויינים הרבים למשטר גמל עבדול נאצר לא יתעוררו עקב המו"מ והזה כאשר יגיע לשלב של התקשרות מצרים עם המערב. הלא ידוע שהמגמה הנייטרליסטית מושרשת ביותר בחוגים רחבים וחשובים במצרים, לכן אין לדחות מראש אפשרות של התפתחויות פנימיות בלתי צפויות שיכולות להכשיל את המו"מ, אך כל זה בגדר של השערה בלבד ואינו גורע מסברתי שקיימים סיכויים טובים להצלחת המו"מ.

בטיב הברכות,

גדעון רפאל

גר/חנ.

משרד החוץ

מזכר

אל: ~~מר י. תקוע~~
העתק : לשר החוץ.
מאת: ג.ר.

אל: ~~א. אילן~~
מאת:

לפי סקירה בוש"ן 79,
מתאריך 6 ביולי 1954, טרם
שוחררו ששה הסטודנטים המצריים.

עד מתי רוצים להחזיקם,
עד אשר יהיו פרופסורים במקצוע
של שנאת ישראל ?

יש לזכור שלנערים אלה
הורים ומשפחות במצרים, שיתקשו
להבין שהם קורבנות של מצב
טכני מסורבל.

11 ביולי 1954.

ג.ר.

תאריך	חתימה

נא לבדוק -
את הענין להודיעני
לי.

י.ת.

המטכ"ל מודיע :

שהסטודנטים היו סוכנים
של שרות מודיעין מצרי
והם עכשיו מחכים למשפט
סודי.

K.K

חתימה	תאריך
א. אילן	1.8.54

א 585

משרד החוץ

מזכר

אל: ג.ר.י.

מאת: ש.ו.ח

אל:

מאת:

הודע לי כי "סטודנטים"
אשר הודו כי הם עינו
במשטרה את בייגן והכבם
הביעו את חקירתם
המאושרת והשב"ח
שחרורם.

תאריך

חתימה

תאריך

חתימה

ד. מ. 823-7.51-60.000-3192

ssssssssssssssssssssssss

אל : ממישראל פאריס   נשלח: 11.7.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

ל/938 אבני איתי.

מבקשך לדאוג לפרסום הידיעה הבאה וצני בעתון מצרי או
צרפתי לאמור לפני חדשים אחדים קבלה פרס הבטחה ממדינות ערב שיתמכו בה
בבירה למקום במעצבים והתפנה בסוף השנה ע"י לבנון, אולם בינתיים חזרו
מדינות ערב מהחלטתם זו ומצרים החליטה להעמיד את מועמדותה. אולם גם
עירק החליטה על מועמדותה ולאחר שהובטחה לה גם תמיכתה של ארה"ב ואנגליה.
על פי זה פנתה ממעירק למצרים בדרישה לוותר לטובתה. עד כאן.

רפאל.

קם/חנ ( )

[illegible]

לכ׳ המערכת
ולסגן המנהל.

א.ד.

למה זה
רק יבוא

היום ב 3 ד

ש.ר.

11/ 2 54

EMBASSY OF ISRAEL

שגרירות ישראל

לונדון,

ח' בתמוז, תשי"ד
9 ביולי 1954

גא/368/40271

סודי

אל : מר גדעון רפאל, משרד החוץ

מאת : ג. אבנר, שגרירות ישראל, לונדון

הנדון: הצהרת צאלח סאלם בלבנון

הריני מאשר בתודה את מכתבך מן ה-6 ביולי, בדבר הצורך במסע הסברה על יסוד הצהרתו של השר המצרי בלבנון.

הנני כותב דברים אלה לאחר התייעצות עם מרדכי גזית.

הודעתו של סאלם הגיעה מייד לפרסומת רבתי בעתונות הבריטית והכתה גלים ללא כל מאמץ מיוחד מצדנו. העניין עלה בבית הנבחרים למחרת הפרסומת והנני מצרף העתק מתוך "הנסארד" (נדמה לי שבצנור אחר יגיעך העתק נוסף).

מתשובותיו של סלוין לויד מותר להניח שהעניין הכה גלים בתוך ממשלת אנגליה. כידוע, לא נמנה לויד על ידידינו. בתשובותיו בבית הנבחרים בקשר ליחסי ישראל-ערב הוא נמנע תמיד, ובכוונה ברורה להטיל אשם כלשהו על הערבים. הוא נהנה כשיש לו הזדמנות להטיל את האשמה עלינו. כן ראינו כיצד לויד נמנע במשך חדשים מלהחריף את היחסים עם מצרים על ידי גינויים קשים אפילו לאחר רצח חיילים בריטיים באזור התעלה.

אם לראות את נוסח תשובותיו בעניין הצהרת סאלם אזי מותר להסיק שהממשלה מרוגזת מאד, - ייתכן לא כל-כך בשל דאגה לישראל אלא מפני שסאלם מסר חומר נשק בידינו אנו ובידי האופוזיציה השמרנית להסכם עם מצרים.

עניין זה הופיע גם מייד במאמר ראשי ב"טיימס", ודוקא במאמר אשר ביסודו תובע החשת הסכם עם מצרים.

מר גזית כתב לך במיוחד על תגובת מר סטריצ'י, מחשובי האופוזיציה, אשר תמך תמיד בזרוז הסכם, ואילו הצהרת סאלם נטעה בו בפעם הראשונה ספקות. האיש ידיד ישראל, ויבקר גם בארץ בשלהי הקיץ, ובויכוחים על תוצאות הסכם אנגלי-מצרי לגבי ישראל היה תמיד מפחית את הסכנה הצפויה לנו מהתפתחות זאת. כנראה שסאלם ערער את אמונתו זו.

../..

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] : [illegible]

[illegible] : [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

..../...

EMBASSY OF ISRAEL   שגרירות ישראל

אין ספק שנשתמש בהצהרה בכל פעולותינו בקשר להסכם. אין גם ספק שהמתנגדים השמרנים ייעזרו ע"י ההצהרה.

איני סבור שאנו חייבים ברגע זה לנקוט בצעדים מיוחדים מאחר שההודעה פועלת כרגע לטובתנו ללא כל מאמץ מיוחד ובדיוק בהתאם לסעיף 4 של מכתבך.

הנני להבטיחך שלא ניתן לעניין זה לרדת מן הבמה ונשתמש בהצהרה בכל שיחה ובכל פעולה אפשרית. הנני בוחן כרגע אפשרות של שאלתא מיוחדת בעניין זה בפרלמנט.

בשבוע שעבר שלחתי לארתור ולך כהצעות בדבר אגרת נוספת לבריטים עם התחדשות המו"מ עם מצרים. שקלו-נא אם כדאי להכניס שם את הצהרת סאלם כבסיס לטיעון.

לידיעתך: הצהרת סאלם זעזעה כנראה את השגריר המצרי כאן אשר פנה מיד למצרים והסביר את הנזק הכרוך בה. לפי ידיעותינו הכמוסות הוצע לו מן הבית להסביר שסאלם לא התכוון לעתיד אלא לעבר, והתכוון לומר שבעת מלחמת 1948 לא יכלה מצרים לפתח את מלוא עצמתה בגלל האיום הבריטי בנגב.

בכל אופן, חזקה עלינו שננצל עניין זה עד קצה גבול האפשרות.

בברכה,

[signature]

העתק: א. לוריא, סגן המנהל הכללי, משרד החוץ.

נ.ב. [illegible] לי שאלה שאתם קבלו את הנוסח
המתוקן של ההכרזה והנה שאלה [illegible]
ממה שתשלח [illegible]. עניתי שבקרוב יש הנוסח
ואין לי לראות שינוי מהותי בהשוואה לנוסח הראשון.
[initials]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

- copy -

Extract from HANSARD of 5th July, 1954

ANGLO-EGYPTIAN RELATIONS

19. Mr. Sorensen asked the Secretary of State for Foreign Affairs if he has any further statement to give the House in respect of Anglo-Egyptian relations.

MR. SELWYN LLOYD: As I said in reply to a question in this House on 2nd June, it is still the intention of Her Majesty's Government to seek to reach a suitable agreement with the Egyptian Government. I have nothing to add to that at present.

MR. SORENSEN: Would the Minister at least indicate chronologically what progress has been made? Are we likely to have the result announced in the relatively near future?

MR. LLOYD: Not in the relatively near future, I think.

MR. SHINWELL: Has the right hon. and learned Gentleman seen a statement in the Press purporting to be from a speech delivered by a high-ranking Egyptian spokesman the other day to the effect that when the British troops evacuated the Suez Canal Zone that would be a useful opportunity to make an attack on Israel? Has he seen that statement? If so, what is his comment on it?

MR. LLOYD: I have seen that statement. I think it would be very much to be deplored if that was the view of the Egyptian Government.

MR. SHINWELL: Has that statement been authenticated by Her Majesty's Government?

MR. LLOYD: We have no reason to believe that the gentleman in question did not make that statement.

MR. AMERY: Does not my right hon. and learned Friend think that the statement by Major Salem, that

> "We cannot fight in Palestine with the British lurking behind our backs",

creates conditions in which it is very difficult indeed to negotiate with the Egyptians about a withdrawal of British fighting troops from the Canal Zone?

MR. LLOYD: I certainly think the statement was reprehensible.

- - - - - - - - - - - -

חומר מסווג

משרד החוץ
מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 7.7.54

טיב המקור והידיעה: מהימן

אסמכתא: ש/971

הנדון: מחמוד פאוזי: "מצרים מוכנה לשנות את עמדתה בנוגע להחזרת הכוחות הבריטיים לאזור התעלה".

בשיחה עם מדינאי ערבי אמר שר החוץ המצרי כי הוא מצפה שבריטניה תגיש בשבוע הבא הצעות חדשות לחידוש השיחות האנגליות-מצריות. לפי דבריו מציעה בריטניה להחליף את המומחים הטכניים הצבאיים במומחים אזרחיים שתפקידם לשמור על החזקת הבסיס כדי שיהיה מוכן לשמוש בכל עת. שר החוץ הדגיש כי מצרים תקדם בברכה הצעה זו וכתמורה תוותר ביחס להחזרת הכוחות הבריטיים לאזור במקרה של התקפה נגד תורכיה. ממשלת מצרים תנמק את השינוי בעמדתה בפני דעת הקהל בכך שהתקפה נגד תורכיה מהווה סכנה לבטחונן של ארצות ערב.

כן אמר שר החוץ המצרי שאם תציע בריטניה להאריך את תקופת ההסכם למעלה מ-7 שנים, שנקבעו בשיחות הקודמות, לא תסכים מצרים להצעה זו, והיא סבורה שהחשוב בהסכם הוא הרצון הטוב לביצועו והאימון ההדדי בין שני הצדדים ולא אורך התקופה.

יב/יפ

תאריך התפוצה: 9.7.54

תפוצה: מנכ"ל, מ. לוריא, א. לבבי, מר ג. רפאל, מר י. הרצוג, השגריר בלונדון, השגריר בפריס, הציר בוושינגטון, חקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

סודי ביותר

משרד החוץ

ה ע ת ק

סודי אישי

הקריה, ו' ביולי 1953

אל : מר כתריאל כץ.

מאת: יולנד הרמור.

הנדון: פגישתי עם מחמוד מחלוף.

בהתאם לתכנית נפגשתי עם מחמוד מחלוף במלון קלרידג' (פארים) ביום 23.6.53, ולהלן הנקודות העיקריות של שיחתנו :

א. לפי טענתו ולפי מה שזכור לי הנ"ל הינו ידידם הטוב והנאמן של עבדל חכים עמר ושל צאלח סאלם. יחסיו עם גמאל עבדל נסר הינם טובים אם כי שיגרתיים. אנשים אחרים בצמרת השלטון במעט ואיננו מכיר.

ב. לפני נסיעתו לארה"ב נתבקש מחמוד מחלוף ע"י ידידיו בממשלה לברר, כאיש פרטי ראש חברה אמריקנית חשובה ("פפסי קולה"), מתן האפשרויות של השקעות הון אמריקניות במצרים.

ג. הנ"ל קיבל לפני נסיעתו שני מכתבים. האחד מפול לונט - הנספח לעתונות בשגרירות ארה"ב בקהיר - למר הרט בסטייט דפרטמנט; והשני - ממר מק-לינטוק - לשעבר יועץ מדיני בשגרירות ארה"ב בקהיר אשר נמצא עתה בסייגון - לג'נגר דגנו של ביירוד.

ד. אחרי שיחות עם אנשי הסטייט דיפרטומנט הנ"ל הגיע למסקנה שבלי שלום במזרח-התיכון, לא יתכן שיפור המצב הכלכלי במצרים.

ה. הוא רואה בחיוני את השלום בין ישראל למצרים, והוא מוכן להיות מקשר בלתי רשמי בין ישראל למצרים.

ו. מחמוד מחלוף לא הבהיר דיו את צורת עזרתו לנו ולכן הוא ציפה שאציע לו תכנית לשלום.
למחרת כשלקחתיו לזיאמה הוא הבין מדבריו של זיאמה שנקודות מסויימות צריכות להיפתר, כמו למשל בעית סואץ, מעבר אניותינו דרך התעלה וכו', ושלבים שלבים אפשר להגיע לפתרונן מבלי לעשות פרסומת ומבלי להתנגד בדעת הקהל. זיאמה הדגיש שהמצרים אינם יודעים דבר על המתרחש בישראל, מחמוד מחלוף שאל במה שאלות שמתוכן נוכחנו שאינם מתמצאים בישראל, ועל כן זיאמה העיר את תשומת לבו. מחמוד מחלוף התרגש מאד מהפגישה והבטיח לדבר במצרים לפי הקו שהתווה לו זיאמה. פרטים נוספים מתוכן שיחה זו תקבל מזיאמה.

....

החלטנו שהוא יכתוב לנו אחרי שיחתו עם נציגי מצרים. כמו-כן הוא יבוא לפארים כל חדשיים על-מנת למסור לנו סקירה כללית על המצב וכדי לעמוד אתנו בקשר. במקרה הצורך הוא יסע לפארים לפי יוזמתו או לפי בקשתנו.

הוא ביקש האעזור לו לכתוב מכתבי תודה לאנשים שהיה אתם בקשר בסטייט דפרטמנט (מר הרט וד"ר-אלסון שהכירו ע"י הרט), וכתבתי המכתבים.

הוא היה גם בקשר עם דגנו של ביירוד, אבל אמר לי שיכתוב לו אחרי שישוחח עם ידידיו במצרים.

./.

<u>במוס אישי</u>

במכתב של מק־לינטוק למחמוד, ציין הראשון שהוא יהיה בקרוב שגריר ארה"ב במצרים.

<u>נ.ב.</u> בשיחת זיאמה־מחמוד מחלוף הביע האחרון רעיון, שזיאמה אישר אותו, שהיה רוצה להשפיע על נציגי מצרים שהשתחררות מצרים מהבריטים תיעשה בד בבד עם כריתת השלום עם ישראל.

בברכה,

העתקים נשלחו:
רפבי
צ"ר אוסטרליה טורקיה (ממונה ?)
" בלגיה סקנדינביה
" ברזיל אורוגוואי
" בורמה יוגוסלביה
" ונצואלה
שטוקהולם
פילות מבר
פריס מאפב
לונדון מדר
רומא אלש
טשון אמס
מקסיקו אצר
האג ממונה
שוויצריה ברן

<u>ס ו ד י</u>

ירושלים, ה' תמוז תשי"ד
6 ביולי 1954.

549/12/א

אל :

מאת: גדעון רפאל.

1. רצ"ב הנני מעביר לכם נוסח הודעתו של שר ההדרכה המצרי, צאלח סאלם, שהשמיע בזמן ביקורו בבירות, כפי שנודרה ברדיו קהיר, ב-2 ביולי, בשעה 8.00 בבקר.

2. אנו מבקשים אתכם לעשות פרסומת גדולה ביותר להודעה זו ולדאוג לכך שיופיעו בעקבותיה מאמרים בעתונות, שאלות בבתי הנבחרים, פניות של אישים חשובים במדינת לממשלה.

כל התגובות צריכות להתרכז בהודעתו הגלויה של המיניסטר המצרי, שאחרי פינוי סואץ תפנה מצרים למלחמה נגד ישראל. יש להזהיר שאם אלה הן מגמותיה של מצרים, יש לכבול ידיה ואין להסכים להחזיר לה את חרותה המלאה, על מנת שתהיה חפשיה להשתמש בה לשלול עצמאותו של עם שכן.

3. צריך לנצל את ההצהרה הזו כדי לגייס תמיכה ציבורית לתביעה שאין להעניק נשק למצרים בעלת המגמות התוקפניות, ויש לעכב החתימה כל הסכם אתה על סואץ עד אשר תתחייב לפני עם ועדה על מעבר חפשי דרך התעלה ותיתן ערבות לכבד את השלימות הטריטוריאלית של כל שכנותיה, ותתחייב מחדש לנהוג ביחסיה הבינלאומיים בהתאם להתחייבויותיה על פי מגילת האו"ם.

4. אתם מתבקשים לפתח, על בסיס ההצהרה הזו, מסע רב תנופה בו לא יתבלטו במישרין נציגי ישראל, אלא כל אותם הגורמים במדינתכם שאפשר להפעילם.

בברכה,

ג.ר

גדעון רפאל

<u>לנמה.</u>

גר/תנ.

שגרירות ישראל

לונדון

ד' בתמוז תשי"ד
5 ביולי 1954

מג/61628/3393

זר
לתיק
לנכפך

אל: הממונה

העתק: מב"ר
ג. רפאל

מאת: שגרירות ישראל, לונדון.

הנדון: סיוע אמריקני למצרים לאחר השגת ההסכם.

אני מניח כי תמצא ענין בכתבה
הרצ"פ כפי שנתפרסמה ב"סנדיי טיימס" מיום 4.7.54.
מאת הסופר הדיפלומטי של העתון.

בברכה,

מ. בזית

מג/חצ

SUNDAY TIMES, 4.7.54

U.S. AID TO SUEZ SOLUTION

By Nicholas Carroll, The Sunday Times Diplomatic Correspondent

United States financial aid to Egypt through the use of unallocated military funds may play an important role in bringing about an Anglo-Egyptian settlement of the Canal Zone base dispute. Such aid would help Egypt to contribute to the cost of civilian technicians who would keep the base in good order after British Service personnel had left.

Mr. Caffery, United States Ambassador in Cairo, is believed to have discussed this question when he saw Mr. Fawzi, Egyptian Foreign Minister, in Cairo last week.

There is now considerable optimism both in London and Cairo, over the chances of agreement when the Anglo-Egyptian negotiations are reopened. Last week's Washington conference devoted a good deal of its time to this problem, and the alignment of United States and British views is today gratifyingly close. The negotiations may reopen in the next few weeks.

Not only has the question of uniforms been overcome by acceptance of the idea of civilian technicians, but the Egyptians are now thought to have accepted the view that an attack on Turkey, as well as on any Arab country, would justify reactivation of the base. They contemplate a substantial reduction in the size of the base once the British have gone.

משרד החוץ, מחלקת החקר **פנימי**

תמצית שדורים ערביים

מר ג. רפאל

סקירה יומית

מס' 1398 א' בתמוז תשי"ד
ב ביולי 1954

ישראל ערב.

ראמללה – ועה"נ הירדנית – ישראלית המשותפת קיימה ישיבת-חרום ב-1.7 אחה"צ בראשותו של בניקה. בפעם הראשונה למן תקרית מעלה העקרבים. נוכחו בישיבה נציגי ישראל. הדיון נסב בדרך כלל על היריות. הגנרל בניקה הגיש כמה הצע כמה הצעות בנידון. הוועדה החליטה לשגר משקיפים משני הצדדים כדי לחקור בדבר נסיבות היריות שנורו ב-30.6 בלילה וב-1.7 בבוקר. הישיבה ננעלה כדי לסרב ולהתכנס כאשר יסיימו המשקיפים להכין דו"ח על חקירותיהם. ב-1.7 בשעה 11.30 חידשו היהודים את תוקפנותם בירושלים כאשר החלו לירות מנשק קל על השכונות הערביות. כעבור חמש דקות החלו היהודים לירות בפגזי-מרגמות על שכונת מוסררה במשך 25 דקות. האש נפסקה ב-11.50. לכתב רדיו ראמללה נודע, כי ערבי אחד נהרג ו-9 נפצעו קל. ממשלת ירדן שלחה ב-1.7 מחאה על התוקפנות היהודית האחרונה בירושלים אל המזכיר הכללי של האו"מ.

(ראמאללה, 1.7, 1900)

א. היהודים ירו על משקיפי האו"מ.

כתב מ"ק בירושלים מוסר שראה בעצמו, כי האש נורתה בשעה 11.00(1.7) מהצד היהודי לעבר העיר העתיקה. היריות התפשטו לשכונות אבו-טור ושיך ג'ראח. הכוחות הירדניים לא השיבו אש. אבל היריות מהצד היהודי נמשכו לסרוגים ונשמעו התפוצציות של פגזי מרגמות. 7 ירדנים נפצעו.

(מ"ק 1.7, 18.30)

לפי רדיו ראמאללה ב-1.7., 22.00 נהרג ערבי אחד ו-11 נפצעו. לפי מקורות ישראליים הגיע מספר הנפגעים בירושלים החדשה ל-15. מהם הרוג אחד.

היהודים לא כיבדו את ההסכם של הפסקת האש בירושלים. ב-1.7, 18.00 פתחו שוב באש על מוסררה. קודם לכן בשעה 16.20 ירו על אותה שכונה, ועל באב אל-עמוד ועל אבו-טור.

כתב רדיו ראמאללה בירושלים מוסר, כי שקט יחסי שרר בעיר ב-1.7 אחה"צ כאשר החלו משקיפי האו"מ בחקירתם לפי החלטת ועה"נ המעורבת בישיבת החרום. ב-1.7 חידשו היהודים את התקפתם. חברי המשלחת הירדניים בועה"נ המעורבת, סגן (מולאזם) מוחמד אל-ברגותי ומוחמד דאווד, פנו בלווית משקיפי האו"מ לשכונת מוסררה כדי לערוך שם חקירה. לפני שהספיקו להגיע למקום פתחו היהודים שוב באש ממקום קרוב. אחרי שהיהודים הפסיקו את היריות לזמן מה, חזרו למושב ועה"נ המעורבת.

בינתיים המשיכו היהודים לירות מנשק אוטומטי כבד ממוצביהם ברח' הנביאים ומכנסיית נוטרדאם. שני הצדדים, היהודי והירדני, הסכימו עם בניקה לשגר משקיפים לגבול כדי למנוע את חידוש היריות בשעת החקירה.

שר ההגנה הירדני, אנוור נוסייבה, הגיע ב-1.7 אחה"צ לירושלים העתיקה כדי לפקח בעצמו על המצב. הוא נועד ברבת עמון עם שגרירי שלוש המעצמות: ארה"ב בריטניה וצרפת, והעמידם על המצב לאמיתו. כן נפגש עם שגרירי ערב לאותה מטרה. נודע כי מספר הנפגעים הערביים הגיע ל-12 ביניהם הרוג אחד.

(ראמאללה, 1.7, 22.00)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

55/16

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

12

אל : המשרד ירושלים | נשלח: 30.6.54
מאת : הכהן ממישראל רנגון | נתקבל: 30.6.54

בפגישה בבית הסיני אמר לי צר־אין־לי שעם שובו לפקין יקבע מועד בקור משלחתנו.

הכהן

קמ/נר(16)

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

פאריס,

כ"ה באייר תשי"ד
28 במאי 1954

אל : ג. רפאל

מאת : מזכירות השגריר

היום נתקבל בשבילך, בחתימת גפן, המברק הבא:

"הנוסח המלא של המברק לאמור: רפאל משרת: בממשלה הוחלט לעכב כל פעולה עד שיתברר קצת יותר גורל ועידת ז'ניבה. לא היתה התרשמות ניצחת מנימוק הקדמת הערבים ולהיפך הובעה הדעה כי מוטב לנו לא להיות הראשונים להכניס את הלקוחות החדשים האלה למזרח התיכון. עד כאן."

לידיעתך.

בברכה,

מזכירות השגריר

מדינת ישראל

אל:

מאת: [illegible]

תאריך

מס׳

ש: שכת ממיזראל ירושלם

אש לונדון טיימס מבלפסט

ניגום ידיעה של הכרה.
קרנבה של מדכיב

ב סין היממיד. בן ~~[illegible]~~
ניסיכוח בנקי'ש וח אוחר לצרך
צה: קרי' מסחר ו א' סור
זכאי' תמכניב י' ארנ"ב

ברוח ~~[illegible]~~ שהניעה
סור צ: לבקיסטן ונירק
למרות שפנמה ניו לבן שאי
בתכ צורה שלכו,

~~[illegible]~~

אם [illegible] בנאים

נחליטו אז כי נתרחק

[illegible] ישגבאל הלי ~~[illegible]~~

די או ובבנכה אמנע

[illegible] אכנה וסיכוק.

מתגרר ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ בעינה

~~מתאומים למלות ה חמוב ב~~

~~מבלי שהדבר יודע [illegible]~~

~~אחרים, אל עצור לעינה~~

~~כי עת ה~~

~~נכאל~~

זכינו מהמרון מקהיה בנער

[illegible] אומי או יוסי נ ~~[illegible]~~

[illegible] ת מסוכ לנו

ו ו צוהר מי מי [illegible].

ויוי לשרו ב [illegible]

ב [illegible] [illegible] [illegible] ויוצא הדבר

לשום [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].

[illegible]

סודי

ירושלים, כט' סיון תשי"ד
30 ביוני 1954.

533/12/א

אל : מר דן אבני, שגרירות ישראל פריס.
העתק : למער.

מאת: גדעון רפאל.

הנני מודה לך מאד בעד מכתבך מ-22 לח.ז.,
מס' שמ/382, על שיפור יחסי צרפת מצרים. האינפורמציה
במכתב זה חשובה לנו מאד, ומקילה עלינו להבין כמה
מהגילויים האחרונים במדיניות המצרית והצרפתית.

אודה לך מאד אם תמשיך לעקוב אחרי
התפתחות הזאת, ותמשיך לדווח על נושא זה.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/תנ.

ירושלים, כ"ח בסיון תשי"ד
29 ביוני 1954

531/12/א

א ל : צירות ישראל, ברן.

מאת : לשכת גדעון רפאל.

הנידון: <u>נציגות הואתיקן במצרים</u>.
ברן /2356/38/ מ-24.6.54

מר רפאל בקשני לאשר בתודה
קבלת מכתבך הנ"ל.

בברכה,

א. קדרון

LÉGATION D'ISRAËL צירות ישראל

ברן, 24 ביוני, 1954
כ"ג בסיון, תשי"ד
ברן/2355/38

אל : מר גדעון רפאל, היועץ לעניני המזת"כ

מאת: צירות ישראל, ברן.

הנידון: נציגות הואתיקן במצרים.

העתונאי דר' פ. גלאזר מודיע לנו שבהתאם לידיעות שהופיעו בסוכנות לידיעות קאתוליות בארה"ב (N.C.W.C.) ושהופצו גם ע"י סוכנות ידיעות קאתולית בהולנד, דנים חוגים ממשלתיים בקאהיר באפשרות להעלות את צירות מצרים ליד הואתיקן לדרגת שגרירות ואת נציגות הואתיקן לדרגת נונציאטורה. הגורם לדיונים אלה היא העברתו של האינטרנונציוס האפוסטולי במצרים מונסיניור Levame כנונציוס לאירלאנד. הידיעה מוסיפה שחוגים מוסלמים מתנגדים להעלאת אלו מכיוון שכתוצאה מהן ייהפך נציג האפיפיור כנונציוס אפוסטולי לזקן הסגל הדיפלומטי.

בברכה

משה י. הס

העתק: חקר
מער

מר ג' רפאל

ירושלים, כ"ז סיון תשי"ד
28.6.54

4086/ד

[illegible] מצרים

אל: צירות ישראל, פריס

מאת: מנהל מעא"ר

הנדון: פגישה עם המזכיר של השגריר המצרי.
מכתבכם מס' פ/507/02 מ-23.6.54.

הריני מאשר בתודה קבלת מכתבכם הנ"ל. העברתיו
לקריאה למר ג. רפאל.

בברכה,

ש.ק.

ש. בנצור

סב/רף

12

אל : מנכ"ל המשרד ירושלים
מאת : שגרירות ישראל לונדון

נשלח : 28.6.54
נתקבל: 29.6.54
ס ו ד י

ל. שלך. ר. 222.

מה הקשר בין שמות בקשני לפעילות הטיפול בשאלה. מסביר את המטרה במגיעי ארצה.

מבקשים שוב את הסיבות לדבר ודחיפותו.

א י ל ת

(מחב המצרים)

אמג/בי(27)

ג'ד מצרים

[illegible]

אל : מפיטרול לונדון נשלח : 28.6.56

מאת : מבר המשרד ירושלים

ר 927.

לאילת. להלן דברי חקר על היציבות במצרים שאנה אינה מפילים לירדן מתקוממת. היציבות במצרים כיום על פני השטח בלבד ואלה הגורמים המרעלים נגדה.

אלף יסודות השלטון אינן כגון דבר ומצריים מנצלים עתה כושר ומעבר להגיעת בשלטון דוגמת סוף הרה השנה באשר בעקבות מאבק נגיב־נאצר אמיתי טוב על הבמה.

בית האחים המוסלמים מתעלים בגלוי אם כי מעמדם החוקי אינו ברור מאז פירוק האגודה, מאשר המנהיגים בינתאר ושחרורם במרס.

השלטון משכל בקין רעה על האגודה אך בשל עמדה בגולה הערבי והמוסלמי (המקרבות מסלך עקר והגובות בארצות ערב ובפקיסטאן) חזרו בהם מהלחמה הגלויה באגודה. הנעלמה הראשי עקיד ~~[illegible]~~ ראמדאן קיבל כגולה בירדן ושרייבי מסייר בארצות ערב לשוק עמסר האגודה.

גימל הקומוניסטים ממשיכים בפעילות מסורתית. מלבד השפעתם המסורתית בין הסטודנטים הקיימת ומרעלים קיימים גילויים של אי רצון בצבא. קצינים הובאו באחרונה למשפט באשמת קומוניזם. מדי פעם נאסרים מאות קומוניסטים וקשרם פועלים לכלא.

דלת ניכר לקצין שיתוף בין אלף בית וגימל.

הא גם בצבא אין אהדה מלאה מאבק נגיב־נאצר לא נשכחו. מאז הטיבה תנאיו נמוכנה מצד קצינים למלא אחריות מלאה מכנה לאור קרבת מפחה נדמעת. גם הפוליטיזאציה של הקצונה גרעה באחדות הצבא.

מבר

(85)ת ה/מ"י /ישן

12

מצרים

§§§§§§§§§§§§§§

אל : לוריא המשרד ירושלים   נשלח : 25.6.54

מאת : אילת משיראל לונדון   נתקבל : 26.6.54

ל/766.

סודי. אני זקוק באופן דחוף לסקר קצר ועובדתי על המצב הפנימי במצרים שיהיה מציין את חולשות המשטר הקיים ושהיה יכול להצביע על חוגים ולנקוב בשמות של עסקנים שהיו מוכנים להסדר עם בריטניה בתנאי שיתוף הדוקים יותר בין שתי המדינות. חשוב יהיה לדעת אם אלה היו מוכנים גם לאיזה הסדר עם ישראל. נא להבריק הסקר בהקדם האפשרי ולא יאוחר מיום הרביעי.

א י ל ת

יא/טל(61)

להחזיר לג. רפאל

סודי

מר משה יובל
העתק: מר ג. רפאל
יעקב ברעם

<u>א.</u> היציבות השוררת כיום במצרים היא על פני השטח בלבד.

להלן גורמי אי היציבות העיקריים:

1. יסודות המשטר הישן: מנהיגי המפלגות המפוזרות (ופד, סעדים וכו') מנצלים שעות כושר ומשבר לפגיעה במשטר (דוגמה סוף מרס ש. ז. כאשר בעקבות מאבק נגיב־נאצר הופיעה מנהיגות זו שוב על הבמה המדינית).

2. "האחים המוסלמים": הללו פועלים בגלוי אם כי מעמדה החלקי של אגודת האחים המוסלמים אינו ברור מאז פיזור האגודה, מאסר המנהיגים (במחצית ינואר ש. ז.) ושחרור המנהיגים (סוף מרס).

מנהיגי המשטר מסתכלים בעין רעה על פעילות האגודה אך בשל מעמדה של האגודה בעולם הערבי והמוסלמי (התערבות המלך סעוד, תגובות בארצות ערב ובפקיסטאן) חזרו בהם הללו ממלחמתם הגלויה באגודה, תועמלנה הראשי של האגודה, סעיד רמדאן, פעיל כגולה בירדן, מנהיג המוחיח, הודייבי, מסייר בארצות ערב ועושה לחיזוק מעמדה של האגודה.

3. הקומוניסטים ממשיכים בפעילות מחתרתית, מלבד השפעתם המסורתית בין הסטודנטים, פקידים ופועלים קיימים גילויים של חדירה קומוניסטית בקרב שורות הצבא. קציני צבא הובאו באחרונה בפני בית דין באשמת השתייכות לארגונים קומוניסטים. המשטר נוקט ביד קשה נגד הקומוניסטים. מדי פעם בפעם נתפסים תאים קומוניסטים ועשרות פעילים מושלכים לבתי כלא.

4. בין החוגים המתנגדים למשטר ניכר לעתים שיתוף פעולה וביחוד בין אנשי הופד, האחים והקומוניסטים, שיתוף פעולה זה מורגש בעיקר בין הסטודנטים.

./.

5. גם בתוך הצבא אין שוררת אחדות מלאה, מאבק נגיב–[illegible]–נאצר עדיין לא בא לסיומו המלא. מאז המהפיכה חזרו ונשנו מספר נסיונות מצד קבוצות צבאיות להפלת הקבוצה השלטת. הקבוצה השלטת מנסה לחזק את מעמדה בצבא על ידי הכנסת חוגי קצונה נוספים לעמדות מפתח של המשטר.

גם הפוליטיזציה של הקצונה פוגעת באחדות הצבא.

ב. אין במצרים מנהיגים ועסקנים אשר יוכלו להבטיח הסדר אנגלו־מצרי במידה רבה יותר מאשר המשטר הקיים:

הוופד וגם האחים המוסלמים מנצחים את ה המשטר הנוכחי בשל נטיתו להסדר עם בריטניה ויגנצלו כל ויתור של המשטר להגברת תעמולתם נגדו, ואילו הוופד בשלטון כבר הוכיח בעבר (1950 - 1952) את קיצוניותו. אין ספק, כי מנהיגי הוופד (וגם העתונים בינהם) לא יוכלו לחזור בהם מעמדה של המפלגה הן באופוזיציה והן בשלטון.

מנהיגים מתונים של מפלגות אחרות - כגון הסעדים והליבראלים וגם מנהיגים בלתי תלויים - הרי מעמדם חלש מדי בציבור כדי שיוכלו לבצע משימה כל שהי.

גם בקשר לבעיית ישראל אין כרגע מנהיגים מצריים אשר מוכנים לסטות ממדיניותה המסורתית של מצרים לגבי ישראל.

28.6.54

SSSSSSSSSS:SSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : ממישראל לונדון	נשלח : 27.6.54
מאת : מבר המשרד ירושלים

ר/932.

אילם. שלך 700. נקר ישלח לך חומר בקשר למצב הפנימי והולשם הסמטר. באשר לשמות ומוגים שמזכרת שמא תודיענו מטרם בקשתך לשם טיפול יעיל יותר בענין.

לוריא

יא/נר(78)

12

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

סודי

פאריס, כ"ד בסיון תשי"ד
25 ביוני 1954

382/סופ

אל : מר גדעון רפאל, ירושלים

מאת: השגרירות, פאריס

<u>הנדון</u>: האופוזיציה המצרית.

מקור מוסמך נודע לי כי זה שבועיים ימים מתאספים בג'נבה אישים מצרים במטרה לבדוק את האפשרות של הקמת אופוזיציה מצרית לנגיב. בשיחות עד עתה השתתפו עבדול פאס, עזם פחה וכמה מנציגי הוואפד ושליח המלך פרוק.

אני מקוה כי בשבוע הבא אקבל ידיעות נוספות על כך.

בברכה,

דן אבני

העתק: מע"ר
חקר

פאריס, כ"א בשבט תשי"ד
25 בינואר 1954

אל : מר גדעון רפאל, ירושלים

מאת: השגרירות, פאריס

הנדון: האוניברסיטה העברית.

[illegible]

[illegible]

בברכה,

[illegible]

העתק: [illegible]

מ׳ ג׳ כפיון ט/א

א׳ דיון כפיון

ה׳ ב׳ מתקן את הצרופים

מקנים

מומ: מבר

ו) להחציר למבי״ר

STATE O

Government Info

WEEKLY NE

January 19, 1954

Conte

Political Affairs .....
Obituary ....
Knesset ....
Vital Statistics ....
Internal Affairs ....
Religious Affairs ......
Economic Affairs ....
Communications ....

שגרירות ישראל
לונדון

כ"ד בסיון תשי"ד
25 ביוני 1954

61563/3390/מא

אל: השגריר

העתק: מנכ"ר
הסברה
מקר
ג. רפאל

מאת: הנספח לעתונות, שגרירות ישראל, לונדון.

הנדון: המצב במצרים והמו"מ האנגלו-מצרי.

אני מצרף כאן העתק של מאמר פרי עטו של סופר ה"טיימס" בקהיר כפי שהתפרסם בגליון העתון מיום 23.6.54 וכן מכתב למערכת מאת מר אנרך פאול, ממנהיגי המורדים השמרניים כפי שנתפרסם בגליון ה"טיימס" מהבקר 25.6.54.

בברכה,

מיכאל ארנון

מא/הנ

E15

שגרירות ישראל
לונדון

כ"ד בסיון תשי"ד
25 ביוני 1954

מא/61563/3390

אל: השגריר

העתק: מב"ר
הסברה
חקר
ג. רפאל

4 3מ/409/1

מאת: הנספח לעתונות, שגרירות ישראל, לונדון.

הנדון: המצב במצרים והמו"מ האנגלו-מצרי.

אני מצרף כאן העתק של מאמר
פרי עטו של סופר ה"טיימס" בקהיר כפי שנתפרסם
בגליון העתון מיום 23.6.54 וכן מכתב למערכת
מאת מר אנוך פאול, ממנהיגי המורדים השמרניים
כפי שנתפרסם בגליון ה"טיימס" מהבקר 25.6.54.

בברכה,

מיכאל ארנון

מא/הצ

TIMES, 25.6.54

Anglo-Egyptian Talks

To The Editor of The Times.

Sir, - As one of the "40 Conservative members of the British House of Commons" whose attitude appears to your Cairo Correspondent to be " the main obstacle to an Anglo-Egyptian settlement on terms advantageous to both countries", may I comment on his peculiar idea of what is "advantageous" to Britain? An existing agreement, under which Britain has the right to station troops and air forces in the zone in peace, and has almost unlimited use of the facilities of Egypt in war, is (one understands) to be replaced by another agreement, under which she will have neither. This may be something inevitable; it may even be a matter of indifference; but it cannot conceivably be "advantageous".

The terms last rumoured were evacuation, subject to leaving behind a small number of technicians for a short time, and to a right of re-enøtry in certain circumstances narrowly defined, which might be open to much dispute when the moment came. Many would consider that such terms, so far from being "advantageous", were worse than none at all, exposing, as they would, small numbers of British to perils and insults from which a large and powerful force has not been immune. To withdraw our forces from the zone may, or may not, in itself be "advantageous"; but if so, the advantage has little to do with any agreement. If we wanted to go, we could go without one. At most an agreement might be a convenience, in the mechanics of evacuation.

I am, Sir, your obedient servant

J. xxxxx Enoch Powell

House of Commons, June 23.

13

1910 י

משרד החוץ

מזכר

אל: לשכת היועץ לעניני המזה"ת
חקר

מאת: י. מאיר - מע"ר

ח/408/1954

אל:

מאת:

מפי מר מוסכופולוס, הנציג הדיפלומטי היווני, נמסרו לי אתמול הדברים כדלקמן:

תוך כדי הערות כלליות אודות המשטר הרופף במצרים, סיפר שבצירות יוון בבירות מדברים על כך שעבדול נאצר עומד להתפטר בקרוב ובמקומו יעלה סלאח סאלם. בדרך כלל ציין שהמשטר הצבאי איננו אהוד במצרים, ונשען על הצבא בלבד.

ב ב ר כ ה ,

22.6.54 תאריך | יואל מאיר חתימה | תאריך | חתימה

K 585

מברק יוצא

סודי

אל: [illegible]

מאת: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Times 23.6.54

AFTER THE CAIRO STORMS

STRENGTH AND WEAKNESS OF COLONEL NASSER'S RÉGIME

From Our Cairo Correspondent

Egypt will soon celebrate the second anniversary of the *coup d'État* accomplished by a group of then unknown officers under the leadership of Major-General Mohamed Neguib. Times have changed. The once popular hero and spokesman of the régime has been relegated to the halls of ceremony. There he carries out the formal duties of a President of the Republic in silence, under the eye of a keeper from the caucus of his juniors. His position, as the Prime Minister, Colonel Gamal Abdul Nasser, has told the outside world, is that of a single "titular head of State." He has "nothing to do with running the country." Observers suspect that if the President gets seriously in the way of the Council of Revolutionary Command again he will go.

The position is an undignified one, but at least it shows everyone in Egypt who are the masters. They are the group of lieutenant-colonels and majors—the majority of what is now known as the Council of Revolutionary Command—who planned over a period of years the *coup d'État* of July, 1952.

POWER OF THE CAUCUS

Their somewhat juvenile possessiveness of the so-called revolution *vis-à-vis* the senior officer, recruited at a late stage to be its executive arm, is probably at the root of their troubles with General Neguib. In the result, the régime may have exchanged one Prime Minister for a better one. Colonel Nasser commands respect for his ability and force of character. Unfortunately, neither he nor any of his colleagues possesses in even a modest degree General Neguib's flair for public relations.

The military caucus—the Council of Revolutionary Command—is both above the Government and part of it. The caucus supplies the President, the Prime Minister, and seven members of the Cabinet, and the Commander-in-Chief of the Armed Forces.

The power of the caucus rests on the unity of the armed forces behind it. That is ensured by some 400 officers whom Nasser enlisted, before the *coup d'État*, into the "Free Officers' Movement." They are understood to hold most of the key positions in the armed forces. The caucus consults them from time to time through their "general assembly," which is believed to be identical with the committee of the officers' club, in which orders of the king were for the first time defied. The "free officers" took matters in hand for Colonel Nasser last February when Major Khaled Mohieddin, then a member of the Council of Revolutionary Command, tried to use his cavalry regiment and General Neguib to force the abdication of his colleagues of the military régime.

TENDENCY TO CRUMBLE

The loyalty and cohesion of the "free officers" can probably be counted on so long as the caucus at the top holds together. The caucus shows a tendency to crumble, however. Originally there were nine officers. Cooptions after the *coup d'État* brought the number to 14. The fellow-travelling Colonel Youssef Sidky was shed at an early stage. Captain Abdul Moneim Amin clashed temperamentally with his lower middle class colleagues and became, a few months ago, Egypt's Ambassador in Brussels. Major Khaled Mohieddin went out after the February-March crisis. And then there were 11. It looked as though another had gone when Wing Commander Gamal Salem, the Minister of Communications, retired to his tent a few weeks ago in protest, it was reported, against the retention of General Neguib in any office at all. But he has now re-emerged.

Outside the armed forces it is difficult to find any positive support for the military régime. On the other hand, many Egyptians might be sorry to see it go just yet. There was a moment in March when Colonel Nasser, under pressure from Neguib and his civilian and military backers, tossed the ball of political power into the public arena. A revulsion of public feeling soon became evident against a return to democracy without safeguards to prevent a recurrence of the administrative and financial corruption which marked the Farouk era and had its disgraceful apogee in the burning of Cairo in January, 1952. It made matters worse that, in the absence—in gaol—of influential leaders, the rank and file of the old political parties had obviously been infiltrated by Communist and revolutionary socialist elements. Many Egyptians with a stake in the country—even if they had lost broad acres through the régime's land reform—were quietly relieved when Colonel Nasser pocketed the ball again.

So the military régime's position may be less precarious than it looks. It would have been stronger if the young officers had succeeded in creating an atmosphere of confidence. First, the régime showed itself willing and eminently able to maintain law, order, and security through the land. Then its Ministers were seen staging disorderly demonstrations and paying trade unionists to strike against the head of the State.

The régime has pursued sound economic and financial policies, even when the measures involved courted unpopularity with the masses. But it has seized, "for the benefit of the people," £E70m. worth of private property just because the owners were of the blood or had married into the former royal family. Foreign as well as Egyptian citizens were among those robbed. Then the Revolutionary Tribunal has mulcted some of the régime's political opponents, also for the benefit of the people, of fortunes acquired by means that may have been dubious but were not, in Egypt, uncommon.

This Robin Hood game doubtless appealed to the workers whose loaf of bread was reduced in size, and to the thousands of civil servants whose emoluments were cut last year in the national interests. The régime is perhaps naive to feel aggrieved, however, that its success in closing the gaps in the external balance of payments and in the budgetary finances has not stimulated saving, investment or business enterprise. In spite of a striking revival of cotton exports and of what pundits call the strong technical position of its economy, Egypt is still in the throes of an internal depression in trade.

NEW DEVELOPMENT PLANS

The régime has given Egypt more liberal company and mining laws and a law offering attractive terms to foreign capital. Application of the laws by Egyptian bureaucracy may well turn out to be defective. In any case—though some foreign bankers are nibbling—these laws will remain dead letters so long as Egypt's relations with the United Kingdom remain poised between cooperation and calamity. The régime as remodelled is full of energy. Few days pass without some new development project in agriculture or industry, or an ambitious plan for the expansion of social, educational and medical services.

It is quite clear, however, that except on paper there is little Egypt can do from its own financial resources to arrest the progressive impoverishment of its 20 or so millions of too prolific people. The adjustment of her relations with the western Powers is the decisive service which the military régime has still to render to Egypt if stability within the framework of civilized institutions is to be achieved. Economic aid from outside must be available on the grand scale, and the present and future Egyptian Governments must cease to be distracted from the real problems of Egypt by the national psychosis on the Canal Zone question. Nor is there much time to lose.

EGYPT AND BRITAIN

The present Prime Minister has usually been regarded as the driving force for realism within the military régime. He led the Egyptian negotiating team which came so near to making a Canal Zone agreement last October. To-day he is nearer to being master within his own house than he was then, and he appears to have subdued for the time being all outside opposition, from civilian or military quarters. He and his henchmen could do more to help themselves. They might use their control of Press and radio to present the Canal Zone problem within the framework of Egypt's dependence on the outside world for security and livelihood. Instead they create public prejudice against what they privately want by bad-tempered tilting against windmills of "imperialism."

All the same their policy is to get an agreement while the régime is still strong enough to impose one on its political opponents. It might be rash to assume that Colonel Nasser and his colleagues will not again lose courage at the last moment. For the present, however, in Cairo, the main obstacle to an Anglo-Egyptian settlement on terms advantageous to both countries appears to derive not so much from the issues of the availability of the base or uniforms as from the attitude of some forty Conservative members of the British House of Commons.

Now ready
A new novel by

CHRISTOPHER ISHERWOOD

THE WORLD IN THE EVENING

'The camera has become the X-ray . . . Now we see the things really working in a context of actual life, really doing damage; and we see them met by the counter-challenge of responsibility and affirmation.' JOHN WAIN, *Spectator*
12s. 6d.

●

BRIGHTON
OLD OCEAN'S BAUBLE

EDMUND W. GILBERT

In this lavishly illustrated book Professor Gilbert writes of the growth of English seaside resorts generally, and then describes the special circumstances that led to the rise of Brighton. His account of life in mid-Victorian Brighton, the rise of Hove and the impact of twentieth century ways of life make a fascinating piece of social history. All Brighton 'fans' will want to read this scholarly study of their shrine.
25s.

INTRODUCING YUGOSLAVIA

LOVETT F. EDWARDS

'Visitor and gastronome alike will find it invaluable, for the history and the food of the accessible parts of that strange land are Mr. Edwards' chief concerns. With his book as a guide, the intelligent visitor can feed mind and body on rare delights.'
Irish Independent
With 16 plates and endpaper maps 18s.

INTRODUCING SPAIN

CEDRIC SALTER

'Exceptionally well-informed.'
Birmingham Post
'Packed with sensible suggestions.'
Sphere
With 16 plates and a map. 2nd edition
18s.

●

THE RIGHT TO MARRY

A. P. HERBERT

So much interest has been aroused by the criticisms of the Church's attitude to remarriage after divorce in the Preface to the new Crockford's Clerical Directory, that a reminder of Sir Alan Herbert's lucid and exhaustive treatment of the subject is timely. 5s.

METHUEN

Iris Murdoch

UNDER THE NET

A NOVEL

'**a winner** . . .' KINGSLEY AMIS
'**outstanding . . . remarkable . . .** entertainment' *Sunday Times*
'**enchanting**' *The Times*
Cr 8vo 12s 6d

John Giaever

THE

White Desert

THE OFFICIAL ACCOUNT OF THE INTERNATIONAL EXPEDITION TO THE ANTARCTIC

'Heartening . . . immensely valuable . . . fascinating'
F. SPENCER CHAPMAN

'A unique experiment . . . a vivid and intimate portrait'

COURT CIRCULAR

BUCKINGHAM PALACE, JUNE 22

The Queen this morning received Brigadier G. G. R. Williams, Colonel, The Loyal Regiment (North Lancashire), and Officers of the Regiment and accepted the gift of a Regimental brooch.

Sir Oliver Harvey, upon his retirement from the Foreign Service, and Lady Harvey had the honour of being received by Her Majesty.

The Queen gave a luncheon party to-day for Monsieur and Madame Vincent Auriol at which Queen Elizabeth The Queen Mother and The Princess Margaret were present.

The Right Hon. Anthony Eden, M.P. (Secretary of State for Foreign Affairs), had an audience of Her Majesty this afternoon.

Sir Gladwyn Jebb had the honour of being received by The Queen when Her Majesty invested him with the Insignia of a Knight Grand Cross of the Most Distinguished Order of St. Michael and St. George.

The Right Hon. Sir Winston Churchill, M.P. (Prime Minister and First Lord of the Treasury), had an audience of The Queen this evening.

ST. JAMES'S PALACE, JUNE 22

The Duke of Gloucester presided this afternoon at a Meeting of the Council of King George's Jubilee Trust.

His Royal Highness, as Colonel-in-Chief of the Regiment, was present at the Annual Dinner of The Rifle Brigade Club which was held at the Trocadero Restaurant this evening.

Major Michael Hawkins was in attendance.

COPPINS, IVER, JUNE 22

The Duchess of Kent attended a Dress Show given by the Women's Home Industries at 9, West Halkin Street, W.1.

The Lady Constance Milnes-Gaskell was in attendance.

Princess Alexandra, attended by Lady Moyra Hamilton, made a tour of Alexandra Rose Day Depôts in the southern districts of London.

The Duke of Windsor is 60 to-day.

Lady Head gave birth to a daughter in London yesterday.

Mrs. Duncan Wauchope gave birth to a daughter at Tunbridge Wells yesterday.

Captain and Mrs. Philip Calderon have left London, and their permanent address is now The Butts, Kirdford, Sussex.

The Summer ball of Bedford College, University of London, will take place at the college on Friday, July 2, from 10 until 5.

The Bicester and Warden Hill Hunt dance will take place at Edgcote, near Banbury, on Friday, December 10.

MEMORIAL SERVICES

MR. ARTHUR GREENWOOD

The Prime Minister was represented by Mr. Walter Elliot, M.P., at the memorial service held yesterday for Mr. Arthur Greenwood, M.P., at St. Margaret's, Westminster. The Marquess of Salisbury (Lord President of the Council and Leader of the House of Lords) was represented by Sir Charles Hendriks; the Speaker by Lieutenant-Colonel Sir Ralph Verney; the Lord Privy Seal by Sir Robert Cary, M.P.; and the Secretary of State for Foreign Affairs by Mr. A. D. Dodds-Parker, M.P.; M. Jacques de Beaumarchais represented the French Ambassador. Canon Charles Smyth officiated and Mr. C. R. Attlee, M.P., gave an address. The large congregation also included:—

Mrs. Greenwood, Mr. Anthony Greenwood, M.P., and Mrs. Greenwood (son and daughter-in-law), Mrs. K. Cotter (daughter), Mrs. J. Brown (sister-in-law), Mrs. Iverach McDonald (niece), Mr. George Greenwood.

Earl and Countess Jowitt, the Earl of Listowel, Viscount Waverley, Viscount Hall, Viscount Alexander of Hillsborough, Viscount Hudson, Lord Webb-Johnson, Lord and Lady Shepherd, Lord Macpherson of Drumochter, Lord Rusholme, Lord and Lady Kenswood, Lord Nathan, Lord Hankey, Lord Milner of Leeds, Lord Silkin, Lord Pakenham, Lord Lawson, Lord Mathers, Lord Henderson.

Mr. Duncan Sandys, Mr. Herbert Morrison, Mr. Clement Davies, Mr. Hugh Gaitskell, Mr. H. A. Marquand, Mr. Tom Williamson, Mr. and Mrs. Philip Noel-Baker, Mr. John Edwards, Mr. Hugh Dalton, Mr. L. S. Amery, Mr. John Boyd-Carpenter, Mr. Wilfred Paling, Mr. Aneurin Bevan, Mr. and Mrs. James Griffiths, Mr. Arthur Henderson, the Hon. Kenneth Younger, Mr. Alfred Robens, Dr. Edith Summerskill and Dr. E. J. Samuel, Mr. F. J. Bellenger, Mr. Arthur Woodburn, Mr. Glenvil Hall.

Lady Megan Lloyd-George, the Hon. Lady Monckton, Sir Gurney Braithwaite, Lady (Herbert) Williams, Lady Melville, Sir Frederick Burrows, Sir Lynn Ungoed-Thomas, Sir Waldron Smithers, Sir Charles Harris (Government Whips Office), Sir Vincent and Lady Tewson.

Mr. Douglas Houghton, Mr. H. Douglass, Mr. Tom O'Brien, Mr. J. Wray, Mr. V. Feather, and other representatives of the T.U.C. Mr. W. Whiteley, Mr. G. Isaacs, Mr. D. R. Grenfell, Sir Charles MacAndrew, Mr. J. Dugdale.

Mr. Martin Redmayne (representing Government Whips), Mr. J. E. Glanville, Mr. Frank Bowles, Mr. Rhys Hopkin-Morris, Mr. and Mrs. M. Turner-Samuels, Miss Alice Bacon, Mr. H. Rhodes, Mr. J. E. MacColl, Mr. W. G. Cove, Mr. Arthur Moyle, Mr. C. Kenyon, Mr. W. R. Williams, Mr. Henry White, Mr. Jack Jones, Mr. E. L. Mallalieu, Mr. and Mrs. Julian Amery, Miss Margaret Herbison, Mr. James Callaghan, Mr. Cledwyn Hughes, Mr. Tudor Watkins, Mr. W. T. Williams, Mr. T. W. Jones, Mr. W. R. Blyton, Mr. A. S. Moody, Mr. Elwyn Jones, Mr. D. J. Williams, Mr. George Thomas, Mr. Albert Evans, Mr. A. Lewis, Mr. H. W. Wallace, Mr. A. Pearson, Mr. H. B. Taylor, Mr. James Hoy, Mr. Austen Albu, Mr. H. W. Bowden, Mr. Dryden Brook, Mr. A. C. Allen, Dr. A. D. D. Broughton, Mr. S. S. Awbery, Mr. J. Taylor (Labour Scottish Whip), Mr. David Griffiths, Mr. George Deer, Mr. Charles Royle, Mrs. Jean Mann, Mr. C. Osborne, Mr. J. Carmichael, Mr. F. T. Willey, Captain Mark Hewitson, Mr. G. Porter, Mr. C. J. Simmons.

Mr. Morgan Phillips (general secretary Labour Party) with many other members of the party, Councillor Raymond Ellis (representing City of Leeds Labour Party), Mr. A. E. Smith (International Arbitration League), Mr. Edward Fuller (Save the Children Fund), Professor and Mrs. George Catlin, Mr. C. Challen, the Rev. H. G. and Mrs. Johnson, Mr. S. R. Chaloner, Mr. Surrey Dane, Major Cyril Dennis, Miss A. E. Maguire, Mr. Norman Crump, Mr. Ritchie Calder, Mr. Sydney Elliott (editor, *Daily Herald*), Mr. Harold Hutchinson, Mr. Harold

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

פאריס, כ'א בסיון תשי"ד
22 ביוני 1954

אל : מר ג. רפאל, המשרד, ירושלים

מאת: שגרירות ישראל, פאריס

בתשובה למכתבך מ-4 ביולי ש'ז בדבר שינוי בקו התעמולתי מצרי נגד צרפת, אני מביא בזה פרטים שהיה בידי לאסוף ממקורות מוסמכים.

את יזמת הפעולה יש לזקוף לנשיא הרפובליקה לשעבר, מר אוריול, אשר כמעט ללא התיעצות עם משרד החוץ ובתוקף תפקידו כראש האחוד הצרפתי, שלח מספר אגרות אישיות לנגיב ולעבדל נצר בם מחה נמרצות על פעולת ההסתה המתנהלת במצרים נגד צרפת בעניני צפון אפריקה. האגרת האחרונה נשלחה לעבדל נצר על ידי שליח מר אוריול ימים אחדים לפני סיום תפקידו כנשיא. לאגרת זו מתכוונים במיוחד העתונים המצרים כשמציינים את הפעולה הפוריה של האליזה. באותו זמן המשרדים הצרפתים השונים המטפלים בבעיות צפון אפריקה לא ישבו בחיבוק ידים. הם הכינו פעולה מפורטת נגד ההסתה המצרית על ידי משרד החוץ, הרדיו, משרד המושבות ומשרד האינפורמציה. רוב העתונים הצרפתים הסכימו לפי דרישת הממשלה לפתוח במשא תעמולתי להשפלת שם מצרים בין הקהל הצרפתי. הודעה על קיום תכנית זו והרצון לבצעה חודש לפני פתיחת מושב או"ם נמסרה למצרים בפאריס בהדגשה כי לאור חומרת המצב המדיני לא תוותר צרפת על כל אמצעי כדי להחליש את התעמולה המצרית. ההזהרות הצרפתיות נתקבלו באוזן קשבת בחוגים הכלכלים המצרים. משרד הכספים המצרי היה זה שדרש מזמן שינוי יסוד בתעמולת קהיר לגבי צרפת, מחשש פן יפגע על ידי כך מאמץ משיכת הון זר. שר הכספים לשעבר, מר אל-עמרי, היה האיש שדגל במיוחד בשינוי מדיניות זו. הוא טען כי התעמולה האנטי-צרפתית לא זו בלבד שדוחה את ההשקעות הצרפתיות האפשריות אלא משאירה את שוק ההשקעות המצרי פתוח בפני מונופולין של ההון הגרמני, דבר העשוי לעורר את ספיקות הבריטים ולהרחיק מועד חתימת ההסכם האנגלו-מצרי. אל-עמרי הציע עוד ב-1952 תכנית "דו ראשית" (LE PLAN BICEPHALE) שלפיה תחולק העבודה הצבורית באופן שווה בין חברות צרפתיות וגרמניות.

ממשלת עבדל נצר המחפשת דרכי ביסוס לעמדתה הבינלאומית היתה רגישה הפעם יותר להזהרות הצרפתים ומצאה לנכון לשנות באופן מוחלט את קו תעמולתה נגד צרפת ולבחור כמועד השינוי את יום נפילת ביאן-דיאן-פו כדי להגדיל בעיני הצרפתים את ערך החלטתם הניתן דוקא בעת צרה.

./2

פאריס, כ"ז בכסלו תשט"ו
22 בדצמבר 1954

אל : מר א. [illegible], המשרד, ירושלים

מאת: שגרירות ישראל, פאריס

[illegible]

[illegible]

[illegible]

/2

פעולת המצרים לא הסתפקה בשטח התעמולה גרידא.

<u>בשטח הדיפלומטי</u> נעשו כמה שינויים מתוך כוונה לחזק בעיני הצרפתים את הקו החדש בו החליטה מצרים לנקוט. השגריר המצרי בפאריס הועבר לבון עם הוראות (כפי שנמסר לצרפתים) לשמור על שיווי משקל בין צרפת וגרמניה, בארץ כהונתו החדשה. במקומו נשלח לצרפת שגריר חדש, מחמוד אל-פאלאקי, כלכלן בעל שם בין-לאומי, אשר מיום בואו לפאריס הפיץ ברבים את כוונותיו להתמסר לביצוע מדיניות כלכלית. השגרירות המצרית כלה נרתמה למאמץ הסברתי כלכלי שהחל בנאום שנשא השגריר בפני נציגי העתונות האנגלו-סאכסית ב-14 באפריל 1954. (המצית הנאום לוטה בזה).

לחיזוק פעולת השגריר נשלח לצרפת חבר ועד המהפכה, מוהיידין, אשר ניהל שיחות מרובות עם אנשי הכלכלה והתעשיה הצרפתית וחתם על חוזים שונים הקשורים בהשקעות צרפתיות במצרים. הצלחתו של מוהיידין היתה גדולה והוחלט בהסכמת משרד החוץ הצרפתי להזמינו לסיור בצפון אפריקה כדי שיעמוד על התקדמות הערבים שם. מוהיידין חזר למצרים עם רושם חזק מכל אשר ראה והוא ממשיך גם היום לטפל בענינים כלכליים הקשורים עם צרפת מאחר שסרב לקבל תפקיד כשגריר ליד הותיקן. אחת התוצאות של ביקור מוהיידין היתה הזמנת משלחת גדולה של בנקאים ותעשיינים צרפתים לקהיר. למשלחת זו מתכוונת הסקירה המופיעה ב"לה מונד" ב-11.6 אליה אתה מתיחס. תוצאת ביקורה היתה חתימת מספר הסכמים הקשורים עם העבודות הצבוריות במצרים ותכנית הלואה והשקעה צרפתית, עליה עדיין לא קיבלתי פרטים.

לעת-עתה הופקדה האחריות לתעמולה מצרית הקשורה בעניני חוץ בידי זהריה, מנהל משרד התעמולה בקהיר, אליו הועבר הפיקוח לא רק של כל הסוכנויות הממשלתיות המצריות אלא גם על נספחי העתונות בנציגויות השונות.

אין בידי עדיין כל ידיעה בדבר מו"מ מיוחד על קניות נשק וכו'. אולם, אין לי ספק כי במדה שיחסי צרפת ומצרים ישתפרו בשטח התעמולה – זאת נוכל לשפוט ביתר בטחון עם התקרב מועד העצרת – יתפתחו שטחים חדשים ביחסים שבין המדינות וצרפת תהיה מוכנה להרבה ויתורים כדי להקל על מהלך מדיניותה בצפון אפריקה.

בברכה,

[signature]

דן אבני

העתק: לשגריר
למע"ר
להסברה

LE MONDE

DU

14 AVRIL 1954

L'AMBASSADEUR D'EGYPTE

DÉCRIT LA SITUATION ÉCONOMIQUE DE SON PAYS

Le nouvel ambassadeur d'Egypte, M. Mahmoud el Falaki, a été l'hôte de l'Association de la presse anglo-américaine, qui offrait dans un grand hôtel parisien un déjeuner en son honneur.

Technicien de l'économie, ancien représentant de l'Egypte au Fonds monétaire international, l'ambassadeur a prononcé une allocution essentiellement consacrée à la situation économique de l'Egypte et aux efforts tentés par le nouveau régime pour mettre en valeur les ressources du pays en étroite liaison avec les capitalistes étrangers.

Après avoir décrit le « gigantesque » projet du nouveau barrage envisagé au sud d'Assouan, et qui doit « révolutionner à la fois l'agriculture et l'industrie de l'Egypte », M. Falaki a mentionné parmi les projets actuellement en cours d'exécution la construction d'une nouvelle usine d'engrais capable de traiter un demi-million de tonnes, et dont l'adjudication a été confiée à une firme française. L'ambassadeur a ensuite affirmé que l'extraction de minerai de fer pourra laisser un profit très substantiel.

Enfin M. Falaki a précisé qu'une loi « très importante » a été promulguée pour favoriser le flux du capital étranger. Elle prévoit notamment la possibilité de rapatrier chaque année les profits jusqu'à concurrence de 10 0/0 du capital investi. Au terme d'un laps de cinq ans, le capital tout entier peut être rapatrié au rythme de 20 0/0 par an.

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

פאריס, כ' בסיון תשיד
21 ביוני 1954
שפ 382

אל : מר גדעון רפאל, ירושלים
מע'ר
חקר
הסברה

מאת: השגרירות, פאריס

לפי מקור מוסמך העתיק מר אבול פאס, בעל העתון המצרי אל-מצרי, את מקום מושבו מלוזאן לבגדד. הוא מנהל שם משא-ומתן עם מוסדות עיראקים במטרה לחדש הופעת עתונו שנאסר במצרים.

בשינוי זה רואים רבים לא רק רצון לנקמה מצד אבול פאס, אלא שלב בתהליך החרפת היחסים בין מצרים ועיראק, לאור החוזה הפאקיסטאני והתחרות המתנהלת בין שתי הארצות בהנהגת הערבים.

בברכה,

דן אבני

[illegible]
[illegible]

אל : [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

בברכה,

[illegible]

(12)

העתק

ס. גרצברג
לונדון - 16/6/54

משה היקר,

סלח לי על אשר הנני מטרידך בקריאת מכתב נוסף. לא הייתי עושה זאת אילולא הרגשתי חובה לעשות זאת. נשלחתי ע"י שרת העבודה לדנמרק להשתתף בועידה של אכספרטים לבירור דרכים יעילות להגשת עזרה טכנולוגית למלאכה ותעשיה ב"ארצות נחשלות" תוך שימוש בהקצבה מיוחדת של הממשלה הדנית לתכלית זו. הוזמנו לשם ע"י האו"ם והממשלה הדנית.

ראשית הנני לציין את ההרמוניה ושיתוף הפעולה ששררו בועידה האטרוגנית בהרכבה אשר כללה את ארצות אמריקה הלטינית, אסיה כולל פקיסטן, והמזרח התיכון כולל אירן ומצרים. קשרנו יחסים מצויינים עם נציגי פקיסטן ומצרים. בתחילה חששתי לפגישה עם המצרים. חשבתי אם אעלים עין מהם יתפרש הדבר כאינבזציה מעליבה, אם אנסה לומר להם שלום ולא אענה, אעלב קשה. סרט פתרתי את השאלה היא נפתרה מאליה. לחצנו איש את ידי רעהו בכניסה לאולם הפתיחה כבלי שנדע מי אנו. אח"כ נתקשרה ידידות יפה מאד. תאר לעצמך שלועדה המתמדת נבחרתי על פי הצעת נציג פקיסטן. היתה הצעה לבחור את הנציגים איש איש מאיזור אך הוא הציע לבחור את ה- Most contributing members of the group ועל יסוד זה נקט בשמי. אשר למצרים היו מומנטים מעניינים. שוחחנו על עזרה ועל ביקורים הדדיים והוא הבטיח לי לבוא בעוד שנתיים. שאלתיו מה פשר המועד שהוא נקט והוא ענני כי הזמן יפתור את הקשיים. "בעצם, הוא אמר, נשארה רק בעיה אחת (אגב, הדובר פרופיסור באוניברסיטה) והיא בעית הפליטים. הם לא רוצים להשתרש ולהקלט במדינות ערב. הם רואים את שהותם שם כאסון חולף והם ישובו לבתיהם. הם לא רוצים לעבוד ופושטים יד בחוצות קהיר. אתם בודאי תבינו כי עליכם לעזור ולתרום תרומה לפתרון הבעיה. בעצם אתם ג"כ זקוקים לאנשים אלה שיחזרו לעבודת האדמה. הם ישתרשו במשק ובכלכלה ולא יעשו לכם כל קשיים. הם ברצון יהיו אזרחים נאמנים למדינה." לא אלאה אותך בציטוט דברי. אציין רק שדבריו היו בחלקם רפלקס-מה של דברי אליו באותו נושא. למדתי מזה שהם בתום לבב רואים את בעית הפליטים כבלתי ניתנת לפתרון אחר מאשר ע"י שובם ארצה. ולו לפחות חלק מהם. האיש איננו איש מדינאי ואין ליחס לדבריו משקל מדיני. אך דבריו מבטאים דעת קהל.

במשך כל הועידה יצרנו וקיימנו יחסים טובים. היה רק מומנט אחד של ויכוח. הגיעה אלינו ידיעה כי בדעת האו"ם להקים מרכז טכני במצרים וכי הם מנסים להבריח החלטה ספציה אשר תשמש יסוד מחזק לתכנית זו. הם הצליחו בעזרת פקידי או"ם והמצרים להעביר החלטה כזו בועדה שהיתה מורכבת ממחצית הועידה שנחצתה לשתי ועדות. בועדה המתמדת, בה ישב גם המצרי, נלחמתי בהחלטה הנ"ל. מפאת אופיה הסמוי של ההחלטה הייתי צריך לנהל כמובן גם ויכוח סמוי. בועדה המתמדת הצלחתי לקבל את תמיכת כולם, כולל נציג פקסטן ופקידי האו"ם, אך מפאת חוסר הסמכות לשנות או לבטל החלטה של מחצית הועידה הועבר הענין למליאה. במליאה נמשך ויכוח רציני ביני לבין המצרי ועלה בידי להפיל את ההצעה שלו.

הדבר לא היה קל כי, כאמור, הויכוח היה ססוי, וצריך היה להימנע מגילוי המזימה בפומבי כדי לא להכניס טון פוליטי לועידה של אכספרטים (בכוונה נמנענו מלעשות זאת. זה בודאי לא היה מתקבל באהדה אילו גם נסינו לעשות זאת). היה לכן צורך לשכנע בתוקף ההגיון העניני בלבד. והדבר עלה בידי. הפרופיסור, בן החמשים וכמה, הרגיש את עצמו נפגע באופן אישי מהכשלון שנחל. והנה למחרת, היום האחרון של הועידה ניגש אלי ואמר לי את הדברים הבאים:

"It seldom happens that a man of my age succeeds to acquire such a sincere and whole-hearted friendship as I have got in in you. I am happy that our little dispute from last night did not harm at all this friendship and my feelings towards youare intact".

לעצם הענין. התרשמתי עמוק ממה שראיתי בדנמרק והנני מרשה לעצמי להגיד כי חבל עולם זה מן הראוי שנגלה אותו יותר, נדלה ממנו מה שאפשר ונשקיע כוחות לפתח יחסי גומלין הדוקים עמו. הנסיון הדני, שנעשה בתנאים טיפיים במעט דומים לנו ובלי "מגביות" ומאפשר רמת חיים כה גבוהה והרבות חיים וחברה כה יפים, משמש לי מקור לא אכזב של תוספת עידוד ואמונה ביכלתנו לעשות גדולות בארצנו. אשוב לעבודתי בהשראה נוספת ובמרץ מחודש להסתערות על כיבושים חדשים בשטח הייצור.

ולבסוף הערה נוספת. הזדמנתי לאנגליה בתחום התכנית השניה של ליסוד הדרכים להעלאת פריון הייצור. גיליתי בצירותנו "אינסטיטוציה" יעילה מאד שמן הנמנע שלא אפנה את תשומת לבך אליה ובעיקר לאחר ששמעתי כי יש בדעת משרדך לבטלה. כוונתי לנספח העבודה. לכל אשר אפנה הנני מוצא את עקבותיו ואשפעתו של בר־טל. הכל יודעים עליו והכל מעריכים ומזכירים אותו לטובה. הוא פיתח קשרים רבים אשר הנם לעזר רב לאנשי ארצנו ומוסדותינו במידה שהם ניזקקים לארץ זו, מוסדותיה ואנשיה. הוא פועל בהיקף הרבה יותר נרחב מאשר עניני העבודה אך בשטח זה הוא שולט בהחלט. הישגים אלה יש כמובן לזקוף בראש ובראשונה על חשבון האיש וסגולותיו. שמעתי כי הוא עומד לסיים את תפקידו ולשוב ארצה. לא אכניס את ראשי לבעיה האישית. אך אני רואה חובה תנועתית ואזרחית להעיר את דעתך כי יהיה זה משגה חמור מאד אם תפקיד זה יבוטל. אין כלל לתאר את האפשרות הזאת ובעיקר באנגליה שנשארה ותהיה Welfare State אף במשטר הקונסרבטיבים. זו אפשרות חמורה שלא תסולח לנו. אגב, שמעתי שגם אילת סבור כך. אנא, למען השם, מנע זאת. אינני יכול להציע לך פתרונות תקציביים ואף אינני מקל בדבר. אך אני לסרות זאת מרשה לעצמי להעריך את חשיבות התפקיד <u>בתחלטית</u>.

אנא סלח את הטרדה וקבל־נא את רגשי הידידות העמוקה וההוקרה שאני רוחש לך.

שלך בהוקרה

(־) ס. גרצברג.

איש כמוס

חומר מסווג

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

משרד החוץ
מחלקת החקר

(12)

תאריך הידיעה: 16.6.54

טיב המקור והידיעה: מהימן, כמרם ל נ

אסמכתא: ש/930

הנדון: **היחסים בין מצרים לבין מדינות ערב**

בפגישה בין שר החוץ המצרי לבין מנהל משרד החוץ הלבנוני ושגריר לבנון בקהיר עמד שר החוץ המצרי על מדיניותה הערבית של מצרים, כפי שסוכמה ע"י גמאל עבד אל-נאצר:

(1) יש הכרח לחזק את מדינות ערב ואין אפילו להתנגד לסיוע הצבאי והכלכלי מן המערב בתנאי שהוא לא יפגע בריבונותן של מדינות ערב.

(2) מדינות ערב הן מעצם טבען אויבות לקומוניזם.

(3) שיתוף-הפעולה עם המערב תלוי בפתרון הבעיות של המדינות הערביות וקודם כל בעיית מצרים ובעיית א"י.

(4) אין להצטרף לבריתות צבאיות.

שר החוץ המצרי הביע את תקוותו שאין חולקים על נקודות אלה, אבל הן טעונות אישור בישיבה הבאה של הוועדה המדינית של הליגה הערבית. שר החוץ המצרי מציע להקדים את המושב הבא של הוועדה המדינית למחצית אוגוסט.

יב/רצ

תאריך התפוצה: 20.6.54

תפוצה:

מר א. לוריא, מר א. לבבי, מר ב. רפאל, מר י. הרצוג, חקר(3), מת"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

ז' ניסן תשי"ד

SALIM DISCUSSES VISIT WITH KING SAUD

Excerpts from a radio broadcast from Cairo, Egyptian Home Service, June 11, 1954

The Minister of National Guidance and Minister of State for Sudanese Affairs, Maj. Salah Salim, spoke at a press conference at Al Aqubba Headquarters this evening, discussing his recent visit to Saudi Arabia and his talks with His Majesty King Saud. Maj. Salah Salim declared: "It was fully established for us, following my recent visit to His Majesty, the King of Saudi Arabia, that it is evidently wrong to talk of the Saudi Arabian Kingdom and Egypt as two separate countries. The situation and reality have proved beyond the slightest doubt that the Saudi Arabian Kingdom and Egypt are one country, although they may be distant from each other. These words are not mere courtesy of the type of many past instances between the Governments of the Arab States, but they are a fact proved by the tangible practical results we have attained.

"I recall an unforgetable statement by His Majesty King Saud during my last interview with him. One of his advisers had begun to read him the text of the official minutes of my talks with His Majesty. His Majesty said to the latter: "Written papers or drafted texts are unimportant to us. These minutes are merely for recollection of the subjects that were discussed. What exists between us and you is firmly established in our hearts and souls. Correspondence and treaties are incapable of expressing the truth of this. My country is yours and is at your disposal. Your country is mine, in which I possess exactly (the same rights—Ed.) as you. No matter what our Kingdom's private interests may be, I should not give such interests the slightest consideration if it were to clash, even slightly, with your interests and aspirations, which, in fact, are our own interests and genuine aspirations."

"During these interviews, I acquainted His Majesty with the details of the situation in the Arab world and in Egypt according to our latest information. His Majesty kindly and meticulously informed me of all accounts and details which have reached His Majesty regarding what is taking place in the Arab world and of the various foreign factors which concern the Arab world. It has been positively established for us that the Saudi Arabian Kingdom and Egypt follow an identical line, and neither of us will make a single move alone in international policy except after full consultation with the other. It has also been agreed that a responsible official of each State should alternately visit the other at least once every month to inform the other of the latest developments, and to agree on every move in the future.

"The most prominent part of these important talks was a review of the endeavors being severely and harshly made by certain powers, which aim at splintering the Arab world by drawing some Arab countries into special alliances, while all Arab problems are kept in abeyance by those who seek to form these alliances. This was clearly conspicuous in the joint statement agreed upon, and which His Majesty ordered to be published in Egypt and Saudi Arabia immediately upon my arrival in Cairo. This soundly defeated the various ~~xxx~~ slanders and rumors circulated during the past few months regarding the attitude of the Saudi Arabian Kingdom toward these alliances, or toward moves to pave the way for entrance into these alliances.

"In discussing our foreign relations, we shall always bear in mind the Arab League Charter and the outstanding Arab questions, primarily the question of the Suez Canal and Arab Palestine. Each side informed the other of the details of all international and Arab contacts carried out during the past few months. As mentioned in the joint statement, discussions also dealt with all arbitrary questions of interest to the two countries. The two sides agreed to lay down firm foundations for the war industries of the two countries, and for training, armaments, and defense within the framework of the Collective Security Pact.

"In summation, it can be said that complete agreement was reached which makes the defense and military affairs of the two countries appear as if Egypt and Saudi Arabia were one completely united state. His Majesty kindly accepted Egypt's invitation for His Highness Amir Mishaal, the Minister of Defense in the Saudi Arabian Kingdom, to visit Egypt shortly to discuss all technical details regarding armament, training, war industries, defense, and the remainder of these vital questions. Discussions also dealt with certain questions of interest to the two countries, and with mutual coordination to serve them in particular and the Arab world in general."

Maj. Salah Salim then replied to the questions of press. In answer to a question regarding recent British aggression on the Saudi oasis of Buraimi, Maj. Salah Salim stated: "I have learned the details of the British aggression against this part of the Saudi Arabian Kingdom. We consider this aggression of no less importance than Britain's aggression in the Suez Canal Zone and the West's assistance to Israel in her repeated aggression at the heart of the Arab world. This led us to declare -- and it is clear in the joint statement -- that it is absurd for any Arab even to think of entering into any alliance with these trespassers on our rights in every quarter of the Arab world.

"In our resolution, we do not trespass on anyone. By following this policy, we do not trespass on the safety of that they call the free world. It is logical and natural that we should adopt this attitude. These series of aggressions must stop before we will consider discussing with them or with others the language of right and sound logic. If not, let he who has a contrary view show us the grounds for his differing judgement, and let us all seek the arbitration of the Arab people to whom belongs the first and last right to determine their future and to pursue the policy which satisfies them."

Maj. Salah Salim was asked: "Did you discuss the reasons for the frigid relations between certain Arab states?" He answered: "Yes, we reviewed this situation, as I have made clear in my statement. Agreement was complete regarding the motives which created this situation. We also agreed in our purpose to carry out every effort required by the situation to rally and close the ranks of the Arabs, until their long-standing demands are granted and the imperialists evacuate our lands. It must be understood that personal relations or individual interests cannot dominate the future of nations and peoples. We must be completely frank, as there is no harm at all in announcing that we have agreed on questions and differed on others. This is better than deceiving each other -- better than saying that we are fully united and agreed on everything while there is disagreement

among us. In this case, when we meet with tribulation such as that in Palestine, our weaknesses and disintegration come to light, and our peoples suffer bitter disappointment, as they have before, and lose all hope for the future."

אישי במוס
חומר מסווג

משרד החוץ
מחלקת החקר

12

אין להעביר ידיעה זו הלאה בכל צורה שהיא מבלי להתקשר תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 9.6.54

טיב המקור והידיעה: מהימן, כמוס
אסמכתא: ש/913
הנדון: **שגריר מצרי חדש בסוריה?**

ממשלת מצרים ביקשה מממשלת סוריה לאשר את מינויו של סגן-אלוף גמאל חמאד כשגריר מצרים בדמשק במקומו של עלי נג'יב. (גמאל חמאד הוא הנספח הצבאי בשגרירות המצרית במדינות ערב ואילו עלי נג'יב הוא אחיו של נשיא מצרים מחמד נגיב).
ממשלת סוריה לא החליטה עדיין אם לאשר מינוי זה.

תאריך התפוצה: 14.6.54

תפוצה: מר א. לוריא, מר ב. רפאל, חקר(3), מה"ע(2), ארכיון.

יב/אעפ

החזור נא למחלקת החקר

ד.מ.י"ם 1460/11.53/5000

סודי

AMBASSADE D'ISRAEL — שגרירות ישראל

פאריס,

ג' בסיון תשי"ד
4 ביוני 1954

382 /שפ

משרד החוץ
דאר נכנס
8. VI. 1954
מספר 4085 ח
העתק נשלח

אל : מע"ר
העתק: מנכ"ל
חקר
מאת : י. צור

חושבני שתמצאו ענין בעובדה הבאה: באחת מארוחות הצהרים הרשמיות מצאתי את עצמי יושב לצדו של השגריר המצרי, אל-פאלאקי. היה רגע של מבוכה כאשר שאלני לשמי ולמעמדי והסברתי לו מי אני. הוספתי דרך נימוס, כי אמנם אין יחסים בין שתי המדינות שלנו, אבל אני מקווה שנארח לחברה יחד ליד השולחן. בתשובה ניתנה לי לחיצת-יד גלויה וידידותית ונתפתחה שיחת-רעים שנמשכה כשעה וחצי. השגריר המצרי לא שעה אל שכנו משמאל, ולי לא ניתנה ההזדמנות לשוחחעם שכני מימין.

השיחה נסבה בעיקר על בעיות של כלכלה ותיכנון כספי. השגריר המצרי איננו דיפלומט מקצועי. שימש שנים רבות סגן שר הכספים במצרים וישב כחמש שנים בניו-יורק כנציג מדינתו בקרן המטבע הבינלאומית. חניך אוכספורד. סיפר לי על הבעיות העומדות לפני קרן המטבע ועל ההתנגשות בין חסידי החליפין החפשיים לבין חסידי התיכנון. ברגע מסויים אמר לי, כי ישראל אינה יכולה, לדעתו, להכריז על חופש תנועת המטבע, משום שאין זה עולה בד בבד עם תכניות פיתוח - מדינה השואפת לפתח את משקה חייבת לשים מעצור בפני בריחת המטבע. סיפר שגם מצרים הולכת בדרך זו, מכיון שגם לפניה עומדות בעיות פיתוח רציניות. דיבר בזלזול על המשטר הקודם בארצו, שיצר שכבה דקה של בעלי הון וזנח את עניני המוני העם, והביע תקוותו כי ההנהגה החדשה תשנה את המצב.

הרבה לשאול אותי על פעולותי בעבר ושמח כשסיפרתי לו, כי בימי המלחמה גרתי כשנתיים במצרים.

השיחה לא נגעה, כמובן, בכל בעיות מדיניות. נפרדנו בידידות, תוך הבעת תקוה שתינתן לנו הזדמנות להיפגש מחדש.

זוהי הפעם הראשונה מאז נכנסתי לשירות החוץ, שנציג דיפלומטי של אחת ממדינות ערב לא השתמט משיחה עמי.

בברכה,

יעקב צור
שגריר ישראל

אישי במוס

חומר מסווג

משרד החוץ

מחלקת החקר

(12)

אין [illegible] הלאה
בכל צורה [illegible] להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 26.5.54

טיב המקור והידיעה: מקור ערבי מהימן

הנדון: התגברות פעילות האופוזיציה במצרים (?)

אסמכתא: ש/877

חוגים עיראקיים בקהיר מוסרים כי האחים המוסלמים מגלים פעילות ניכרת השבוע והתקשרו בחשאי עם אנשי הצבא והמשטרה, עם סטודנטים ועם חוגים אחרים, כן הגביר בזמן האחרון מוחמד נגיב את פעילותו.

מצב-חרום הוכרז בקהיר ויש לחכות להתרחשויות לאחר "אלפיטר" (סוף חודש רמדאן).

<u>הערת מחלקת החקר</u>: אין בידינו ידיעות נוספות המאשרות את הידיעה הזו. יש לציין כי בחודש רמדאן גוברת הפעילות בדרך כלל בכל המדיניות המוסלמית.

צק/עפ.

תאריך התפוצה: 28.5.54

תפוצה:

מנכ"ל, מר א. לוריא, מר א. לבבי, מר ג. רפאל, מר ע. נגר, השגריר בוואשינגטון, השגריר בלונדון, השגריר בפאריס, חקר(3), מח"ע (2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

ד.מ.ר.ם 1460/11.53/5000

(12)

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : גדעון רפאל, מער. חקר המשרד ירושלים   נשלה : 25.5.54
מאת : אבני ממישראל פארים   נתקבל § 26.5.54
מס סדורי 871

הכתב המיוחד של פראנס פרס בקהיר ואיש חבירן הצרפתי הבריק היום כי נאצר החליט להכיר בסין הקומוניסטית. החלטה זו באה בתמורה.

א. לפתיחת שוק חדש לכותנה המצרית ולויטו הרוסי בענין ישראל.

ב. בהסגנת עצמאות בפני ושינגטון.

תנאים נוספים במו"מ על הויטו הרוסי היו העלאת הצירות הסובייטית במצרים לדרגה שגרירות והעמדת מכשולים להעברת מטוסים אמריקניים המטיסים כוחות צרפתיים למזה"ת. החלטה המפתיעה זו של מנהיג שנחשב עד כה עבד נרצע לאה"ב נפלה בחלה בחוגים אמריקניים הרואים בה המפלה הכבדה ביותר של המדיניות האמריקנית המצרים מאז תום המלחמה ומכה לביקורו של קאפרי במחמד לטובת נאצר.

משקיפים אחרים סבורים כי ההחלטה מכוונת להרים קרן המהפכה בעיני מדינות ערב ולהגביר חופש התמרון של המפקדה במו"מ על סואץ.

א ב נ י

קט/מח(73)

(12)

EMBASSY OF ISRAEL
WASHINGTON
MILITARY, NAVAL AND AIR ATTACHE

שגרירות ישראל
וושינגטון
נספח צבא הגנה לישראל

סודי

מס. מ/22/1141
24 במאי 1954

מר גדעון רפאל, משרד החוץ

לגדעון שלום,

מכתבך א/479/12 מיום 5.5.54.

אין לנו כל אשור לפליטת המצרי באילו קיים הסדר עם ארצות הבריה בענין סיוע צבאי וכלכלי, אם כי הדבר נראה לי כדי הגיוני. אני מקוה להפגש אתו בימים אלה ואנסה להבהיר נקודה זו.

ח. הרצוג - אלוף משנה
נספח צ.ה.ל.

חה/טס

סודי

<u>במוס</u>

ירושלים, ב' באייר תשי"ד
5 במאי 1954.

479/12/א

אל : אלוף משנה ח. הרצוג, נספח צה"ל, שגרירות ישראל
ווישינגטון.

מאת: גדעון רפאל.

אני מאשר בתודה העתק דוח"ד על שיחתך
המעניינת עם הנספח הצבאי המצרי, מס' מ/835/2, מ־22.4.54.

חשוב בשבילנו הודעתו שפגישותיו אתך נערכות
בהסכמת מועצת המהפכה. בנוגע להודעתו שרצונם עז לשקט
ולשלום בגבול, ברצוני לציין שרק אתמול קבלנו הודעה
דומה בשיחה בלתי רשמית מנוזהר, הנציג הקבוע של מצרים
בושה"ן.

בדבר פליטת פיו שמצרים הגיעה להסדר על סיוע
צבאי וכלכלי עם ארה"ב, ברצוני לשאול אם יש לכם אישור
לכך ופרטים גם ממקורות אחרים.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/הנ.

חומר גלוי

משרד החוץ
מחלקת החקר

ר

מירה
שרון
לברכת

שם העתון: "אהראם" (קהיר)

תאריך: 23.5.54
אסמכתא: ג/1283.

הנדון: **משלחת משקיעי הון מצרפת למצרים**

ב-6-5 תגיע למצרים משלחת צרפתית בת חמשה חברים של בעלי הון. היא תבחן את האפשרויות להשקעת הון צרפתי במצרים.

בראש המשלחת יעמוד (טואיה) מנהל בנק "קרדי ליונה" וקאס מנהל בנק "קונטואר", המייצגים גם בנקים אחרים.

בי/אם

תאריך התפוצה:
2.6.54

תפוצה:
מר א.לוריא, מר ג.רפאל, מר ע.נגר, מר מ.ברטוב, השגריר בפאריס, יומ"ם, חקר(3), מה"ע(2), ארכיון.

424/41

תיק מצרים

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : המשרד ירושלים   נשלח: 17.5.54

מאת : שילוח, ממישראל שינגמון   נתקבל: 18.5.54

רפאל. אישי. שלך 441.

אין בבלאושטיין מכושט ונאמן לתדרוך ואינני חושש שיגרר לטונך אם נזהיר אותו במפורש נגד . לגבי בקור במצרים נראה לי כי מוטב לחכות למגע הקרוב עם השגריר המצרי אשר הבטיח להתקשר אתו בעבור שבועיים שלושה.

שילוח.

קמ/הג (61)

ח״ך מצכ״מ

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§ 441/92

אל : שילוח ממישראל ושינגטון נשלח : 17.5.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

לשלוח. אישי. שלך 410. לשיחה ערך כפול.

אלף ביירוד ע"י המלצתו לבלאושטיין להפגש עם השגריר המצרי מכיר בזכות מנהיגים יהודים בארה"ב לפעול בענינים מדיניים בינלאומיים הנוגעים לישראל.

בית ציין התועלת שתצמח למצרים והדגשת הצורך של פגישה ישירה. מציע לעודד בלאושטיין לערוך הביקור לכל המפות במצרים בתנאי שיקבל ערב צאתו הדרכה מעורבנת מצדנו וימנע מכל היורך. השאלה היא אם אפשר לסמוך עליו שלא יביע נכונות לויין בויתורים. רואה התועלת העיקרית בבקור כזה אם יצליח להפגין הסולידריות של יהדות ארה"ב על כל זרמיה עם ישראל.

ר פ א ל

יא/אע(52)

102

ח"ק

EMBASSY OF ISRAEL

שגרירות ישראל

לונדון, י"א באייר תשי"ד
14 במאי 1954
גא/40184/368

אל : מר ג. רפאל, משרד החוץ

מאת : ג. אבנר, שגרירות לונדון

מכתבך אל מר גזית מן ה-4 במאי 1954
(מס. א/476/12)

גזית עסוק כרגע וברצוני לנצל את הדואר הדיפלומטי היוצא היום ולענות על שאלתך.

מאז מחצית 1953 ידוע בלונדון כי ממשלת ארה"ב מעונינת להגיש עזרה צבאית וכלכלית למצרים ואף הבטיחה זאת לממשלת מצרים תוך תקוה שהבטחה זו תניע אותם לזרז את סיום המו"מ עם הבריטים. בידיעה זו לכשעצמה אין איפוא כל חידוש. מאידך לא ידוע לנו שכאילו קיים כבר הסכם עקרוני על פרטים, כמויות, סכומים וכו'. אני עצמי נוטה לחשוב שהענין לא יצא מגדר הבטחה כללית אולם בכל זאת נברר את הענין בהזדמנות הקרובה ונודיעך.

על כל פנים מותר לנו להניח שלאחר הסכם אנגלו-מצרי תהנה מצרים מסיוע כלכלי וצבאי אמריקאי.

בברכה,

גרשון אבנר

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

העתק

ירושלים, 5.5.54

הנדון: שיחתי עם קולונל בנקס

סעדתי בחברת קולונל בנקס בערב הגיעו לירושלים. השיחה נסבה על עבדול נאצר, אשר לדעת קולונל בנקס הנו איש העתיד של מצרים. לדבריו היתה לו השפעה רבה על נאצר וסיפר לי, בנאיביות בגדרניה במקצת, כי לאחר שהוכיח את נאצר כי לא יתכן להגיע לידי הסכם עם אנגליה כל-זמן שהורגים חיילים צעירים אנגלים שאין בליבם כל איבה כלפי מצרים - לא אירעו שום תקריות נוספות ממין זה. וכן לאחר שהעמיד אותו על הנזק הרב הנגרם על-ידי מאמרי-הסתה שהופיעו בעתונות המצרית נגד אנגליה - פסקו להופיע מאמרים אלה.

על הודעתו כי לאחר הביקור במצרים בדעתו לבקר בישראל השיב נאצר: לא אכפת לי. סע לישראל, ואם כתוצאה מביקורך שם יהיה לך מה לומר לי בענין בעיית הפליטים אסדר לך מעבר דרך רצועת-עזה.

מעל לכל מעסיקה את בנקס בעיית הפליטים ורצונו עז למצוא פתרון לה. אולם הוא מדגיש כי אינו מעונין להכנס לשום בעיה מדינית- לא על מקורה של בעיה זו ולא על מצבם הנוכחי של הפליטים, אלא פשוט להביא את הגורמים הקשורים בשאלה זו לשיתוף פעולה למען הצלת אנשים אומללים אלה. הסברתי לו במפורט את עמדתנו וכן את גישת מדינות ערב לבעיה זו וכן הצבעתי על האפשרויות השונות שהוצעו כדי לפתרה. הוא שאל אם למרות הכל לא נוכל לקבל בחזרה מספר מסויים של פליטים ועל זאת עניתי כי אינה באה בחשבון כל החזרה של פליטים לישראל פרט לזו המבוצעת במסגרת איחוד המשפחות. אולם מאידך, מוכנים אנו לתרום תרומה כספית על-ידי תשלום גלובלי כפיצוי עבור האדמה הערביה המעובדה שנשארה בידינו. הדגשתי כי אין אלה דיבורים בעלמא אלא נסיון כנה מצדנו לפתור הבעיה וכי מוכנים אנו לעשות מאמצים גדולים כדי להשיג את הסכום הדרוש.

השיחה התנהלה באוירה ידידותית מאד. בנקס חזר ואישר כי הוא משוכנע ברצוננו הטוב למציאת פתרון-קבע לבעיית הפליטים. הוא התכונן לשהות יום-יומיים בישראל ומכאן לנסוע לג'נבה על-מנת להפגש שם עם אידן ולשוחח אתו על שאלה זו אשר היא לדעתו הבעיה המרכזית הבוערת במזרח הקרוב.

ד"ר ל. כהן

(-)

טהה

משרד החוץ

במוס.

מזכר

אל: שר החוץ
העתק: למנכל
מאת גדעון רפאל

אל:
מאת:

הנדון : השתלשלות הפניה למצרים.

1. ביום 9 באפריל נשלחו הוראות על ידי השר לנציגויותינו בוושינגטון, ניו יורק ופריס, למסור אגרה לממשלת מצרים בקשר להחמרת מצב הבטחון והאיבה.

2. מר א. בן־חורין מהשגרירות בוושינגטון מסר את האגרת לאיש מסגל השגרירות המצרית במקום. הוא החזיר לו את האגרת כעבור עשרים וארבע שעות על פי הוראות הממונה על השגרירות.

3. מר מ. קדרון, סגן הנציג באו"ם, הקריא את האגרת באזני ד"ר מחמוד עזמי, נציג מצרים במועבי"ט, שסרב לקבל האגרת ולהעביר תכנה.

4. שגריר ישראל בפריס פנה למזכל משרד החוץ הצרפתי, מר פרודי, בבקשה להעביר את האגרת למצרים. הוא סרב. העמדנו שגרירנו על הטעות ועם שובו של מר דיבון מלונדון באותו יום, נמסרה האגרת למר זקשה, הנספח הצבאי המצרי, שהבטיח להעבירה למרות הסתייגותו לגבי חריפות סגנונה ותוכנה.

5. התשובה לא נתקבלה בזמן כתיבת דו"ח זה.

6. בעת ובעונה אחת עם מסירת האגרת התקיימה שיחה בין מר ר. שילוח, מר הארט /מנהל מז"ת במחמ"ד/ ומר ראפל. כתוצאה מהשיחה שהתקיימה ביום 9 באפריל, התקשר מר ראפל עם שגרירות אה"ב בקהיר והציע שקולונל מחמוד ריאד, הממונה על עניני א"י בממשלת מצרים, יפגש עם נציג ישראל.

7. ב־13 באפריל הודיע מר ראפל למר הרצוג ולמר בנדור שקולונל ריאד מוכן לבוא לפגישה ב־15 באפריל. לא היינו מוכנים לפגישה בתאריך זה ולכן הוצע ה־19 באפריל. מר ראפל בקש לקבל בינתים ידיעה על שם או שמות נציגי ישראל והצעה למקום פגישה ותוכן השיחות. ביום 17 באפריל התקיימה התיעצות בין שר החוץ ושר הבטחון בנוכחות הרמטכל והח"מ, בה נקבעה התשובה

תאריך .... חתימה ....

תאריך .... חתימה ....

./.

ד. מ. 987/8.51/20.000/3466

משרד החוץ

מזכר

אל:	אל:
מאת	מאת:

למר ראסל בדלקמן :

מקום הפגישה: עזה או באר שבע. נציגות : אלוף משנה הרכבי, מר י. הקוע, מר ש. דיבון, סגן אלוף שלו. סדר היום: הפסקה כל פעולת איבה ובפרט הפרזה במחון הספר.

8. התשובה הזאת נמסרה ע"י הח"מ והקוע לראסל, שהעיר שלא הבינו הצעתו של מר טילוח כבעלת היקף כה גדול ובקש להסתפק בדיון רק בשאלה המתיחות בגבול ולשלוח רק נציג אחד.

אחרי התיעצות נוספת עם השר נתנה תשובה למר ראסל שאנו מוכנים לשלוח את מר הקוע ואת ס/א שלו להחלפת דעות על המצב בגבול ולברור אפשרות של קיום פגישה ברמה גבוהה. תשובה זו נמסרה ע"י מר ראסל לשגרירות בקהיר.

9. בשיחה בין מר ראסל למר לוריא, בהשתתפות יועץ שגרירות אה"ב מר וייט, נאמר למר לוריא שממשלת אה"ב יודעת על מסירת אגרתנו. השיחה הזאת התקיימה לפני מסירת תשובתנו למר ראסל.

10. כעבור יומים או שלשה, בערך ב-20 באפריל, הודיע מר ראסל שריאד נסע לדמשק וישאר שם עוד במשך כל השבוע. לכן הבטיח מר ראסל לתת תשובה בערך ב-26 באפריל.

11. באותו שבוע ארעו התנגשויות מזויינים לאורך גבול רצועת עזה. המצרים ירו בלי אבחנה ממוצביהם על משמרות סיור צה"ל שהשיבו אש כבדה אחרי השנות התקריות במשך ימים אחדים.

12. ב-26 באפריל מסר מר ראסל שריאד מוכן לבוא לפגישה, אך הוא דורש שישתתף בה נציג או"ם.

תאריך ..../. .... חתימה

תאריך .... חתימה ....

משרד החוץ

מזכר

אל:	אל:
מאת	מאת:

13. ב־27 באפריל ניתנה תשובה למר ראסל שאנו מעדיפים פגישה פנים אל פנים, אך לא נבטל הסכמתנו אם ריאד מתנה קיום הפגישה בהשתתפות נציג או"ם.

14. ב־29 באפריל הודיע מר ראסל שנתקבלה התשובה דלקמן מהמצרים :

א. שהם אינם מוכנים להפגש עד לגמר הדיונים בישיבות חרום הדנים בהקריות האחרונות.

ב. כל זמן אחרי ישיבות אלה מוכן הנציג המצרי בוש"ן, גוהר, לבוא לפגישה בלתי רשמית עם ס/א שלו.

ג. ריאד השיב שאיננו יכול לבוא לפגישה עד אשר ישרור שקט להקופה מה באיזור.

מר ראסל הפנה תשומת לבנו לנוסח השלילי שאין לפרשו דוקא שיהיה אפשרי לריאד לבוא אחרי שישרור שקט לזמן מה באיזור.

15. אלה הן התקלות שארעו בתוך המבצע :

א. בעת ובעונה אחת שנמסרה האגרת הוגשה הצעה ע"י האמריקאים לפגישה בלתי רשמית בין קולונל ריאד ונציג ישראל.

ב. האגרת נמסרה בפריס למעצמה זרה. קיימת אפשרות שדבר זה נודע למצרים.

ג. מתוך חוסר ידיעה מוקדמת לא היינו מוכנים לפגישה עם ריאד ב־15 באפריל.

4.5.54 ג. רפאל

תאריך	חתימה	תאריך	חתימה

ד. מ. 987/8.51/20.000/3466

ג׳ר יפנים

$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : ממשראל לונדון ד. 778 (12)
ממ׳ שראל פארים ל. 899 (24)
ממשראל רומא ר. 242 (10)
ממשראל ושינגטון (21)

נשלח : 5.6.54

מ אתו: ת קוע המשרד ירושלים

בהמשך לשלי 402.259.894.778 ממקור כמוס נודע האצ׳יפרן מזר בימים אלה משליחות בניקה בקהיר בעניני המצב בג׳זרת עזה. מסר שהשלטונות הצבאיים המצריים נתנו הבטחות מסוימות אך לא הבטיחו דבר ממש בקשר לצעדים העשויים להביא להרגעת המתיחות.

ת ק ו ע

קמ/ג׳()

ח"ך מצכב

§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : המישראל נשינגטון 402/70 (15)	נשלח : 4.6.54
לונדון ד/773 (7)	
פארים ל/894 (19)	
רומא ר/239 (7)	

מאת : הקרע המטרד ירושלים

בשנים דנא הודיע גוהר נציג מצרים בנשא"ן למרן נויברגר ממשלתכנ כי ברצוננו לשוחח אתו בלתי רשמית. הפגישה נתקיימה והכול בנוכחות משקיף או"ם. גוהר הודיע:

א. ממשלת מצרים ~~מקרבילה~~ אמיתית בשקט בגבול; נתנו כבר הוראות לא לירות על משמרות גבול שלנו אפילו כשעוברים לקומץ מרעה לשטח מצרי. מתנצל על ירידת מצב מצרי מערבית לכימורפים בשנים דנא.

ב. שלטנות המצרים יציבו שלטים בצר שלהם של ביזרה עזה כדי לסמן הגבול.

הקרע.

יא/רג

סודי

ירושלים, ל' ניסן תשי"ד
3 במאי 1954.

469/12/א

אל : מר מ. ר. קדרון, נציגות ישראל באום,
ניו יורק.

מאת: גדעון רפאל.

רב"י היקר,

אבקש סליחתך שבאיחור כה רב אני מאשר קבלת העתק המזכר של השגריר על שיחתו עם עזמי, שהפצתם בין הנציגויות. העברתי את החומר לקריאת החברים ורק עכשו חזר אלי ומתוך זה נבע האחור באישור.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/הנ.

ירושלים, ל' בניסן תשי"ד
3 במאי 1954.

468/12/ח

אל : מר א. בן־חורין, שגרירות ישראל וושינגטון.

מאת: גדעון רפאל.

אלישיב היקר,

1. הנני מאשר בתודה מכתבך מ־13 באפריל, מס' 338. אל נא תדאג. האגרת נמסרה כשורה בפריס, ואני מודה לך מאד על מאמציך המסורים להתפטר מהסחורה הזו. אני סבור שהם גם בוושינגטון הבריקו אותה לקהיר, ועל פי הוראה משם הוחזרה האגרת אלינו, כי לא רצו ליצור תקדים של קבלת אגרת ממדינה שאתה לא קיימים קשרים. על כל פנים גם בפריס טרם קבלנו תשובה.

האמריקאים כאן הודיעו לנו שהם יודעים על עצם מסירת האגרת. בינתים עוסקים בסידור פגישה עם מחמוד ריאד שצריכה להתקיים בימים אלה. נתקיים בהצלחה

2. הנני מאשר גם קבלת מכתבך מ־8 באפריל מס' 334. אני מברך אותך על תשובתך החכמה לעמיתך שמופיעה בדף השני של מכתבך.

אני משוכנע שקיום המגע הוא חשוב ויש להתמיד בזה. כמובן צריך להתאים את השיחות למסיבות הזמן. כעת אנו נוקשים בקו תקיף נגד מצרים. יש למנוע כל רושם של התרפקות עליהם והנימה צריכה להיות – מתקרב הקץ לסבלנותנו !

אודה לך מאד אם תשלח לי באופן קבוע דוחות על כל פגישותיך עם נציגים ערביים.

3. גם מכתבך מ־8 באפריל, 331 מכיל חומר חשוב למחשבה ולפעולה, אולם לעת עתה אני מהוה קול קורא במדבר בענין הצורך

./.

להשמיע הביעות אל המעצמות. קיימת הסתייגות רבה בממשלה להעמיד הביעות למעצמות. בשיחתי האחרונה עם השר לא התקדמתי בנדון. בינתיים קבלנו גם מברק של השגריר המציע הצעה דומה, ואני מקוה שנחדש את הדיון בעצם ימים אלה, כאשר נתיעץ על הצעות של השגריר, ובהתיעצות זו כמובן נביא בחשבון את הצעותיך.

אודיע לך על התפתחות הענין.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/הנ.

חומר גלוי

משרד החוץ
מחלקת החקר

שם העתון: "אחר סאעה" (שבועון, קהיר)

תאריך: 14.4.54

אסמכתא: ג/1170.

הנדון: **מדוע ארעו התקריות ברצועת עזה?**

ראשית, הגבול איננו מסומן היטב ולכן תוקפים היהודים את הערבים בטענה שהם חוצים את קו שה"נ. אח"כ חוצים הם עצמם אותו הקו ומוענים שחייליהם אינם יכולים להבחין בו מאחר שהגשמים טשטשוהו.

סיבת התקריות האחרונות היא הצאן של הבדואים החונים בסביבות בית-חנון. קורה שחלק העדר מתחמק משגחת הרועים, חוצה את הגבול ועולה על אדמות הישובים היהודיים. הבדואים, ברצונם להחזיר את הצאן, חוצים את הגבול ואז פותחים היהודים באש והחיילים המצרים נאלצים להתערב להגנת הבדואים ומכאן מתפתחת מערכה מזויינת.

ישנה גם הסתננות של פליטים רעבים המחפשים את כל אשר יוכלו למצוא. כתוצאה מכך אירעו ההתנגשויות האחרונות לפני כשבוע. למשל, הסתננו ארבעה פליטים לאדמות קיבוץ "אל-דימרה"(?) כדי לגנוב(?) לאחר שאוכל קסמם ותמריאם. כשגילום היהודים פתחו עליהם באש והם קראו לעזרת השומרים המצרים ואלה נאלצו להתערב שנית "לאחר שהיהודים חצו את הקו".

__הערת מחלקת החקר:__

תיאור המיים זה של בעיית ההסתננות ותקריות הגבול מתפרסם מפעם לפעם בעיתונות הערבים. אין הם מנסים להסתיר את העובדה שהפליטים אינם מתחשבים כלל בקיומו של קו הגבול או קו שה"נ. יתר על כן, אישיות ירדנית הצדיקה זה לא כבר את ההסתננות בטענה שאין למנוע את הערבים המסכנים מלחצות את הגבול, וליהנות מפירות אדמתם ומטעיהם הגזולים המעובדים עתה בידי היהודים.

גם/אם

תאריך התפוצה: 5.5.54

תפוצה:

מנכ"ל, מר א.לוריא, מר א.לבבי, מר ג.רפאל, מר ע.נגר, מר י. הרצוג
מר ג.פפה, אמ"ן, יומ"ם, השגריר בוואשינגטון, השגריר בלונדון,
השגריר בפאריס, הציר באנקרה, הציר ברומא, מקר(5), מה"ע(2), ארכיון

1019 .ר. מ. 8,52/20,000

סודי ביותר

משרד החוץ

ה ע ת ק

בסוד - אישי

פריס, ט"ז אייר תשי"ג
1 במאי 1953

שד/29

אל : ר. שילוח

העתק : ב. כ"ץ, א. ששון.

מאת : ש. דיבון.

ראובן היקר,

הנדון: שיחה עם אחמן עבדול קאדוס:
יחסי מצרים - ישראל.

ידידי המצרי ספר לי שאחמן עבדול קדוס נמצא בפריס. התקשרתי עמו מיד, הכרתיו, ושוחחתי עמו כשעה וחצי, להלן עיקרי הדברים :

1. לאחר פנייתנו לשגרירות המצרים בפריס ביום 22.8.52 ספר עלי מאהר לאחמן את דבר הפנייה. עלי מאהר העביר את ההודעה לנגיב אשר זימן פגישה של מליאת המפקדה בהשתתפותו של עבדול קדוס. הבעייה הועמדה לדיון (די רציני לדעתו) והשאלות שנשאלו היו : האם יש למצרים אינטרס חיוני במו"מ להסדר עם ישראל, האם אינטרס זה שקול כנגד התסבוכות הפנימיות העלולות להגרם ע"י כניסה למו"מ, והאם לא יגרור הדבר סכסוך חמור עם ארצות ערב, הדעה הכללית היתה שאין הזמן מתאים ואין הכרח לכבן יציבות פנימית ויחסים עם ארצות ערב. בסיכום הוחלט לתת תשובה השתמטות. הדרך בה בחרו היתה הודעת עלי מאהר לשגריר ארה"ב לאמור : ממשלת מצרים קבלה הודעה מממשלת ישראל בדבר מו"מ להסדר בין שתי הארצות. מאחר שאין למצרים יחסים דיפ-לומטיים עם ישראל, מוצאת הממשלה לנחוץ למסור לשגריר ארה"ב את תגובת הממשלה והיא שהבסיס היחידי למו"מ הוא החלטות או"ם.

אין הוא יודע אם היו או לא היו קשרי מגע בעקבות פנייתנו. ידוע לו שג'מאל עבד אל נאצר עסק בבעייה וכי יש לו גישה מעשית לענין. לכשהופצו שמועות בקשר לשיחות בין ישראל למצרים והית חשש שישראל תפרסם את דבר הפנייה ושארצות ערב תפנינה ותעוררנה את השאלה - כתב עבדול קדוס בהוראת המפקדה את מה שכתב על פרשת פנייתנו בפאריס במאמרו הידוע ב"אל מסרי" על מנת להקדים תרופה למכה ולמנוע גל של הודעות והכחשות בענין שעלול היה לגרום נזק רב למפקדה.

2. בפרשת השילומים מגרמניה היתה דעת רב חברי המפקדה שאין הנשק העלול להגרם לישראל ע"י הפרת הסכם השילומים שקול כנגד ההפסד לכלכלה המצרית שהיה כרוך בחרם על גרמניה. כלפי חוץ טענו הם את אשר טענו, אולם ה פקדה החליטה שלא להלחם ברצינות נגד ההסכם וזאת מתוך שיקולים של אינטרסים מצריים. את אשר כתב בענין זה כתב על דעת המפקדה.

3. אין המצרים רוצים בשום פנים להתנות את כניסתם לפקוד המזה"ת בפינוי התעלה. דרישתם לפינוי היא כנה ועמוקה ביותר. המדובר כרגע הוא על החזקת בסיס בסואץ ולא על השתלבות במערכת מערבית. כתגובה

./.

לתמרונים הבריטיים לבודד את מצרים נאלצו המצרים להרים על נס את תכנית ברית הבטחון הקבוצי כמסגרת שתחזק את העמדה המצרית ותוסיף תוקף לעמדתם בכלל ולאפשרות החזקת הבסיס בפרט.

רב הקצינים רחוקים מאשליות באשר ליעילות ולתועלת שתצמח למצרים מהידוק יתר של יחסים עם ארצות ערב. לקח מלחמת פלסטין ובגידת ארצות ערב במצרים טרם נשכחו.(הערה:- בנקודה זו יש לקחת בחשבון את דעותיו האישיות הברורות של עבדול קדוס בפרשה זו, ויש אול להסתייג מהן בתאור נכון של הלך הרוחות בקשר ליחסי ארצות ערב ומצרים.

4. האמריקאים מעונינים מאד ברכישת לב המצרים ולמצרים יש רושם שיוכלו במשך הזמן להשיג מארה"ב סיוע ניכר בשטח הכלכלי והצבאי.

בעיית מידת הסיוע של ישראל ויהדות ארה"ב למצרים ע"י גיוס העזרה האמריקאית העסיקה ומעסיקה את אנשי הצבא, אולם בזמן האחרון נראה לו שהגיעו למסקנה שיש מידה רבה של רצון טוב אמריקאי גם ללא התערבות ישראל. אין הם נוטים לבטל את השפעתנו ויש אף המעריכים אותה מאד, אך המצב הקיים, החשש שהסיוע הישראלי יחייב במידה מסוימת את המצרים, יגביל את חופש הפעולה ויתן לישראל השפעה על עניני מצרים - מחייב אותם לשקול יפה יפה לפני שיבקשו או יסכימו לקבל את סיועננו.

5. תוך השיחות על פינוי התעלה יש בריטים הלוחשים באזני המצרים שאם לא יהיה בתעלה בסיס יעיל וכח בריטי מספיק - ינצלו הישראלים את ההזדמנות ויתקעו סכין בגבה של מצרים. במידה שנתעוררה בין המצרים שאלת עזה בקשר למו"מ הרי גוברת הנטיה שאין למצרים צורך חיוני באיזור זה.

6. בן שיחי הרבה לדבר, ונראה לי שמתוך כנות, על כך שבמצב שנוצר דבקים המצרים ברעיון שפתרון בעיית סואץ ופינוי הארץ מכובשים קודמים לכל, ואין הם רואים אינטרס חיוני לפתור כעת גם את בעיית א"י, כל עוד לא תהיה למפקדה הכרה שזהו אינטרס עליון ושהסדר עם ישראל עלול להואיל במידה רצינית מאד למצרים - אין רצון להכנס לשיחות רציניות מתוך חשש עמוק ומושרש שהדברים יתגלו ויגרמו צרות ותקלות רבות. לפני שיחליטו המצרים על שיחות יש לעבור שלב שבו יהיו משוכנעים (עוד לפני התחלת השיחות) שהן תסתיימנה בתוצאות חיוביות ומועילות למצרים. כל עוד אין הכרה כזו, קשה מאד יהיה להגיע עמם לידי שיחות ואפילו לידי שיחות - בירור בלבד.

כמובן שהסברתי לו את עמדתנו וכן אמרתי את מה שאמרתי על גילוי התוקפנות המצרית והמסקנות שתוקפנות זו עלולה לחייבנו. יש לי רושם שגילה ענין רב בדברים, ובמיוחד בתיקונים שתיקנתי על התיאוריות שלו.

הוא אמר שימסור את דבר שיחתנו לנגיב וג'מאל ואם יסכימו מוכן יהיה לבוא לפאריס כדי להמשיך בשיחות בירור שמטרתן תהיה הבהרה יסודית של האינטרסים הישראליים והמצריים ובדיקת אפשרויות של הסדר או מסגרת הסדרים.

הוספתי שנשמח מאד אם לבירור זה יצטרף מישהו מאנשי המפקדה.

קבעתי עמו סידורי קשר והוספתי שאם יחשוב בזמן מן הזמנים שיש טעם לחילופי-דברים - הריני מזמינו למפרע להיות אורחי בפאריס.
השיחה התנהלה בערבית ובאוירה ידידותית.
האיש יוצא מחר בבקר מפארים.

בברכה, ש. דיבון (ז)

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS   588/52

אל : ממישראל ואשינגטון   נשלח : 30.4.64

מאת : מאהב המשרד ירושלים

מזכירה

אבן. שילוח.איש.

ראסל מסר ומסול תשובת המצרים: אחרי ישיבות המרום הנוכחיות של רש"ן בקשר למאורעות האחרונים יהא מוכן נהאצר למגישה בלתי רשמית עם שלו. ריאד לא יוכל להיפגש אלא בעבור תקופה מסוימת של שקט. לשאלה האחרונה הוסיף ראסל שאין היא מחייבת המסקנה שאחרי תקופת שקט יוכל אמנם ריאד להיפגש.

מאהב

קמ/נר(143)

תיק מלווים

כ"ד בניסן תשי"ד
30 באפריל 1954

משלחת ישראל

אל:היועץ לענייני המזרח התיכון,
משרד החוץ.
חקר
מע"ר
מנכ"ל
הסברה

מאת: ד"ר חיים יחיל, קלן

הנדון: יועצים גרמניים במצריים.

... ר"ב קטע מן העתון הנפוץ

"Wiesbadener Kurier"

על עזיבת היועצים הגרמניים את מצריים.

ב ב ר כ ה,

[signature]

ד"ר חיים יחיל
סגן לראש משלחת ישראל

לרומה

חי/רא

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

ABSCHRIFT aus "WIESBADENER KURIER" vom 17. April 1954

Verträge der Inspektions-Offiziere in Aegypten laufen ab

NAGIBS DEUTSCHE BERATER KEHREN BALD HEIM

Eine Gruppe befähigter deutscher Offiziere wird vielleicht schon in den nächsten Wochen nach Bonn zurückkehren. Drei Jahre lang haben sie versucht, die ägyptische Armee zu reorganisieren. Die meisten von ihnen gehen enttäuscht nach Hause. Die 7o bis 8o ehemaligen Wehrmachtsoffiziere, die meisten mindestens im Majorsrang, haben, wie von englischen Militärs zugegeben wird, immerhin Veränderungen zustande gebracht, um die sich britische Instrukteure seit Jahren vergeblich bemüht hatten. Ein britischer Stabsoffizier fasste sein Urteil wie folgt zusammen: "Die ägyptischen Soldaten sind besser gekleidet, marschieren strammer und halten ihre Waffen und ihr Gerät sauberer, seitdem die deutschen Instrukteure im Lande sind." Diesen Eindruck bestätigte ein deutscher Oberst, der beim Afrikakorps war; er hält die Verbesserung jedoch nicht für ausreichend.

Am Stadtrand von Kairo wohnen die deutschen Instrukteure in oder bei den Kasernen. Nahebei ist eine nette Bierstube, wo man fast nur Deutsch spricht. Viele der deutschen Instrukteure waren nach El Alamein in Gefangenschaft geraten und habe seitdem Ägypten nicht verlassen. Andere wurden aus Deutschland herübe geholt. Der "grosse alte Mann" des Instrukteurkorps ist Generalmajor Karl Heinz Munzel, einst Divisionskommandeur an der Ostfront unter Paulus und Manstein. Munzels Dreijahr-Vertrag läuft in diesem Monat ab- Seine Kameraden wissen nicht, ob er ihn verlängern wird. Munzel gilt als der einzige unter den deutschen Militärberatern, der mit dem ägyptischen Revolutionsrat und der Heeresleitung Fraktur redet. Als kürzlich ein deutscher Oberst ohne Abgabe von Gründen plötzlich ausgewiesen werden sollte, stürmte Munzel ins Hauptquartier, schlug mit der Faust auf den Tisch und erklärte energisch: "So behandelt man keinen deutschen Offizier!" Der Oberst durfte vorläufig bleiben.

Die ägyptischen Offiziere würden gerne die deutschen als Instrukteure und Berater behalten, zumindest, bis die dreimal aufgeschobene "Formationsausbildung" im Brigade- und Divisionsstärke beendet ist. Diese Manöver wurden durch die wiederholten Umstellungen und "Säuberungen" im ägyptischen Offizierskorps verzögert. Bisher konnte die 8o ooo Mann starke ägyptische Armee deswegen nur in Bataillons- oder Regimentsstärke übern. Britische Armeekreiße in der Kanalzone behaupten, dass mindestens drei ehemalige deutsche Fallschirmjäger Offiziere ägyptische Kommando-Einheiten in der Guerilla-Taktik ausbilden. Die deutschen Offiziere in Kairo dementieren das jedoch energisch mit den Worten: "Wir würden niemals Ägypter zum Kampfe gegen Europäer ausbilden!"

Es sind alle Anzeichen dafür vorhanden, dass bis zur Mitte des Sommers bis auf wenige Ausnahmen die deutschen Instrukteure aus ihren Verträgen entlassen werden, die ihnen jetzt 1500 DM im Monat einbringen.

ssssssssssssssssssss

מזכירות

אל : צור ממישראל פארים   נשלח : 29.4.54

מאת : רמאל המשרד ירושלים

ל/670.

לשבירירות. שלכם 883. אין לשאול לתשובה. על אבני

רק להודיע כי אחרי נסיעת דיבון הוא נקבע כאיש הקשר.

רפאל.

(מגע עם מצרים)

יא/רג(111)

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : איתן המשרד ירושלים לידמן גרינים   נשלח : 29.4.54

מאת : אילת ממישראל לונדון   נתקבל : 30.4.54

ל 632 שלך ד 741.

ביקרתי היום אצל נאטינג שהבטיח לדון בבקשתנו. העיר שעל רקע הסברתי נראה לו שתכניתנו בדבר החלפת שלוש הפריגטות בשתי אניות משחית אינה פוגעת בעקרון השויון|בזיון בינינו ומדינות ערב. משציינתי שעצם העקרון הזה עומד עתה במבחן רציני לאחר ההחלטה לספק נשק עיראק ענה נאטינג שעובדה זו ידועה לו והם יקחו אותה בחשבון באספקת נ:שק והתחמושת בעתיד כשיתברר מה ניתן לעיראקים.

באותו מעמד הודיע לי שהם אשרו לנו שנים-עשר ARTILLERY TRAILERS אך דחו את בקשתנו בדבר אספקת אלף מכונות יריה. הוסיף שאולי יגדילו לנו את מספר ה- HALF-TRUCKS נוסף לעשרים וחמישה שכבר אושרו.

כששאלתיו על המצב במצרים ענה שהם מביטים בעין טובה על חיזוק שלטונו של נאצר וחושבים אותו לאדם יותר עקבי ומעשי מנגיב. העיר שהסכויים להגיע להסדר עם נאצר גדולים משהיו עם נגיב אך מוקדם לנחש בנדון זה את העתיד כל עוד ונאצר עסוק בהשלטת מרותו על אנשי הצבא ובמאמץ לזכות באותה הפרסטיז׳ה שהיתה לנגיב. מדאיגה העובדה שמלחמתו הספציה כלפי חוגים שונים אינה מכוונת גם נגד האחים המוסלמים. סיים את דבריו באמרו שהממשלה הבריטית ממשיך לחתור להסדר עם מצרים במדה שתהיה נכונות מצד המצרים לכך. בלי הסדר כזה לא ניתן יהיה להגיע להסדר של בעיות אחרות באזור כולל את בעית היחסים בין ישראל ומדינות ערב. העיר שיתכן שנאצר חרוץ יותר מנגיב לביצוע הכניות פתוח במצרים יהיה מוכן יותר מכל מנהיג מצרי אחר למצוא דרך להבנה עם ישראל ובודאי שלא יכניס את עצמו לשום הרפתקאות נגדנו. אך שיפור ביחסי מצרים וישראל יוכל לבוא רק לאחר הסדר עם בריטניה. בשהמתיחות הכללית חרד.

אילת.

קט/מח(66)

TOP SECRET אל: ר' מבנ"ן אל: ר' רפאל

Message from Mr. Russell, 29 April 1954, 4.20 p.m.

The following reply has been received from the Egyptians:-

1. They are unwilling to meet until after the emergency meetings concerning recent events. Mr. Russell understands that these are due to be held to-day.

2. At any time after these meetings Gohar will be willing to come to an informal meeting with Shalev.

3. Riad will not be able to come to a meeting until after there has been some period of quiet in the area. (Mr. Russell drew attention to this negative formulation, which does not necessarily mean that Riad will be "able" to come after there has been an interval of quiet in the area).

מ.ר.ש

29.iv.1954

29-4-54

(12)

369/26

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : אבן ממישראל וושינגטון נשלח : 28.4.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

שלך 65. המלים האחרונות בנוגע לסיבוכי ההסכם האנגלו מצרי. אבקשך לחקור רצינות השמועות כי לפי ידיעותינו לא חלה תזוזה בשבועות האחרונים.

ר פ א ל

יא/חב(126)

ה ע ת ק

12

קהיר מגיבה על הפגזת המוצבים בעזה

המנהל לעניני פלסטין, אלוף-משנה מחמוד ריאד נועד עם רמ"מ מצרים ושה"ח שלה לדיון בהתקפה הישראלית על אזור עזה.

ריאד הצהיר לכתב ראדיו קהיר, כי מצרים הגישה מחאה על התקפות הכוחות הישראליים ועל כמה נקודות מצריות באזור עזה. היהודים הפגיזו את המוצבים המצריים בעזה ב-25.4 משעה 11.00 בבוקר עד 2.00 אחה"צ. הכוחות המצריים השיבו אש. שום אבדות לא נגרמו לצד המצרי. משקיף האו"ם ראה בעצמו את התוקפות.

הכוחות הישראליים חידשו את תוקפנותם ב-26.4. בשעות הצהרים הפגיזו עמדה מצרית. הכוחות המצריים השיבו אש.

מצרים דרשה את כינוס ועשה"ב המעורבת.

לכתב ראדיו קהיר נודע כי ישראל מנסה ע"י התקפות אלה לאלץ את מדינות ערב לעשות שלום עמה.

(קהיר, 27.4 17.00)

ג׳יק מצרים

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : רפאל, אישי המשרד ירושלים   נשלח : 27.4.54

מאת : אבני ממישראל פאריס   נתקבל : 28.4.54

שלך ל/651. המצרי נעדר מפאריס ויחזור בשבוע הבא. נתקשר עמו בשובו אלא אם יחול שינוי בהוראות.

א ב נ י

יא/אע(84)

שי ליבפן

ח' ק שבנים

רכוז הוצאת בולים

ערך	כמות	השווי בל״י	
0.005			
0.010			
0.025			
0.050			
0.100			
0.250			
0.300			
0.500			
1.000			
2.000			
ס״ה			

...שורים ...נסולריים		אשורים שונים				סך־הכל	
8		9		10			

Mr Walter Eytan,
Menahel
Misrad Hahutz.

משרד החוץ

64/1551

with

the Compliments of the

Embassy of Israel

at Washington

I think you will be interested in Walter Lippmann's article, attached.

[initials]

28/4/54

27-4-54

APR 27 1954

WASHINGTON POST

THE WASH

Today and Tomorrow . . . . By Walter Lippmann

The Two Revolutions

A FEW DAYS ago I came across the translation of three articles written for the Egyptian Weekly Akher Sa'a by the chief organizer of the Egyptian revolution, Col. Gamal Abdul Nasser. He wrote them last summer for publication on the first anniversary of the uprising by the Revolutionary Council of army officers which occurred July 23, 1952. They forced King Farouk to abdicate three days later and in June of last year they abolished the monarchy. They are the ruling power in Egypt.

Lippmann

What Colonel Nasser has to say about the ordeal of the Egyptian revolution seems to me exceptionally interesting and significant for an understanding of the epochal situation in Asia and in Africa—of which at the present time Indochina is the focal point of danger and of our anxieties.

After telling the story of his long revolutionary apprenticeship going back 20 years to the time when he was a student in Cairo, Colonel Nasser explains why he, an army officer who has "believed in the ideal of military service all my life," came to believe that it was "given to the army rather than to some other force to bring about the revolution." He then goes on to tell us that having made the revolution on July 23, 1952, he was surprised and dismayed by what followed.

"I HAD imagined that the whole nation was ready and prepared, waiting for nothing but a vanguard to lead the charge against the battlements, whereupon it would fall in behind in serried ranks ready for the sacred advance towards the great objective. The facts became clear to me after the 23rd of July. The vanguard performed its task and charged the battlements of tyranny. It threw out Farouk and then paused, waiting for the serried ranks to come up in their sacred advance towards the great objective. How long it had to wait! True, crowds came, there was no end to them. But how far the reality from the dream! The masses that came were disunited and divided groups of stragglers. The sacred advance towards the great objective was stalled, and there emerged a prospect dark and foreboding, full of danger.

"We were not ready for this. So we set about seeking the views of leaders of opinion and the experience of those who were experienced. It was our misfortune that we were not able to obtain very much. Every man we questioned had nothing to recommend except to kill someone else. Every idea we listened to was nothing but an attack on some other idea. If we had gone along with everything we heard, we would have killed off all the people and torn down every idea; and there would have been nothing left for us but to sit down among the corpses and ruins, bewailing our evil fortune and cursing our wretched fate!"

COLONEL Nasser then says that this experience produced in him a distressing personal crisis. Reflecting on it, the real meaning of the events raging about him was brought to a "distillation" in his mind and this eased the burden within him.

This was the insight he reached: "We are going through two revolutions, not merely one. Every people on earth goes through two revolutions, a political revolution by which it wrests the right to govern itself from the hand of tyranny or from the army stationed upon its soil against its will; and a social revolution involving the conflict of the classes and which settles down when justice is secured to the inhabitants of the united nation.

"Peoples preceding us on the path of human progress have passed through two revolutions, but they have not had to face both at once; their revolutions were in fact a century apart in time. But as for us,

Colonel Nasser [illegible] swer that question explicitly. But the answer is, I think, implied in what he wrote. In

[illegible] the western world, notably in India and in Pakistan and in the Philippines, presumptively in Burma and in Indonesia.

THE PREDICAMENT of the West in Indochina comes from the weakness and the incapacity of the Vietnamese to whom we should like to see the French authority transferred. Bao Dai fits precisely Colonel Nasser's formula of the two revolutions: Bao Dai has virtually no chance of surviving the withdrawal of the French authority and power, being himself the creature and the beneficiary of it.

Until there is some reasonably promising solution for this problem—namely the appearance of native leaders who are competent to govern and are not hostile to the West—the best that can be done is to make sure that enough of the critical points in the area are held firmly, choosing the places where the West is sure-

cks...

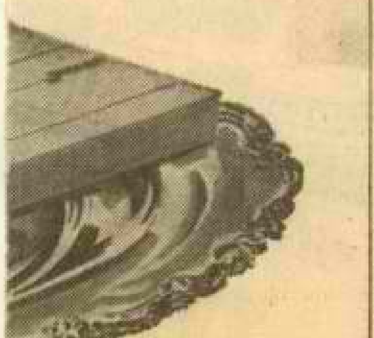

April 26, 1954.

AZMI MEETS EBAN

The whole story behind the recent discussion by the Security Council on the Suez Canal restrictions as imposed by Egypt against Israel was unfolded when Azmi explained to me the behind-the-scenes event which led to the Soviet veto.

Azmi said that he had met privately and secretly with Abba Eban of Israel, more than once during the few 'fatal' weeks, that he discussed off-the-record with him and without the consent of the Egyptian Govt. the situation in the S.C. and how things changed afterwards.

Azmi knows that such a story can kill him politically, should any leak get in the Arabic papers and that elements of the Shukairy, etc. could exploit it to blow him off. So, he maintained and still maintains the absolute secrecy of it. But following is the story he told Henry Byroade, Asst. Sec. of State, when he met him last week.

Azmi said that when he first arrived in the US, he had established a strategy to deal with the matter. He wanted to avoid a resolution by all means and before he left, Gamal Abdel Nasser gave him "carte blanche". By "carte blanche", Azmi said it meant that he could do "anything" he wanted to avoid a resolution and thus be able to win the Egyptian case. Whether Gamal was actually in favor of any contact with the Israelis is still difficult to confirm, but nevertheless, Azmi felt that he could go ahead with any plan, whatsoever, as long as he could secure the result he wanted.

My plan, he added, was in 2 courses: First, to try and avoid a resolution by contacts, negotiations and even talks with the Israelis. My second course was, should I fail to get a Soviet veto. The first didn't succeed, so I got the second and he told Byroad, the only ones responsible for the veto are the Western powers and nobody else.

I came to this country - USA - and met Eban privately in an apartment. We discussed in detail the situation. I told him that we sould try and get together in order to avoid an open debate which could only worsen the situation and add oil to the fire. I explained that the present situation in Egypt is such that the Israel complaint is badly viewed because of the internal troubles in Egypt etc. I suggested, eventually, that we meet privately with Hammerskjold, the S.G. of the UN and let him settle the case without an open S.C. debate. I said that let Hammerskjold convoke any legal expert and that Egypt would try and comply with any decision which the S.G. would reach in this connection.

The first reaction of Eban was that if he were the Foreign Minister of Israel, his answer would be no. Not because he does not see the points of Azmi, but that such a situation would weaken the Israel position. After all, Israel had already won the case in 1951 and such a demarche would only appear as if she accepts an appeal in a case which she had already won and is damn sure to win again... I understood, of course, this point of Eban and you see , between Eban and myself, there is a real and complete frankness and sincerity. This, I can only admit ...

"But anyway, Eban asked for a few days to consult with his government. He came a few days later and we met again... He said that Israel was rejecting the proposal of Azmi, but would suggest, on the other ahd, that a "secret but formal" meeting should take place between us in order to discuss the matter. By formal, Eban meant, of course, that each of us should get the consent and approval of his government. Eban added that he had received the approval of his government to represent Israel in such talks. But it missed the point which was that if such private and <u>informal</u> talks would have taken place favorably, then the whole concept of direct talks and exchanges between govts. even

./.

hostile, would have been an accepted fact. But anyway, Israel asked such guarantee. I had to ask a few days to consult with Cairo...and in the meantime, tried to get Fawzy on the phone.

"All during these times, I kept telling all the S.C. members about my demarches, my talks with Eban and what I was suggesting. When I got Fawzy, at last, I told him that "It was suggested that I meet privately" with Eban and I needed a formal consent.." Fawzy answered that after all it was a very dangerous question and that he wanted to think it over, meaning to ask Gamal Abdel Nasser. In the meantime, during some talks with Salim Sarper, he told me that such a demarche was very good, but how about the Arab League? How about the uproar which might be created around such a situation, if ever it becomes known? I suddenly realized it (as if he had never realized it!! -Makor's note) and thought it over;;. It would actually mean my whole political career would be out and completely washed. So, Sarper suggested, why not meet privately with him and Eban and discuss the matter tete-a-tete in his own capacity as president of the S.C. which allows him the right to ask both parties to the dispute to meet privately with him. I said it was an excellent idea and why not...

"But suddenly, I got the answer of Fawzy in the form of a formal cable. It was termed rather stiffly and said that reference to my telephone call and my subsequent cable, not direct contact should be held between me and the Israel delegation or any one connected with them...and for me to proceed with any other ways except this one... It was the end...Fawzy had played his part to block my efforts and I have no doubt his talk with Gamal was "twisted" in such a way as to get a "no" answer. Either this, or maybe he had infiltrated the news to the Shukairy gang and they, in their turn, exerted the pressure on Gamal...I actually noticed in the press of the time Arab League members meeting with Gamal...I even believe that the former Mufti of Palestine met Gamal... Anyway, the situation had changed and I could not give anymore any following to the situation...

"So, I informed Eban about it and the mediation efforts failed. But I did not give up my efforts to secure another kind of cooperation with the Western Powers. I went to Lodge and others and said that I had obtained a formal approval to declare that no more restrictions would be put on food or medicine, should the resolution drafted become mild. How mild should it be, asked Lodge? How about having you draft this resolution and let us see? So, I drafted a resolution, myself, recalling the 1951 res., asking Egypt to comply with it, and asking Israel to act in a peaceful etc...spirit etc.. Lodge said it was interesting, Brazil also...and we kept hoping. But I was met with the negative treatment. The attitude of the West stiffened and I saw no way out.

"After that, my only only course was the Soviet. I went to Vishinsky, to his own offices, the way I went to the other delegations and tried to get delegations and tried to get the veto. Ghaleb was opposed to my visiting him, but I went back anyway. Vishinsky listened and said he had to refer back to Moscow.On Friday, he met Eban and told him that his attitude would be similar to 1951. Eban interpreted it as meaning an abstention. It might even be that he was right AT THAT TIME, and that the USSR didn't change its attitude only after I met Vishinsky on Saturday...preceding the Monday vote. I told Vishinsky that I needed the veto, that if he used it, he should wait and see the reactions of the area about it and he would be glad and happy...Vishinsky said his instructions have not yet reached him, and I told him to ask Moscow about it, while bearing in mind the importance of a veto on the Arab-Soviet relations...and I left, On Monday, in the morning, the Sec. of the Soviet delegation called me in the UN Lounge and said Vishinsky wanted to see me at 2:45 p.m., 15 minutes before the S.C. meeting. I went and when I saw Vishinsky, he smiled and said he hoped that my attitude would please Egypt, but did not say positively veto or not veto. But I was more positive. I did not even tell Malek who tried to find out. I said I thought he might use the veto;;;When he spoke, I was still confused but when I went to shake hands with him he said "I will vote against the resolution". So I rushed to Malek who had prepared a 35 page statement and told him not to read his speech. So, the veto was cast.

./.

"This week (last week), I again met Eban...it was already many times...and told him that he had acted, as my poor wife used to tell me, with a typical Jewish mind, that of a "Commissionaire" whose primary target was to get his commission in a business and not thinking in other terms...(Azmi's wife, who died 2 years ago, was herself Jewish.Hamakor). Of course, I still believe that the Israelis made a blunder by not grabbing the opportunity I offered them to have this little informal private tete-a-tete talk.I konow that they want to formalize such a meeting, but they are in a hurry and told Eban so! They want to reach peace, without climbing step by step. Of course to me, they seemed quite aware of the "impossibility" to have official tete-a-tete talks with Egypt, and they know what is going on...But where they failed to grasp a reality in the Arab politics, is that such a meeting, if successful, might have induced Gamal Abdel Nasser--- not now, but at a later stage, to realize that sometimes direct talks with the Jews is not fruitless, that sometimes they can be conciliatory and this would have established an overall pattern for the future, thus killing what the russians say so rightly the "Western maneuvers" to prevent peace in the area. Who knows, maybe Shertock was incluenced by these Westerndiplomats, I really do not know. But I was disappointed. Of course, the minue I asked for formal consent, no one-- but no one-- in Cairo would have accepted. But if the talks were going on privately, and if a positive result obtained the situation would have been that of Gamal Abdel Nasser, once told about it, would have thought it over twice and maybe future developments would have been expected;. There were blundering, the Israelis, and I told Eban about it, later on...many days after the veto. He still was bewildered about the veto, because of Vishinsky's promise. I still can believe Eban that Vishinsky promised kind of abstention. But he changed after I met him and got the veto from Moscow. Now, I believe that the Russians were just waiting for our approach for a veto to give it...they are playing higher stakes, no doubt".

apparently, Azmi although disappointed not to continue his contacts with the Israelis is happy about the veto. But his dream was SINCERELY to try and show to the Egyptians that he could secure peace with the Israelis ON TERMS MUCH BETTER THAN THEY COULD EVER GET. This is at least, what he says...He adds that the Shertock (Sharett) reactions disappointed him very much, because if the chances were even 1%, the Jews should have given him such an opportunity. But the Israelis played the wrong game and whether Eban now realizes it or not---is another question. But he adds that Byroade seemed now to believe that the Israelis were wrong in their stiffness.

Azmi who has washed his hands from the future developments of the Palestine debates in the Security Council-- now in full hot arguments-- still believes that should he receive carte blanche from the Arabs, he could get a settlement with Israel in no time at "Arab terms"!!

April 26, 1954.

AZMI MEETS EBAN

The whole story behind the recent discussion by the Security Council on the Suez Canal restrictions as imposed by Egypt against Israel was unfolded when Azmi explained to me the behind-the-scenes event which led to the Soviet veto.

Azmi said that he had met privately and secretly with Abba Eban of Israel, more than once during the few 'fatal' weeks, that he discussed off-the-record with him and without the consent of the Egyptian Govt. the situation in the S.C. and how things changed afterwards.

Azmi knows that such a story can kill him politically, should any leak get in the Arabic papers and that elements of the Shukairy, etc. could exploit it to blow him off... So, he maintained and still maintains the absolute secrecy of it. But following is the story he told Henry Byroade, Asst. Sec. of State, when he met him last week.

Azmi said that when he first arrived in the US, he had established a strategy to deal with the matter. He wanted to avoid a resolution by all means and before he left, Gamal Abdel Nasser gave him "carte blanche". By "carte blanche", Azmi said it meant that he could do "anything" he wanted to avoid a resolution and thus be able to win the Egyptian case. Whether Gamal was actually in favor of any contact with the Israelis is still difficult to confirm, but nevertheless, Azmi felt that he could go ahead with any plan, whatsoever, as long as he could secure the result he wanted.

My plan, he added, was in 2 courses: First, to try and avoid a resolution by contacts, negotiations and even talks with the Israelis. My second course was, should I fail to get a Soviet veto. The first didn't succeed, so I got the second and he told Byroad, the only ones responsible for the veto are the Western powers and nobody else.

I came to this country - USA - and met Eban privately in an apartment. We discussed in detail the situation. I told him that we sould try and get together in order to avoid an open debate which could only worsen the situation and add oil to the fire. I explained that the present situation in Egypt is such that the Israel complaint is badly viewed because of the internal troubles in Egypt etc. I suggested, eventually, that we meet privately with Hammerskjold, the S.G. of the UN and let him settle the case without an open S.C. debate. I said that let Hammerskjold convoke any legal expert and that Egypt would try and comply with any decision which the S.G. would reach in this connection.

The first reaction of Eban was that if he were the Foreign Minister of Israel, his answer would be no. Not because he does not see the points of Azmi, but that such a situation would weaken the Israel position. After all, Israel had already won the case in 1951 and such a demarche would only appear as if she accepts an appeal in a case which she had already won and is damn sure to win agaih... I understood, of course, this point of Eban and you see, between Eban and myself, there is a real and complete frankness and sincerity. This, I can only admit ...

"But anyway, Eban asked for a few days to consult with his government. He came a few days later and we met again... He said that Israel was rejecting the proposal of Azmi, but would suggest, on the other ahd, that a "secret but formal" meeting should take place between us in order to discuss the matter. By formal, Eban meant, of course, that each of us should get the consent and approval of his government. Eban added that he had received the approval of his government to represent Israel in such talks. But it missed the point which was that if such private and <u>informal</u> talks would have taken place favorably, then the whole concept of direct talks and exchanges between govts. even

./.

hostile, would have been an accepted fact. But anyway, Israel asked such guarantee. I had to ask a few days to consult with Cairo...and in the meantime, tried to get Fawzy on the phone.

"All during these times, I kept telling all the S.C. members about my demarches, my talks with Eban and what I was suggesting. When I got Fawzy, at last, I told him that "It was suggested that I meet privately" with Eban and I needed a formal consent.." Fawzy answered that after all it was a very dangerous question and that he wanted to think it over, meaning to ask Gamal Abdel Nasser. In the meantime, during some talks with Salim Sarper, he told me that such a demarche was very good, but how about the Arab League? How about the uproar which might be created around such a situation, if ever it becomes known? I suddenly realized it (as if he had never realized it!! -Makor's note) and thought it over;;. It would actually mean my whole political career would be out and completely washed. So, Sarper suggested, why not meet privately with him and Eban and discuss the matter tete-a-tete in his own capacity as president of the S.C. which allows him the right to ask both parties to the dispute to meet privately with him. I said it was an excellent idea and why not...

"But suddenly, I got the answer of Fawzy in the form of a formal cable. It was termed rather stiffly and said that reference to my telephone call and my subsequent cable, not direct contact should be held between me and the Israel delegation or any one connected with them...and for me to proceed with any other ways except this one... It was the end...Fawzy had played his part to block my efforts and I have no doubt his talk with Gamal was "twisted" in such a way as to get a "no" answer. Either this, or maybe he had infiltrated the news to the Shukairy gang and they, in their turn, exerted the pressure on Gamal...I actually noticed in the press of the time Arab League members meeting with Gamal...I even believe that the former Mufti of Palestine met Gamal... Anyway, the situation had changed and I could not give anymore any following to the situation...

"So, I informed Eban about it and the mediation efforts failed. But I did not give up my efforts to secure another kind of cooperation with the Western Powers. I went to Lodge and others and said that I had obtained a formal approval to declare that no more restrictions would be put on food or medicine, should the resolution drafted become mild. How mild should it be, asked Lodge? How about having you draft this resolution and let us see? So, I drafted a resolution, myself, recalling the 1951 res., asking Egypt to comply with it, and asking Israel to act in a peaceful etc...spirit etc.. Lodge said it was interesting, Brazil also...and we kept hoping. But I was met with the negative treatment. The attitude of the West stiffened and I saw no way out.

"After that, my only only course was the Soviet. I went to Vishinsky, to his own offices, the way I went to the other delegations and tried to get delegations and tried to get the veto. Ghaleb was opposed to my visiting him, but I went back anyway. Vishinsky listened and said he had to refer back to Moscow.On Friday, he met Eban and told him that his attitude would be similar to 1951. Eban interpreted it as meaning an abstention. It might even be that he was right AT THAT TIME, and that the USSR didn't change its attitude only after I met Vishinsky on Saturday...preceding the Monday vote. I told Vishinsky that I needed the veto, that if he used it, he should wait and see the reactions of the area about it and he would be glad and happy...Vishinsky said his instructions have not yet reached him, and I told him to ask Moscow about it, while bearing in mind the importance of a veto on the Arab-Soviet relations...and I left, On Monday, in the morning, the Sec. of the Soviet delegation called me in the UN Lounge and said Vishinsky wanted to seeme at 2:45 p.m., 15 minutes before the S.C. meeting. I went and when I saw Vishinsky, he smiled and said he hoped that my attitude would please Egypt, but did not say positively veto or not veto. But I was more positive. I did not even tell Malek who tried to find out. I said I thought he might use the veto;;When he spoke, I was still confused but when I went to shake hands with him he said "I will vote against the resolution". So I rushed to Malek who had prepared a 35 page statement and told him not to read his speech. So, the veto was cast.

./.

"This week (last week), I again met Eban...it was already many times...and told him that he had acted, as my poor wife used to tell me, with a typical Jewish mind, that of a "Commissionaire" whose primary target was to get his commission in a business and not thinking in other terms...(Azmi's wife, who died 2 years ago, was herself Jewish.Hamakor) Of course, I still believe that the Israelis made a blunder by not grabbing the opportunity I offered them to have this little informal private tete-a-tete talk.I konow that they want to formalize such a meeting, but they are in a hurry and told Eban so! They want to reach peace, without climbing step by step. Of course to me, they seemed quite aware of the "impossibility" to have official tete-a-tete talks with Egypt, and they know what is going on...But where they failed to grasp a reality in the Arab politics, is that such a meeting, if successful, might have induced Gamal Abdel Nasser--- not now, but at a later stage, to realize that sometimes direct talks with the Jews is not fruitless, that sometimes they can be conciliatory and this would have established an overall pattern for the future, thus killing what the russians say so rightly the "Western maneuvers" to prevent peace in the area. Who knows, maybe Shertock was incluenced by these Westerndiplomats, I really do not know. But I was disappointed. Of course, the minue I asked for formal consent, no one-- but no one-- in Cairo would have accepted. But if the talks were going on privately, and if a positive result obtained the situation would have been that of Gamal Abdel Nasser, once told about it, would have thought it over twice and maybe future developments would have been expected;.. There were blundering, the Israelis, and I told Eban about it, later on...many days after the veto. He still was bewildered about the veto, because of Vishinsky's promise. I still can believe Eban that Vishinsky promised kind of abstention. But he changed after I met him and got the veto from Moscow. Now, I believe that the Russians were just waiting for our approach for a veto to give it...they are playing higher stakes, no doubt".

apparently, Azmi although disappointed not to continue his contacts with the Israelis is happy about the veto. But his dream was SINCERELY to try and show to the Egyptians that he could secure peace with the Israelis ON TERMS MUCH BETTER THAN THEY COULD EVER GET. This is at least, what he says...He adds that the Shertock (Sharett) reactions disappointed him very much, because if the chances were even 1%, the Jews should have given him such an opportunity. But the Israelis played the wrong game and whether Eban now realizes it or not---is anbther question. But he adds that Byroade seemed now to believe that the Israelis were wrong in their stiffness.

Azmi who has washed his hands from the future developments of the Palestine debates in the Security Council-- now in full hot arguments-- still believes that should he receive carte blanche from the Arabs, he could get a settlement with Israel in no time at "Arab terms"!!

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : ממישראל פאריס   נשלח: 26.4.64

מאת : רפאל המשרד ירושלים   צא

ל.651.

צור. אישי. שלי 646. מבין שריבון שסידר אתך ענין הקשר עם המצרי. לכן אבקשך לדאוג שיפעלו מיד בהתאם למברקי. אולי במפיק שרן אבני יטלפן לאיש.

נא להבריק.

רפאל

(תאגרם למצרים)

קמ/נר(02)

§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : רפאל המשרד ירושלים — נשלח : 23.4.54

מאת : צור ממישראל פאריס — נתקבל : 24.4.54

מ י ד י

שלכם ל. 646. דיבון יצא את פאריס ונמצא ברומא.

צ ו ר

(האגרה למצרים)

יא/נ״(71)

אל : משיראל פאריס נשלח : 25.4.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים __סודי__

ל 646. דיבון אישי.

שלכם 641. האגרת למצרים.

אבקשך להגיע מיד לנספח הצבאי המצרי קולונל אוקאשה ולשאול אם
קבלו תשובה אם טרם קבל שאל מתי נוכל לצפות לתשובה.

אם דיבון יצא כבר פריס נא להודיע לנו ובינתיים לא לטפל בענין.

רפאל.

יא/מח(87)

ש. ע. רפאל

תוך מצלמ

שגרירות ישראל, ושינגטון
נספח צבא הגנה לישראל

סודי

835/ מס. ס/2/
22 באפריל 1954

שיחה עם הנספח הצבאי המצרי

פגשתי את הנספח הצבאי המצרי - קולונל אבו אל-שפיע - בארוחת ערב אצל עמיתנו ההודי בריגדיר גנרל גופטא. שוחחנו על דא ועל הא ובין השאר בקשני לא להעלב אם בהזדמנויות חברתיות שבהן יופיעו נציגים ערביים אחרים, יאלץ הוא, על אף היחס הידידותי הקיים בינינו, להתנכר לי. הוא בקשני להבין למצבו בציינו כי עליו להזהר זהירות רבה במצב העדין הקיים בינם לבין יתר מדינות ערב. "אם יודע לערבים שאני משוחח אתך" אמר, "ממש ישחטו אותי".

כשנשאל אל-שפיע על ידי גנרל אמריקני שנוכח - מתי סוף סוף ישרור שקט בארצו, ענה כי המהפכה הצרפתית ארכה 14 שנה ומה חוסר הסבלנות בקשר למהפכה המצרית. כשאורח אחר עקץ אותו בקשר למצב הפנימי במצרים פנה אלי בבקשת תמיכה ואמר בקול "הם עוד מדברים עלינו כשאצלם מופיעים גלויים כמו מקארטי וכו'."

התחלנו לדבר על המצב ברצועת עזה אולם קשה היה לשוחח בלי הפרעות וקבענו פגישה ליום המחרת, כשקבל הזמנה שלי לארוחת.

למחרת מסרתי לו את נוסח האגרת אשר נתקבל מראש הממשלה במברק לשם העברה בכל הצנורות לנציגים המצרים, ובקשתיו להעבירו לממשלתו. הוא קרא את האגרה ותגובתו היתה מסיחה על הנחתנו שנציג מצרים יעביר אגרה כזו לממשלתו. האגרת מטילה, לדבריו, על מצרים האשמות אשר אינו מסכים להן ולכן אינו יכול לקבל אותה שמא תתפרש קבלת האגרת כקבלת אותן האשמות. התוכחנו ארוכות בנדון ובסכום הודיע שיעביר את הצעתנו לפגישה סודית בין נציגי מצרים וישראל בענין הגבול. אגב, ציין כי חומר סודי מסוג זה יוכל להעביר רק על ידי בלדר ולא על ידי מברק צפון כי לדעתם מסוגלים האמריקנים היום לפענח כל מברק צפון.

הוא הוסיף ואמר שאם יש לנו הצעות כלשהן בקשר לשפור המצב בגבול - מוכן הוא להעבירן למועצת המהפכה, כי הוא מניח שברור לי כי פגישותיו אתי נערכות בהסכמתם. כאן, בתשובה לשאלה, מסר כי חוסין אל-שפיע שנתמנה בימים אלה כשר המלחמה הוא דודנו.

באשר למצב על הגבול הדגיש כי בצונם עז לשקט ושלוה מאחר שחייבים הם להפנות את כל התעניינותם בראש ובראשונה לבעית העלה ואחר כך לבעיות החברתיות והכלכליות פנימיות. הגבול אתנו אינו מענין אותם וכל הדאגה שהוא מעורר הן למעסה.

./.

סודי

מאירך היה לו נסיון רב על גבולנו, כמפקד חטיבה 2 וכמפקד כל הכחות בסיני ועזה. אפשר לדעתו לפתור את הבעיה רק על ידי הפירת העלה לכל אורך הקו ולהציב בה חייל בכל כמה מטרים. הם לא יוכלו להרשות לעצמם הכניה כזו לא מבחינה כספית ולא מבחינת בת אדם. האמת היא שאין כחם מספיק לקיים סדר לאורך הגבול ומאירך רמז שיש נטיה סדי פעם לגלות תוקפנות במגמה להטות על חולשה הכחות. כשלחצתי אותו לקיר בקשר למצב הנכחי, הודה שלפעמים נעשים מעשים תחת לחץ המדינות הערביות במגמת לפייסן.

באשר למצב בתעלה, ספר כי בכל יום יש תקריות בין הבריטים והמצרים אולם נוח להם עתה לכנות התקריות אלה ב"תקריות מקומיות" ללא משמעות מדינית וכנראה שנוהג זה נוח גם לבריטים. הבריטים מתקרבים לעמדתם של המצרים בשתי השאלות שעדיין שנויות במחלוקת והם מאמינים שישג הסכם בקשר לפנוי התעלה.

תוך כדי דברים על נקודה זו הפליט כי הגיעו להסדר על סיוע צבאי וכלכלי עם האמריקנים שמבוסס על הסדר בענין תעלת סואץ.

שוחחנו על גורל הקצונה המצרית והוא מסר לי פרטים על קצינים רבים שידיעתי - קולונל שרי - מחותמי הסכם רודוס וגיסו של פרוק, פוטר וגם רוב רכושו הוחרם. הוא נמצא כיום בקהיר "מסתובב באפס מעשה". ליווה חליפה שהיה הנספח האוירי כאן, פוטר בקצין חסר יעילות, ועוד ועוד.

אינני יודע מה הקשרים האחראים שבידכם עם המצרים אך שימו לבכם לקשר זה ולעובדה שאפשר להעביר דרכו ישירות למועצת המהפיכה הצעות, רעיונות וכו'.

ג. הרצוג

ח. הרצוג - אלוף משנה
נספח צ.ה.ל.

<u>תפוצה:</u>
<u>אגף מדיני,</u>
השגריר

סודי

חה/מס

347/21

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : אבן שילוח אישי ממישראל רשינגטון   נשלח : 22.4.54

מאת : י. הרצוג המשרד ירושלים

ראפל הודיע אמש שהתשובה להצעותינו לפגישה עם ריאד תינתן

בשבוע הבא עם שוב ריאד מדמשק לקהיר.

הרצוג

יא/ני (103)

339
309/31

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : ממישראל ושינגטון נשלח:20.4.54

מאת : הקרע, המשרד ירושלים

לאבן. טלפן אלי ורים משגרירות אה"ב והודיע טרם קבלו תשובה בדבר הפגישה עם ריאד אולם מהמברקים שבידיהם למדים כי הוא ישאר בדמשק בועידת מומחי המים כל השבוע הזה ויתכן יותר.

הקרע.

קמ/חג (90)

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

<u>336/268</u>

אל : ממישראל ושינגטון

מאת : רפאל המשרד ית של ים   נשלח : 19.4.54

אבן. שילוח. אישי בהחלט.

ביום ו' סיכמנו עם שר הבטחון והרמטכל בישיבה בראשותו של השר התשובות שרסל ביקש לקראת הפגישה עם ריאד, ומסרתי אותן באותו היום לרסל בפגישה בה השתתף תקוע. להלן השובותינו:

<u>אא</u>. מקום הפגישה: באר שבע או עזה.

<u>בב</u>. ייצוג: הרכבי, תקוע, דיבון שלו.

<u>גג</u>. סדר היום. הפסקת כל פעולות האיבה ובפרט כל הפרות בטחון הגבול.

כששמע דברינו היה רסל נבוך וטען שלעולם לא הבין הצעת שילוח לפגישה כבעלת היקף כזה. באשר חזר הרט מהסיור לאורך רצועת עזה היה מודאג שנקום בפעולת הגמול נגד המצרים ושאל את שילוח מה אפשר לעשות כדי למנוע פעולות הגמול. הציע לו שילוח שיפגשו מיד קצין גבוה ישראלי עם קצין מצרי וישוחחו על כוס קפה מה ניתן לעשות. שילוח נקב בשמו של ריאד בתור נציג מצרי מתאים. על פי זה התקשרו מיד עם מחמ"ד ששלחה קפרי לריאד שהודיע על נכונותו להיפגש עם נציג ישראל בשיחה בלתי פורמלית ב־15 לחודש. רסל לא העלה על דעתו שנציע סדר יום כה מקיף ונציגות כה גדולה והביע דעתו שאם נעמוד על תשובותינו נכשיל הפגישה.

השבתי שכנראה הצטלבו החוטים. כי באותו זמן פנינו למצרים במישרין והנחנו כי בואו של ריאד מהווה גם הענות לפניתנו הישירה. אמרתי שאינני מוסמך לשנות התשובה בלי התיעצות עם השר.

...

2/..2

אחרי התיעצות הזרנו לרסל והודענו לו: שלמרות שציפינו לשיחה עם נציג מצרי מוסמך אין אנו רוצים להכשיל רצונו של ריאד להפגש אתנו לשיחות מוקדמות. אנו נשמח לראותו אצלינו ויפגשוהו עם תקוע ושלו. בפגישה נרצה לשמוע האמצעים שריאד מציע לתיקון המצב ולדבר אתו על כינוס של פגישה של נציגים מוסמכים כפי שהצענו באגרתנו למצרים.

רסל קבל דברינו בהקלה ניכרת והבטיח להעבירם מיד דרך מהמ"ד לקהיר.

הפגישה היתה צריכה להתקיים ב-19 אך טרם קבלנו תשובה מרסל.

רפאל

יא/של(88)

SSSSSSSSSSSSSSS

אל : המשרד ירושלים　　　　נשלח : 19.4.54

מאת : הרצוג ממישראל ושינגטון　　　　נתקבל : 20.4.54

אמן העתק מנכל. ס/547. סודי. הנספח הצבאי המצרי א. שפיע רודנו של שר המלחמה הוסין א. שפיע שוחח אתי ארוכות על המצב בגבול. סרב לקבל אגרתנו (מברק רוה"ם 422 ושנד) בנמקו שהיא כוללת האשמות שאינם מקבלים. מאידך הסכים להעביר ההצעה לסגישה. מסר שסגישוחיו אתי באשור מועצת המהפכה. הדגיש כי רצונם בשקט לאורך הגבול אולם כמי שהיה מפקד הכוחות בסיני ועזה יכול הוא להעיד שאין כחם מספיק לשמור על הגבול ביעילות ויש פה ושם מטרות לחסבין תוקפנות דוקא בגלל חולשתם. חזר והדגיש רצונם בשקט אם כי רמז שלפעמים פועלים בכדי להשתיק בקורת מדינות ערב על אי פעילות נגד ישראל.

לדבריו ההסכם עם בריטניה קרוב יחסית. כן הפליט שהאמריקנים מגיעים(?) להסכם אתם על סיוע כלכלי וצבאי המבוסס על הסכם סואץ.

יא/רג(67)　　　　הרצוג.

19.4.54

following an operation for kidney stones.

NYT 19/4 54.

Egypt's Ambassador Returns

Ahmed Hussein, Egyptian Ambassador to the United States, returned to this country yesterday after three months of consultation in Cairo. Arriving on the liner Queen Elizabeth, he said his country's political and economic situation was "stabilized." He added that the Arab states would settle their dispute with Israel "if Israel would accept the United Nations resolutions as a basis for negotiations."

Nottingham Mayor Arrives

New York Times

18.4.54

Nasser Supplants Naguib As Premier in Cairo Shift

Special to The New York Times.

CAIRO, Sunday, April 18—For the second time within two months Lieut. Col. Gamal Abdel Nasser, dominant figure in Egypt's revolutionary regime, early today replaced Maj. Gen. Mohammed Naguib as Premier. General Naguib retained the purely ceremonial office of President.

The move had been foreseen here since Colonel Nasser, backed by the army and urban workers, late in March routed General Naguib and the civilian politicians who sought to end the army rule and hold parliamentary elections. In assuming the Premiership Colonel Nasser merely takes formal title to the power he has exercised in fact ever since he led the army coup on July 23, 1952.

The announcement, made early this morning, marked a new chapter in the rivalry between the two men that first broke into the open on Feb. 25 when it was announced that General Naguib had been removed from all his offices — President, Premier and chairman of the Revolution Command Council, with Colonel Nasser assuming the Premiership.

The dizzying series of events since that date left observers wary about predicting that this was the last chapter, although the political horizon appeared to contain no immediate challenge [to] Colonel Nasser's mastery.

Scene Changes Swiftly

The split in the army ranks brought General Naguib back to the Presidency on Feb. 27. His personal popularity and the support of the civilian politicians forced a temporarily disorganized junta to restore him to his other offices March 9.

In the succeeding two weeks he and his civilian advisers sought to maintain the initiative by constant pressure on Colonel Nasser and a majority of the junta for a quick changeover to civilian rule.

Colonel Nasser, on March 25, appeared to yield with an announcement that the junta dissolve itself in midsummer and permit the political parties to resume activities.

Strikes and demonstrations against this decision, covertly encouraged by the military leadership, were built up during the next few days. The old-line politicians and extremist supporters overplayed their hands and Colonel Nasser was enabled to regain control. General Naguib collapsed from physical exhaustion and re-emerged from convalescence at home for the first time yesterday to meet with Colonel Nasser, apparently to sanction a full Cabinet reshuffle.

"According to a decision taken by the Revolution Command Council, Mohammed Naguib, President of the Republic, has asked Lieutenant Colonel Nasser to form a new Cabinet," said the announcement issued early today following a meeting of the ten-man Revolution Command Council.

The statement then gave a full list of the new Cabinet, including the names of six new ministers

Continued on Page 5, Column 2

18.4.54
New York Times

NASSER BECOMES PREMIER OF EGYPT

Continued From Page 1

to replace those whose resignations were announced last night.

Two more members of the Revolution Command Council took Cabinet posts, to bring the total to eight. They are Group Captain Hassan Ibrahim, who becomes Minister of State for Affairs of the Republic—a new post—and Lieut. Col. Hussein el Shaffei, who assumes the post of Minister of War.

Only two members of the military junta—Lieut. Col. Anwar el Sadat and Maj. Gen. Abdul Hakim Amer—now are outside the Cabinet and General Amer holds the important post of Commander in Chief of the armed forces.

Major Khalid Mohieddine, dissident Leftist member of the junta, is in Europe, nominally on a mission for the National Production Council but actually in semi-exile for his leadership of the anti-Nasser movement in the army.

The Cabinet was reconstituted as follows:

Premier—Lieut. Col. Gamal Abdel Nasser, formerly Deputy Premier.
Foreign Affairs—Mahmoud Fawzi, incumbent.
Interior—Lieut. Col. Zachariah Mohieddine, incumbent.
National Guidance and Sudan Affairs—Major Salah Salem, incumbent.
Communications—Wing Comdr. Gamal Salem, incumbent.
State—Fathy Radwan, incumbent.
Justice—Ahmed Hosny, incumbent.
Wakfs (Moslem religious endowments) — Sheikh Hassan el Bakhoury, incumbent.
Public Health—Noureddin Tarraf, incumbent.
Agriculture—Dr. Abdel Razak Sidky, incumbent.
Municipalities—Wing Comdr. Abdul Latif Boghdadi, former War Minister, replacing William Selim Hanna, resigned.
State for Republican Affairs Group Captain Ibrahim.
War—Lieut. Col. el Shaffei.
Social Affairs—Major Kameleddine Hussein, incumbent.
Education—Dr. Mohammed Awad Mohammed, replacing Dr. Abbas Ammar, resigned.
Finance—Abdel Hamid el Cherif, replacing Dr. Abdul Gelil el Emary, resigned.
Commerce—Hassan Marei, replacing Hassan Boghdady, resigned.
Supply—Guindi Abdel Malek.
Public Works—Dr. Ahmed Hsarabasy, incumbent.

The appointments to the three new posts were Dr. Abdul Moneim el Kayssouni, Deputy Minister of Finance, Colonel Abdul Fattah Hassan, Deputy Minister of State for Sudan Affairs, and Sayed Mohammed Abu Nousseir, Deputy Minister of Commerce.

[In forming his new Cabinet, The United Press said, Colonel Nasser weeded out ministers who had supported General Naguib or had wavered between support of the two big rivals. The move was seen as part of Colonel Nasser's campaign to "safeguard the revolution" against any possible new attempt by General Naguib's force to stage a counter-revolution in their aim to return the country to civilian rule.]

It was reported that the purge of political figures who held Cabinet posts between 1942 and 1952 would be extended to include men who were not connected with the three principal parties hit in the first announcement three days ago.

The Cairo newspapers said that the former independent Premiers Aly Maher and Hussein Sirry and former ministers who belonged to the minor Nationalist and Kutla parties would be deprived of their political rights for ten years, like their colleagues of the Wafd, Saadist and Liberal Constitutionalist parties.

FONTAINEBLEAU

L'AIGLE NOIR

RESTAURANT

LYON

THE CARLTON

HOTEL BALMORAL

HOTEL SCRIBE

PALAIS DE LA MEDITERRANEE

in the Sp

a young m

or Conser

G-E 2-W

OBILE RA

PERFORM

ANY DIS

L'ARDENTE NUIT

CORDAY

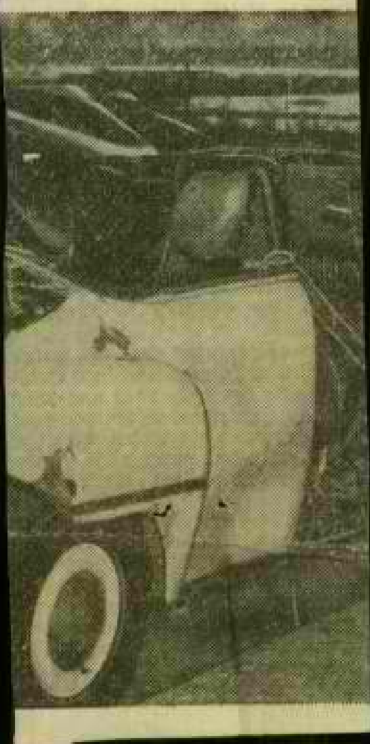

L'ARDENTE NUIT

Quicker than a cos

7

MEMISRAEL WASHINGTON

1?4.54

24336 TEGUVAT DOCTOR MUCHAMED SALACHADDIN SARHACHUTZ HAMITZRI HAKODEM LINEUMZ BYROADE SHENOFIA BEALMISRI BEACHADASAR BEAPRIL LEENOR MAR BYROADE HIGDIR BETZURA BERURA BEYOTER EMDAT MEMSHELET ARAV KELAPEY HASIKHSUKH SHEBEYN HAARAVIM VEHAYEHUDIM NEKUDA BEOTA MIDA SHEL GILUYLEV TZERIKHA LEDAATI LIHEYOT TESHUVATENU NEKUDA EYN ZE HOGEN VELO MEKHUBAD SHEMEDINARY ARAV YOSIFU LEHISTATER MEACHOREY OTAN TESHUVOT DIPLOMATIYOT SHENAHAGU LEHASHIV LEKHOL MISHEDIBER ITAM BEINYAN HASIKHSUKH IM HAYEHUDIM DEHAYNU KI EYN HEM YEKHOLIM LEAYEN BISHEELAT HASHALOM IM ISRAEL ELA LEACHAR SHEZO TEVATZEA HACHLATOT HAUM PISKA TESHUVA ZO EYNA HOGENET VELO MEKHUBEDET MIKAMA SIBOT UVEYNEHEN NEKUDOT NEKUDOT KEVAN SHEHAEMET HI KIEYN ANACHNU MISTAPKIM BEVITZUA HACHLATOT HAUM VEIM HAMEDINAIM HAARVIIM MOTZEIM BEHACHLATOT ELE MOTZA DIPLOMATI NECHUKAM HAMEAPSHER LAHEM LEHITCHAMEK MEHAMETZAR AL BIMAT HAUM O BINEUMIM UVESICHOT ITONAIM HAREY HAAMIM HAARVIIM EYNAM CHOSHESHIM LEGALOT MACHSHEVOTEHEM VEHEM OMRIM VECHOZRIM VEOMRIM EYN ANU MISTAPKIM ELA BIMECHIKAT ISRAEL MIMAPAT HAMAZAT PISKA YETERALKEN HAYEHUDIM VEHAMAATZAMOT UMEDINOT HAUM KULAM SHOMEIM MA SHEOMRIM AMEYARAV VEYODEIM HETEV KI HAMEDINAIM HAARVIIM EYNAM KENIM KESHEHEM MEECHAZIM BEHACHLATOT HAUM PISKA YEHE ZE EFO MIN HAHAGINUT VEHAKAVOD LOMAR BEGALUY UVSKOL RAM LEKHOL MISHEROTZE LISHMOA DEVAR HAEMET O LEFACHOT MILIM BERUROT NEKUDOTAYIM HAARAVIM LO YISTAPKU ELA BAAKIRAT HASARTAN HAZE MILIBAM HAVA NOMAR DEVARIM ELE BEGALUY BEKHOL HIZDAMNUT UMEAL BIMAT HAUM MIBLI LACHASHOSH LESHUM DAVAR ADKAN

RAFAEL

copies: G. Rafael
Tekoah
mahav
itonut

Gideon Rafael

92

yhl/4128 15 April 1954

To: MAHAV, Misrad Hahutz, Jerusalem

From: Press and Public Relations Department, Embassy, Washington

Drew Pearson, in his commentary of 11 April and (in slightly different language) in his newspaper column subsequently, carried the following items:

> "Tel Aviv, exclusive:-The American Embassy has cabled that the Israeli army is threatening to take over the Israeli government and launch war against the Arabs. General Moshe Dayan, Israel army commander, is virtually ignoring Prime Minister Sharett, and the American Embassy warns that he'll take matters into his own hands unless the civilian government gets tougher toward the Arabs."
>
> *****
>
> "Now a prediction regarding one of the most important figures in the Near East, General Naguib of Egypt. General Naguib rose to power through military might, but today he's so terrified of the military men who put him in power that he has secretly asked for asylum in Saudi-Arabia and I predict that Naguib will give up his job as head of Egypt and flee to Saudi-Arabia."

Although very widely listened to and read, Drew Pearson is known to the more discerning public as a sensationalist whose predictions on foreign affairs rarely materialize.

A few weeks ago he predicted an early war between Israel and the Arab states.

arg

arg

CC Gideon Rafael

§§§§§ §§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§   108/17

אל : קרדון ממישראל ניו יורק   נשלח: 15.4.64

מאת : גדעון רפאל המשרד ירושלים

אישי . שלך 719 אין צורך לפנות למזכל. האגרת נמסרה כשורה דרך פאריס.

רפאל

קמ/נר(45)

514/89

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : ממישראל וושינגטון נשלח : 14.4.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

אבן. אישי בהחלט.

שלכם 422. מעריך מאד טיפולו של קידרון בענין האגרה אך אני שואל עצמי איך נוכל להתקדם בשטח העדין הזה של טיפוח קשרים עם נציגי ערב אם כל פעם נפתיע ידידינו על ידי פגישה עם איש חדש שלנו. מאז שהתמנה עזמי כנציב למורעבים נפגשו אתו כבר שלושה מנציגינו, אתה, ראובן ועכשו קדרון. ריבוי זה רק מסבך ופוגע במגמתינו לכונת הקשרים באופן זהיר ושיטתי.

מסירת האגרה עצמה לא חייבה שום קריאה ושיחה.

מעיר דברים אלה מתוך הכרה שכוונתך תמיד לסייע לפעולותינו המכוונות להרחבת המגעים עם נציגי ערב.

גדעון.

קט/כי(65)

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS 316/125

אל : ממישראל ושינגטון נשלח : 14.4.54

מאת : איתן המשרד ירושלים

לאבן אישי בהחלט. נוצר סבך סביב אגרתנו הסודית למצרים. אתמול הודיע ראסל שבעקבות הצעת שלוה אליו שהאמריקנים ינסו להביא לפגישה ברמה גבוהה בין קצינים ישראליים למצריים קבל קפרי תשובה שריאד מוכן להפגש אתנו בחמשה עשר לחודש. שלוה לא הודיע לאיש במשרד על הצעתו לפני מעשה או אחריו. בדיעבד החלטנו להענות ולהסביר שלרגל החגים לא נוכל לפני השעה עשר. השר מכנס בששה עשר התיעצות על פרטי גישתנו. החלטנו שאסור שיוצא אצל האמריקנים רושם של אי תאום אצלנו והיות וישיסוד להניח שידעים על האיגרת הסודית אנו מודיעים לראסל לאמור מודים על עזרתכם. מוכנים לפגישה. לידיעתכם פנינו גם ישירות למצרים בהצעה לקיים דיונים במישור גבוה לשם הפחתת המתיחות ופעולות האיבה עד כאן מציע שמיזמתכם לא תעוררו הענין במחמד. לא נמסור לראסל נוסח אגרת.

א י ת ן

קט/אע(67)

(12)

719/48

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : המשרד ירושלים נשלח : 14.4.54

מאת : מנישראל ניו יורק נתקבל : 15.4.54

לשר שלך 422.

לאור סרוב המצרים כאן ובושינגטון לקבל ההודעה אם כי תכנה ללא ספק נשלח לקהיר אנו מציעים לשקול אם לא רצוי לנסות להעביר באמצעות המזכל אולי בנוסח קצת שונה. למרות בשלוננו עם ירדן יתכן ויסכים לשמש קשר כי הפניה איננה מחייבת אותו כמו סעיף 12.

קדרון.

קמ/מח(52)

כמוס - אישי

משרד החוץ

אל:
מאת: קצין קשר לושה"נ

ירושלים
עדכון: י"א בניסן תשי"ד
14 באפריל 1954

בושה"נ ובגבולות ישראל

עלון מס' 68

אפשר להשתמש לצרכי הסברה
בידיעות שאין בשוליהן
הסימן "כמוס".

1. קבלת ארבע החלטות גנאי נגד מצרים.

א. ב-11.4 נתקיימו 4 ישיבות חרום של ועדת שביתת הנשק ישראל-מצרים בראשותו של קולונל הומל. את ישראל יצג סגן אלוף שלור נכח מר י. תקוע כיועץ משפטי למשלחת. המשלחת המצרית סרבה להשתתף בישיבות וניסתה לשווא למנוע כנוס הועדה; תחלה בטענה כי לא עבר המועד החוקי לכנוס הועדה ואחר כך בטענה כי החקירות לא נסתיימו עדיין. היו"ר לא קיבל טענות אלו. נתקבלו ארבע החלטות גנאי נגד מצרים על ארבע תקריות שביצעו כוחותיהם בישראל בליל 4/9-8. שלוש מהן, ההתקפה על מושב שובה והמארבים ליד בארי וטעד, נתקבלו בקולות ישראל והיו"ר והרביעית, המארב ליד זיקים, בקולות ישראל בלבד. היו"ר נמנע מהצבעה בטענה כי ההוכחות אינן מספיקות הואיל והעקבות לא הובילו עד לגבול רצועת עזה ממש.

ב. __ההתקפה על שובה.__

ב-9.4 לפנות בוקר חצו בלתי סדירים מצרים את קו שביתת הנשק, חדרו למושב שובה (נ.צ. 107095 כ-5 ק"מ בעומק שטח ישראל), התקיפו בית ברימוני יד ובנשק אוטומטי (בבית היו 18 נפשות) והחטיאו המטרה. הם הונסו ע"י שומרי המושב. עקבות חמשה אנשים הובילו לרצועת עזה. נמצאו גם רמוני יד חיים, ודשנר ישיבת חרום.

ג. __להלן נוסח החלטת הגנאי נגד מצרים.__

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1. The MAC condemns Egypt for the attack by grenades against Shuva Settlement carried out on the night 8-9 April 1954 by Egyptian military or para-military forces and finds that this warlike act constitutes a flagrant violation of Article 2, para. 2 of the G.A.A.

2. The MAC notes with great concern the dangerous situation preveiling along the Israel-Egypt Demarcation Line on the Gaza area resulting from continuous infiltration which has been aggrevated by the latest Egyptian acts of aggression.

3. The MAC calls upon the Egyptian authorities to put an immediate end to such and other aggressive acts of violation of the General Armistice Agreement so as to terminate the untolerable situation and to punish those responsible for this attack.

(שלוש החלטות הנגדיות האחרות עיין להלן מצרים סעיף 3ב).

2. <u>פניית בניקה למצרים בדבר החזרת החייל הישראלי</u> (עלון 67 סעיף 3).

בפגישה עם בניקה מיום 5.4.54, בה נכחו גם ויז'ויה ויו"ר ועדת שביתת הנשק ישראל מצרים, הביע שלוו את חרדת השלטונות לנוכח אי החזרת החייל הישראלי, העלול לשבת במאסר במשך שנים עד לדיון בערעור ע"י הועדה המיוחדת. הזכיר את אחריות או"ם למצב שנוצר בעקבות החלטת בניקה כי ביצוע החלטת ועדת שביתת הנשק יעוכב עד ליישוב הערעור. הסביר כי הסכם שביתת הנשק הקובע החזרת שבויי המלחמה לא נתכוון בודאי להתיר החזקת החיילים בשבי בתקופת הסכם שביתת הנשק. הציע כי בניקה יפנה במכתב רשמי למצרים ויתבע החזרה מידית של החייל מבלי לפגוע בערעור המצרי על ההחלטה מ-25.3 <u>או</u> יכנס מיד את הועדה המיוחדת כדי לדון בערעור.

בניקה ניסה ללמוד גזירה שוה מאי החזרת העזאזמה על אי

החזרת החייל. לגבי הצעתו הראשונה של שלור הורה ויז'ייה את דעתו כי מבחינה משפטית אין רשות לפנות בכתב למצרים הואיל ולאור הנוהג עד כה בועדת שביתת הנשק הרי כל ערעור שהוגש נגד החלטתה נתקבל. ובעוד שבניקה הסכים תחילה להצעתו השניה של שלור, טען ויז'ייה כי אין רשות לקרוא ישיבה מיוחדת ועל הועדה להתכנס ולקבוע את סדר הדיון. הוא הסכים אמנם כי בניקה יפנה באופן בלתי רשמי לשלטונות מצרים וידרוש את החזרת החייל. באשר לחייל המצרי שעל חטיפתו התלוננו המצרים, הודיע שלור כי נחזירנו אם ימצא בשטחינו. ב-12.4 חזר שלור ושוחח עם בניקה בדבר החזרת החייל. בניקה מסר כי בבקורו בקאהיר לא קיבל התחייבות מפורשת משלטונות מצרים כי הם ישחררו את החייל, אך נתרשם כי המצרים יחזירוהו.

3. בעיית המים לכפרים הסוריים על גדות הכנרת.
(עלון 67 סעיף 1.)

באותה פגישה הודיע ויז'ייה כי מכתבנו מיום 2.3, בו הבענו נכונותנו לדון בהסדר בדבר שימוש במי כנרת ע"י כפריים סוריים, הועבר לשלטונות סוריה המעיינים בו. שלור הדגיש כי ביצוע הסכם שביתת נשק איננו מותנה בקיום השיחות אתם וכי השיחות, במידה שתתקיימנה, תחרוגנה ממסגרת הסכם שביתת הנשק.

4. המתיחות בגיזרת ירדן והמגע המפקדים המקומיים (עיין להלן ירדן סעיף 2).

באותה פגישה גילו השנים את דעתם כי שקט לאורך הגיזרה הירדנית במשך כמה חודשים ישמש רקע נאות להסדרים והסכמים בין שני הצדדים. שקט זה יושג, לדעתם, באמצעות המפקדים המקומיים. ויז'ייה הציע כי עם חדוש השתתפותה של משלחת ישראל בועדת שביתת הנשק תיושבנה בדרך כלל תלונות הצדדים ע"י הסכמים ביניהם (בדומה לעבודת הועדה הלבנונית), פרט למקרים חמורים ביותר בהם יוכרע גורל התלונה הנדונה בהצבעת הועדה. שלור עמד על כך כי מקור המתיחות במדיניות ערבית מכוונת נגד ישראל ואין בכוחם של מפקדים מקומיים להפיגה.

יש לציין כי הממונה על השגרירות האמריקנית בישראל

ומר הרט, מנהל המשרד לעניני המזרח הקרוב באגף המזרח התיכון ואפריקה של מחלקת המדינה, חוו גם הם דעתם כי אפשר להגיע להפגת המתיחות ע"י הפעלת הסכם המפקדים המקומיים, שאינו פועל מאז הפסיקה משלחת ישראל את השתתפותה בועדת שביתת הנשק. דעה כזו הובעה גם ע"י מר אידן בשיחתו עם מר אילת. כידוע ערכו של הסכם המפקדים המקומיים, גם אם יבוצע כהלכה, מוגבל להסדרת בעיות טכניות כמו החזרת רכוש ומסתננים שעברו הקוים; בעיות המתעוררות לאחר ארוע התקריות.

5. ביטול תקרית חוסאן.
=====================

ב-7.4 התלוננו הירדנים כי ב-6.4 בלילה חצו כוחות מזוינים ישראלים (כ-100 איש) את הגבול ופתחו באש מנשק אוטומאטי על הכפר חוסאן (נ.צ. 163124), זרקו רמוני יד והתקדמו לתוך הכפר. ההתקפה נמשכה למעלה משעה. המשמר הלאומי אילץ את המתקיפים לסגת. הירדנים דרשו ישיבת חרום. לאחר שמשקיפי או"ם חקרו את התלונה החליט היו"ר לא לאשר ישיבת חרום ולהכניס התלונה לסדר היום הרגיל של ועדת שביתת הנשק. על סדר היום נמצאות כבר כ-800 תלונות קודמות. לאחר חקירה מדוקדקת נתברר כי שום כוח ישראלי, כולל תושבי הספר, לא ביצע התקפה על חוסאן.

מסתבר כי הירדנים בימו התקרית אולי בהתחשב עם התחלת הדיונים במועבי"ט על המתיחות בגבול ישראל-ירדן. ראוי להזכיר כי "תקרית" זו אינה אלא חוליה נוספת בשרשרת של "תקריות" שבוימו ע"י הירדנים ועדויות שזויפו על ידם (ראה למשל עלון 37 ירדן סעיף 5, וכן 48 סעיף 5).

6. הסכם לטרון.
==================

ב- 1.4.1954 פג תוקפו של ההסכם לעיבוד אדמות השייכות למנזר הצרפתי בלטרון, עליו חתומים נציגי ישראל, ירדן ואו"ם. אנו דחינו פניית נציגי או"ם לחזור ולחדשו, מאחר שההסכם נחתם במסגרת ועדת שביתת הנשק ישראל-ירדן שאת השתתפותנו בה הפסקנו.

שגרירות צרפת פנתה למשרד החוץ בבקשה לחדש ההסכם והציעה

שיחתם ע"י נציג ישראל וירדן. נענינו לבקשת צרפת והודענו כי נמשיך להפעיל את הוראות ההסכם אולם נשקול את שאלת החתימה הפורמאלית עם ירדן. נציג צרפת קיבל את ההבחנה בין הפעלת ההסכם וחתימתו הרישמית והביע הערכתו להענות ישראל.

ז. פעילות הועדה המיוחדת ישראל-ירדן בעבר.

בקשר לתלונתנו למועבי"ט בדבר אי ביצוע סעיף 8 בהסכם שביתת נשק ע"י ירדן, ראוי לסקור את פעילותה של הועדה המיוחדת ישראל ירדן בעבר: ועדה זו נתכנסה לראשונה ב-20 באפריל 1949, לא הדיונים נשאו פרי בגלל סירוב הירדנים לדון בשאלות הכלולות בסעיף 8 כל עוד התנהלו דיוני ועדת הפיוס בלוזאן; נציגיהם הראשיים בועדה המיוחדת יצאו ללוזאן. לאחר לחץ מצדנו נתמנו נציגים חדשים ונתקיימו כמה ישיבות במאי 1949. הירדנים דחו את כל הצעותינו בדבר גישה להר הצופים, פתיחת דרך בית-לחם וכן בדבר חלוקת שטח לטרון. בישיבות בודדות לסרוגין שנמשכו עד ינואר 1950 עוררו הירדנים שאלות מחוץ למסגרת סעיף 8 כגון מעבר מירדן ליפו ולעזה והחזרת השכונות הערביות לשעבר של ירושלים לירדן.

הצורך לכנס את הועדה מחדש הוזכר במכתב ריילי לשר החוץ הירדני מיוני 1950. ב-30.11 נתקיימה ישיבה האחרונה של ועדה זו (לאחר החלטת מועבי"ט מ-17 בנובמבר 1950) בה נידון סדר היום. הירדנים דרשו זכות בכורה לדרישותיהם והסכימו לדון בבעיות הנזכרות בסעיף 8 רק לאחר הסכם על תביעותיהם. מאז לא היו ישיבות.

==================

שם/רס-

ס ו ר י ה

1. תקריות

א. סורים מזוינים שדדו עדר קיבוץ דן.

ב-6.4 ארבעה מזוינים סורים חדרו לשטח ישראל ושדדו עדר בן 224 כבשים בנ.צ. 212294 ליד תל-אל-קאדי. לעזרת התוקפים נצטרפו ערבים נוספים שנהגו את העדר לכוון הכפר סוער-אל-סבעא (נ.צ. 212296). הגשנו תלונה.
בפגישה עם נציג ישראל בושה"נ מיום 8.4 הודיע היו"ר כי הוא לחץ על שתילה להחזיר מיד העדר ולדעתו ידרשו הסורים דמי החזקה עבור 161 כבשים הנמצאים בידיהם. נציגנו דרש להחזיר העדר בשלמו וללא תנאי.

ב. בלתי-סדירים סורים פתחו באש על חברי קבוץ און.

נציג ישראל בושה"נ הגיש תלונה על כי ב-8.4 רועים ועדריהם מלווים קבוצה סודית צבאית למחצה (para-military) מזוינים ברובים, חדרה לאזור המפורז ופתחה באש (מנ.צ. 20982369 בשטח ישראל), על פועלים מקיבוץ און שעבדו בכרם. אין נפגעים.

ג. מטוסי קרב סורים טסו על פני תל-קציר.

הוגשו שתי תלונות על כי ב-4.4 וב-5.4 שני אוירוני קרב סורים טסו על פני תל-קציר ועין-גב באזור המפורז הדרומי וחזרו לסוריה.

2. תלונות סוריה

תגבורת ישראלית באזור המפורז לפני תקרית כנרת מ-15.3 (עלון 64 - סוריה 2ב).

בתלונה מיום 21.3 טען נציג סוריה בושה"נ כי ב-15.3 שתי מכוניות צבא נושאות 20 חיילים ישראלים ומכונות יריה כבידות יצאו מעין-גב באזור המפורז הדרומי (ק"מ אחד צפונית מזרחית לעין-גב), לקלעת-אל-חוסן ופרקו בה את מטענן וחזרו. תגבורת זו שהובאה לפני ההתקפה הישראלית על כפר עאקב מוכיחה כי ההתקפה היתה יזומה ומתוכננת מראש ע"י שלטונות ישראל. דרש לצרף התלונה לסדר היום של ישיבת החרום שעמדה להתקיים ב-24.3 כדי לדון בתקרית מיום ה-15.3.

תשובת ישראל

בתשובתו הודיע נציג ישראל בושה"נ כי התלונה נחקרה ונמצאה מחוסרת יסוד.

י ר ד ן

1. סיפוח שמונה משקיפים צבאיים לושה"נ ישראל-ירדן (עלון 64 - ירדן 1).

לאחר ישיבת החרום מיום 16.3 (עלון 64 - ירדן 4א). נדונה שאלת צרופם של המשקיפים הצבאיים לושה"נ ישראל-ירדן. הוסכם על צרופם של שמונה משקיפים (כל שנוי נוסף טעון יהיה הסכמת שני הצדדים).

2. סכום פגישת מפקדים מקומיים לחודש מארס.

בחודש מארס נתקיימו 22 פגישות מפקדים מקומיים בתחנות המיפגש הקבועות.

נציגינו החזירו לירדן - 3 מסתננים, עגלה וגמל.

ירדן החזירה לישראל - 8 מסתננים (ערבים), 4 פרידות ו-24 עגלות.
בחודש זה נגנבו ע"י מסתננים ירדנים - 92 בהמות גסות מהן 80 פרות.

3. תקרית.

א. לגיונרים יורים ומידים אבנים מעל חומת ירושלים העתיקה.

ב-4.4 צלפו לגיונרים מעל חומת ירושלים העתיקה לעבר אישה שתלתה כבסים על גג אחד הבתים והקטיאן-המסרה.

ב-2.4 וכן ב-4.4 לגיונרים מעל חומת ירושלים העתיקה יידו אבנים לעבר עובדים ושבים ליד מלון "פאסט" לטעבר בירושלים החדשה. אין נפגעים.

ב. מסתננים פצעו חייל ליד מושב גיורה.

ב-4.4 הותקף המושב בר-גיורה (נ.צ. 157126) בפרוזדור ירושלים בירייות ע"י מסתננים. חייל ישראלי אחד נפצע.

מ צ ר י ם

1. נציג מצרים בושה"נ מתנגד לסיור היו"ר בכביש ניצנה-אבו עוג'ילה.

ב-10.3 סייר היו"ר בלוויית נציגי ישראל ומצרים בושה"נ בכביש ניצבה-רפיח באזור הספורז. משנסעו אחר-כך בכביש ניצנה-אבו עוג'ילה והגיעו סמוך לגבול הבינלאומי סרב נציג מצרים להמשיך בסיור. היו"ר הודיע כי אין זה בסמכותו להפסיק הסיור אך נענה לדרישתו להעביר הענין לטפול גנראל בניקה.

2. נציג ישראל מתנה המשך הדיונים בועדת המשנה בהחזרת עדר דורות.

בישיבת וועדת המשנה שליד ושה"נ המעורבת מיום 29.3 ניסה נציג מצרים להעלות את שאלת פירת הדייג שניתפסה ב-23.8 דרומית לבת-ים. נציג ישראל הודיע כי כל עוד לא תעמוד מצרים בהתחייבותה ותחזיר את עדר דורות במלואו אין כל טעם להמשיך בדיונים על בעיות אחרות.

3. ישיבות חרום

א. שתי החלטות גנאי נגד ישראל.

(1) תלונה על התקפה ישראלית ליד פרוורי עזה.

נציג מצרים בושה"נ הגיש תלונה על כי ב-2.4 בלילה מזויינים ישראלים חצו את קוו שביתת הנשק בנ.צ. 102099 וחדרו לעומק 1200 מטר בשטח מצרי בכוון לעיר עזה. כחמשה מהם תפסו עמדות במרחק 200 מטר מהכביש הראשי והתקיפו מוצב מצרי. באותו זמן מארב של כ-25 מזויינים אחרים התקיפו משמר נע מצרי באש אוטומטית, הרגו קצין וחיל מצרים, פצעו קשה אחד, חטפו חיל אחד, שדדו מכונת ירייה, 3 רובים, וקדח וארגז תחמושת ו-845 לידות מצריות. דרש החזרת החייל וכנוס ישיבת חרום.

בישיבת החרום מיום 4.4.54 נתקבלה החלטת הגנאי הבאה נגד ישראל בהכרעת היו"ר :-

1. That the crossing of the Demarcation Line by an Israeli military or para-military force on 2 April 1954 and the killing of an Egyptian Officer and an Egyptian Corporal and the injuring of an Egyptian soldier, constitute a planned act of violence and aggression against Egypt and should be condemned as such.

2. The MAC decides that this act of violence which was carried out by an Israeli military or para-military force is a violation of Article II, para. 2 of the General Armistice Agreement.

5. The MAC calls upon the Israel Delegation to ask the Israel authorities to take appropriate steps to prevent such aggressive actions in future.

שני סעיפים אחרים בהצעת ההחלטה המצרית הקוראים לשלטונות ישראל להחזיר למצרים את החייל המצרי החטוף על **נשקו** וכן הציוד הגנוב, נפלו בהמנעות היו"ר שטען כי לא נמצאו הוכחות מספיקות לחייב את ישראל.

(2) תלונה על התקפה ישראלית ליד כביש בפינה דרומית <u>מזרחית של רצועת עזה.</u>

נציג מצרים בושה"נ הגיש תלונה כי ב-2.4 מזוינים ישראלים חצו את קו שביתת הנשק, חדרו לעומק 5 ק"מ בשטח מצרי בפינה הדרומית מזרחית של רצועת עזה (בנ.צ. 084076) והתקיפו תחנת בקורת מצרית באש אוטומטית ורמוני יד, הרגו חייל מצרי ונסוגו. בחקירה נמצאו עקבות כניסה ויציאה של המתקיפים שהובילו מקו שביתת הנשק מערבה וחזרה. כן נמצאו רמוני יד, תחמושת ישראלית ותחבושות צבאיות. דרש ישיבת חרום.

בישיבת החרום מיום 4.4.54 נתקבלה החלטת הגנאי הבאה נגד ישראל בהכרעת היו"ר :-

1. That the crossing of the Demarcation Line by military or para-military armed Israelis on 2 April 1954 and the killing of an Egyptian soldier constitutes aflagrant violation of Article II, para 2 of the G.A.A.

2. That the MAC strongly condemns this violation of the G.A.A. and calls upon the Israeli Delegation to ask the Israeli authorities to take the appropriate measures for the prevention of such incidents which may occur in the future.

משלחת ישראל <u>תגיש ערעור</u> לועדה המיוחדת על סעיפי <u>שתי ההחלטות</u> שנתקבלו.

<u>ג. קבלת ארבע החלטות גנאי נגד מצרים</u> (ראה לעיל סעיף 1).

(1) <u>ההתקפה על שובה</u> (ראה לעיל סעיף 1ב).

(2) <u>מארב ליד בארי.</u>

בליל 8-9.4 אנשי מארב מזוינים מצריים (בנ.צ.100091 בעומק 4 ק"מ בשטח ישראל) ליד בארי התקיפו מכונית צבא ישראלית מנשק אוטומטי ורמוני יד, הרגו חייל אחד ופצעו שלושה זולתו. עקבות המתקיפים וכתמי דם הובילו לקו שביתת הנשק. נמצא רובה בססון מצרי.

להלן נוסח החלטת הגנאי נגד מצרים שנתקבלה בישיבת החרום ב-11.4 בקולות משלחת ישראל והיו"ר :-

1. The MAC condemns Egypt for the attack by grenades and automatic fire against an Israeli truck travelling along a main road in Israel, carried out on the night of 8-9 April 1954 by Egyptian military or para-military forces, resulting in the killing of one Israeli soldier and the wounding of three, and finds that this warlike act constitutes a flagrant violation of Article 2 para 2 of the General Armistice Agreement.

2. The MAC notes with grave concern the dangerous situation prevailing along the Israeli-Egyptian Demarcation Line in the Gaza area, which has been aggravated by the Egyptian act of aggression.

3. The MAC calls upon the Egyptian authorities to put an immediate end to such and other aggressive acts and to punish those responsible for this attack.

(3) מארב ליד סעד.

בליל 8-9.4 מארב של חיילים מצרים (בנ.צ. 102094 בעומק 4 ק"מ בשטח ישראל) ליד סעד התקיף 2 חיילים ישראלים,ששסרו על מכונית צבא, באש מנשק אוטומטי ורמוני יד. שני החיילים נפצעו ונגרם נזק למכונית. קומנדקאר שחש לעזרת הפצועים נפגע אף הוא. אנשיו לא נפגעו. עקבות שמונה אנשים הובילו לקוו שביתת הנשק וחצוהו בנ.צ. 10050985. דרשנו ישיבת חרום.

להלן נוסח החלטת הנבאי שנתקבלה בקולות המשלחת הישראלית והיו"ר:-

1. The MAC condemnes Egypt for the attack by grenades and automatic fire against 2 Israeli cars on a main road in Israel 3½ km from Shuva Settlement, carried out an the night 8-9 April by Egyptian military or para-military forces resulting in the wounding of 2 Israeli soldiers and finds that this warlike act constitutes a flagrant violation of Article 2 para. 2 of the G.A.A.

יתר שתי הפסקות כמו בהחלטה על המארב ליד בארי.

(4) מארב ליד זיקים.

בליל 8-9.4 מארב של מזוינים מצרים (בנ.צ. 115113 כ-3 ק"מ צפונית לרצועת עזה) התקיף מכונית אזרחית באש מנשק אוטומטי. המכונית נפגעה נוסעיה לא נפגעו. עקבות המתקיפים הובילו לרצועת עזה.
להלן נוסח החלטת הנבאי שנתקבלה בקולות משלחת ישראל ובהמנעות היו"ר :-

1. The attack against an Israel civilian car from an ambush on the road near Carmia Settlement on the night of the 8-9 April 1954, by automatic fire, is a violation by Egypt of Article 2, para. 2 of the G.A.A.

2. The MAC calls upon the Egyptian authorities to take immediate measures to put an end to such and other aggresive acts against Israel.

פסקה 2 בהחלטה זו חוזרת על פסקה 3 בהחלטות הנ"ל.

4. תקרירות.

א. פתיחת אש ע"י מוצבים מצרים ליד כסופים.

ב-6.4 מוצב מצרי בנ.צ. 089087 פתח באש כבידה ממקלע בינוני על משמר סיור ישראלי בנ.צ. 090087 בשטח ישראלי כ-2 ק"מ דרומית לכסופים. שנים מחיילינו נפצעו. דרשנו ישיבת חרום.

ב. חיילים מצרים פתחו באש לעבר משמר ישראלי דרומית לנירים.

ב-7.4 פתחו חיילים מצרים באש מעבר לקוים על משמר ישראלי, בנ.צ. 091080 3 ק"מ דרומית לנירים, בשטח ישראל. האש נמשכה כעשר דקות. בחלופי הירית נפצע חייל מצרי. הגשנו תלונה.

ג. מסתננים מצעו פועל מניעיליה ליד מגדל אשקלון.

ב-3.4 פועלים מניעליה, (נ.צ. 110118) 5 ק"מ דרומית למגדל אשקלון, ניתקלו בשני מסתננים. אחד המסתננים תקף בפגיון את אחד הפועלים ופצעו. המתקיף נורה ונהרג.

ד. התנקשות בתחבורה ליד חוליקאת.

ב-10.4 ירו מסתננים על מכונית דואר (בנ.צ. 117109) ליד חוליקאת. עקבות 6 קליעי "תומי" נמצאו על גוף המכונית. אין אבידות.

===============

שט/רס-

SECRET

Note of Conversation with Mr. Russell and Mr. White of the American Embassy on Wednesday April 14th, 1954.

JOHNSTON PLAN

I met Mr. Russell at a Cocktail party at the Z.O.A. House in Tel Aviv at which Mr. McDaniel was host to a number of departing members of the T.C.A. mission. I had previously telephoned Mr. Russell to let him know that I wished to have a few words with him and to confirm that he would be present at the McDaniel party. On seeing me Russell took both White and myself into a private room. There was a reference at the outset to the note which Mr. White had handed over the previous evening to Mr. Arad and on which he had subsequently spoken to me requesting our immediate observations on the Johnston water plan. I said (repeating what I had previously told White on the phone) that we were surprised that we should be pressed so strongly for a reply since it was my understanding that the Arab League Committee dealing with the matter had requested Johnston to postpone his visit since they were not yet ready with their observations. Mr. White said that Johnston's people had in fact got from the Arab engineers and people working with them technical information and views and they would like to get the same from us. It would be bad and a waste of time if Johnston did not receive this in advance but would only be presented on arrival with a heavy volume which would take time to study and to which he would not be able to react during his stay here. I said that as Mr. Russell and Mr. White would know our engineers had made a full study of the main report. That study had some critical things to say about the report but we were concerned here with more than the report of our experts, but with a far-reaching politic l matter. In the circumstances decisions on a high level would have to be taken and we could not simply hand over the study as it stands. The Minister had been informed of the American request and it was his hope to take up the matter with those concerned in the course of the next days and we should be able to let them have a reply by the beginning of the week.

EGYPTIAN MEETING

I expressed to Mr. Russell our appreciation of his part in helping arrange a meeting with the Egyptians and told him that Mr. Rafael would be in touch with him on Friday with a view to fixing details of time and place of the Meeting and also as to who would represent us. I said that I wanted to take ~~this opportunity to let him know that we had~~ made another direct approach to the Egyptians besides the one through him. (This was in fact, though I did not say so, the purpose of my request to see him.) Mr. White remarked at this point that they were aware of that fact. Mr. Russell then asked me if I could tell him what it was that we planned to bring up at the meeting. I replied that I was not in a position to say

.... 2

anything on this at this stage but that on Friday Mr. Rafael would no doubt talk to him also with regard to this matter. I went on to say that it was our hope that the meeting would not be limited merely to the details of local security arrangements but might extend to wider issues. Mr. Russell said he thought we should not overload the discussion but should see how things went. Mr. White interposed to say that we "should play it by ear". There was a reference to Mr. Harts' visit, in company with myself and others, to the border area along the Gaza strip when we had arrived in time to see direct evidence of a whole series of Egyptian attacks on traffic and settlements within our lines. I said that it seemed strange that the Egyptians should go out of their way to create incidents and increase tension along the border at a time when they were so heavily engaged with their own constitutional problems at home as well as with their relations with Britain and Suez. Mr. Russell said that although there had been a good many incidents there had not been any killings until the refusal to return the abducted Israel soldier when three Egyptians had been killed in the effort of some of our people to abduct an Egyptian, following which there had been further retaliation by the Egyptians. I said that these were recent matters and that the aggressive line taken by the Egyptians of late predated the story of the abduction. It was my impression, though I would have to confirm, that there had also been loss of life. In this connection I recalled the trip which I had made some three weeks previously to S'deh Boker and the description which I had received from a guard who had accompanied us of the serious state of insecurity which had developed along our side of the border.

Arthur Lourie

Copies to: Mr. Eytan
Mr. Rafael
Mr. Tekoah
Mr. Herzog
Mr. Eban
Mr.E. Sebek
~~Mr.~~

אישי כמוס
חומר מסווג

(12)

משרד החוץ
מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 15.4.54

טיב המקור והידיעה: כהיפן

אסמכתא: 756/ש

הנדון: **מצרים לא תתערב בסיכסוך פזוריין.**

שה"ח הלבנוני מסר לנציג דיפלומטי ערבי בביירות, כי מצרים הודיעה שאין לקוות לעזרה צבאית מצדה (לירדן או לסוריה) מאחר שהיא טרודה בבעיות פנימיות.

בת/רצ.

תאריך התפוצה: 21.4.54

תפוצה:
שה"ח, מנכ"ל, מר א. לורדיא, מר א. לבבי, מר ב. רפאל, מר י. הרצוג,
השגריר בלונדון, הציר בוואשינגטון, ירש"ם, חקר(5), שח"ע(2), ארכי

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

שגרירות ישראל

EMBASSY OF ISRAEL

WASHINGTON 8, D. C.
HUDSON 3-4100

מזכר
MEMORANDUM

סודי ביותר

י' ניסן, תשי"ד
13 באפריל, 1954

אבח/338

אל: מר ג. רפאל, יועץ לעניני מז"ח, משרד החוץ, ירושלים
TO:

מאת: השגרירות, וושינגטון
FROM:

הנדון: מסירת הודעת ראש הממשלה לממשלת מצרים

אסמכתא: מברק השר 422 וחליפת המברקים בעקבותיו

מברק השר הגיע באשר עמדתי לצאת לשדה התעופה כדי לטוס לדייטון (אוהיו) ולהשתתף שם, עם ביירוד ואחרים, בועידה על שאלות המזרח התיכון. טילפנתי לאיש הקשר שלי בשגרירות המצרית, והוא אמר לי שאחד מעמיתיו - אשר גם אותו אני מכיר - יוצא לדייטון, ואם מסירת ההודעה אינה סובלת דיחוי עד לשובי, הרי עמיתו יקבל אותה ממני באותו ערב בדייטון.

בדייטון נתברר שאותו מצרי ואני חוזרים לוושינגטון באותו מטוס, והוא הציע על כן שאמסור את ההודעה בכל זאת לקשר הקבוע שלי בשובי. כן עשיתי. הקראתי את ההודעה, והמצרי רשם אותה במלואה. למחרת בבקר - יום א' - מסרתי את הנוסח המלא בכתב בתוספת מכתב לו. איש שיחי אמר שידאג להעברתה המידית של ההודעה לקהיר.

אתמול חיפש אותי בשגרירות, אבל הייתי בניו יורק. התקשר אתי מחדש הבקר וביקש להפגש לרגעים מספר. בפגישה החזיר לי את ההודעה בכתב תוך התנצלות ואמר שקיבל הוראה ממיופה הכח המצרי לעשות כן. הסיבה שעליו לתת לי היא שתוכן ההודעה כה חשוב ונמסר על רמה כה גבוהה, שאין מיופה הכח מרגיש את עצמו חפשי לקבל אותה לשם העברתה לממשלתו. על כך הברקתי לך הבוקר.

אני יכול רק לקוות שלזיאמה היתה יותר מזל, מאחר שכפי שאתה יודע גם הנסיון בניו-יורק לא הצליח.

בברכה רבה

אלישיב בן-חורין
מזכיר ראשון

העתק: השגריר

WNT78/34

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

TO : RAFAEL HAMISRAD JERUSALEM SENT:13.4.54

FROM : BEN HORIN MENISRAEL WASHINGTON RCD.:14.4.54

YOUR 289. Our message just been returned to me on charges instruction with explanation this too important and too high level for embassy to accept and to transmit. Sorry.

BEN HORIN.

KT/TN (4)

(12)

709/106

SSSSSSSSSS SSS SSSSSSSSSS

אל : שרת המשרד ירושלים נשלח : 12.4.54

מאת : קדרון מישראל ניו יורק. נתקבל : 13.4.54

שרת. שלך 422.

נפגשתי עזמי וקראתי בפניו ההודעה. כשסיימתי התפרץ בהתרגשות ואמר שאינו יכול לקבלה ולמעשה אסור היה לו לשמוע אותי עד הסוף. אין לו מסכנת QUALITE כלשהי לקבל הודעה רשמית כזאת ולשוא היה מסתכן לו ניסה להעבירה. הוסיף שנפגש עמנו כאיש פרטי וכידיד ולא כשליח רשמי. הפגישות בינינו פרטיות בהחלט ובניגוד מפורש להוראות שקבל מקהיר לפני ארבעה שבועות והן מסכנות אותו.

כ"כ הערתי שאולי נתנה לו הזדמנות לסייע להבנה הדדית בין מצרים לישראל השיב במרירות שניסה לעשות דברים רבים בכוון זה בזמן האחרון ונכשל לחלוטין. יש לציין שלא קל היה לסדר הפגישה הפעם כי עזמי היסס זמן רב לפני שהסכים.

ק ד ר ו ן .

קמ/מב(42)

££££££££££££££££££££££££££££££££££££ TNW422/426

TO : MEMISRAEL WASHINGTON SENT:9.4.54

FROM: SHARETT HAMISRAD JERUSALEM

Eban. Pl convey at once foll message to Egyptians by whichever channels open to you e.g. Azmi in NY and repeat and Benhorin's contact Wash. We also delivering Paris. Whoever hands over message should say this being done simultaneously several places to ensure certainty of transmission if circumstances permit add covering letter saying Memisrael instructed you convey for immediate transmission Cairo. B E G I N S. Memisrael deems necessary draw urgent attention Memegypt to grave deterioration border security particularly Gaza area. Conditions along border never been satisfactory and been marked by uninterrupted sequence incursions clashes as result continuous border violations by groups individuals coming from territory under Egypt control.

Memegypt responsible under GAA for inviolability border and bound take all necessary steps prevent violations.

para During last two weeks continual acts violence such as robberies murders assaults raids have created state of perilous lawlessness. This mounting tension along borders, seen against background of Egypt policy of active hostility and belligerent practices, constitutes matter grave concern to Memisrael.

Situation been further aggravated past four days by incidents of offensive action in which Egyptian regular forces taken direct part.

In face such challenge Memisrael in duty bound consider all effective measures for prevention any further forays into its territory and for protection life property its citizens.

.../2

Memisrael hopes Memegypt will share its considered view that any further deterioration present situation cannot serve interests either country. Memisrael does not wish find itself in position where its only recourse were to devise its own remedies for situation which can be brought under control by joint efforts both Govts. It therefore invites cooperation of Memegypt to discuss urgently together with Israel effective measures for improvement of situation fraught with such dangers.

Experience has shown present armistice machinery is not adequate to meet needs of hour. Memisrael therefore proposes as immediate measure that Memegypt designate duly empowered plenipots to meet without delay similarly empowered Israel reps at place mutually to be agreed.

It trusts that meantime Memegypt will do all in its power prevent actions liable inflame situation further. E N D S . Confirm action.

S H A R E T T

KT/AA TN(15)

ssssssssss ssss ssssssssss

אל : שרת, אישי, המשרד ירושלים — נשלח : 12.4.54

מאת : צור ממישראל פארים — נתקבל : 12.4.54

בהול

641. המעות שלי. חבל שלא נוספה למברק לידיעתי הדרכה על כוונתו וכיוונו של המבצע. הפירוש שלי נבע מההוראה על מסירה "בשלב הגבוה ביותר" שלא הרגישה ב"מישרין" ולא הוציאה מן הכלל במפורש העברה ע"י צד שלישי. יש לקוות שלא תהיה הקלה מן הפנייה למשרד החוץ הואיל והודגש ארמייה האישי והובטח לי לראות הביקור כלא היה. בודאי יודיעו על כך לאנשיהם אך ספק אם יגידו למעוניינים. בשובו של דיבון מלונדון ולאחר השיחה עם גדעון נפגש אמש, בהעדר היועץ וצאדק, עם קולונל ארקאשה מקציני המהפיכה ומסר לו האגרת שהבטיח להעבירה מיד לקהיר לידי גמאל. תוך שיחה גלויה עם האיש, היודע על פרשת הקשרים עם צאדק עוד מזמן שהותו בקהיר, דובר קשות על מדיניות (מלה חסרה) של מצרים. העיר מצדו תשומת לבנו למון "הפרובוקטיבי" של האגרת העלול להרגיז אנשי המפקדה שאינם אלא קצינים צעירים ולא מדינאים מנוסים. אם מבמחנו היא הפגת המתיחות הרי התוצאה עלולה להיות הפוכה. הוסיף ואמר שהיות והוא מאמין כי למרות הניסוח החריף יתר על המידה פנינו לביקוש אחרי הסדר יבריק יחד עם האגרת הערות ברוח זו. הערה: קולונל ארקאשה הוא הנספח הצבאי.

צור.

קט/מב(59)

מר ג. רפאל (לאישי)

§§§§§§§§§§ §§§§ §§§§§§§§§§

אל : שרת, אישי, המשרד ירושלים — נשלח : 12.4.54

מאת : צור ממישראל פארים — נתקבל : 12.4.54

<u>ב ה ו ל</u>

641. הטעות שלי. חבל שלא נוספה למברק לידיעתי הדרכה על כוונתו וכיוונו של המבצע. הפירוש שלי נבע מההוראה על מסירה "בשלב הגבוה ביותר" שלא הדגישה ב"מישרין" ולא הוציאה מן הכלל במפורש העברה ע"י צד שלישי. יש לקוות שלא תהיה תקלה מן הפנייה למשרד החוץ הואיל והודגש אופייה האישי והובטח לי לראות הביקור כלא היה. בודאי יודיעו על כך לאנשיהם אך ספק אם יגידו למעוניינים. בשובו של דיבון מלונדון ולאחר השיחה עם גדעון נפגש אמש, בהעדר היועץ וצאדק, עם קולונל אוקאשה מקציני ההפיכה ומסר לו האגרת שהבטיח להעבירה מיד לקהיר לידי גמאל. תוך שיחה גלויה עם האיש, היודע על פרשת הקשרים עם צאדק עוד מזמן שהותו בקהיר, דובר קשות על מדיניות (מלה חסרה) של מצרים. העיר מצדו תשומת לבנו למטן "הפרובוקטיבי" של האגרת העלול להרגיז אנשי המפקדה שאינם אלא קצינים צעירים ולא מדינאים מנוסים. אם מגמתנו היא הפגת המתיחות הרי התוצאה עלולה להיות הפוכה.
הוסיף ואמר שהיות והוא מאמין כי למרות הניסוח החריף יתר על המידה פנינו לביקוש אחרי הסדר יבריק יחד עם האגרת הערות ברוח זו.הערה: קולונל אוקאשה הוא הנספח הצבאי.

צ ו ר.

קמ/מב(39)

[redacted] IW300/13

TO : MEMISRAEL WASHINGTON 11.4.54
FROM: RAFAEL HAMISRAD JERUSALEM
MOST IMMEDIATE

Your 289 must be immediately submitted in writing.

R A F A E L

(THE EGYPTIAN MESSAGE)

KT/AA(51)

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : ממישראל פארים נשלח: 11.4.54

מאת : שרת המשרד ירושלים **ב ה ו ל**

ל/600. **א י ש י**

צור. מברקיך בענין האגרת למצרים. התקשרותך עם משרד החוץ מכשילה כל הענין. לא הורינו אף במילה שיוכנס לענין גורם זר. המגמה היתה מסירה ישירה לשגרירות מצרים. כנראה נפלה בינינו אי הבנה מצערת. אל תעשה דבר עד להודעה חדשה.

שרת

קמ/נד(41)

<u>ב ה ר ל</u>

11.4.54

אל : צור ממישראל פריס.

מאת : ~~רפאל~~ שרת המשרד ירושלים.

<u>אישי</u>. מברקיך בענין האגרת למצרים. התקשרותך עם משרד החוץ מכשילה כל הענין. לא הורינו אף מילה שיוכנס לענין גורם זר. המגמה היתה מסירה ישירה לשגרירות מצרים. כנראה נפלה בבינו אי הבנה מצערת. אל תעשה דבר עד להודעה חדשה.

ש ר ת

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : שר החוץ מנכל המשרד ירושלים | נשלה: 10.4.54
מאת : צור ממישראל פארים | נתקבל: 11.4.54

מידי.

כמוס. מחוסר קשר ישיר עם המצרים ומתוך שיקול שהשגריר המצרי כאן חדש וחבריו בפבל אינם מכירים אותו ניסיתי למסור האגרת באמצעות משרד החוץ. ליתר זהירות פניתי לפארודי אישית בבקשת עצה. לאחר היסוסים והתיעצות עם דה מארז׳י החליט שלא נוח להם להעביר האגרת מחשש שהמצרים יסרבו לקבלת מידם. ביקשתי איפוא לראות את שיחתנו כאשית בלבד כאילו לא נתקיימה. עצת שניהם היתה שנמסור אותה במסגרת האום ואף הציעו את עזרת הופנו לכתב אם נבקשו. תגובתם הראשונה היתה חיובית לגבי מסקנת האגרת אך שלילית ביותר לגבי תריפותה. ציינו שאנו רוצים משפט על האשמה קודם למו״מ. פארודי אמר לי כי צורת הדברים אינה באה להקל על קבלת ההצעה. ניוועץ עוד מחר בנוגע לדרך ההעברה שלא תוגשם מכל מקום עד יום ב׳.

צור

קט/פש (57)

אישי כמוס

חומר מסווג

משרד החוץ
מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 4.4.54

טיב המקור והידיעה: מהימן

אסמכתא: 712/ס

הנדון: **מצריים מדגישה את האופי המקומי של התקריות עם ישראל.**

בישיבות הוועדה המדינית טען מחמוד פאוזי, כי בידו ידיעות על הכנת תוקפנות ישראלית חדשה נגד סוריה וירדן. אך אין הוא סבור <u>שיש בזה משום חידוש</u> והמצב כיום הינו כפי שהיה לפני שנה או יותר. הגנרל מוחמד אבראהים, סגן מזכ"ל הליגה לעניינים צבאיים (שהינו גם הרמטכ"ל המצרי - ב.ת.), חזר על דברי שה"ח המצרי ואמר כי עד אשר תדון הוועדה המייעצת של ברית-הבטחון במצב ותגיש הצעות לתיאום התוכניות, תצטרך כל ממשלה ערבית להגן על גבולותיה בכוחות עצמה.

<u>הערת מחלקת החקר:</u>

1. בשדר קודם מסרנו על חילוקי דעות בין מחמוד פאוזי והגנרל איבראהים. נראה כי עניין זה סודר ועתה השמיע פאוזי דברים בהתאם לעמדת אבראהים.

2. מסתבר שהגנרל אבראהים מבטא את עמדת מועצת המהפיכה כלפי התקריות ואילו פאוזי יצא מנקודת ראות של המדיניות הבינערבית של ארצו.

3. כנראה שאין מועצת המהפיכה מעוניינת בכל התנגשות צבאית עם ישראל בשעה זו.

בת/רא.

תאריך התפוצה: 7.4.54

תפוצה: מנכ"ל, מר א. לוריא, מר א. לבבי, מר ג. רפאל, אמ"ן, מחקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

אישי כמוס

חומר מסווג

משרד החוץ

מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה זו הלאה בכל צורה שהיא מבלי להתקשר תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 2-3.4.54

טיב המקור והידיעה: כמוס, מהימן.

אסמכתא: 703/מ

הנדון: **מצרים מתנגדת לתרום למשמר הלאומי הירדני.**

הועדה המדינית של הליגה הערבית, שמושבה הכ"א מתכנס עתה בקהיר, דנה ב-1 לח.ז. בתקרית נחלין. הגנראל מוחמד אברהים, רמטכ"ל הצבא המצרי והמזכיר הצבאי של הליגה, הביע קורת-רוח מיכולת ההגנה של כפרי הספר לנוכח העובדה ש"היהודים" לא הצליחו לעשות בנחלין מה שעשו בקיביה. לדבריו אמר לו סגן רמטכל הלגיון, הגנראל אחמד צדקי אל-ג'ונדי בעצמו, כי המצב בגבול ירדן-ישראל מניח את הדעה.

נציג ירדן הגיב על דברי המצרי שלפי מיטב ידיעתו אין באפשרותה של ירדן לעמוד נגד כל תוקפנות יהודית ולכן על מדינות ערב לחזק את החזית הירדנית בכסף ובנשק.

הועה"מ דחתה את הדיון בשאלה זו עד שנציג ירדן יקבל הנחיות מפורשות מרבת-עמון.

ב 3 לח.ז. הורה משה"ח הירדני את משלחתו בליגה לבקש ממדינות ערב לתרום ביד רחבה לחיזוק המשמר הלאומי לשם רכישת נשק וביצור כפרי הספר, כיון שאין כל ערובה שירדן תצא בכל פעם בשלום מהסכנות האורבות על אף גבורת התושבים, המשמר הלאומי והלגיון.

<u>הערות מחלקת החקר:</u>

1) בכוונה לדעת הקהל הירדנית מעלה ירדן על נס את גבורתם של המשמר הלאומי והלגיון, שבזכותם נמנעה "קיביה שניה" בנחלין. בפניותה אל מדינות ערב מטעימה ירדן, לעומת זאת, את חולשתה בהשוואה עם ישראל כדי לעורר לתמוך בירדן תמיכה חמרית. קשה להאמין שאין ממשלת ירדן יודעת אל נכון כי לא זכותם של המשמר הלאומי והלגיון היא שמנעה "קיביה שניה" בנחלין.

2) שקופה היא הנסיה המצרית להתחמק מהתחייבויות כספיות לגבי ירדן.

3) בספטמבר 1953 החליטה הליגה על התרמת חברותיה בסך של חצי מיליון לירות למשמר הלאומי. באוקטובר אשתקד, אחרי קיביה, החליטה הליגה להעלות את תרומותיה ל 2 מיליון. לפי שעה נתרם למעשה רק חצי המיליון הראשון. בינואר ש.ז. אסרה הליגה על ממשלת ירדן לשלם לאנשי המשמר הלאומי שכר יומי (בניגוד להחלטה קודמת של הממשלה) החל מ-1.4.54.

~~תאריך התפוצה:~~

ב-1953/54 הוקצב למשמר הלאומי בתקציבה של ירדן סך של 252,448 דינר שכוסו מכספי מלוה בריטי. לשנת 1954/55 הוקצב למשמר הלאומי סך של 447,764 דינר.

תפוצה: מנכ"ל, מר א.לוריא, מר א.לבבי, מר ג.רפאל, הקר(5), מחי"ע(2), ארכיון.

תאריך התפוצה: 6.4.54

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

8888 888888888888888888888888

אל : מישראל לונדון   ס לח' 12.6.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

ר/829. לשגרירות.

תגובת ד"ר מוחמד צלאח א-דין, שר החוץ המצרי הקודם, לנאומו של ביירוד שהופיע ב"אל-מצרי" 11.6.54 :

".. מר ביירוד הגדיר בצורה ברורה ביותר את עמדת ממשלת ארה"ב כלפי הסכסוך שבין הערבים והיהודים. באותה מידה של גילוי לב צריכה לדעתי להיות מוסבר. אין זה הוגן ולא מכובד שמדינאי ערב יוסיפו להסתתר מאחורי אותן התשובות דיפלומטיות שנהגו להשיב לכל מי שדיבר אתם בענין הסכסוך עם היהודים, דהיינו כי אין הם יכולים לעיין בשאלת השלום עם ישראל אלא לאחר שזו תבצע את החלטות האו"ם.

תשובה זו אינה הוגנת ולא מכובדת מכמה סיבות ובינ[י]הן....

כידוע שהשם הוא כי אין אנחנו מעוניינים בביצוע החלטות האו"ם. וגם המדינאים הערביים הרוצים בהחלטות אלה הרבו דיפלומטי מחוכם המאפשר להם להתחמק מהמיצר על בימת האו"ם גו בכנסים ובשיחות עתונאים, הרי העמים הערביים אינם מרשים לגלות את מחשבותיהם והם אומרים וחוזרים ואומרים : אין אנו מעוניינים אלא במחיקת ישראל ממפת המזה"ת.

יתר על כן, היהודים והמעצמות ומדינות האו"ם בולטים מה שנאמרים עמי ערב ויודעים היטב כי המדינאים הערביים אינם כנים כשהם נוחצים בהחלטות האו"ם.

יאה זה איפוא מן ההגינות והכבוד לומר בגלוי ובקול רם לכל מי שרוצה לשמוע דבר זומם או לפתות פליט ברורות: הערבים לא יסתפקו אלא בעקירת הסרטן הזה מלבם, הבה נאמר דברים אלה בגלוי בכל הועידות ומעל בימת האו"ם מבלי למסרם לשום דבר"

רפאל

קפ/גרן(80)

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : שרת המשרד ירושלים
מאת : ציר פארים

נשלח: 10.4.54
נתקבל: 11.4.54

מידי.

מברקך בענין מצרים. מנסה להתקשר עם משרה"ח כאן לשם העברת האגרת דרכם. אך בגלל סוף השבוע ספק אם אצליח היום. מלונדון מוסרים לי כי האגרת תוגש על ידם רק ביום ב'. מכל מקום אודיעך מיד על הפעולה.

צור

קט/מש (36)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ד.ב W 289/24

<u>IMMEDIATE</u>

TO : RAFAEL HAMISRAD JERUSALEM SENT: 9.4.54

FROM: SHAG MEMISRAEL WASHINGTON RCVD:10.4.54

Sharetts TNW422 will be read out by BenHorin to his contact tonight. PlCab if message to be submitted in writing too.

SHAG

(A message to Egyptian)

kt/fs (40)

חומר גלוי

משרד החוץ

מחלקת החקר

חוץ מצרים

שם העתון: "אהראם"

תאריך: 16.3.54
22.3.54

אסמכתא: ג/1124.

הנדון: **עבד אל-נאצר על השלום ועל הגנת המזה"ת.**

בהצהרה שמסר עבד אל-נאצר על יחסי ישראל-ערב ציין, כי לדעתו רחוקה היא האפשרות שישראל מתכוונת להביא להחלקהותם של קרבות. אולם אם תגבר הסכנה, יעמדו הערבים מאוחדים בהתאם לברית הבטחון הקיבוצי.

כן הצהיר לפני כתב העיתון היווני "אתנוס", כי אם בדעת ארה"ב לדאוג להגנת האיזור, עליה לבצר את צבאותיו ולסייע ביד המדינות להשיב את עצמאותן. ברית-ההגנה הקיימת בין מדינות-ערב היא היסוד ההגיוני לארגון-הגנה אידורי.

הוא הוסיף, כי אין הברית התורכית-פאקיסטאנית יוצרת אלא קו-הגנה קדמי שאינו נשען על יסוד יציב, ופרצות רבות בו.

בי/אפ

תאריך התפוצה: 9.4.54

תפוצה: מר א.לוריא, מר ב.רפאל, מר י.הרצוג, יומ"ם, השגריר בלונדון, השגריר בפאריס, הציר בוואשינגטון, הציר באנקרה, הציר ברומא, חקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

Y87/77

TO : EBAN BENISRAEL NEW YORK SENT:8.4.54

FROM : SHARETT HAMISHAD JERUSALEM

Planning now three stages

first ship foreign flag from Haifa to Eylat if they interfere we can only protest.

second small vessel Israel flag from Eylat to Eastafr shall see what happens

third ship Israel flag from Eastafr to Eylat if they use force we shall do likewise exact form still under discussion and plenty time.

Dont understand your provided.

There is no one else there and they never concealed identity.

SHARETT.

KT/TN (19)

EMBASSY OF ISRAEL
WASHINGTON, D.C.

שגרירות ישראל
ושינגטון

ס ו ד י

ג.ר.

ה' ניסן, תשי"ד
8 באפריל, 1954

334/אבח

אל: מר גדעון רפאל, משרד החוץ, ירושלים

מאת: השגרירות, ושינגטון

גדעון היקר,

תודה על מכתבך א/413/12 מיום 28 במרס.

חיים הרצוג ואני מחליפים ידיעות ודעות בקביעות בקשר למכרינו המצריים. אם כי הייתי מניח שאנו המעונינים יותר בפגישות אלה מאשר המצרים, הרי אין ספק שהם מדווחים עליהן, כך שתוכן השיחות מגיע להעודתו.

בהתאם להוראותיך נפגשתי בשעתו עם סמיר אחמד מהשגרירות המצרית (הוא האיש אשר דרכו העברנו בשעתו, לפני העצרות של 1952 ו-1953, את דברינו). הקראתי לו מן הכתוב את הדברים אשר הושמעו באזנינו כאן ובאזני שגרירותנו בלונדון בענין מוצא רוצחי מעלה עקרבים. נמנעתי ממתן כל פרוש לידיעות. הוא אישית ראה בדברי האנגלים והאמריקנים נסיון לסכסך בינינו לבין המצרים, מסיבות בלתי מובנות לו. אם כך מסר לממשלתו – מה טוב.

בהתאם למברקך מס' 1WA 278 נפגשתי אתו היום שנית ומסרתי לו את הסיפורים הנוספים ששמענו מני אז, ביניהם את דברי בירוד לשגריר אשר לפיהם שוב אין סברת האמריקנים סברה בלבד כי אם היא מבוססת על "עדות טובה". איש שיהי מסר שהעביר בשעתו את דברי לקהיר אבל טרם קבל תגובה. הראה ענין רב לשמע הדברים הנוספים ואמר שבשגרירותו תוהים על פשר הדבר. מדוע זה יספרו לנו האמריקנים מיוזמתם הם בדברים האלה, בעוד שלמצרים לא אמרו דבר. כן רשם לפניו שגם גלאב וראש ממשלת ירדן מנסים להטות הזעם למצרים. שאל אם אוכל לתת לו את פרושנו אנו. השבתי בשלילה והוספתי שהם יצטרכו לפרש את הדבר בעצמם כמיטב יכולתם. נשמח לשמוע מה פרושם הם. שאלני אם אוכל לתת לו לפחות פרוש פרטי בהחלט. השבתי

2/..

EMBASSY OF ISRAEL
WASHINGTON, D.C.

שאין לי פרוש אולם ההגיון מחייב שיש לפחות שלושה פרושים אפשריים: (א) להטות זעםנו מירדן מחשש פן יאפס קוצר רוחנו (ב) הטית הזעם למצרים אשר אתה המערב מסובסך היום בלאו הכי, ורצון לחוס על ירדן בבה עינה של בריטניה (ג) רצון כנה לסייע לנו בחיפוש אחרי האשמים. הרגשתי שאין לראות אף אחד משלושה פרושים אלה כפרוש מוסמך שלנו; הם חפשיים לבחור איזה שרוצים, ולהוסיף פרושים אחרים משלהם.

איש שיחי אמר שיעביר גם את הידיעות החדשות שהבאתי לו.

התפתחה בינינו שיחה בלתי חשובה על כמה נושאים אחרים, ולא היתה אלא מסגרת של ניסום למטרת פגישתנו.

בברכה,

א. בן-חורין
מזכיר ראשון

Fidelity Onion Skin
MADE IN U.S.A.

תיק מצרים

מר ש.רוזן

מחלקת החקר

8.4.54

83/34.1

הנדון: איי טיראן וסנאפיר.

בהמשך למכתבי מיום 5 באפריל, ברצוני להסב תשומת לבך לדיון בביה"נ הבריטי על הסכם 1906 (הנזכר במכתבך מן ה-25.2) בענין הסטאטוס של חצי-האי סיני.

"בשאילתא בביה"נ הבריטי ערער הציר השמרני, מאקלין, על חוקיות השלטון המצרי <u>בדרום סיני.</u> הוא טען כי איזור זה היה שייך לתורכיה לפי הסכם 1906. בימי מלחמת העולם הראשונה נכבש האיזור ע"י כוחות בריטיים, אבל לא סופח באורח רשמי למצרים. הציר שאל: האם לא נכון הדבר כי איזור זה נלקח מתורכיה ולא ניתן למצרים ולכן זכויותינו באיזור אינן נופלות מזכויותיהם של אחרים? בתשובתו אמר סגן שר החוץ ארנסט דייויס: פרמאן 1892 של סולטאן תורכיה לחדיו עבאס מעניק למצרים את הזכות לנהל את האיזור. מצב זה קיבל אישור נוסף בחליפת המכתבים בין ממשלות תורכיה ובריטניה במאי 1906.לפי חוזה לוזאן ויתרה תורכיה על כל זכויותיה מחוץ לגבולותיה. לפני נטישת האיזור על ידי תורכיה היה האיזור נתון להנהלתה של ממשלת מצרים והיא המשיכה לנהלו אף אחרי מלחמת העולם הראשונה. סגן שר החוץ לא הגיב על שאלתו הנוספת של הציר, שטען כי הנהלת האיזור ע"י מצרים אינה מעניקה למדינה זו ריבונות מלאה."

בברכה,

ג.תדמור

העתקים: מר ג.רפאל
ד"ר רובינזון, ניו יורק
ס/אלוף מ. ביתון
ממ"ח

לה"ק מלפם אק

679/15

§§§§§§§§§§§§

אל : רמאל המשרד ירושלים נשלח : 6.4.54

מאת : הרמן ממישראל ניו יורק נתקבל : 7.4.54

שלך 66. שליחת לבמטן נמצאת כבר באירופה ועומדת לחזור לארה"ב בימים אלה.

ה ר מ ן .

קט־רג(12)

סודי

ירושלים, ג' ניסן תשי"ד
6 באפריל 1954.

428/12/א

אל : מר ג. אבנר, שגרירות ישראל לונדון.
העתק: למנכל.
למר א. לוריא.

מאת: גדעון רפאל.

הנדון : הביעותינו בקשר למז"ם האנגלו־מצרי –
מכתבך נא/40111/368, מ־25 במרס, ש.ו.

גדעון היקר,

מברק השר מאתמול כהדריך לשיחת השגריר עם אידן צריך לשמש תשובה לשאלותיך. קדם למשלוח מברק זה דיון במשרד בראשותו של השר ואני מניח שישלחו לכם הפרוטוקול. מתוך הדו"ח תראה שאנו מוכנים למעשה ללכת יותר רחוק מאשר נאמר במברק ההוראות של השר, אך השר החליט שבשלב הראשון עד אשר נקבל תשובה חיובית לגבי עצם שיתוף הפעולה אין צורך לגלות לממשלה אנגליה את כל הקלפים.

לא נפלה טעות בקשר לאישור סעיף ה' ממזכרי. אנו מוכנים לדון בהצעה פלה אם אנגליה תגלה נטיה להתקשר אתנו על בסיס של הסדרים הנגהיים.

האם יש אצלכם ידיעות מהימנות על הכונה המעצמות לחדש או לשפר את ההצהרה המשולשת מ־1950 ? לדעתי עלינו להיות מוכנים לקראת אפשרות זו ומשום כך הצעתי הנוסח בסעיף ג' של מזכרי. אני מקוה שגם בנושא זה נסכם דבר מה בימים הקרובים.

לכן, אל ייאוש. אנו מתקדמים אם כי באיטיות אך בבטחה.

שלך,

גדעון רפאל

66/47

§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : ממישראל ניו יורק נשלח : 2.4.54

מאת : רפאל המשרד ירושלים

הרמן. אישי. שליחת LOVESTONE המבקרת בעת במזרח הרחוק עומדת לחזור לקהיר ב-17 דנא. הכרחי שאפגש אתה לפני זה או בארץ או בקפריסין. אבקשך להסדיר את הפגישה על ידי LOVESTONE שהקשר אליו בענין זה היה בידי שילוח ויובל טל. הברק נא תוצאות.

רפאל.

92

קמ/רג(2)

(1)

שגרירות ישראל

לונדון

כ"ח באדר ב' תשי"ד
2 באפריל 1954

מא/60819/82

ח' ק מצרים

אל: המנהל

העתק: מנ"ר
הסברה
מפר
ג. רפאל

מאת: הנספח לעתונות, שגרירות ישראל, לונדון.

הנדון: **גרמנים במצרים.**

אני מצרף כאן את חילופי הדברים בקשר לנ"ל כפי שנתקיימו בבית הלורדים ביום ד' 31.3.54 ואשר כוללים את הודעתו של מיניסטר המדינה במשרד החוץ, לורד רדינג, בנושא זה.

בברכה,

מיכאל ארנון

מא/הצ

HOUSE OF LORDS, (Hansard, Vol. 186, No. 54, Wednesday 31.3.54)

GERMANS IN EGYPTIAN WAR MINISTRY

Lord Vansittart: My Lords, I beg to ask the Question which stands in my name on the Order Paper.

(The Question was as follows: To ask Her Majesty's Government (1) whether any statement can be made on the formidable number of German Nazis and Communists employed in various branches of the Egyptian Army; and (2) whether the West German Government possesses any means of diminishing the number of Germans engaged in seconding the Egyptian policy of assassination).

The Minister of State, Foreign Office (The Marquess of Reading)

My Lords, I believe that about eighty Germans are at present employed by the Egyptian Ministry of War and Marine. Their man duty is to advise on the training and establishment of the Egyptian armed forces, but a small number of them are concerned with arms manufacture and research, and some are known to be assisting in the development and production of sabotage weapons and to have instructed in sabotage and guerilla techniques. The majority of the adviers are not political extremists, but I understand that some of them are ex-Nazis and former S.S. officers. I have no evidence of any Communist influence amongst them/

As regards the second part of the noble Lord's Question, I must point out that all these Germans are private individuals, and the Federal Government has no formal control over their activities. The Federal Government has been willing to do what it can in this respect, but the difficulty is that the more extreme of the advisers are the least susceptible to the Federal Government's moderating influence. I assure the noble Lord that Her Majesty's Government will continue to watch the situation carefully.

Lord Vansittart: My Lords, I thank the noble Marquess for his reply. I confess that I am greatly relieved by it, especially by the figure of eighty, because my figure was considerably more alarming. I should like also to express my gratitude for what he said about the attitude of the West German Government in this matter which is evidently quite satisfactory.

ג׳ יניב? מבצעים

THE MANCHESTER GUARDIAN - April 1, 1954

Training Egyptian Forces
About Eighty Germans.

Lord Reading (Minister of State, Foreign Affairs) told Lord Vansittard in the House of Lords yesterday that he believed that about eighty Germans were employed by the Egyptian Ministry of War and Marine. Their main duty was to advise on the training and establishment of the Egyptian armed forces, but a few were concerned with arms manufacture and research, and sme were known to be helping in the development and production of sabotage weapons and had been teaching sabotage and guerilla techiniques. The majority of the officers are not political extremists, but I understand that some of them are ex-Nazis and former SS officers. I have no evidence of any Communist influence amongst them.

Lord Vansittard had asked (1) whether any statement could be made on the "formidable number" of German Nazis and Communists employed in various braaches of the Egyptian Army, and (2) whether the West German Government possessed any menas of diminishing the number of Germans employed in "seconding the Egyptian policy of assassination".

On the second point, Lord Reading pointed out that all the Germans were private individuals and the Federal Government had no formal control over their activities. "The Federal Government had been willing to do what it can in this respect, but the difficulty is that the more extreme of the officers are the least susceptible to the Federal Government's moderating influence. Her Majesty's Government will continue to watch the situation carefully."

Lord Vansittard said he was greatly relieved at the reply, especially about the figure of 8o, becuase his figure had been considerably more alraming.

ג'ור.

משרד החוץ

מזכר

סודי

ג'ין מבריק

אל: אברהם קדרון.

מאת גדעון תדמור.

אל:

מאת:

ההפיכה שלא להחזיר החיים הפרלמנטריים.

1.4.54

אני חושב שהנה"ח של היוגב באמת אינו אומר הרבה.

ג'.ר.

הנידון: שיחה עם "היוגב".

בתשובה לשאלתך על האנשים הנזכרים בדוח:

1. על מורסי סעד אד-דין אין בידינו פרטים.

2. עלי מאהר - מדינאי בלתי-תלוי, היה ראש ממשלה פעמים רבות ולאחרונה לאחר ההפיכה של נגיב.

3. עבד אר-רזאק אס-סנהורי - נשיא "מועצת המדינה" (הגוף המשפטי העליון במצרים). מדינאי רב - השפעה גם כיום; ידוע כאיש ישר ומקובל על כל החוגים; נפצע בימים אלה בידי מפגינים מאוהדי עבד אנ-נאצר.

4. פכרי אבאזה - עורך השבועון "מוצוורי", לשעבר חבר "המפלגה הלאומית, לאומני קיצוני, נייטראליסט; אנטי - ישראלי מובהק.

5. עבד אל-לטיף בבדאדי - שר המלחמה הנוכחי, איש חיל - האויר; חבר "מועצת ההפיכה".

6. אחסאן עבד אל קודוס - עורך "רוז אל-יוסף" מן העתונאים המוכשרים של מצרים.

7. נגיב הלאלי - מונה ע"י פארוק כראש ממשלה ביום ההפיכה. בלתי - תלוי. לשעבר ופדיא וסולק.

הדו"ח עצמו שמסר "היוגב" נראה לי חלש וחסר תוכן ממשי. אבאזה ואחסן אמנם פרסמו מאמרים אך לא על שינוי היחס לישראל. להיפך בנקודה זו הם קיצוניים. שניהם תבעו במאמריהם לנקוט נייטראליות במאבק הגושים.

בברכה

(-) ג. ת.

נ. ב. עלי מאהר עמד בראש ועדת החוקה והתפטר בימים אלה לאות מחאה על החלטת מועצת

תאריך

תאריך

חתימה

ד. מ. 987/8.51/20.000/3466

[illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible] - [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אישי כמוס
חומר מסווג

(12)

משרד החוץ
מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה הלאה
בכל צורה שהיא מ... התקשר
תחילה עם מחלק... חקר

תאריך הידיעה: 3.4.54

טיב המקור והידיעה: כמוס, מהימן.

אסמכתא: 715/ש

הנדון: **מצרים מתנצלת בפני עיראק.**

בשיחה עם נג'יב א-ראוי, שגריר עיראק במצרים, הודה גמאל עבד א-נאצר לעיראק על שהכחישה את השמועות על הצטרפותה לברית תורכיה-פאקיסתאן. הוא התנצל על ההתקפות נגד עיראק שנתפרסמו ברדיו קהיר ובעתון "אל-גומהוריה", בטאון מועצת ההפיכה, באמרו שהדבר נעשה ללא ידיעת שליטי מצרים, שהיו שקועים במשבר הפנימי. כן אמר שכמה אלמנטים שמאליים סולקו ויסולקו משירות השידור, מ"אל-גומהוריה" ומיתר העתונים. בהציעו הבנה למצבה העדין של עיראק לנוכח הסכנות הנשקפות לה ביקש בכ"ז מ"האחות" לשתף פעולה מתוך אחוה כנה לפתרון "בעית הערבים" ולקיים התיעצויות ודיונים ברוח של אחוה לפני נקיטת צעדים. כן קידם בברכה ביקורים של מנהיגי עיראק במצרים בכל עת אך ביקש, בכ"ז, לדחות ביקורים כאלה עד לאחר פתרון בעיותיה הפנימיות הנוכחיות של מצרים.

הערות מחלקת החקר:

1) אין זה מתקבל על הדעת שפרסומי רדיו קהיר ו"אל-גומהורייה" נגד עיראק נעשו ללא הוראות מגבוה. גם אם הוראות אלו לא ניתנו באמת בעצם ימי המשבר הפנימי בין שליטי מצרים הרי ברור שהוראות אלו ניתנו לפני כן וכתבי שירות השידור והעתון רק המשיכו לפעול לפי הקו שהותווה להם מקודם ע"י מנהיגיהם.
2) תצוין עמדתו השלילית של עבד א-נאצר ל"אלמנטים שמאליים" לאחר שנצחונו על נג'יב בא במידה לא קטנה הודות לתמיכת ארגוני הפועלים ולאחר שיחסיו עמהם נתהדקו ביותר מאז.
3) רמזיו של עבד א-נאצר על ביקורי מנהיגים עיראקיים מכוונים לביקורו של נורי סעיד שהיה צריך להיערך בימים אלה. נורי סעיד דחה, כידוע, את ביקורו עד שיחזור המצב לתיקונו.

יא/אפ

תאריך התפוצה: 8.4.54

תפוצה: מר א.לוריא, מר א.לבבי, מר ג.רפאל, אמ"ן, חקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

1/24 /4.54/8000

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלים, כ"ז באדר ב' תשי"ד
1 באפריל 1954.

414/12/א

אל : מר יעקב שמעוני, השגרירות בוושינגטון.

מאת: א. קדרון.

הנידון: ביוגרפיה של עזיז אל מצרי.
סמוכין: לשלך יש/1025 מ-18.3.1954.

אתך הסליחה על אי שלמות בפרטים הביאוגרפיים. לדאבוני נמצאים בידי החקר הפרטים המועטים והם כלהלן:

בשנים האחרונות עסק בעניני פועלים. בתקופת המאבק נגד הבריטים בתעלה בשלהי 1951 היה בין יוזמי הקמת "גדודי השחרור".

בברכה,

א.ק.

א. קדרון.

מדינת ישראל

איק

אם צריך לבדוק
אצל המקור כן
השמות הנזכרים
ובפרט אולדוס הקסלי
שכנראה כוונה להפגש
איתי
ל.ר.

צ. 09[illegible]0

מדינת ישראל 31.3.57

ליבנזון שלום

ד"ר יצחק בלוך מות "היוגד"

מדרכם

אני רוצני בהקדם מה יגיד לכם

על השאלות הנזכרים בפלח זה

ויחליט על האיש שיבוא לשמש

אתנו.

בתודה

אברהם [illegible]

46

שגרירות ישראל
EMBASSY OF ISRAEL

WASHINGTON 8, D. C.
HUDSON 3-4100

מזכר
MEMORANDUM

י"ג באדר ב' תשי"ד
18 במרס 1954

יש/1025

TO: אל: לשכת היועץ לעניני המזה"ת,
לידי מר א. קדרון

FROM: מאת: י. שמעוני, השגרירות, ושינגטון

הנדון: ביוגרפיה של עזיז אל־מצרי
מכתבכם מיום 19.2.54 מספר א/12/300

עם התודה על מזכרכם בצירוף הביוגרפיה הנ"ל (המועברים לידי אלה המטפלים בעתונות כאן, לנסיון להחדיר ידיעות על האיש לעתונות) סלח־נא מאוד אם אעיר כי הביוגרפיה היפה הזאת מסתיימת באוקטובר 1947. בינתיים עברו 6½ שנים. ה"חור" הזה בביוגרפיה איננו נאה גם לגופו של ענין; אם רוצים "למכור" ידיעות רקע באלו לעתונים או לעתונאים בארצות המערב, בודאי שיש להקפיד ולהשלים את הידיעות ולעדכנם לפני שמוציאים חומר מסוג זה.

בברכה,

י. שמעוני

מדינת ישראל

אל אברהם [illegible]

מאת [illegible]

25.3.54

מס.

הנידון:

(1) לא ידועה לי כל כך. המגע האחרון שלנו היה
נעשה [illegible] 1953. אחרי כן לא
לא שמענו ([illegible]) מאומה
[illegible] [illegible]. אעפ"כ שמעתי כי [illegible]
[illegible] [illegible] הנ"ל [illegible]. [illegible]
שלנו לא שמעו על [illegible].

(2) [illegible] [illegible] אל-[illegible] - לא ברור
לי [illegible] [illegible] לידי [illegible] [illegible]
[illegible]. אבל [illegible] הרבה לא [illegible]
על [illegible] לאחר 1947.

בשנים האחרונות עסק [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ב-1951 היה בין יוזמי הקמת אגודת הגיאוגרפים.

ב-2.3.53 נתמנה למפקח במשרד

המרכזי בבשמת שערי לפני רוחו

שמעון בן יהודה בשעריו בבית

12

י/54

מאו"ם, רפאל, חקר

שבתאי רוזן

מצאו נא כאן העתק
מתזכירו של ד"ר י. רובינסון
בדבר הבירסות הנצחיות
השונות על קיום מצב מלחמה.

29.3.54

UN/JR/146/54

To : Abba Eban

March 12, 1954

From : Jacob Robinson

Re: Suez. The alleged "internationally recognized state of war" between Israel and Egypt.

A study of the Egyptian legislation, official proclamations and exchanges of diplomatic notes reveal the lack of consistency in the Egyptian stand on this problem.

A. LEGISLATION:

1- Under Article 45 of the Constitution, "The King declares the state of siege". Such declaration is authorized under the law of 26 June 1923, No.15 (Journal Officiel 64) whenever, "throughout all or part of the territory, security of public order are placed in peril, either by the menace of an enemy invasion or by internal troubles".

Under Article 3 of the same law, the Coucil of Ministers was authorized "to take such measures as may be necessary for the maintenance of security and public order in all or any part of the country declared under the state of siege."

The law of May 13, 1948, No.73 promulgated at the opening of the Palestine conflict (Journal Officiel 49) added a new situation to those justifying a declaration of état de siège, viz., "to guarantee the security of Egyptian arms".

Under the decree of May 13, 1948, effective May 15th (Journal Officiel 50) a state of siege has been proclaimed for one year throughout Egypt "to guarantee the security of Egyptian arms", not to meet "enemy invasion" or "internal troubles".

2- Proclamation No.5 (J.O. Extraordinaire No.51) by Mahmoud Fahmy El-Nokrashi, of May 15, 1948, who was charged with extraordinary powers under the état de siège, established an inspection service in the Ports of Alexandria, Port-Said and Suez as a "measure called for by the state of siege," not by state of war.

Proclamation No. 13 of May 18, 1948 (Journal Officiel 55) referring to the earlier Proclamation No.5 in regard to the inspection of ships, declares that in regard to such ships "the Customs shall have the right to examine the manifest of goods and to check their quality with a view of assuring that they do not contain munitions or merchandise of any kind destined directly or indirectly to institutions or persons residing in Palestine. Wherever such merchandise shall be found, it shall be treated in accordance with the rules established by international public law, and as the case may be, shall be confiscated after a detailed inventory has been made." No reference to war or war-contraband is contained in this Proclamation.

Under Notice by the Military Governor General of June 3, 1948 (Journal Official 71) the provisions of Proclamation No.13 apply to merchandise exported from Palestine, whatever its nature or destination, and whether its origin is in Palestine or otherwise.

Under paragraph 1 of the "Avis du Gouverneur Militaire général concernant l'exécution de la Proclamation No.13 et de l'avis complémentaire du 6 juin 1948, relatif à l'inspection des navires" of 28 June 1948, a definition was given of "contrebande de guerre" without, however, referring to a state of war. On the contrary, reference is made to "forces irrégulières sionistes".

At the expiration of the first year the state of siege was extended to a period not more than one year (Law No. 59/1949 in J.O. No.76) with certain modifications of the restrictions imposed by law No.73.

3) On July 8, 1948, a Proclamation No.38 appeared in Journal Officiel 93 establishing the Prize Court. This Proclamation speaks in Article 3 of the "effort de guerre de sionistes qui combattent en Palestine" and mentions "les operations militaires en Palestine." but makes no special reference to "state of war" or " war contraband".

4) On June 29, 1949, an official Notice of the Military Governor (Journal Officiel 89) published following the conclusion of the General Armistice Agreement, contained some attenuation of the previous instruction regarding inspection of vessels. The list of

articles subject to seizure and inspection has been reduced to four, and other attenuations are contained therein which compare favourably with Articles 10 and 11 of the Decree of 6 February 1950.

5) The Decree of February 6, 1950, "réglementant la procédure relative à l'inspection des navires et des avions et la capture de prises de la guerre Palestinienne", published more than a year after the conclusion of the General Armistice Agreement, is probably the first law which mentions in its title explicitly the situation in Palestine as "guerre" and which contains in Article 10 a catalogue of "contrebande de guerre" and speaks in Article 11 of the "ennemi".

6) Under Law No. 50 of 28 April, 1950 (J.O. No.56) the state of siege was abrogated in all of Egypt with the exception of the two districts of Sinai and the Red Sea. Earlier the Proclamation No.38 instituting the Prize Court has been replaced by Law No.32 of April 12, 1950 (J.O. 64). Art. 4 of this law speaks explicitly of "contrebande de guerre", an expression absent in the Proclamation No.38.

7) Under Rescrit Royal No.50 (J.O. 110) of 9 November 1950

> "Sont comptées comme périodes de service de guerre les périodes passées par les forces armées entre le 15 mai 1948 et le 24 fevrier 1949 dans les zones ci-après indiquées....." (all the frontiers of Egypt with the exception of the Sudanese frontier).

It would appear that at least for the purposes of this Rescrit Royal the war came to an end on 24 February, 1949, i.e. with the conclusion of the Armistice Agreement.

B. OFFICIAL PUBLICATIONS

8. Not only texts of laws and Decrees but official communiques by the Government of Egypt on May 15, 1948, and January 7, 1949 (published inter alia in 5 Revue Egyptienne de droit international, 1949, pp. 79-81) carefully avoid any mention of the term of war and speaks only of fighting. Only in the last paragraph of the official communique of January 7, 1949, we find the expression the "brunt of war".

C. EXCHANGE OF DIPLOMATIC NOTES.

9- A different attitude was taken by the Egyptian authorities in their diplomatic exchanges with the maritime powers.

a) In the official "Conclusions" apparently submitted to the protesting powers in 1950 (see 7 Revue Egyptienne de droit international, 1951, p.239), the following statement is made with reference to the claim of the maritime powers that no state of war exists or existed between Israel and Egypt:

> "Aussi le Gouvernement Egyptien s'est-il trouvé obligé de clarifier une fois pour toute ce point important des débats, d'où dépendait la possibilité de l'exercice, ou du non exercice, des droits des belligérants, y compris les droits d'inspection des navires, de saisie des objets de contrebande et de confiscation, après jugement, de ces objets".

b) The Egyptian government found the following explanation to the change of attitude in regard to the existence of a state of war which was denied in the note to the Security Council of 15 May, 1948, in its note to the British Embassy (published in Moustapha El-Heffnaoui "Les problèmes Contemporains posés par le Canal de Suez", p.205-206):

> "Le Gouvernement égyptien déclare que, lorsque le 14 mai 1948 l'ordre a été donné à des forces militaires de l'armée égyptienne de pénétrer en Palestine pour y rétablir l'ordre et la sécurité et mettre fin au terrorisme sioniste, il ne considérait guère qu'il assumait la charge d'une guerre au sens international du mot. Mais l'évolution rapide de la situation, par la suite, et surtout l'ampleur prise par les opérations militaires, la proclamation d'un gouvernement 'de facto' dans une partie de la Palestine prétendant parler au nom d'un soi-disant Etat d'Israel et la précipitation de certaines puissances à reconnaître ce prétendu Etat,

"n'ont pas tardé à conférer à la lutte qui se poursuivait en Palestine un caractère nettement international.

On s'approche, bon gré, mal gré, de la guerre telle que la reconnaît le droit des gens, de sorte que l'on ne peut, pour le moins, nier la qualité de 'belligérant', au sens strict et juridique du mot, à chacune des deux parties en lutte, avec toutes les obligations et tous les droits que cette qualité comporte d'après la pratique internationale. Et cela, malgré la non reconnaissance par les gouvernements des Etats arabes du prétendu Etat d'Israel, qui n'est fondé ni en droit ni en fait. Par ailleurs le gouvernement égyptien - qui a été amené, pour les raisons sus-rappelées, à envoyer ses troupes en Terre Sainte où elles sont entrées en lutte avec des forces sionistes, bien entraînées, bien armées et occupant au surplus une bonne partie du territoire avec de nombreux villages, ports et villes en Palestine - ne peut s'abstenir, dans sa lutte, d'exercer les droits des belligérants, tout au moins dans les limites nécessaires pour assurer la protection de ses troupes, la réussite de ses opérations militaires et pour arrêter le ravitaillement de l'ennemi.

Or, parmi les droits légitimes reconnus par le droit international à tout belligérant, se trouve incontestablement le droit de blocus et celui de visite des navires de commerce pour, entre autres fins, saisir les articles de contrebande; visite qui peut s'exercer aussi bien en haute mer que dans les eaux territoriales des belligérants."

(2) The arguments advanced to strengthen its position are three:

(a) L'Armistice Général conclu le 24 février 1949 entre l'Egypte et Israel, sous les auspices des Nations Unies, est en lui-même la confirmation, en droit et en fait, de l'existence de l'état de guerre et de belligérance.

L'Armistice, en effet, est par définition, une Convention d'une durée plus ou moins étendue par laquelle les belligérants conviennent de suspendre les hostilités.

(bb) Que du reste l'opinion publique mondiale ne s'est jamais trompée sur la nature des opérations qui se déroulaient en Palestine, depuis le 15 mai 1948; que partant dans la presse, y compris la presse française-elle même, on a qualifié forcément ces opérations de Guerre et de Belligérance; que l'opinion juris ne saurait donc nier cet état de chose, sans méconnaître la réalité évidente des faits.

(cc) The Mediator admitted "sans la moindre hésitation que l'on se trouvait en présence d'une Guerre au sens international du mot."

10- Since we discussed these questions abundantly, there would be no need to comment on (aa). In so far as (bb) is concerned the following two observations can be made:

(i) It is rather questionable if the statement is exact.

(ii) The "opinion publique mondiale" is not competent to define a legally existing and internationally recognized state of war.

11- With regard to the Mediator's alleged confirmation of the existence of a state of war, the following should be said:

(i) The reports of the Mediator refer to the pre-Armistice period of active hostilities.

(ii) Contrary to the Egyptian claim, the Mediator did not accompany the word "war" by the words "in the international sense of the word."

(iii) If it is true what the Egyptian Conclusions claim that "de l'avis des Organes Compétents des Nations Unies, il s'agissait bel et bien d'une GUERRE au sens international du mot" than a finding to the contrary by the Security Council in par.5 of the Resolution of 1 September 1951 should be a fortiori considered by the Egyptian government as final and decisive.

D. AZMI'S STATEMENT TO THE PRESS ON 16 FEBRUARY 1954.

12- In this statement Azmi said bluntly:

> "Egypt considers itself not to be in peace relations - and I say it deliberately - with Israel. I have said this same thing for years now. The situation between us is that we have no war but also no peace."

Thus the all theory of state of war has been thrown out of the window.

13- The maintenance of inspection and seizure in the Suez Canal is justified on two grounds:

(a) as prevention of future Israel "aggressions".

(b) as revenge for Israel's alleged non-compliance with the resolutions of the United Nations.

14- Without entering into a detailed discussion of these statements one thing becomes absolutely clear, that these two arguments have not the slightest locus standi in the application of the 1888 Convention.

אישי כמוס

חומר מסווג

(12)

משרד החוץ

מחלקת החקר

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

תאריך הידיעה:
29.3.54

טיב המקור והידיעה:
מהימן

אסמכתא:
690/ש

הנדון:

אזהרתו של מאלך מהגורם הסובייטי.

זמן קצר לפני ההצבעה במועה"בט על המעבר בסואץ
פנה שארל מאלך ללויד' ולנציג הבריטי והזהירם מפני ההשפעה
החמורה העלולה לצמוח בעולם הערבי כתוצאה מוויטו סובייטי.
הוא הציע לדחות את ההצבעה או להמתיקה כדי שתערב יותר
לחיכה של מצרים.

כת/אם

תאריך התפוצה:
2.4.54

תפוצה:

מנכ"ל, מר א. לוריא, מר א.לבבי, מר ג.רפאל, מר מ.פידנר,
מר י.הרצוג, חקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

COPY OF CABLE RECEIVED

NEWYORK 29.3.54

PRESS MAHAV HAMISRAD JERUSALEM

MONDAYS NEWYORK TIMES REPORTS ISRAELI REQUEST EMERGENCY ISRAEL EGYPT MAC MEETING REKISUFIM 25/3 CLASH. OBSERVERS REQUEST INDICATES INTENTION MEETING COOPERATION WITH GOVERNMENTS EGYPT, SYRIA, LEBANON IN MACS.

COMMENTING DEVELOPMENTS EGYPT TIMES EDITORIAL OBSERVING MOB VIOLENCE AND THREATENED XXXX ARMY NAVY REVOLT COMPELLED NAGUIB MAKE ANOTHER KALEIDOSCOPIC CHANGE COUNTRYS POLITICAL SCENERY SAYS EVENTS AGAIN REVEALED RTUNTA BADLY SPLIT AND SPLIT SPREADING TO ARMYS NAVYS RANK FILE. SAYS NAGUIBS EFFORT TURND POWER TO CIVILIAN BODY "LAUDABLE INSELF MEANT PROSPECTIVE RETURN OF ALL POLITICAL PARTIES DISCREDITED BY THEIR INEFFICIENCY AND CORRUPTION. ITS AGAINST THIS PROSPECT THAT YOUNGER OFFICERS REBELLED AND THE EGYPTIAN MOBS EASILY ASSEMBLED, THESE SAME INDICATIONS THEIR VIEWPOINT SHARED BY GOOD PART OF PEOPLE " CONCLUDING EDITORIAL URGES SPIRIT MODERATION COMPROMISE WHEREIN EGYPTS SALVATION LIES.

SUNDAYS NEWYORK TIMES CARRIES JERUSALEM JORDANIAN xxxxxx SECTOR DISPATCH QUOTING ARAB LEGION REPORTS TWENTY ISRAEL SOLDIERS FIRED AUTOMATIC WEAPONS MORTARS ACROSS LINES UPON FARMERS THREE MILES NORTH TULKARM. JORDAN FILED COMPLAINT. JORDANS MAJOR IZHAQ SAID WAS FIRST TIME MORTARS USED IN ANYTHING LESS THAN ORGANIZED ATTACK. NO CASUALTIES REPORTED.

./..2

SAID TWENTYEIGHT JORDANIAN COMPLAINTS NOW PENDING BEFORE MAC - THIRTEEN CONCERNING ISRAEL AIRCRAFT VIOLATIONS AND FIFTEEN LAND CASES.

TEL AVIV DISPATCH REPORTS KILLING KISALON WATCHMAN.

SUNDAY NEWYORK TIMES MAGAZINE CARRIES BENGURION ARTICLE WHY RETREATED DESERT.

SATURDAY NEWYORK TIMES QUOTED VERY EXTENSIVELY FRIDAY DAVAR ARTICLE

JUSTMAN

copy: itonut
Mahav
G. Rafael
Hasbara

<u>סודי</u>

413/12/1

כ"ג באדר ב' תשי"ד
26 במרס 1954

אל : מר א. בן-חורין, שגרירות ישראל, ושינגטון

מאת: גדעון רפאל

אלישיב היקר,

הנני מאשר בתודה קבלת מכתבך מיום 16.3.54 (מס. מבח/312) בצרוף המיסמכים הפקיסטאניים. אנו נעיין בהם ואני מקוה שנשמע מהם משהו.

רצ"ב העתק של הערה בשוליים למכתב התשובה של גרשון אליך.

התרשמתי מדו"ח חיים הרצוג על שיחתו עם קצין המצרי. אני רואה ערך רב בקיום קשר זה שבאמצעותו אפשר ליטול הודעות שאנו מעונינים שיגיעו לממשלת מצרים. אני בטוח שתהיה ער לענין. בקשתי את חיים להקפיד על התמשכות הקשר הזה ואולי גם אתה תזכור זאת במדה שזה שייך לתחום פעולתך.

בשיטב הברכות,

גדעון רפאל.

412/12/1

אישי-סודי

כ"ג באדר ב' תשי"ד
28 במרס 1954

לכבוד
מר גרשון אבנר,
שגרירות ישראל,
לונדון.

גרשון היקר,

רק הערה אחת למכתבך האחרון לבן-חורין מיום 16.3.54 (מס.גא/366/40094).

בסעיף א' הנך כותב "יש להניח שבימים הקרובים יתחדש המו"מ האנגלו-מצרי". כמעט בכל המשגרות של השגרירות במשך השנה האחרונה מדברים בהרבה בטחון על "ההבשלה הקרובה". לא ברור לי על מה אתם מבססים הנחותיכם החוזרות ונשנות בו בזמן שהמציאות הוכיחה שאין הענינים מתקדמים בצורה כה מהירה, מסיבות ידועות. למרות הרצון של משרד החוץ הבריטי וגם הצבא להסדר מהיר, קשה להניח שממשלה אנגלית תכרות הסכם חדש עם שלטון שכולו מעורער ואשר הוכיח לעיני העולם כולו חוסר אחדות ויציבות. משום כך, מתקבלת יותר על הדעת כי הממשלה הבריטית תמשיך לפי wait and see - איך לומר דבר. כך פעלו בפרס ובמלחמה וכך סבור אני נוהגים במצרים. ואם כבר לעסוק במלאכת הנבואה, מניח אני שהם מצפים לעליתו של עלי מאהר לשלטון ואשר יהיו מוכנים לראות בו כאדם רציני. הימים הבאים יגידו.

בברכה,

גדעון רפאל.

העתקים: אליהו בן-חורין, שגרירות ישראל, ושינגטון
המנכ"ל
מר א. לוריא

סודי

ירושלים, כא' באדר ב' תשי"ד
26 במרס 1954.

407/12/א

אל : אלוף משנה ח. הרצוג, שגרירות ישראל וושינגטון.

מאת: גדעון רפאל.

חיים היקר,

קראתי בענין רב העתק דוחך מס' מ/433/2, מ-12/3, בענין ש' חתך עם הנספח הצבאי המצרי. מיותר לציין הענין שיש לנו בקשר זה ואני בטוח שאתה תטפח אותו. אודה לך מאד אם תשלח לי דוחות על כל ההתפתחויות הבאות עם הנ"ל.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

Legation of Israel
Tokyo.

יד לנכס   **SECRET**

25 March 1954.

Mr. Walter Eytan,
Jerusalem.

Dear Walter,

I am writing this in hospital five days after the operation. On doctor's orders I tried to keep the outside world from filtering into my small room for as long as I coul. It was dull but necessary. Now the door was opened wide by Reuven's friend who arrived in Japan a couple of days ago. I had left instructions before I entered the hospital that as soon as she gets into touch with the Legation, she should be told where I am and brought to me if she so desired. Also that Ben Yochanan should ask her whether she needed anything and offer to help her. This he did. When she heard his name she thought he was Hacohen about whom Livneh had spoken to her. It took Ben Yochanan a little while to sort out the confusion and in the meantime he heard a number of things from her which will be incorporated in this letter. When I told her who Hacohen was she was sorry that she had not made an effort to see him in Rangoon.

She told me her story in two instalments, about half an hour in the morning and one hour in the afternoon. She left last night for Hongkong.

When she came to Egypt she had thought at first of using her North African and Moroccan contacts to get to Naguib but she changed her mind and used instead the Chinese Ambassador (?Minister), Dr. Ho. The meeting with Naguib was arranged in great secrecy and she believes that the British never got to hear of it and perhaps not even the Americans. She told Naguib that they wo ld like to help him to organize a labour movement on the lines of the organization which she represented. But they could not do so as long as there was talk of war between Egypt and Israel. There was a great deal of sympathy in her movement for Israel and there were a number of Jewish leaders in the organization, including her immediate boss. Naguib said he understood that. She pointed out to him how important it would be for him to have the backing of an organized labour movement in Egypt. He said that he would like to do it but not with the ICFTU which would send people who would be merely British agents. He would rather have people from her organization. She suggested that instead of her people coming to Egypt, which could be misinterpreted as American interference, a number of Egyptians should be sent for study and training to America. Naguib undertook to write to her boss on the subject, and suggested that she should come back to Egypt to have a look at the many development schemes for which labour could be harnessed.

All through the conversation Naguib kept coming back to the British and the Suez Canal. He could not make any more concessions to them. He complained that America was not supporting him. Many Senators and Congressmen had been to see him and had promised American aid but nothing had come of it. They had discussed development projects with American firms but when it had come to sign contracts the firms had withdrawn on British pressure. She had told Naguib that he could not rely on these promises of aid. Her organization would, however, try to obtain some economic aid for him in the form of specific projects like hospitals, etc. but not military aid. She asked him whether he would be prepared

./.

to accept this. He answered in the affirmative and said that it would strengthen his position if he were to receive American economic aid.

She pressed him on the subject of peace and cooperation with Israel. He said that he fully realized the advantages of making an agreement with Israel but hinted that he was not strong enought for it (she saw him, of course, at the beginning of February before the putsch). Already at that time difficulties with Gamal Nasser must have been coming to a head. Nasser had tried twice to see her. She asked Naguib whether she should do so and whether she could be sure that there would be the same secrecy. Naguib had not given a direct no but had said that he could not guarantee that there would be the same security blackout and it might perhaps be better for her to see Nasser when she came back. At no time had Naguib violently reacted against her suggestions of an agreement with Israel. She had told him that he should not allow himself to be outmanoeuvred and mentioned Jamil's statement (which, by the way, she believes from some personal experience in America which she related to me, was drafted by the British). Naguib brushed aside Jamil's efforts and was scornful about the value of Syria and Lebanon. But when she insisted that it was only a matter of time, and probably of short time, before Iraq joined Turkey and Pakistan, Naguib looked visibly startled. She urged that he should not wait until that happened but should come to an agreement with Israel and form a powerful and developing economic bloc. She had told him that she knew that he had had contacts with Israel and advised he to renew the discussions. She left Egypt not knowing how much, if anything, she had accomplished. But she was surprised to hear - I forget now in which country she was at the time - that Naguib had written to her boss immediately and that a reply had been sent to him. She had received a telegram from her boss asking her to go back to Egypt. She would stay a few days in Hongkong, a few days in New Delhi and Karachi and be in Cairo on the 17th of April. She was anxious to wee Naguib's letter, the reply and whatever new instructions there were from her boss. She attached great importance to the fact that Naguib had written to her boss after she had told him quite plainly) and Naguib had fully understood the point - that her organization could not do anything for him as long as there were hostilities between Egypt and Israel.

She asked, of course, for my reactions. I told her that she was going back under a more favourable constellation. What had happened since she had left Egypt, appears to have considerably strengthened the position of Naguib. The masses had shown (and a part of the army) that they preferred him above nasser and Salem. At all events Nasser and Salem could not run the show without him. Naguib must do something now to retain and to strengthen his hold on the masses. He could do it in the right way or in the wrong way. The wrong way would be to give them circuses, that is external diversions. If he started a fight with the British he would delay the consummation of his heart's desire - the evacuation of the British forces from the Canal Zone. If he started with Israel the result would be the same for it would not remain a localized affair; and one or more of the Big Powers would intervene and foreign troops would once again march ghrough the streets of Cairo. And Egyptian history should have taught him that it was not easy to get rid of foreign troops from the flesh pots of Egypt. The right course was to give the people bread instead of circuses and that meat agricultural and industrial

./..

development, a properly organized labour movement, adequate social services, etc. For that he needed stability, American aid and foreign investments. And there could be no stability in that part of the world as long as there was no peace with Israel. His prestige now stood high so he could do what he might have feared to try before. He should grasp the chance. He could for instance gain a great deal of international credit if he were to make a gesture in regard to the Suez Canal blockade. He should not wait for the Security Council to pass a resolution. In fact, it would be more valuable if he made the gesture before a resolution was passed for then it would be regarded not as giving way to Israel pressure but as a sign of goodwill to the United Nations. At the same time it would weaken the British argument that Egypt could not be trusted to carry out her international obligations if she were to be left alone in the Suez Canal. The second step would be to renew contacts and discussions with us through suitable channels as she had already suggested to him. I told her not to be frightened if the usual bogies are put up. Properly handled almost anything could be done with Egyptian public opinion. Farouk was thrown out, the Wafd dissolved, the leaders of the Moslem Brotherhood arrested, Cairo students killed and nothing catastrophical has happened as the so-called Middle East experts had warned. Naguib was now on the crest of the wave and could, with proper handling, come to an agreement with Israel; She must show him that it would be to his advantage to do so, not only locally but also in America. If Naguib wanted to retain the leadership of the Arab world he must take the lead even in Israel matters and not follow the Israel baiting of Iraq and Syria whether it was in Egypt's interest or not. and apparently he was ready in private conversations to acknowledge that it was not.

That is about as much as I gathered about Naguib in relation to us. Here are some other items which I learned and which might be of interest to you and to Reuven. She gathered that Pannikar was recalled at the request of Naguib. He had been playing the British game. The Indians had been trying to buy over "El Misr". They are spending a tremendous amount of money in Egypt for British purposes and the Egyptians are resenting it. The same had happened in Indonesia and, as a result, Indian influence was beginning to wane.

There was a rumour that Ambassador Caffry would be replaced by Byroade. Naguib had declared that it would be a disaster and many politicians and members of the intelligencia were of the same opinion. She had been so impressed by this wide held opinion that she had written to her boss about it who had replied that he had taken appropriate action in Washington.

Naguib had told her that when they had discussed a trade agreement with Russia, one of the first requests they had received was for permission for Russia to send a cultural mission to Egypt but America had forced them into that position. He complained that the Americans had never helped them with technicians. She warned Naguib against German advisers who had been recommended by the Mufti and many of whom were getting their instructions directly from Moscow. She told him that it would have been better for him to work with the Histadruth which would have been ablte to warn him against the Mufti's machinations. Naguib knew about the Histadruth.

She told me that she had met a number of the Right Wing Socialist leaders here. They had complained that the Americans and the British had prevented the Sodomei from joining the ICFTU (the Sodomei, a smaller and less important group of Trade Unions, is a rival of Sohyo - The General Council of Japanese Labour Unions which is tied up with the Left Wing Socialists). The Sohyo had communist influence but there were few, if any, communists in the Left Wing Socialist Party. She was sorry that she had not been able to see some of the leaders of the Left Wing. She believes that something could be done with

./...

them. She was worried about the forthcoming Socialist Conference in Bandoeng, Indonesia. India and Burma would be sending large delegations with strong left wing colourings. She was anxious that Mapai should be strongly represented at the Conference.

She had met one of the leader writers of the Asahi Shimbun who will shortly be going to Egypt. She had explained to him the importance of working for Egyptian-Israel friendship. He had been sympathetic to this idea and had even spoken of the possibilities of developing economic ties between Japan, Egypt and Israel.

I am rushing with this letter so that it can go to you with this week's bag and that you can send a copy of it to Reuven. He may, of course, already know from her boss a great deal of the story I am telling here but some of it might be new. It may be necessary to send new instructions to her as a result of recent developments before she gets to Egypt on 17 April.

With best wishes,

yours,

(-) Ivor

p.p. R.B.

Copy for Reuven endorsed.

סודי

24.3.54
מג/50353/381

אל: ג. רפאל, לשכת היוסז"ת

מאת: פ. גזית, שגרירות ישראל בלונדון

הנדון: שיחה עם ה"יוגב" ביום 23.3.54

נוסף למברקי מס' ל/512 מסר היוגב כלהלן:

א. חזר זה עתה ממצרים מורסי סעד א-דין, מזכיר המוסד המצרי בלונדון המטפל בסטודנטים מצריים. הוא סיפר שהבחין במצרים תנועה לשלום עם ישראל. האישים המשתייכים לתנועה זאת הם נגיב בכבודו ובעצמו, עלי מאהר, עבד רזאק סנהורי, פכרי אבאזה, עבדל לטיף בגדאדי ואחסאן עבד קודוסי. אנשים אלה הגיעו לידי מסקנה שהסדר עם ישראל יקל על המצרים למצוא בעלי ברית נגד הבריטים. פכרי אבאזה ואחסאן עבד קודוסי הללו לפרסם מאמרים ב"מוסוור" ו-"רוז אל-יוסף" בסיסמת רביזיה של מדיניות החוץ המצרית. היוגב לא ידע אם כבר נתפרסמו מאמרים המדברים דברים ברורים בקשר לעניין השלום. סעד א-דין מסר כמו כן שכוחה של ההונטה הצבאית יורד ועולה כוחו של נגיב, עלי מאהר, ובעלי הברית מבין אותם המדינאים הותיקים שלא נדונו בבתי משפט. לקראת בחירות לאסיפה המחוקקת מקימים נגיב ועלי מאהר מפלגה חדשה בשם המפלגה הרפובליקנית, שעלי מאהר יהיה נשיאה, ושאחד מחבריה יהיה סנהורי. ואלו הקבוצה צבאית תלך לבחירות מאורגנת ב"תנועת השחרור". sic!

לדברי היוגב עומדים המצרים לעשות מישושי פקפק בקשר להסדר אתנו, ברם לא היה ידוע לסעד א-דין היכן יעשה דבר זה. הוא מצדו דבר עם עבדל חמיד סעוד, הציר היועץ בשגרירות מצרים בלונדון, וניסה לשכנע אותו להפגש אתנו כאן, ברם סעוד אמר שחושש הוא לקבל החלטה חיובית על דעת עצמו, ואינו יכול לכתוב למצרים בצנורות הרגילים, מאחר שדבר זה ייקרא ע"י יותר מדי עובדים במשרד החוץ המצרי. הוא ביקש שהות של כמה ימים כדי לחשוב בטרם יתן תשובתו. סעד א-דין החליט איפוא להפגש עם איש אחר בשגרירות המצרית ולהציע לו אותה הצעה.

היוגב מוסר שסעוד א-דין יהיה מוכן להפגש אתנו והזכיר איזה שהוא קשר שנשמס מני בין איש זה לבין נגיב הילאלי. אם יש ברשותכם משהו על סעד-א-דין אבקש שתעבירוהו לי בהקדם.

סעד א-דין מסר שערב נסיעתו נערך דיון בקבוצה הצבאית על המלת מאסר בית על המופתי. נתגלה כפי הנראה שזה האחרון קשור בפעילות האחרונה של ה"אחים המסלמים".

ב. היוגב מוסר שאין איש בסגל הדיפלומטי הערבי בלונדון שיטיל ספק בכך שעיראק עומדת להצטרף לאמנה הפאקיסטנית-תורכית. גם הדיפלומטים העיראקיים כאן מדברים על כך באופן ברור.

בברכה,

מ. גזית
מזכיר ראשון

ג. ר.

א. ק.

פגשתי את ירוחם כהן, מי שהיה שלישו של יגאל אלון וסיפר לי כי באוגוסט 1953 הוא קבל באמצעות אחד מקציני צבא מועדת פגישת הנשק מג'מאל עבדול נאצר.

לפי דברי ירוחם כהן ידוע הדבר במשרד החוץ.

כידוע היה ירוחם כהן האיש הראשון שנהל מו"מ עם ג'מאל עבדול נאצר.

כדי לברר עם אריה שלו מה ידוע לו על "דרישת השלום" מחודש אוגוסט 1953.

23.8.1954

(12)

190/100

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

אל : רפאל המשרד ירושלים — נשלה : 21.3.54

מאת : שג ממישראל ושינגטון — נתקבל: 22.3.54

שלך 173.

נמצא דרך למסור הדברים למצרים כאן אבל אין השגריר שש להפגש עם עזמי כי עזמי מנצל כל פגישה להפצת שמועות שונות במגמה לחבל בסיום מהיר של דיוני מועביי"ט.

אין פירושכם את ההודעות נראה לנו. בשיחות שונות אתנו כולל דברי ווילר להרצוג אמרה מחמ"ד שלהלכה זו אחת האפשרויות ולא אמרה שזהו פרוש מגובש. הדגים שכל עוד אין העובדות המלאות ידועות אינם רוצים להתעלם מכל אפשרות אלטרנטיבית. פרושנו הוא שלא רצו להיות מיד שותפים להאשמה מזיוה בעיניהם של ירדן אך איננו חושבים שרצו להטות הזעם. ווילר אמר לבן חורין שאם העקבות היינה בשני הכוונים מגבול ירדן וחזרה ישכחו התיאוריה האחרות.

שגרירות

יא/ני(88)

חי"ק מצרים

1954.

CAIRO TIE TO WEST BACKED BY MAHER

New York Times

Egypt Cannot Stay Neutral, Ex-Premier Says—Issue of Foreign Troops Stressed

MAR 18 1954

By ROBERT C. DOTY

Special to THE NEW YORK TIMES.

CAIRO, March 16—Egypt's most influential elder statesman said today that he favored his country's participation in a regional defense organization linked with the West.

Dr. Aly Maher, former Premier and chairman of the commission now drafting the new constitution, made this statement in an interview in which he discussed the possibilities confronting Egypt as she moved toward the restoration of constitutional life after twenty months of military rule.

Egypt abruptly rejected the idea of a Middle East defense organization and persuaded the other Arab states to do likewise when it was proposed by Britain, France, Turkey and the United States in 1951. Although Dr. Maher is not currently responsible for Egyptian policy, he has advised the military regime on the return of parliamentary rule and is likely to play an important part in shaping the country's course after the election of a constituent assembly in June.

He was asked if he agreed with those who feared that a settlement of the long-standing dispute between Britain and Egypt over control of the Suez Canal zone would be more difficult once the terms of the agreement were exposed to political partisanship and demagoguery in the elected assembly.

Trend of Talks Not Favored

He replied that he did not approve of the kind of settlement toward which the regime headed by President Mohammed Naguib had been working in intermittent negotiations since last May.

The Government has sought an arrangement under which Britain would withdraw her 80,000-man garrison, leave a force of 4,000 technicians to maintain military installations under Egyptian sovereignty and have the right to reoccupy the bases under certain emergency conditions, the definition of which still is subject to dispute.

With the talks long deadlocked, Egyptian leaders have flirted with the idea of "neutralism" or "noncooperation" as a means of bringing pressure on Britain.

"It is impossible for Egypt to be neutral either politically or militarily," Dr. Maher said. He added that other Arab states that had followed Egyptian leadership in the past were beginning to recognize that their interests lay in economic and military cooperation with the West and were preparing to conclude agreements to bring this about.

He was confident such a policy could be presented in a way to win popular approval, particularly if stress were laid on the economic and social benefits that probably would accrue to Egypt.

Turning to the domestic scene, the former Premier said he believed the proclamation of the Egyptian Republic by the military junta last June 18 should be ratified by the nation in a referendum to give it legitimacy. Only if the voters approve a republican form of government can the constituent assembly work with confidence in equipping it with permanent institutions, he explained.

THE

'Marimba' Is

The ancient lithophone that w are arranged in ascending pitched in a complete ancient

found to be pitched in a complete Eastern or Javanese pentatonic scale. Three other plates formed part of a second scale and were probably part of another instrument. The eleventh stone was broken.

After he had examined the site and made local inquiries, M. Condominas brought the stones back to Paris. There, musicologists reassembled the stones in the way in which it was thought they had been originally played—across two narrow wooden supports like a modern xylophone.

The stones respond to a slight touch. Tunes have been played on them in the museum ranging from fragments of Debussy to "Pop Goes the Weasel."

They are composed of a type

Africa. Several other countries have not yet made up their minds. South Korea has been delaying formal acceptance. Both Red China and North Korea, invited by the Russians, accepted some time ago.

U. S. Accused of Obstruction

Delivery of the reply coincided with a charge, which the newspaper Pravda couched in language of great asperity, that the United States was trying to wreck the chances of a settlement in Indo-China before the Geneva meeting could be held.

This was the main theme of a commentary carried under the signature of "Observer," which charged that the United States, instead of getting ready to negotiate a settlement of Indo-China in Geneva, was trying to set things up in Indo-China so that neither Geneva nor any other conference could bring peace to that land.

Soviet newspapers today were filled with articles marking the fifth anniversary of the Soviet-North Korean treaty of economic and cultural collaboration. All these articles referred to the Geneva conference and, as far as China's participation was concerned, in each case China was mentioned as one of the five principal powers involved.

In each case the commentary asserted that Geneva would achieve positive results "if its participants display a desire to settle the Korean question in a

151

סודי

י"א אדר ב', תשי"ד
16 במרס, 1954

312/אבח

מר ג. רפאל, משרד החוץ, ירושלים

השגרירות בוושינגטון

גדעון היקר,

בהתכתבות המשולשת בין ירושלים־לונדון־וושינגטון, הצטלב מכתבך אלי בצרוף העתק תשובתך לגרשון אבנר, במכתבי אליך בצרוף תשובתי לגרשון באותו נושא.

עתה, כשמנסרות בחלל המדיני שלנו הצעותיך בדבר דרישותינו לקראת ההסדר האנגלו־מצרי או בעקבותיו, אני מצרף לעיונך את הספר הלבן אשר ממשלת הודו פירסמה לפני שנים אחדות, והכולל את חליפת המכתבים בינה לבין פקיסטאן בשאלת ההצהרה המשותפת של שתי הממשלות על מניעת מלחמה ביניהן. יתכן שאתה ועוזריך תמצאו בחומר משהו שיוכל לעזור למחשבותיכם.

אני יודע שמשני טעמים אין המשל דומה לנמשל:

א. אין הקבלה בין יחסי הודו־פקיסטאן לבין יחסינו עם ארצות ערב, ועל כן ההצהרה המוצעת ההודית־פקיסטאנית בניסוחה אינה מספקת את צרכינו. אך בכל זאת יתכן שהיא נותנת חומר למחשבה.

ב. שאלה מגמותינו אנו: אני שמח לאמר שזהו כאב ראש שתמורת הטיפול בו לשכת היועץ לעניני המזרח התיכון מקבלת את משכורתה, ולא

שלך,

א. בן־הורין
מזכיר ראשון

ג׳ ק׳ מ׳ זברינג

משרד החוץ

מזכר

אל: ~~A.L.~~ מר ל. רפאל

מאת: ז. ר. ן. ו. ן.

Thanks!

Incidentally, in the last "Economist" or "New Statesman", I was interested to see that they also drew a parallel with the Oxford group.

H. E.
15/8/54

N. B. I notice that your limerick is about incidents that happened in Khartoum. Is this significant?!

please return

fn.

Very à propos! And to think I should have to wait all these years for Naquib to elicit a nice naughty (and to me) new limerick.

Returned with thanks and appreciation.

A. L.

תאריך | חתימה

תאריך | חתימה

K 585

Associated Press Radiophoto

WELL-WISHERS GREET NAGUIB: A jubilant officer kissing cheek of Maj. Gen. Mohammed Naguib in his Cairo home last Saturday after it was announced that General Naguib would return as President of the Republic of Egypt, just two days after he was ousted

over-all command of the 156 men and nine officers at this , called Little America, on coast of central Annam. He another unit, 103 airmen and officers, at Doson, southeast Haiphong, in northern Viet-

he Americans came here at urgent request of the French service B-26 light bombers have proved so useful in at- ing Vietminh columns and ply lines. The men also work he C-47 transports used for pping paratroops.

ike Congressmen and others home, the technicians have r opinions as to whether they uld be this close to a shooting with which they are not di- ly connected. Whatever they k, they are doing a job that sfies their own sense of effi- cy and pleases the French.

he Americans and French their own lingo to describe peculiar situation. There was w, ominous rumbling in the ntains of the Clouds a few s from this big French base other day.

eut. Col. François Grogsillier, commander, smiled and said ost casually: "That is just building. We are building e roads out there."

Road building" is the most en- sing topic of conversation ng the Americans, who found after their arrival that the bling was the artillery of hboring French Union posts r attack by the Communist- rebels.

week ago the "road build- came within a couple of s of the base.

espite the nearness of the ting the Americans are con- red relatively safe, for the nch are in such powerful bers that only a massive at- could force its way to the .

e Americans came to Indo-China on the double. On Feb. 3 they were stationed at one of three United States air bases in Asia—Tachikawa and Iwakuni, in Japan, and Clark Field, near Manila. Commanders at those bases were ordered to select the best plane technicians in the area and prepare them for immediate departure. Within a few hours Colonel Miller was on his way to Saigon. The men arrived soon after and worked sixteen hours a day, often under a broiling sun, to get their headquarters and repair shop in order.

The French officers and non-coms have opened their clubs to the Americans, and movies, athletic equipment and books are on the way. The airmen do not know exactly how long they will be here. [Earlier reports from Washington indicated a maximum of 120 days.]

The technicians, who are from all over the United States, include Paul Perkins, a former lifeguard at Coney Island, who lives at 1511 East Fifty-eighth Street, Brooklyn.

The New York Times March 1, 1954

AIRMEN IN INDO-CHINA: United States airmen and officers in Indo-China are stationed at air bases at Doson (1) and Tourane (2).

By TILLMAN DURDIN

Special to THE NEW YORK TIMES.

SAIGON, Vietnam, Feb. 28—René Pleven, French Defense Minister, completed a month's investigation of the Indo-China war situation today and left by plane for Paris. M. Plevin, the highest French official to visit here in many years, will make a report that is expected to have great influence on both French and United States policies in this area.

Returning to Paris with M. Pleven were Pierre de Chevigne, Secretary of State for War; Gen. Paul Ely, Chief of Staff of the armed forces, and Raymond Offroy, Deputy Commissioner General in Indo-China, who last week was named French Ambassador to Thailand. M. Chevigne and General Ely have been assisting M. Pleven in his Indo-China study, and the general will leave for Washington soon to convey the Minister's views to United States officials.

M. Pleven has said little during his visit to indicate what he may be thinking about the prospects here. Sources close to him indicated that he had finished his tour, which carried him to all Indo-China battlefronts, moderately optimistic about the military outlook. However, this is not taken to mean that he thought a complete military decision was possible and opposed a negotiated settlement.

The views that are carried to Washington may have a bearing on United States decisions with regard to the Military Assistance Advisory Group here. Gen. Henri-Eugene Navarre, French commander here, is known to have expressed to M. Pleven, as he has to the public, his opposition to the Americans assuming any direction of the Indo-China war or the training of Vietnamese Army troops.

M. Pleven left with the military situation in a fluid condition. The Communist-led Vietminh invaders of northern Laos seem to be with-

N GIVES SEOUL

Casualties in Korea

משרד החוץ

מזכר

אל: ה.מנכ"ל

מאת: ג. ר.

This photo goes rather beyond the normal decencies of the Oxford groups and rather reminds me of the limmerick:

A lesbian once in Khartum
Asked a fairy up into her room
They spent the whole night
In a hell of a fight
As to which should do what,
and to whom. –

ג. ר. — חתימה
15/3 54 — תאריך

חתימה
תאריך

K 585

15/3 54

תיק מלריק

העתק

סודי

1022/יש

דעות וידיעות על המזרח התיכון - שיחה עם קרמיט רוזבלט

ביום 11.3.54 לקחתי לארוחת צהרים את קרמיט רוזבלט, היועץ (אינטליג'נס) לעניני המזה"ת - לא ברור לי לחלוטין למי הוא יועץ, דומני: למועצת הבטחון הלאומית וגם למחלקת המדינה. הכרתי את קרמיט רוזבלט, שהוא פרו-ערבי ואנטי ישראל מובהק, מחבר הספר הידוע "הערבים, נפט וכו' במזה"ת", בשנת 1947, שעה שערך סיור במזרח התיכון. מאז לא התראינו. את הפגישה ערכנו על פי המלצתו של טדי קולק שביקר אצל רוזבלט בשעת ביקורו האחרון באה"ב והציע כי רוזבלט והח"מ יקיימו קשר קבוע.

השיחה היתה לבבית מאוד וערה ביותר, בשבילי היתה מבריאת ומרעננת מאוד - לא בנקל ולא כל יום פוגשים בארץ זאת אדם המתמצא בעניני המזה"ת עד כדי הערכות מבוססות ושקולות ועד כדי ידיעת פרטים שכדאי ואף מועיל לשוחח אחו על גופי ענינים.

1. בראשונה ביקש רוזבלט לדעת מה היו מעשי אני מאז 1947 עת נפגשנו בפעם האחרונה, סיפרתי לו במקצת על מחלקת אסיה ופעולתנו בקשר לארצות אסיה, הוא גילה ענין רב בפרשה זו, ביחוד מקום שהאיפרכיה שלו כוללת את כל ארצות המזה"ת עד הודו ועד בכלל. סיפרתי לו גם קצת על "המזרח החדש" ועל מאמצינו לגדל בארץ דור של אנשים המבינים את ארצות המזרח והיודעים עליהן ידיעה מעמיקה ואוביקטיבית.

2. אח"כ עברנו לדבר על הבעיה במזה"ת. ברוב השאלות והענינים גילינו שהערכת שנינו את המצב קרובה מאוד. יש לו כמובן היתרון העצום שכל שעה שמתחשק לו הוא קם ונוסע אל אותה ארץ בה קרה משהו או בה יש לו ענין מיוחד. לדבריו טיפל בשנה האחרונה בראש ובראשונה בעניני פרס. לפי הרושם שלי הוא מתענין בעיקר במצרים, בה ביקר פעמיים במשך השנה-שנתיים האחרונות. מובן כי הוא מכיר אישית את רוב האישים הפועלים על הבמה המזרח-תיכונית. אני מניח כי לרשותו עומדים גם הדו"חות והסקירות וההערכות של שירות האינטליג'נס האמריקני.

להלן - מבלי לציין מה הדעות וההערכות שהבעתי אני בפני רוזבלט (כי שיחה כזו מוכרחה להיות דו-צדדית ואינה יכולה לקבל צורה של "חליבה") - מקצת מן הידיעות וההערכות שהשמיע בפני רוזבלט.

3. פרס: הוא עומד על כך שמדיניותה של ממשלת אה"ב כלפי ד"ר מוצאדק היתה ביסודה נכונה ומוצדקת. מאשר כי במשך שנתיים מ-1951 עד 1953, נחלקו הדעות בין אה"ב ובין אנגליה בשאלה אם אפשר לסלק את מוצאדק מבלי שבמקומו יבוא קומוניסט, הוא מודה שהאנגלים צדקו לגופו של ענין: הוכח כי אפשר היה לסלק את מוצאדק ובמקומו בא זאהדי ולא הקומוניסטים. אך הוא עומד

./.

על כך כי צעד זה היה אפשרי רק בקיץ 1953, ואילו במשך 1951 ו-1952, שעה שהבריטים לחצו על צעדים דומים, הדבר היה בלתי אפשרי. במלים אחרות: לגופו של ענין צדקו הבריטים בסופו של דבר אולם לגבי קביעת המועד הנכון לפעולה צדקו האמריקנים. אין להם כל יסוד להודות במשגה מדיניותם המזרחית לגבי פרס ואין להם צורך ללמוד מחדש או לעיין מחדש במדיניות זו.

4. מצרים: יש לו הערכה אישית ברורה וחותכת לגבי נאגיב ונאצר. לדעתו נאצר הוא יותר רציני, יותר כן ואמיתי, ועל כן הוא איש העתיד. נאגיב נתגלה כמומחה גדול לעניני פירסומת ויחסי ציבור, הצליח להציג את עצמו כלפי הקהל המצרי כגבור וכמציל, אך איננו איש רציני, איננו מבין בענינים מדיניים ואיננו איש כן.

הוא מאשר בבטחון את הידיעות האחרונות שנתפרסמו ב"ניו יורק"טיימס" מתוך מקורות אנגליים המציגים את נאצר כאיש המתון והפרו-מערבי שבתוך קבוצת הקצינים (רושם שנמסר גם ע"י קרוסמן), הידיעה כאילו נאצר הציע לבריטים הצעת פשרה חדשה, לפיה יוותרו המצרים לגבי חזרת הבריטים לבסיסי התעלה ויסכימו שהבריטים יורשו לחזור אוטומטית גם במקרה של התקפה על תורכיה, תמורת ויתור בריטי בענין המדים של הטכנאים, - ידיעה זו נכונה ואמיתית. אם הצעת פשרה זאת תביא לידי הסכם, לא ברור לרוזבלט. בין השאר חזרו בהם הבריטים לגבי התקפה על איקן: כידוע ויתרו לפני חדשים אחדים על השימוש בהתקפה על אירן כסיבה לחזרה אוטומטית לבסיסי התעלה; אך עכשיו חזרו בהם וחידשו את התביעה שגם התקפה על אירן תיחשב לסיבה לכך.

נאצר, אומר רוזבלט, הוא המתון גם לגבי ישראל. בכל שיחותיו לא שמע מפיו מרירות ושנאה כלפי ישראל. אמנם נכון שנאצר ממעט בכלל לדבר על ישראל ושבעייה זאת כנראה אינה נראית לו חיונית ודחופה כרגע; אך במידה שהזכיר את בעיית ישראל, דיבר מתונות ורמז כי מיד אחרי הסדר אנגלו-מצרי ירצה לטפל הפתרונה. השתמט מתשובה על שאלתי אם נאצר מזכיר במקרה זה פרטים או תנאים (מסוג הויתור על הנגב, למען הבטחת רציפות בין מצרים וארצות ערב - דבר שחשבתי עליו אך לא הזכרתיו): נאצר חושב כנראה שטרם הגיעה השעה לא רק לדבר על פרטים כאלה אלא אף לחשוב עליהם, ולרוזבלט יש רושם כי מחשבתו עדיין כללית וחיולית וטרם הגיעה לגיבושה.

רוזבלט מאשר כי הפילוג בקבוצת הקצינים המצרית והמאורעות האחרונים לא נגרמו ע"י חילוקי דעות בקשר לאחים המוסלמים. אולם בדיעבד ואחר המעשה סבור הוא כי נאגיב היום נוטה חסד לאחים המוסלמים וינסה להביא להתרת פעולתם מחדש, וזאת במסגרת מאמציו הכלליים למצוא בני ברית נגד הקצינים היריבים ולהגביר את הפופולריות שלו בקרב הקהל המצרי. נאצר הוא התקיף ביותר בקבוצת הקצינים נגד האחרים המוסלמים; הפעולות נגד האחים נעשו ביוזמתו האישית ובפיקוחו האישי של נאצר ואין כלל לצפות שנאצר יוכל להתפייס עם האחים.

אשר לחידוש שלטון אזרחי ולחזרתם של מדינאים אזרחיים על הבמה המצרית, לפי התכניות שפורסמו באחרונה: עלי מאחר הוא

איש של נאגיב; נאגיב חילאלי הוא איש של נאצר - למעשה חילאלי הוא המדינאי היחיד שנאצר מוכן להאמין בו ולסמוך עליו (בכלל, אומר רוזנבלט, אחת הבעיות הגדולות היא שנאצר איננו מאמין באיש); סנהורי הוא האזרח היחיד בעל שיעור קומה העשוי להיות מקובל גם על נאגיב וגם על נאצר.

אשר לפרטים אישיים על הפילוג בקבוצת הקצינים:
כידוע פורסמה ב"ניו יורק טיימס" רשימה מדויקת של שמות-מי מהקצינים עם נאגיב ומי מהם עם נאצר. רוזנבלט איננו מקבל את הרשימה כנכונה בכל הפרטים. כן איננו מקבל רשימה אחרת - שאני לא ראיתי אותה - שהוצאה ע"י השגרירות האוסטרלית בקהיר. למשל: זכריא מוחי-אד-דין מופיע ב"ניו יורק טיימס" ב"ניטרלי", ובשגרירות האוסטרלית כפרו נאגיב, ואילו רוזנבלט משוכנע שהוא שייך לחסידי נאצר. המפקד העליון של הצבא, עבד-אל-חכים עאמר מופיע ב"ניו יורק טיימס" כ"ניטרלי", וגם הוא, סבור, רוזנבלט, שייך לחסידי נאצר, בסיכום, לדעת רוזנבלט חזק נאצר בקרב קבוצת הקצינים יותר משמסתבר מתוך רשימת "ניו יורק טיימס" או מתוך הרשימה האוסטרלית.

5. סוריה: היה לי רושם כי רוזנבלט יודע על סוריה פחות ומתעניין בסוריה פחות מאשר בעניני מצרים. בכל זאת היוא לו כמה דעות.

הפתיע אותי לשמוע כי הוא סבור בבטחון כי כסף סעודי שיחק תפקיד גדול, אם לא מכריע, במהפכה האחרונה. כי צד מסביר הוא שהסעודים ירצו להשקיע כסף בהפיכה שסופה כיוון יותר פרו-עיראקי ופחות פרו-סעודי מן המשטר הקודם? הוא סבור כי הסעודים רצו להושיב במקום שישקלי את קוואתלי ואת מרדם. מרדם כידוע שהה בסעודיה שבועות אחדים לפני ההפיכה ורוזנבלט סבור כי הוא בישל בסעודיה תכנית לחזור לסוריה במקום שישקלי. אין רוזנבלט סבור כי תקווה זו נתאכזבה לחלוטין ולהפיך - ועוד חזון למועד.

על השאלה אם אמנם חזר הצבא לקסרקטין והסתלק מכל השפעה מכרעת על השלטון, ואם לא: מי מן הקצינים מחזיק עכשיו בידו את רסן השלטון למעשה - לא ידע רוזנבלט כל תשובה, כשם שגם אני לא ידעתי. אולם הוא הביע דעה בטוחה למדי כי לא ראש המטה שווכת שוקייר הוא האיש.

הוא הסכים לדעתי שאין לצפות לאיחוד ממש עם עיראק בקרוב או לכל צעדים מחירים מסוג זה, כגון פדרציה וכדומה, אם כי גם הוא חושב כי יש לצפות להתקרבות בין סוריה ובין עיראק. אשר לכיוון פרו-מערבי שראשית סימניו נתגלו באותה הצהרה של ראש הממשלה הסורית על החוזה התורכי - פקיסטאני (הצהרה שהוכחשה בינתיים)- הרי הוא סבור כי לא יתכן מפנה פרו-מערבי אמיתי וממשי כל עוד יושב בממשלה איש כמו דוואליבי.

שאלתיו אם ידוע לו מה מעשיו בשנה האחרונה ומה מעשיו היום של בהיג' כלאס, האיש שנחשב בשנת 1949 למות המנוחה, לאיש החזק מאחורי זעים ואח"כ מאחורי חינאווי ושפולק והורחק ע"י שישקלי (אני לא שמעתי עליו זה שנתיים - שלוש); רוזנבלט לא שמע אפילו את שמו.

6. הגנת המזרח התיכון ועיראק: הוא מסכים לדעתי כי ממשלת עיראק היתה רוצה להצטרף בהקדם האפשרי לחוזה התורכי - פקיסטאני, אולם גם הוא מפקפק אם ג'מאלי ירשה לעצמו לעשות זאת לאור עמדתן של דעת הקהל העיראקית, של האופוזיציה ושל שאר המדינות הערביות. הוא לא העיז להביע סברה על השאלה אם ומתי יעיז ג'מאלי לעשות צעד פרו-מערבי מכריע וגלוי.

את מינויו של מוסה שאבאנדר בתור שר החוץ החדש הוא מפרש בקשור עם העובדה שבאנדר שירת במשך שנה שנתיים כציר עיראק בסוריה: ג'מאלי וממשלתו מעונינים שבראש משרד החוץ יעמוד, לקראת המאורעות העתידים ביחסי עיראק-סוריה, אדם המבין היטב את עניני סוריה והמתמצא בהם.

בניגוד להשערה שהביע אחד מאנשי הצבא האמריקני בזמן האחרון בפני ח. הרצוג, כאילו במקרה של פלישה רוסית למזרח-התיכון אפשר יהיה בנקל לחסום בפני הפולשים את מעברי אזרבייג'אן, וזאת ע"י כוחות קטנים ביחס, שיספיקו לעצור גייסות גדולים בעזרת תנאי הטופוגרפיה, חושב רוזבלט את הסברה הזאת לחסרת שחר. לדעתו אין כל אפשרות צבאית, במצב של היום ובמצב של העתיד הקרוב, לעצור פלישה רוסית דרך צפון פרס; "הרוסים יגיעו את המפרץ הפרסי לפני שצבא אמריקני יוכל להגיע לאיזור, ואין כוח שיעצור אותם". את האפשרות כי צבא תורכי יבנס במקרה כזה לאזרבייג'אן הפרסית, כדי לעצור את הצבא האדום, או מתוך הסכם עם פרס או אפילו בלי הסכם כזה, הוא מבטל.

משהערתי, אגב כך, בחיוך כי במקרה של פלישה רוסית מוצלחת מסוג זה יש בודאי לצפות לתקומת ממשלות פרו-סוביטיות בבגדד ובדמשק ושאני מוכן לרשום עכשיו רשימה סנסטיבית של האישים שיעמדו בראש ממשלות באלו, גילה ענין רב וביקש לשמוע את הצעותי. משהרגשתי לו כי אינני חושב כי אישים אלה יהיו קומוניסטים דוקא, אלא אלה יהיו אנשי הימין האנטי-בריטי והבייטרליסטי בתמיכת קבוצות שאליות של אינטלקטואלים, הסכים לדעה זו לחלוטין, החלפנו בהזדמנות זו כמה מלים על קו התחום המטושטש בין הימין הקיצוני ובין השמאל הקיצוני בארצות המזה"ת.

7. משעמדנו ללכת ולהפרד, מיהר ושאל על פרשת תעלת סואץ, והיה לי רושם כי היה מעונין לקבל ידיעות ופרטים. את שאלתו ניסח כך: מה חדש במגע בינינו ובין המצרים בפרשת התעלה? הסברתי לו כי ידוע לנו שמחמוד עזמי מפיץ בין משלחות או"ם שמועה כאילו הוא מוכן ומיפה כוח לנהל אתנו מו"מ מחוץ לכתלי מועצת הבטחון לשם נסיון ליישב את הסכסוך באופן ישיר. אך שמועות אלה שהוא מפיצן בכוונה, שמועות שוא הן; אנחנו נפגשים לעתים עם מחמוד עזמי, אך ידוע לנו - ועזמי אישר, זאת במפורש - שאין לו שום סמכות ושום יפוי כוח לנהל אתנו מו"מ רציני; יתכן כי הוא באופן אישי היה מחייב גישה כזאת, אך דבריו בשעה זו אינם אלא תמרון הבא למנוע החלטה תקיפה של מועצת הבטחון. לו היו המצרים רציניים ועקביים בנסיון למנוע החלטה תקיפה של מועצת הבטחון ע"י מגע ישיר אתנו, הרי הדרך היתה פתוחה בפניהם: לו הודיעו לנו ברורות ומפורשות כי לאור דעת הקהל המצרית ולאור דעתן של יתר המדינות הערביות אין הם יכולים לבטל את ההסגר באופן חגיגי ופומבי, אך הם מוכנים

להתחייב, בהסכם אתנו, כי לא יהיו שום הגבלות על ספינות ההולכות לישראל או הבאות מישראל, ותמורת זאת נסיר אנחנו את תלונתנו מסדר היום של מועצת הבטחון - לו אמרו לנו זאת בצורה רשמית ומחייבת וברורה, אינני יודע מה היתה ממשלתי עונה, אך אין לי ספק שזאת היתה גישה רצינית ומעשית. אולם כל התמרונים וחצאי-הדברים אין בהם טעם ותועלת, וכיצד איש כנאצר שהוא לדבריו כה נבון וכה מתון וכה מעשי, לא מבין זאת? אמר רוזבלט באנחה כי נכון הדבר וכי הוא מסכים לתאור אולם מה לעשות ונאצר א) אינו מאמין באיש, ו-ב) אין מוחו פנוי לחשוב מחשבה מסודרת.

משהערתי על חוסר האמון של נאצר כי אולי ידוע לו לרוזבלט, כי במשך הזמן שלח לנו נאצר כמה 32ג'ים וכי אותו איש ואותה דרך שהיה לו אמון בהם אז בודאי עמדו לרשותו גם היום והדרך להתקדמות אינה חסומה איפוא ע"י חוסר אמון של נאצר באישים שיוכלו לרקום את הקשר, אמר רוזבלט כי אמנם ידוע לו יפה על מקרים אלה של התקשרות בלתי רשמית.

(-) י.שמעוני.

העתקים: הציר,
א. בן חורין,
תיק קריאה.

חקר - משרד החוץ,
מאהב- משרד החוץ.

אישי כמוס

חומר מסווג

משרד החוץ
מחלקת החקר

תאריך הידיעה: 16.3.54

אין להעביר ידיעה זו הלאה
בכל צורה שהיא מבלי להתקשר
תחילה עם מחלקת החקר

טיב המקור והידיעה: מקור מהימן.

אסמכתא: ש/656

הנדון: **עמדת מצרים לגבי תוכניות האחדות הערבית.**

בשיחה עם שגריר מעצמה מערבית הסביר שר החוץ המצרי את עמדת ממשלתו לגבי המאורעות המתרחשים באזור כדלקמן :

אין להניח כי בעתיד יעשה נסיון לביצוע תוכנית הסהר הפורה, אם כי יש לצפות לנסיונות של הידוק היחסים בין מדינות ערב (לבנון, סוריה, עיראק וירדן). מצרים תקדם בברכה כל יוזמה להתקרבות בין מדינות ערב בתנאי שדבר זה יעשה בהסכמתן של המדינות המעורבות וללא התערבות מבחוץ. הנה מצרים לא התערבה ביחס להסכמים בין סוריה לבין לבנון, בין סוריה לבין ירדן. מאידך תתנגד מצרים לכל הסכם שיעשה בהשראת מדינות זרות ואשר לא יביא תועלת לערבים, בשל כן אין מצרים רואה בעין יפה את הצטרפותה של עיראק להסכם תורכיה-פאקיסתאן. כן סבורה מצרים כי אספקת נשק מארה"ב לעיראק מנוגדת לאינטרסים של מצרים.

יב/טמ

תאריך התפוצה:
23.3.54

תפוצה:
מנכ"ל, מר א.לוריא, מר א.לבבי, מר ג.רפאל, מר ש.בנדור, מר י.הרצוג, חקר(3), מח"ע(2), ארכיון.

החזר נא למחלקת החקר

2912/5.53/6000

מר ג. רפאל

תיק מצרים

סודי

מס. מ/2/ 433
12 במרץ 1964

אגף מודיעין (3)
הסבריר

הנדון : שיחה עם הנספח הצבאי המצרי.

בבסיבה שערך אמש גנרל מרודו - ראש המודיעין הצבאי, נגש אלי ואל סגן אלוף קול-נשר הנספח הצבאי המצרי החדש קולונל אבס אל-שפיע והציג את עצמו בציינו כי המדינים של ממשלותינו נוגדים אולם אין כל טעם שהדבר ישפיע לבורדים ובעיקר להיילים. עניתי כי הבעיה מקורה אך ורק במדיניות ממשלתו הוא - ממשלתי אינה מתעטת נגודים אתם.

הצבעתי על המדלית שלו (מכוכב הפלשתינאי) המעידה על השתתפותו בקרבות בארץ ב-1948 וכן על כוכב פואר שהנו אות הצטיינות לגבורה ושאלתיו איכן שרת. ספר כי בתחילה שרת עם החטיבה השנים באשדוד וכאשר נסוגו דרך מג'דל לעזה עבר לחטיבה 4 היכן שרת עם והכיר את נגיב. (הוא ענד אות השחרור הלאומי המעיד על השתתפות במרד נגיב נגד פארוק). בסוף הקרבות ובדצמבר 1948 פקד על הכוחות המצריים בגבעה 86 דרומה מעזה וספר כי לעולם לא ישכח את מחזה שלש הבחורות בגל הראשון של חיילינו. הוא מעונין מאד להחליף רשמים על אותו קרב, ובמידה והדבר נראה לכם אנא העבירו שאלות בלווית חומר רקע.

נגענו בקצרה בבעיות העומדות על הפרק בין שתי המדינות והזכרתי את ההודעות השונות של דוברי ממשלת ישראל כי אנו מסתכלים בהבנה על מאמצי מצרים לשחרור לאומי וקדום סוציאלי. מאידך אין אנו מבינים את ההתגרות שלהם בנו אשר בסופו של דבר עלולה להיות מסוכנת.

ענה כי אכן אישית מובן הוא להעיר על יחסנו היפה לשאיפותיהם הלאומיות. בשעת המתיחות עם הבריטים לפני כשנה, שרת על גבול ישראל בסיני. הם עמדו אז בפני בעיה האם מותר להם לדלל את כוחותיהם על גבולנו כדי שיוכלו להחזיר בזמנם למצרים. והנה נספר להם כי נתקבלה הודעה "מהיהודים" האומרת שיוכלו בשקט להחזיר את כוחותיהם וכי לא יאונה להם כל רע בגבול. המילים, לדבריו, אשר שרתו אז בגבול לא ישכחו לנו חסד זה. באשר לענינים המדיניים שהעלתי הרי שאין ברצוננו להעיר בעת על מדיניות ממשלתו אולם עוד נפגש ונשוחח.

סודי

2/...

הוסיף וספר כי נצוץ רעיון המרד המצרי התלבה בבית פלוג'ה היכן ששרתו יחד גמל נאסר, סלה סאלם וזכריה מוהדין. שלשתם כיום בין חברי מועצת המרד. סלה סאלם וזכריה מוהדין הסתננו מחסמת ברפיח לתוך פלוג'ה. שוחחנו על קצינים מצרים רבים הזכורים לי מימי הקרבות והוא התלוצץ על הנסיונות הרבים שלנו לתפוס את קפטן מערוף, המפקד המוכשר שלהם אשר כידוע היה נכנס ויוצא מכיס פלוג'ה ועובר לחברון בצורה כמעט חפשית יחד עם קצין הלגיון מיג'ור לוקס על אף נסיונותינו לתפסם.

הזמנתי אותו לסעוד צהרים אתי. כאשר התחיל לגמגם בקשתיו להיות גלוי לב כי הרי לי אין בעיות בנדון אולם מובן לי כי לא כך מצבו. הוא ענה כי אכן הוא במבוכה. כמצרי אין לו התנגדות לקבל את הזמנתי אולם "אתה מכיר את הבעיות עם הערבים האלה". הוא ישמח לפגשני בנסיבות אשר יבטיחו שלא נראה יחד על ידי נציגי המדינות הערביות, וכך סוכם.

השיחה בינינו עוררה התענינות בקרב הנוכחים וחיש מהר, כמנהג המדינה, הופיע צלם. שאלו את הנספח המצרי אם הוא מתנגד ולאחר היסוס מה ענה שאיננו מתנגד.

ח. הרצוג

ח. הרצוג - אלוף משנה
נספח צה.ל.

חה/דש

מדינת ישראל
ISRAEL

נציגות ישראל
באומות המאוחדות
DELEGATION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS

11 EAST 70TH STREET
NEW YORK 21, NEW YORK
TRAFALGAR 9-7600

11.3.54

<u>ס ו ד י</u>

אל: ג. רפאל, ירושלים

מאת: מ.ר. קדרון, ניו יורק

הנידון: <u>שיחה עם דר' עזמי</u>

לוטה דו"ח של השיחה בין ראש המשלחת ודר' עזמי אשר התקיימה ב-10 במרס כפי שנרשמה ע"י מר אבן מיר אח"כ.

העתק הדו"ח נמסר בצורה אישית וסודית למר קרוסוניה (אנגליה), מר לופה (צרפת), מר ברקו (אה"ב), השגריר מנרו (נ.ז.), השגריר בורברג (דנמרק), והציר גומיה (ברזיל). תוכנו נמסר גם למר סרפר (הורביה)

מ.ר. קדרון

<u>אישי - כמוס</u>

ירושלים, ו' באדר ב' תשי"ד
11 במרס, 1954.

365/12/א

אל : ציר ישראל ברן.

מאת : גדעון רפאל.

<u>הנדון : מכתבך מס' 2031/38,
מ-23.2.54.</u>

הנני מאשר בתודה קבלה מכתבך ושמח שהאינפורמציה הועילה לך ומסירתה סייעה למגמתנו לזרוע ספק בלבות השויצרים אם כדאי להם להשתתף בהשקעות לפיתוח מצרים.

אם תהיה התפתחות נוספת אודיע לך ואודה לך אם גם אתה תשמור אותנו בקורס העניינים בנדון זה.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/הג.

U.S. INFORMATION SERVICE
DAILY NEWS BULLETIN
VOL VI, NO. 47 MARCH 10, 1954

19 ROTHSCHILD BOULEVARD
TEL AVIV, ISRAEL
TEL: 6311

על גירסן

U.S. PRESS COMMENT ON EGYPTIAN DEVELOPMENTS.

(USIS) - - Mohammed Naguib's resignation and swift restoration as Egypt's President evoked widespread comment in the U.S. press, with many editorials noting a loss of prestige for Egypt's revolutionary regime.

Much of the comment also referred to current developments in Syria and the Sudan. Following is a survey of representative comment.

The New York Times, noting that events in Syria and Egypt "add one more melancholy chapter to the history of the political instability of the Near East" said: "Perhaps most ironic and tragic from the point of view of the peoples of the Near East themselves is the fact that their internal disorder and the intrigues of their rival military cliques militate against achieving improvement of the ills which plague that area... ... ... In Egypt, the hopes that General Naguib's regime would carry out needed land and other reforms have obviously been set back badly by the current strife. Nor have these latest events helped strengthen Egypt's case that she is now strong and stable enough to replace Great Britain as the guardian of Suez."

The Washington Post also saw events in Syria and Egypt as emphasizing "the extraordinary instability in the Middle East". The Post pointed out that it is against a background of "political feuding" that domestic and foreign policy problems are dealt with in these countries "that especially need to direct all attention to substantive issues."

The St. Louis Post-Dispatch: "Egypt's Government now seems more a matter of the strength of rival military groups and of windblown mob sentiment, and less a patriotic, disinterested guiding of the country from Farouk's corrupt monarchy to genuine democracy. Naguib may still be faithful to the latter concept, but it has been weakened by the outburst of impatience and ambition.

"This can only add to the difficulties assumed with the ouster of Farouk less than two years ago... ... ... Most important perhaps is the three-year 'educational program' to make possible the retirement of the military government and the introduction of full democracy.

"Unfortunately, years of half-freedom and political exploitation have made many Egyptians quick to complain, but have not produced the patience essential to reform.

"Perhaps the government is back on the track. If so, it needs patient support from both the civil population and the military. Without such reasonableness, Egyptians may find they have exchanged one dose of bad medicine for another - - even if the new bottle is not labeled with a crown."

The Christian Science Monitor: "The instability of the Near East has been dramatized by the events of the past week, particularly in Egypt and Syria. Riots and clashes, army revolts, the spectacular rise and fall of powerful personalities - - here are the evidences of political immaturity and social unrest which make that area such a tinderbox in an inflammable world."

Noting that "inevitably Communists and right-wing extremists will take advantage of all such upheavals," the Monitor said: "Political chaos is a luxury no state can afford in today's embattled world. For that very reason the West must be prepared to support regimes and methods in the Near East which are far from democratic, so long as they offer some hope of stability and reform. The position of the Egyptian Government is weakened by its brief but revealing exhibition of schizophrenia. Yet this may cause it to press its Suez claims all the harder. The West, which sees Egypt as a very frail reed of defense for the vital Canal, must consider that the more the present Cairo regime is weakened, the greater will be the bid for power by corrupt, fanatical, rightist elements at present under control.

(more)

U.S. INFORMATION SERVICE
DAILY NEWS BULLETIN
VOL VI, NO. 47 MARCH 19, 1954

19 ROTHSCHILD BOULEVARD
TEL AVIV, ISRAEL
TEL: 6311

In an editorial devoted primarily to the riots in the Sudan, the Chicago News said that when one considered Naguib's ouster, the outbreak in Syria, the uncertainties in Iran, "progress in the Middle East does not look as simple as writing constitutions and electing parliaments from the ranks of the literate few. One Turkey, alas, doesn't make a new world beyond the Bosporous."

The Hartford (Conn.) Courant, in an editorial written before Naguib's restoration, said the most important question for the long run "is whether Egypt's revolutionary movement, no matter who controls it, can establish a stable, orderly and fair government. The long way Turkey has traveled from corruption and antiquity to reform and modern strength shows that it can be done. But this fresh revolution among the revolutionaries shows that in Egypt the going is still highly uncertain."

The Watertown (New York) Times said that "in view of this restlessness throughout the Muslim world, the United States has probably made a wise decision in extending military aid to Pakistan." It noted that the friendship of Pakistan and Turkey for the U.S."is a type of insurance which may prove increasingly valuable in view of the turmoil which is sweeping over much of the Middle East."

Also in this vein, Ludwell Denny, foreign editor of the Scripps-Howard newspaper chain pridicted that "the American-supported Turkish-Pakistani defense pact will be accelerated as a result of the Egyptian and Syrian revolutions." Denny claimed that in spite of opposition "events of the past few days in Egypt and Syria have confirmed Washington's wisdom in pressing ahead with the border pact without depending on effective defense cooperation from the Arab League states in the near future."

Reviewing the general situation, the Washington Star said: "The violence and disorder which have been going on for the past several days in so much of the Middle East are symptoms of much more than rivalries for individual power. They are reflections of the deeper struggle for a political and social rebirth that has been underway fitfully in that area since the breakup of the Turkish empire after World War I. Unfortunately, the leadership needed to guide such an evolution has never clearly developed within the countries affected and a genuinely sympathetic understanding of their problems has never matured outside the area. Family and national rivalries that date back for generations, completely unbalanced economies, lingering fears of Western 'colonialism' and the more recent paralyzing preoccupation about Israel all have contributed to the instability. It would be foolhardy today to make an unqualified prediction about what will be the state of affairs tomorrow."

* * *
*

LEGACION DE ISRAEL

ל. ר

צירות ישראל
במכסיקו.

ה' אדר ב' תשי"ד
10.3.54

/3012

744/3012

אל:- היועץ הממונה על עניני
המז"ת והענינים המדיניים באו"ם,

העתק:- מלס,
מנכל.

מאת:- הציר במכסיקו.

הנדון:- מכתבי מס' 615/3012
מיום 24.2.54.

בהמשך למכתבי הנ"ל ומכתבך אלי מס' א/254/8 מיום 9.2.54, הנני להודיעך שנפגשתי עם מר סנצ'ש גביטו יום לפני נסיעתו מכאן לניו-יורק ומסרתי לו את בקשתנו בקשר עם פעולה אפשרית מצדו בלוב ומצרים.

הבטיח להודיע ע"י מר א.סורסקי אם תהיינה התפתחויות חשובות.

בברכה,

י. קיסרי

י.קיסרי
הציר במכסיקו

[illegible]
[illegible]

10.5.54

/3012

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] 615/3012 [illegible]
24.2.54 [illegible]

[illegible] 9.2.54 [illegible] 254/3/א [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אישי

ירושלים, ד' אדר ב' תשי"ד
9 במרס 1954.

357/12/א

אל : מר ר. שילוח, ציר מוסמך, שגרירות ישראל וושינגטון.

מאת: גדעון רפאל.

ראובן יקיר,

הנני שולח לך העתק של דו"ח המציתי של פרוסקאוור על רשמיו מבקורו בקהיר, שהעביר אלינו באמצעות קרמר. השים נא לב לתאריך 23/2, דהיינו יומים לפני המאורעות בקהיר.

בהזדמנות זו ברצוני להודות לך על מכתבך מ־23/2, מס' 187, בדבר הדו"ח של ועדת הורוביץ. אני מסכים לכל מה שאתה אומר והעברתי העתק מכתבך לשר. אני מקוה שהדו"ח של ועדת הורוביץ יבוא לדיון בממשלה בזמן הקרוב, על כל פנים כך הבטיח לי השר.

הנני מצרף כתבה על דברי סמיר אל־ריפאעי להשומת לבך.

לא אתפנה כעת לכתוב על יתר הנושאים ובפרט על רקע המאורעות האחרונים בסוריה ומצרים ועל התגובות והתכניות שעוררו בקרב גורמים חשובים במדינה. אעשה זאת לחוד. היה מאד רצוי להתפנות לשיחה שקטה לשיקול המצב ולקביעת מסקנות. האם נכון שתבוא בקרוב ?

שלך,

גר/חנ.

__לוטה__. 2.

$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$

אל : לוריא המשרד ירושלים	נשלח : 5.3.54
מאת : אילת משיראל לונדון	נתקבל : 7.3.54

<u>ב ה ו ל</u>

ל/460. על אף אי הבהירות שבמצב הנוכחי במצרים וספקות שמביעים כאן בית לאיתנות המשטר נאגיב־נאצר יש יסוד להניח שנעשים גישושים בלתי רשמיים מצד הבריטים בתמיכת האמריקנים לניצול המשבר בדי להשיג מחה מה שלא עלה בידם לפני המשבר. אחת הדאגות העיקריות המעסיקות את אנשי השלטון כאן היא מה יקרה א המשטר הנוכחי במצרים יתמוטט לחלוטין ומי עלול אז להיות היורש או היורשים. סיכויים של אנרכיה נראים כגרועים מהמשטר הרקוע של היום וגם הבריטים וגם האמריקנים ינסו לעשות מה שביכולתם כדי למנעה ויהי מה. מניחים שאף נאגיב זקוק באופן דחוף וחיוני לשם ביסוס שלטונו למאמץ מיוחד ודרמטי. הוא יכול להשיג זאת אך ורק על ידי הסדר עם בריטניה. משערים שלא רק הכשלון בסודאן ובעיקבות הפחד בפני כוחה העולה של עיראק יהיו שליטי מצרים מוכנים לויתורים, שדחו לפני המשבר. אגב במשרד החוץ אינם חושבים את נאצר כקיצוני יותר מנאגיב ומעריכים שעל אף הניגודים שביחסיו עם נאגיב מעונין נאצר כמותו בהסדר עם בריטניה כדי למנוע התנגשות בצבא הבריטי העלולה להביא שואה על המשטר הקיים ולהוריד מן הבמה את נאגיב, נאצר ויתר מחוללי המהפיכה גם יחד. לאור המצב הזה, כשהשקפות כל הצדדים מתקרבות מתוך סיבות שונות זו לזו יותר מבכל זמן אחר בעבר שומה עלינו לעמוד על המשמר ולעקוב אחרי התפתחות הענינים בערות במזרח. עלינו להיות מוכנים בכל רגע לחדשאת דרישותינו ולהתאימן להנאים המשתנים. מציע שתדונו באופן דחוף בהצעות האולטרנטיביות שלנו כפי שהוצעו באגרותינו האחרונים ותקבעו את עמדתנו בנידון.

א י ל ת

קמ/אע (23)

ל' אדר א', תשי"ד
3 במרס, 1954

אבח/302

שיחה עם מר ג. ר. ביילי, מזכיר ראשון

בשגרירות הבריטית

1. מצרים

2. סוריה

3. נשק לעיראק

מר ביילי, העוסק בשגרירות הבריטית בשאלות המזרח התיכון, הזמינני לארוחת צהרים אתמול. ביקש לשמוע את הסברתנו להתרחשויות במצרים ובסוריה, וסיפר מצידו את הדברים הבאים:

1. מצרים

המאורעות מסבירים פחות או יותר את עצמם. השאלה היא למה יש לצפות בעתיד הקרוב. הבריטים אינם יכולים לתאר לעצמם שבפשרה שהושגה כאילו בין נאגיב לבין נאצר מסתיימת פרשת המאבק. קשה להניח שאחרי שנאצר הטיח נגד נאגיב דברים כה קשים, יוכלו השניים לחיות בשלום. אין הוא, ביילי, יכול לנחש איך ומתי תיפול ההכרעה. אין לשגרירות הבריטית כאן ידיעות על מתיחות ואי-שקט בקרב הצבא המצרי פרט לאותה התקוממות בשורות יחידת הפרשים שהביאה למאסר שמונה הקצינים.

יש להניח שההתרחשויות במצרים לא תבאנה לשינויים מהותיים בעמדת מצרים כלפי המשא ומתן עם בריטניה, אולם יש לצפות לדחוי לפחות לזמן קצר. להלן חזר ביילי על התנאים המינימליים שבריטניה מעמידה לחתימת הסכם לפינוי האיזור. נתן את ההסבר הבא לחשיבות ענין מדי המכנאים מנקודת מבט בריטית. (אני רושם את הדברים מכיוון שלי לא היו ידועים, אם כי אני מניח שהם ידועים בקריה ובלונדון). מכנאים המופיעים במדים אינם יכולים להאסר על ידי השלטונות האזרחיים המצריים. מכנאי המופיע במדים בסימני דרגה מסויימת יש לו מעמד אחר כלפי קציני צבא מצריים בדרגות שוות או נמוכות מאשר יכול להיות למכנאי בבגדים אזרחיים. מבחינת המשמעות הפנימית, מדים

2/..

הם דבר חיוני לניהול יעיל של הבסיס. המצרים מכירים היטב את חשיבות הסיבות האלו, ועל כן הם מתנגדים לענין המדים, נוסף כמובן לשאלת פרסטיג'ה. הבריטים הגישו עכשיו הצעת פשרה אשר לפיה למעשה ילבשו הטכנאים בגדי עבודה (אוברואולס), אולם להלכה תשמר להם הזכות ללבוש מדים בשעת מגע רשמי עם המצרים ויחשבו ליחידה צבאית. אין איש שיהי יודע על גורל הצעת הפשרה הזו.

__2. סוריה__

גם הבריטים רואים כמובן את דיכוין הרכב הקבוצה השלטת של היום לקבוצת חינאוי. כניסת דואליבי כשר הגנה מעורר ספקות רציניים לגבי הסיכוי של שיתוף פעולה סורי עם המערב. אין ביילי חושב שהסיכויים לאיחוד סורי־עיראקי גברו בתוצאה מהמהפיכה עם כי לכאורה הקבוצה השלטת נוטה יותר לעיראק מאשר משטרו של שישקלי. ההתרוצצות הפנימית בקרב כל אחת מהמפלגות המשתתפות בממשלה היא כה רבה שקשה להניח כי יווצר גוש אשר יתמוך בפועל באיחוד עם עיראק, מדיני או כלכלי. הבריטים כאמריקנים מתנגדים לאיחוד על ידי שימוש בכוח, וכמו האמריקנים לא יפעלו נגד איחוד אם יבוצע בתוצאה מביטוי ממשי של רצון רוב העם. אמנם קשה לבדוק בסוריה את רצון העם, אולם בכל זאת דיפלומטים מערביים יוכלו לראות אם רוב ברור (נאמר 3/4) יראה נטיה לאיחוד עם עיראק.

__3. נשק לעיראק__

בניגוד גמור לחופשיות בה דיבר בפני הנושאים הקודמים, סילא ביילי פיו סים לפתע כאשר שאלתיו היכן עומדות ההכנות לספק נשק אמריקני לעיראק. גימגם דבר מה ועבר לנושא אחר.

התחמקותו בתשובה לשאלה זו דומה להתחמקותם של מה' דורפי ואלאן ממחמ"ד בשיחתי אתם ביום ב' בערב. בתשובה לשאלה ישירה היכן אנו עומדים בנדשא הסיוע הצבאי לעיראק אמר מר דורפי שאינו יודע דבר וכי יצטרך לשאול. תשובה זו מפיו של סגן מנהל המחלקה לארצות ערב וישראל היא כמובן מגוחכת. למחרת טילפן לי וספר לי את ההודעה הבאה: בררתי את שאלתך והתשובה היא שלא חל שינוי בעמדת ממח"ד מאז השיחות האחרונות של השגריר אבן במחלקה.

בברכה,

א. בן־חורין

העתק: השגריר
הציר
סגל
מאמ"ב
הקר
שגרירות ישראל, לונדון

ירושלים, ל' באדר א' תשי"ד
5 במרס 1954.

349/12/א

אל : סגן אלוף י. הרכבי, מ"מ ראש אגף מודיעין,
המטה הכללי.

העתק: לשר החוץ.
למנהל הכללי.

מאת: גדעון רפאל.

הנני מודה לך בעד העתק מברק לנספחים על המאורעות בסוריה ובמצרים. תאריך לא מוסמן אך אני מניח שזה מ-1/3.

הצעתי היא שנקיים בזמן הקרוב ביותר התייעצות בין אמ"ן, חקר, הרשות ולישכתי, כדי להגיע לידי הערכה משותפת של המאורעות שהתרחשו בארצות השכנות בשבועות האחרונים על פי הערכת החומר שבידי הגורמים הנ"ל.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

<u>סודי - אישי</u>

ירושלים, כ"ח אדר א' תשי"ד
3 במרס 1954.

340/12/א

אל : מר מ. כהני, ג'נבה.
העתק: לשר החוץ.
למנהל הכללי.

מאת: גדעון רפאל.

הנדון : שיחתך עם מחמוד עזמי -
<u>דו"ח מכ/יד/1890 מ-17.2.54.</u>

כהני היקר,

הנני מודה לך מאד בעד הדו"ח המלא והממצה על שיחתך עם עזמי. בינתיים התקיימה שיחה ישירה בינו ובין אבן. בשיחה זו הציע עזמי שנסתפק בקבלת החלטה זמנית אשר תזכיר את החלטת 1951 ותטיל על הצדדים לטעון את טענותיהם המשפטיות לפני מזכל או"ם שיבדקן באמצעות מומחיו.

עזמי ציין שיש לו רשות משר החוץ המצרי לביטויים כאלה והוא מקוה שהשיחות האלה תהוינה פתח לדיונים יותר רחבים בינינו ובין מצרים.

דחינו הצעה זו והסברנו שכל זמן שמצרים אינה מוכנה לבטל את ההגבלות אין לנו מה לדון אתה בנושא זה, אולם אנו תמיד מוכנים לדבר עם בא כח מוסמך של מצרים ונשמח אם זה יהיה עזמי, על כל ענין הנוגע להסדר בין ישראל ומצרים. עזמי הבין לעמדתנו והודיע על כך לממשלתו.

אולם בגלל המאורעות האחרונים בקהיר היה מנותק ולא קבל תשובות על מברקיו. את הצעתו זו גם ניסה למסור לנציגים אחרים אך אלה לא התרשמו ממנה כי ראו שהיא מכוונת להוציא מצרים ממיצר בו היא נתונה עקב הדיונים במועב"ט.

אין לשער מראש איך ישפיעו המאורעות האחרונים בקהיר על מעמדו ובעמדותיו של עזמי. עוד אודיע לך אם תהיינה התפתחויות נוספות.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/תג.

ירושלים, כח' אדר א' תשי"ד
3 במרס 1954.

334/12/א

אל : ס/א יהושפט הרכבי, מ.מ. ראש אגף מודיעין,
המטה הכללי.

מאת: גדעון רפאל.

הנדון : מיליטריזם במצרים.

הנני מודה לך עבור דומ"ך המאלף. אני מסכים אתך שבתעמולה שלנו נצביע על תופעות המיליטריזם והערבו-פשיזם. המאורעות בימים האחרונים סייעו לנו מאד בהכשרת הקרקע לתעמולה זו.

מהעתון ראיתי שסר הבטחון כבר השתמש בדו"ח השגריר בנאומו בתל-אביב ב-26/2.

בברכה,

גדעון רפאל

גר/חנ.

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS

אל : לוריא המשרד ירושלים — נשלח : 3.3.54

מאת: אילת מישראל לונדון — נתקבל: 4.3.54

ל. 451.

בשיחתי עם אלן אתמול שאלתיו איך הם מעריכים את המצב במצרים ובסוריה. ענה שהמשבר במצרים כנראה טרם הגיע לשיאו ויתכן ומאורעות רציניים מאלה שקרו עלולים עדיין להתחולל בה. אם המצב החדש יתגבש בצורה שיבטיח יציבות במדינה מוקדם איפוא לומר. לא ברור להם למה למעשה התכוון נגיב בהכרזתו על הקמת מעין מוסד פרלמנטרי ומה יהיו היחסים הקונסטיטוציוניים בין מוסד זה ומועצת הקצינים השלטת.

על המצב בסוריה אין להם עדיין ידיעות מספיקות כדי להעריך את המצב הערכה מהימנה למדי. הרבה מהמאורעות התפתחו כנראה בלי כל תכנית מוקדמת ונבעו מסיבות האנדלרמוסיה שהשתררה ברוב ענפי החיים המדיניים בסוריה בחדשים האחרונים. הציע שנחדש את השיחה כשיהיה יותר חומר בידיהם.

א י ל ת

קט/ני(16)

סודי

משרד החוץ

תיק: 970

מחלקת המחקר

סקירת רקע

סקירה מס' 191/ס

כ"ז אדר א' תשי"ד
2 במרץ 1954

סילוקו של נגיב והחזרתו

(המאורעות האחרונים בארץ הנילוס)

א. הנסיון להדיח את נגיב

גנרל מוחמד נגיב לא היה בין מתכנניה ומארגניה של המהפיכה הצבאית שהתחוללה בארץ הנילוס ביולי 1952. הכת הצבאית בחרה בנגיב למלא את התפקידים השונים שהוטלו עליו למן המהפיכה (מפקד הכוחות המזויינים המצריים, ראש מועצת המהפיכה, ראש הממשלה ונשיא הרפובליקה המצרית) בשל הפופולריות הרבה שלו בתוך שורות הקצונה. למעשה עלתה פופולריות זו של נגיב על זו של כל אחד ואחד מהקצינים שעמדו בראש הן בתיכנונה והן בביצועה של המהפיכה. כתוצאה ממעמדו נהפך נגיב לסמל המשטר החדש במצרים. אולם השלטון המעשי לא היה אף פעם מרוכז ביד נגיב, הדיקטאטורה במצרים לא היתה אישית. דיקטאטורה זו בוצעה על ידי מועצת המהפיכה כולה שהצטיינה עד המאורעות האחרונים בדרך כלל במידה רבה של אחדות וליכוד.

מעמדו המיוחד של נגיב בתוך קבוצת הקצינים השולטים גרם בדרך הטבע לכך שקצינים אחדים ראו בו "זר" אשר אינו ראוי למשרה כה רמה.

לפיכך נקבעה למעשה עמדתו של נגיב בתוך הכת השלטת בהתאם לשתי השאלות הבאות: א) כמה זמן זקוקים הקצינים שתפסו את רסן השלטון לנגיב של המשטר המהווה את הגורם המייצב של שלטונם. ב) באיזו מידה הצליח נגיב לרכוש אהדה בתוך הציבור בכלל ובתוך הקצונה בפרט – אה"ה אשר תכשיל נסיונות אפשריים להדיחו.

הנסיון לסלק את נגיב הוכיח כי גמאל עבד אל-נאצר (נחשב כיוזם ראשון וראשי של תיכנון המהפיכה וביצועה) ואחדים מבין חבריו בתוך מועצת המהפיכה הגיעו למסקנה כי ניתנת האפשרות להמשיך את שלטונם גם בלי נגיב והם סברו כי מעמדו שבתוך הקצונה מאפשר את הדחתו.

אע"פ שיש צביון תעמ. לתי בטענות הקצינים האחראים לנסיון-סילוקו של נגיב – שהשתדל להרחיב את סמכויותיו – מתקבל על הדעת שקיים גרעין של אמת בטענה זו. הסיכסוך בדבר סמכויותיו של נגיב נתן לעבד אל-נאצר ותומכיו את ההזדמנות לנסות לסלק את האיש שהצליח להגיע למעמד אשר האפיל על מעמדם הם.

ב. כשלון הנסיון לסילוקו של נגיב

הנסיון להדיח את נגיב נכשל ביחוד בשל הסיבות הבאות:

./.

ס ו ד י

1. ג'מאל עבד אל-נאצר וחבריו לא העריכו אל נכון את מידת האהדה אשר הצליח נגיב לרכוש בתוך הקצונה. אהדה זו היתה גדולה במיוחד בקרב חיל הפרשים וחיל התותחנים. אבל גם בתוך מועצת המהפיכה עצמה נמצאו תומכים לנגיב. בראשם עמד ח'אלד מוחיא אל-דין. לפי מקור מהימן בדרך כלל תמכו בנגיב גם כמאל אל-דין חוסין וחוסין אל-שאפעי. פעילותם של הקצינים אוהדי נגיב שבשום פנים ואופן לא השלימו עם הדחתו, היא אשר אילצה בראש וראשונה את עבד אל-נאצר ותומכיו לסגת, כדי למנוע מלחמה גלויה בתוך הקצונה המצרית. מלחמה זו עשויה היתה להביא לידי התמוטטות המשטר בכללו.

2. התגובה הנמרצת בסודאן ע"הדחתו של נגיב היתה גורם חשוב להחזרתו לשלטון. האהדה לנגיב בסודאן איננה מוגבלת במחנה הפרו-מצרי אלא גם אצל מצדדי העצמאות הסודאנית המלאה קיימת הערכה רבה לגבי אישיותו של נגיב. לאחר נצחון החזית הפרו-מצרית בבחירות האחרונות בסודאן והתקוות הרבות שתולים המצרים בהתפתחות העתידה בסודאן אין באפשרותם של שליטי מצרים לזלזל בדעת הקהל הסודאנית.

3. האהדה הרבה לנגיב בציבור המצרי יצרה אוירה נוחה שאיפשרה הצלחת פעולתם של הקצינים אוהדי נגיב.

ג. <u>המאבק בתוך הקצונה המצרית</u>

המאורעות האחרונים גרמו לקרע בתוך הקצונה המצרית שלא יגליד בנקל. הפשרה שהושגה לפי שעה בין שני הצדדים אין לראותה כסופית. אין תמונה ברורה על יחסי הכוחות בין הצדדים היריבים ויש להמתין, איפוא בתיאור הבא:

1. <u>נגיב ותומכיו</u>

מעמדו של נגיב התחזק לאחר שהמאורעות האחרונים הוכיחו את מידת האהדה לנגיב בצבא, בציבור המצרי בכלל וגם בארצות מחוץ לגבולותיה של מצרים. אע"פ שנלקחה ממנו ראשות הממשלה יצטרכו מעתה הקצינים המ-ליטים להתחשב הרבה יותר מאשר עד כה. <u>חאלד מוחיא אל-דין</u> הוציא את עצמו כתומך הנלהב ביותר של נגיב. חאלד מוחיא אל-דין הוא חבר מועצת המהפיכה, בתוכה טיפל בבעיות חברתיות. הוא בעל דעות עצמאיות ונחשב כבעל נטיות שמאליות.

לפי ידיעה שעדיין לא נתאשרה נתמך חאלד מוחיא אל-דין גם על ידי חברי מועצת המהפיכה <u>כמאל אל-דין חוסין</u> (השר לענינים סוציאליים ומפקד המשמר הלאומי) וכן ע"י <u>חוסין שאפעי</u>. הפעילות הרבה ביותר למען החזרתו של נגיב נתגלתה בחיל הפרשים ובחיל התותחנים שמפקדו, לידא מוחמד חוסין, גילה כבר בהזדמנות קודמת עמדה תקיפה כלפי מועצת המהפיכה (הוא נבחר לנשיא מועדון הקצינים בקהיר).

2. <u>ג'מאל עבד אל-נאצר ותומכיו</u>

פרשת נגיב הוכיחה, כי <u>ג'מאל עבד אל-נאצר</u> איננו כל-יכול במצרים. עם זאת אין לזלזל במעמדו גם עתה. קצינים רבים רואים בו את היוזם ואת המבצע האמיתי של המהפיכה הצבאית. לתומכיו הבולטים נחשבים עבד אל-חכים עאמר וצלאח סאלם.

<u>עבד אל-חכים עאמר</u>: הוא חבר מועצת המהפיכה, למן ינואר 1953, המפקד הכללי של הכוחות המזויינים במצרים. הוא ידיד ותיק ונאמן של עבד אל-נאצר.

<u>צלאח סאלם</u> חבר מועצת המהפיכה, הוא שר להדרכה לאומית ולעניני הסודאן. הוא אשר נשא על כתפיו את מסע ההסתה נגד נגיב לאחר סילוקו. נמנה עם החברים הפעילים ביותר של מועצת המהפיכה.

כן מתקבל על הדעת, כי חברי מועצת המהפיכה <u>זכריה מוחיא אל-דין</u> (דודנו של חאלד מוחיא אל-דין, שר הפנים והאחראי לשרותי הבינון) <u>וג'מאל סאלם</u> (אחיו של צלאח סאלם, האחראי לרפורמה האגרארית ושנתמנה לאחר סילוקו של נגיב לסגן ראש הממשלה) הם מבין תומכיו של ג'מאל עבד אל-נאצר, אשר לשאר חברי מועצת המהפיכה (מלבד נגיב 11 קצינים) אין ידיעות על עמדתם למאורעות האחרונים.

./.

סודי

ד. המשמעות המדינית של המאורעות האחרונים במצרים

את העובדה כי המשטר החדש במצרים התגבר על המשבר ללא זעזועים עמוקים שהיו עלולים לסכן את עצם קיומו יש להסביר קודם כל בכך, כי אין גורם ציבורי מלוכד במצרים שיוכל לנצל את המשבר הזה ולמגר את המשטר. הציבור האזרחי על מפלגותיו וארגוניו משותק. עתה ייתכן אמנם, כי אחד היריבים ינסה לקרב אליו חוגים אזרחיים (אחים מוסלמים או חוגים ופדיים שונים) כדי לחזק את מעמדו. אך ספק אם נסיונים אלה יצליחו לאורך ימים. (סימן לתחילת המאבק על רכישת אהדת הציבור מהווה, למשל, הבטחתו של נגיב להחזיר את החיים הפארלאמנטריים).

ניתן לשער כי מאבק זה על רכישת תמיכה ציבורית רחבה בכל האפשר תעורר גל של הצהרות קיצוניות כלפי בריטניה וגם כלפי ישראל. עם זאת אין להניח כי במדיניות החוץ המצרית יחולו שינויים ניכרים בעקבות פרשת נגיב. אמנם בחוגים מערביים רבים מורגשת אכזבה ביחס ליציבות המשטר. אך גם חוגים אלה אינם יכולים להצביע על גורמים אחרים במצרים שיוכלו להבטיח יציבות זו במידה גדולה יותר מאשר המשטר הקיים על אף הגילוי האחרון של חולשתו.

יעקב ברעם/מדור החקר הערבי

תפוצה מצומצמת, חומר סודי

(המשלוח לנציגויות באמצעות מחלקת המחקר)

יב/שפ.

* * *

ג עתק

סודי ביותר
אישי בהחלט

שיחות ד"ר ר. בנץ' עם שר החוץ המצרי מ. פאוזי.

בבוא בנץ' לארץ הביע באזני המנכ"ל רצון לספר לנו על פגישותיו בקהיר. לפי זה הזמנתיו לבוא לביתי בתל־בנימים כשעה לפני מועד ארוחת הערב שערכתי לכבודו במוצ"ש 7.2.53 איתן ושילוח השתתפו בשיחה.

בנץ' מסר תחילה על פגישתו עם נגיב, הוא לא פילל תחילה כי יתקבל ע"י ראש ממשלת מצרים אך הלה הביע ענין רב לראותו. השיחה לא נגעה בבעית היחסים עם ישראל. נגיב דבר בעיקר על תכניות התיקונים הפנימיים בחיי מצרים. רק בסיום השיחה הזכיר ב. את מלחמת ישראל וערב, ונגיב הודה כי אותה מלחמה שימשה חוליה ראשונה בשלשלת המאורעות שהביאו לידי מהפכה במצרים.

ד"ר ב. נכח גם באסיפה המונית תחת כפת השמים שלפניה נשא נגיב נאום מעל גזוזטרת משרד. ב. התרשם מאד הן מהבטחון העצמי שבא לידי ביטוי בעמידתו ובאופן דבורו של נגיב והן מההתלהבות שגילה ההמון כלפיו.

שיחה בעלת ענין מיוחד לדידנו היתה לבנץ' עם שר החוץ מ. פאוזי. לכתחילה הציע נגיב כי שיחה זו תתקיים בהשתתפותו, אבל פאוזי הסב את הדברים כך שהפגישה סודרה במשרדו, שלא בנוכחות נגיב. נכחו באותה שיחה גם מחמוד ריאד, מי שהיה נציג מצרים בועדה ש"נ וכיום מנהל מחלקה לא"י (קרי: רצועת עזה ?) שבממשלת המצרים, וד"ר עבאס מוצמפא עמאר, לשעבר אחד מעוזריו של בנץ' במחלקת הנאמנות של או"ם וכיום שר המעד בממשלת נגיב.

פאוזי דבר מתוך חופש גמור על בעיית היחסים עם ישראל. הוא ידע כי בנץ' עומד לבקר אצלנו אך לא הזהירו על סודיות.

הוא פתח באמרו, כי בממשלה המצרית יש נטייה לגשת לפתרון הבעיה. אמנם מטעמי האנוכיות הערבית אולי רצוי יותר להשאיר את המצב הקיים בעינו ולאנית לישראל לכרוע תחת נטל מצוקתה הכלכלית וסיבוכיה המדיניים, אך צרכי האזור בכלל והרצון לתרום להשכנת היציבות בתוכו דוחפים את מצרים למסקנה כי מוטב לעשות מאמץ לפתור את הבעיה פתרון חיובי.

פתרון כזה לא ייתכן אלא אם כן יהא מושתת על כמה הנחות מוקדמות, והן שלש :

ראשית, בעית הפליטים, פתרון הבעיה הוא   . פאוזי לא אמר במפורש כי הוא וחבריו מוכנים לוותר על כל החזרה לישראל, אך הוא לא הזכיר את ענין החזרת ומכלל דבריו השתמע כי הוא מתכוון להתישבות הפליטים מחדש בארצות ערב. הוא אמר כי לדעתם יש לישב את הפליטים ולו גם במדבר סיני, בנץ' סבור כי היה כאן רמז לחטית חלק ממי הנילוס להשקאת המדבר. פאוזי הוסיף כי כשתגש מצרים לתכנית של התישבות היא לא תשחק במחבואים בסוריה, אלא תכריז עמדתה בגלוי ובמפורש.

פתרון סופי של בעית הפליטים, טען פאוזי, מחייב תשלום פיצויים מצד ישראל.

שנית, חידוש הרציפות המרחבית בין מצרים לבין יתר ארצות ערב. בנץ' שאל למה הכוונה דריאד ענה כי מדובר על פריז אילת המפריד בין מצרים לבין ירדן וערב הסעודית. פאוזי אמר: "אפשר לקבל את חלוקת א"י לשתי מדינות; אי אפשר להתפשר עם חלוקת העולם הערבי ע"י ישראל".

שלישית, בינאום ירושלים. כאן ניסה בנץ' להתווכח עם פאוזי. אמנם הוא לא טען כי אין שאלה זו נוגעת בכלל למדינות הערביות, אבל מפה על פני פאוזי את התנגדות ירדן לבינאום. פאוזי הודה לבסוף כי שאלה זו שנייה במעלה ואין לראות סעיף זה כתנאי בל יעבור.

ביום א' בערב נפגשתי שוב עם בנץ', הפעם בביתי ברחביה. שילוח בא יחד עמו. בינתיים ביקר בנץ' בעיר העתיקה בירושלים ושמע מפי, עסמי נשאשיבי על חטאי ישראל האחרונים; בכלל זה תפיסת הגולג' הערבי.

ביקשתי את בנץ' למסור לפאיזי, בביקורו בקהיר למחרת היום. את תגובתנו לדבריו - אגב דרישת שלום אישית ממני - בדקמן !

א) שמענו מפי ד"ר ב. בענין רב על מחשבותיו בדבר פתרון לבעית יחסי מצרים וישראל. אנו מציעים לקיים פגישת בירור סודית ובלתי רשמית, לשם הבהרה מוקדמת של הענינים. פגישה כזו תוכל להתקיים ברומא, בפריס, ב לוזניה או בכל מקום אחר הרצוי לפאוזי. אנו מוכנים לקיים אותה "ברמה אחראית", בהנחה שגם נציגי הצד שכנגד יהיו באותה רמה. אנו מציעים כי מכל צד יבואו לפחות שנים. בנץ' שאל מה פירוש "רמה אחראית" ועניתי כי כוונתי לאנשים מדרגת המנכ"ל או שילוח או אחד מצירי ישראל בבירות שהזכרתי או עוזריהם האחראים. הוספתי כי גם לגבי ה"דרג" נהיה מוכנים להתאים עצמנו לצד שכנגד.

ב) אשר לבעיית ה"רציפות", איננו מתנגדים להעלאת השאלה בפגישה המוצעת ע"י הצד שכנגד, אנו מוכנים לברר את הבעיה.

ג)- בענין התישבות הפליטים, התחייבותנו לשלם פיצויים קיימת ועומדת לעת עתה, אך צריך כי יהא ברור כי התחייבות כזו אינה יכולה לעמוד לעד, באשר אין לשער אם הת העלולות לחול במרוצת הזמן.

ביקשתי את בנץ' להוסיף כהערה הבאה מצדו ולא כמסירת משהו מפי, כי הוא מצא אותנו רוגזים מאד על החרם והסגר ומוטענים כי אין הערבים יכולים בעת ובעונה אחת לדרוש מאתנו תשלום פיצויים ולחבל ביכולת התשלום שלנו ע"י פעולות איבה אלו.

בנץ' נאות ברצון למלא את השליחות. ביקשתיו למסור דוח על שיחתו השניה עם פאוזי לחברינו ב/נוי-יורק.

לפי המברק שקבלנו מניו יורק מסר בנץ' את אשר נתבקש למסור. לדבריו, גילה פאוזי ענין רב בתגובתנו והודיע כי ימסור בו ביום דוח על כך לנגיב. לא ברור מהמברק אם נקבע איזה נוהל שהוא למסירת תגובת נגיב לידיעתנו. שאלנו וטרם קבלנו תשובה.

1.3.1963

ssssssssssssssssssssssssss

אל : לוריא המשרד ירושלים נשלח : 1.3.56

מאת : אילת מםישראל לונדון נתקבל: 2.3.56

ל/440. סודי. בשעת ארוחת צהרים בביתנו לכבוד גולדה שאל אותי הרברט מוריסון איך אנו מעריכים את המאורעות במצרים ובסוריה בהעירו שעתה הרגע המתאים לחדש את המגע בינינו בדבר שיתוף פעולה הדוק בשטח הצבאי. אמר שאילו היה הוא נשאר שר החוץ היה הקשר הזה קם מזמן, אולם אידן מושפע עדיין מהמסורת הפרו-ערבית ולא המשיך בקו שיזם מוריסון בעקבות ביקורו של רוברטסון בישראל. סיים באמרו שינסה בכל זאת לשוחח עם אידן ולעורר אותו לפעולה. הציע שנמשיך בשיחתנו ובקש שאסביר לו את עמדתנו העקרונית בנידון.

קבלתי הזמנה להרצות באופן בלתי רשמי בפני ועדת חוץ של השמרנים. התאריך ייקבע בימים הקרובים. ברצוני לציין שהזדמנויות מעין אלו הן נדירות. כפי שנאמר לי הנני אחד השגרירים המעטים היום בלונדון שהוזמנו אי פעם להרצות בפני ועדות חוץ של שתי המפלגות בפרלמנט. חבל שהזדמנויות אלו אינן מנוצלות כראוי בגלל חוסר הדרכה מתאימה מהמשרד.

א י ל ת

קט/אק (2)

[redacted]

83/513

אל : ממישראל לונדון ד/525 (96)
ממישראל פארים ל/419 (108)
ממישראל ושינגטון

מאת : רמאל המשרד ירושלים   נשלח : 3.3.54

להבהרת המאורעות במצרים ובסוריה.

1. מצרים:

א. החל מספטמבר הגיעונו ידיעות על ערעור מעמד נגיב וחיזוקו של גמאל עבד־אל־נאצר.

ב. נכון נאמר בהצהרת המועצה כי נגיב לא היה בין יוזמי המהפכה אלא צורף עם ביצועה. כן נכון שמעמדו החיצוני הרם לא עמד בשום יחס להשפעתו הפנימית הקלושה. נכון גם שנסה להתגבר על הסתירה על־ידי תביעה סמכות ממשית.

ג. לא נכון ששוררת אחוה ואהדות בין יתר חברי המועצה כפי שהוכיחו בעליל המאורעות אחרי הדחת נגיב. במועצה זו מבבר מתיחות פנימית מחוסר התקדמות סוציאלית וכלכלית, מהתחרות על שלטון ומקפאון במו"מ על פנוי סואץ. ובה יש למצוא שרשי הדחתו והחזרתו של נגיב.

ד. נאצר שהיה מנהיג קבוצת הקצינים החופשים עוד לפני המיבה 1952 הוא האיש המכריע במועצה ובממשלה. השתתף במלחמה והיה קצין מטה בחטיבה הנצורה בפלוג'ה. בנאומיו נזהר מהסתה נגד ישראל. בשיחות עם ידידי ישראל מודה שהמדינה עובדה אך מצרים לא תשלים אתה כל זמן שישראל מנתקת אותה מארצות ערב. לא די במעבר אלא על ישראל לותר על הנגב עד באר־שבע בו אפשר ליישב פליטים.

2/...

לפי מאמריו ב"אחר סאעה" יעוד מצרים ליהפך למרכז אפריקה משוחררת ולמנהיגת העולם הערבי המחודש שיהווה כח עולמי על-ידי שיתוף עם העולם המוסלמי כלו מאינדונסיה עד מרוקו. עד הגשמת חזונו רואה בהוצאת הבריטים ממצרים המשימה העיקרית. בחתירה למטרה זו מגלה טכססנות של דיפלומטיה ואלימות לסירוגין.
דואג לסלק כל מעצור מדרכו ומתוך שיקול זה רומז לנציגי המערב על הסדר עם ישראל אחרי הפינוי ואפילו מסכים לבסיס בריטי בנגב על גבול סיני. שאיפותיו האפריקניות והנייטרליזם המושרש בו ודאי ישמשו מכשול לברית בין מצרים והמערב גם אחר הפינוי.

ה. אין להניח שהקרע שהתגלה בכת השלטת יתאחה והמועצה תהוה גורם מלוכד. עצם יגרמו המאורעות להורדת קרנם הן של המועצה הן של נגיב.

2. סוריה:

א. בסכומינו מסוף ינואר צויינו גורמי התסיסה וסיכויי המשכה.

ב. בראש המרד בחלב עמד קפיטן מוצטפא חמדני ששרת זמן רב בגבול סוריה עיראק וקיים קשר הדוק עם גורמים עיראקיים.

ג. לפי מקורות מהימנים ניתן אות המרד מבגדאד. סכויי המורדים להצליח בכוחם הם היו מפוקפקים אילו אירגן שישקלי התנגדות כי היתה בידם תחמושת רק לימים ספורים. זה היה פותח פתח להתערבות צבאית של עיראק בסוריה אך כניעת שישקלי קדמה לבוא.

ד. פעילות עיראק נובעת בודאי מהאורתיה המסורתיות לגבי סוריה ומרצונה להכשיר קרקע להצטרפות משותפת עם סוריה לתכנית האמריקאית של " NORTHERN TIER ".

ה. ג'מלי מפחרל באותו כוון גם בירדן אך בבקורו האחרון בעמאן נתקל בהתנגדות האווי מולקי שהודיע כי ירדן עומדת על שמירת המצב הקיים ומתנגדת להירוש הציר בגדד־עמאן. אם ג'מלי יישאר בשלטון וראי ימשיך לחתור לשינוי עמדת מולכי ואז צפויים זעזועים גם בירדן.

ו. אין הוכחות על פעילות בריטית אך יש להסיק שסיגור שישקלי למובתם.

3. מכל הנאמר מסתמנים קוים להסברה:

א. אין רבואה לאי היציבות הכרונית של ארצות ערב בהיזוק הרודנים, בהענקת נשק, ובפייסנות על חשבון ישראל.

ב. הרחת שישקלי ונגיב ביום אחד מוכיחה האבסורד והחילול שבהשוואתם לאתאתורק.

ג. אי אפשר לבנות מערכת בטחון על תולות גורדים של משטרים אלה.

ד. ישראל לא תקבל בשאננות כניסת צבא עיראק לסוריה. מאורע זה ישנה המצב שנקבע בהסכם שביתת הנשק.

ה. ישראל קוטב יציב במזרח התיכון הנסער.

הודיעו נא על תגובות והערכות למאורעות אלה בארצותיכם.

רפאל

יא/של(107)